gemeente Bronckhorst

Jaarstukken 2021

Inhoudsopgave

Algemeen 3
Inleiding 5
We doen voorstellen voor resultaatbestemming 8
Leeswijzer 14
1. Corona in Bronckhorst 17
2. Jaarverslag 27
2.1. Programmaverantwoording 27
2.1.1. Programma 1 ZORG EN ONDERSTEUNING 28
2.1.2. Programma 2 WONEN EN LEEFOMGEVING 42
2.1.3. Programma 3 BEDRIJVIGHEID EN ONTWIKKELING 62
2.1.4. Programma 4 BESTUUR 77
2.2. Verplichte bedrijfsvoeringsparagrafen 88
2.2.1. Lokale heffingen 89
2.2.2. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 101
2.2.3. Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 110
2.2.4. Paragraaf Financiering 119
2.2.5. Paragraaf Bedrijfsvoering 123
2.2.6. Paragraaf Verbonden partijen 128
2.2.7. Paragraaf Grondbeleid 136
2.2.8. Paragraaf Klimaat 139
3. Jaarrekening 142
3.1. Balans 143
3.2. Overzicht van baten en lasten per programma 146
3.3. Toelichtingen balans 147
3.3.1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 147
3.3.2. Toelichting balans, activazijde 149
3.3.3. Toelichting balans, passivazijde 153
3.3.4. Overige gegevens 159
3.4. Toelichtingen baten en lasten programmarekening 162
3.4.1. We sluiten het begrotingsjaar af met een positief resultaat 162
3.4.2. We weten wat onze dekkingsmiddelen zijn 164
3.4.3. We hebben inzicht in onze overhead 167
3.4.4. We geven informatie over Wet Normering Topsalarissen (WNT) 169
3.4.5. We tonen onze baten en lasten op kostensoort 170
3.4.6. Wat geven we anders uit dan verwacht 171
3.4.7. We laten de incidentele baten en lasten zien 178
3.4.8. We kijken ook naar begrotingsrechtmatigheid 180
4. Bijlagen 181
4.1. Overzicht baten en lasten per taakveld 182
4.2. Borg- en garantstellingen 188
5. Bijlage Sisa overzicht 189
Afkortingenlijst 201

Algemeen

Inleiding

Hierbij bieden wij u de jaarstukken over 2021 aan. We sluiten het jaar af met een positief saldo en kunnen, rekening houdend met de specifieke bestemmingen volgens verslagleggingsregels, ruim € 4,5 mln toevoegen aan de Algemene reserve.

Afronding coalitieperiode
2021 was het laatste volledige kalenderjaar van onze coalitie ‘Gewoon doen!’. We kijken terug op een periode waarin de Bronckhorster samenleving mooie stappen zette en haar veerkracht liet zien. We zijn trots op de bijdrage die we daaraan mochten leveren en we hebben een groot deel van onze ambities bereikt. In maart 2022 waren de gemeenteraadsverkiezingen. Een volgende raad gaat verder onder het voorzitterschap van Marianne Besselink, die is herbenoemd als burgemeester.
Het is gelukt om te investeren in Bronckhorst en om passende zorg en ondersteuning te bieden voor inwoners die dat nodig hebben binnen de beschikbare middelen. Door goed te monitoren en tijdig bij te sturen is het de afgelopen jaren gelukt een evenwichtige begroting te maken. Mede door de vergoeding van het Rijk voor de jeugdzorg met de toezegging deze meerjarig door te mogen rekenen, laat de meerjarenbegroting een positief beeld zien.

We investeren in de toekomst
In 2020 stelden we de Investeringsagenda vast om te investeren in de toekomst van Bronckhorst. Investeringen die we hieruit doen geven energie aan de samenleving. Hiermee kunnen we de komende 15 jaar vooruit. In het afgelopen jaar startten we met veel concrete projecten, samen met partijen uit de samenleving. Zo investeren we samen met ProWonen in de Bloemenwijk in Zelhem en gaan we samen met vitale kern Steenderen de J.F. Oltmansstraat herinrichten. In Keijenborg investeren we in het multifunctionele sportcomplex Bronckhorst Midden, wat echt vanuit de samenleving werd gestart. We legden rode fietsstroken aan in Drempt en Laag-Keppel en startten met de herstructurering van Industriepark Zelhem.

We kijken naar elkaar om
We willen een samenleving waar iedereen kan meedoen. Samen met de andere Achterhoekse gemeenten werken we aan een effectieve inkoop van zorg, die aansluit bij de behoefte van onze inwoners. We hopen de aanbesteding af te ronden in 2022.
Al jaren geven we meer geld uit aan Jeugdhulp en huishoudelijke hulp dan de bijdrage die we ontvangen vanuit het Rijk. In 2021 werden de uitgaven voor Jeugdhulp alsnog eenmalig gecompenseerd vanuit het Rijk, met zicht op een langere termijnoplossing. Door de duur van de formatie kwam hier in 2021 helaas geen zekerheid over. Met het uitgebreide kindpakket en begeleiding naar een andere zorgpolis ondersteunden we inwoners met een laag inkomen extra. We hebben de beschikbare regelingen helder gebundeld, zodat mensen weten waar ze recht op hebben. Met de Werkcarroussel creëerden we een laagdrempelige toeleiding naar werk voor inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt. Eind van het jaar maakten we in goed overleg met het COA en de buurt tijdelijke opvang van minderjarige vluchtelingen mogelijk bij de Betteld in Zelhem.

Bereikt in 2021:

- We maakten samen met de schoolbesturen een integraal huisvestingsplan, om de huisvesting van basisscholen in Bronckhorst te behouden en te verbeteren.
- We voerden uit en stelden plannen op voor de Vitale kernen van Steenderen, Hengelo, Vorden en Zelhem. Voor versterking van ons landschap en de biodiversiteit stelden we o.a. een meerjarig uitvoeringsprogramma op voor landschap en biodiversiteit en zorgden we ervoor dat we vanaf nu 80% ecologisch bermbeheer uit kunnen voeren.

- We bereidden ons voor op de Omgevingswet, we werkten aan de omgevings-visie zodat deze in 2022 vastgesteld kon worden. We zetten stappen op het gebied van het digitale stelsel en het omgevingsplan.
- We zetten stappen op de Routekaart Energieneutraal Bronckhorst 2030: we stelden de regionale energiestrategie vast, maakten beleidskaders voor windenergie en ondersteunden initiatieven voor opwek van zonne-energie, waaronder Zonnepark Baak
- We pasten onze woonvisie aan, om meer mogelijkheden te creëren voor wonen in Bronckhorst. In 2021 voegden we ruim 100 woningen toe en keurden we plannen voor ruim 250 woningen goed.
- We bereidden ons voor op de wetswijziging voor beschermd wonen en de invoering van de wet inburgering
- We stelden een lokaal beweeg- en sportakkoord samen met sportorganisaties en stelden de sportagenda 2021-2025 vast. Daarmee zorgen we ervoor dat inwoners mentaal en fysiek fit kunnen blijven.
- We behaalden het beste milieuresultaat van 168 gemeenten, met goede afvalscheiding en weinig restafval. Daarnaast bieden we een hoge service tegen lage kosten voor inwoners.
- We maakten onze ruim 800 monumenten digitaal inzichtelijk met een digitale monumentenkaart.
- We zetten stappen naar een nieuwe VO-school in Vorden.
- We zetten de gemeente toeristisch op de kaart door ons te profileren als dé kastelen- en landgoederenregio
- We maakten de restauratie van het monumentale stationsgebouw Vorden mogelijk door aankoop daarvan.
- Er zijn 35 mensen in de Werkcarrousel ingestroomd en 22 uitgestroomd, veelal richting werk bij reguliere bedrijven.
- We doen het goed rond de participatiewet bleek uit een Benchmark van Divosa begin dit jaar. In 2021 stroomden er gemiddeld 8 mensen per maand in en ruim 10 mensen uit.

Bijzondere omstandigheden

2021 werd opnieuw gedomineerd door de coronapandemie. We zijn trots op onze samenleving, die zich veerkrachtig toonde ondanks lockdowns, beperkende maatregelen, gemis van contact en onzekerheid over gezondheid en voortbestaan van bedrijven. We hielden goed contact met de samenleving via onze sociale teams, BOA's, toezichthouders, combinatiefunctionarissen, accounthouders en gebiedsambtenaren. Ook al moest dat vaak digitaal, we betrokken onze inwoners afgelopen jaar bij belangrijke onderwerpen zoals het opstellen van de omgevingsvisie en het verduurzamen van de Bloemenwijk in Zelhem. We zorgden dat we op de hoogte waren van wat er speelde in de gemeente, met het dashboard corona in combinatie met signalen die we ophaalden uit de samenleving. Op het gebied van besmettingen en vaccinaties, maar ook wat de gevolgen zijn voor eenzaamheid, psychische gezondheid, economische gevolgen, thuissituaties etc. Met regelingen van het Rijk zorgden we voor coronacompensatie voor maatschappelijke organisaties. Er bleef voldoende werk, waardoor de daling van cliënten in de Participatiewet verder doorzette. We ondersteunden zelfstandigen met financiële compensatieregelingen. Daarnaast organiseerden we extra beweegactiviteiten voor jongeren. De Tweede Kamerverkiezingen in maart zijn met de nodige maatregelen en verspreid over drie dagen goed verlopen. In hoofdstuk 1 Corona in Bronckhorst is hier meer over te lezen.

We behouden ons gezonde financieel beeld

In november 2020 hebben we u een begroting over 2021 aangeboden, waarbij het begrotingsoverschot (€ 459.000) direct in de bestemmingsreserve Sociaal domein werd gestort. We hebben bij de bespreking van de Programmabegroting 2022 in november 2021 afgesproken die bestemmingsreserve eind 2021 op te heffen. Dit hebben we verwerkt in de Jaarstukken.

We laten nog eens de actuele cijfers na de tussentapportages zien: de raming
Door ontwikkelingen in het jaar stellen we het beeld steeds bij en leggen we de wijzigingen aan u voor in de tussenrapportages. Bekijken we het begrotingssaldo en de wijzigingen hierop in combinatie met de opgave in het sociaal domein dan zien we het volgende beeld:

	Begroting	Begroting na wijziging
Begroting 2021	-	2.585
Sociaal domein	-198	1.094
Gecombineerde begroting uitkomst	**-198**	**3.679**

(+ = overschot; - = tekort)

Om de begroting over 2021 sluitend te houden, hadden we het rekeningsaldo van 2020 ingezet bij de vaststelling van de programmabegroting in november 2020. Daarnaast hebben we door het beter ramen, verwachte lagere kosten, hogere dividendopbrengsten, verkoopopbrengsten en een hogere Algemene uitkering de begroting bijgesteld. Dit leidde tot een begroot overschot van € 2,6 mln na de tweede tussenrapportage 2021.
De zorgkosten binnen het sociaal domein stelden we steeds bij op basis van de ontwikkelingen zoals het verlengen van de open house aanbesteding, stijging van het aantal cliënten en complexere zorg bij Jeugdhulp en de aanzuigende werking in de Wmo door het abonnementstarief. Deze lastenstijgingen worden deels gecompenseerd door een hogere rijksbijdrage. Ook hebben we de bestemmingsreserve Sociaal domein (met daarin het jaarresultaat over 2020 en de toevoeging van het begrotingsoverschot over 2021) vrij laten vallen. Dit alles resulteerde in een geraamd overschot van € 1,1 mln.

Nu kijken we naar de actuele cijfers op 31 december: de werkelijkheid
Volgens de verslagleggingsregels van het BBV sluiten we het jaar ‘technisch’ af met een overschot van € 9,4 mln. Het bedrag heeft voor € 2,7 mln betrekking op het sociaal domein (begroot was € 1 mln over) en voor € 6,7 mln op de overige domeinen (begroot was een overschot van € 2,6 mln).

Om van opdracht tot uitvoering te komen kostte in 2021 meer tijd dan van tevoren was ingeschat. De belangrijkste factoren hiervoor waren:

- Door de coronacrisis moesten we taken herprioriteren. Sommige taken werden op een lager pitje uitgevoerd of zelfs helemaal stilgelegd.
- We merkten dat er grenzen aan de formatie zitten. Bronckhorst heeft net als andere gemeenten te maken met toenemende taken en complexe maatschappelijke vraagstukken, terwijl er tegelijkertijd sprake is van een krappe arbeidsmarkt. Dit heeft in november 2021 geleid tot een motie van uw gemeenteraad ‘strategie met betrekking tot personeel’.
- Tot slot kregen we vanuit het Rijk aan het eind van het jaar nog een fors bedrag aan extra middelen, we hadden geen tijd om op zo’n korte termijn bijbehorende plannen nog uit te voeren.

Wanneer we vanuit dat perspectief inzoomen op de cijfers, dan sluiten we het jaar af met een werkelijk overschot van € 4,5 mln. Dat is het bedrag wat in de Algemene reserve gestort wordt. Dat doen we omdat we:

- Voor € 3,1 mln aan projectbudget doorschuiven naar 2022 voor projecten die we zijn gestart maar nog niet konden afronden.
- Voor € 0,8 mln afgesproken wijzigingen van drie bestemmingsreserves doorvoeren. Volgens de criteria van die bestemmingsreserves voeden we die met specifieke middelen. Hoeveel dat is, is niet altijd van tevoren bekend. De vermindering van de bestemmingsreserve Duurzaam ruimtegebruik bedrijventerreinen volgt op de controlebevindingen van de accountant.
- Voor € 1,0 mln niet voorziene bestedingen aan u voorleggen.

Verderop in deze inleiding (blz.9) lichten we de afzonderlijke bestemmingen toe. Met die bestemmingen hebben we de meeste afwijkingen tussen het verwachte en het werkelijke resultaat benoemd. In de toelichting op de financiële afwijkingen in de programmaverantwoording (’wat heeft het gekost’ in hoofdstuk 2.1) en de taakveldenrekening geven we ook een toelichting.

De uitgaven en inkomsten in vogelvlucht

In de infographic ziet u de inkomsten en uitgaven. De indeling past bij de meest herkenbare inkomstenbronnen en uitgaven. Onder de uitgaven van Bestuur staat ook 'organisatie', dit is de overhead van onze gemeente.

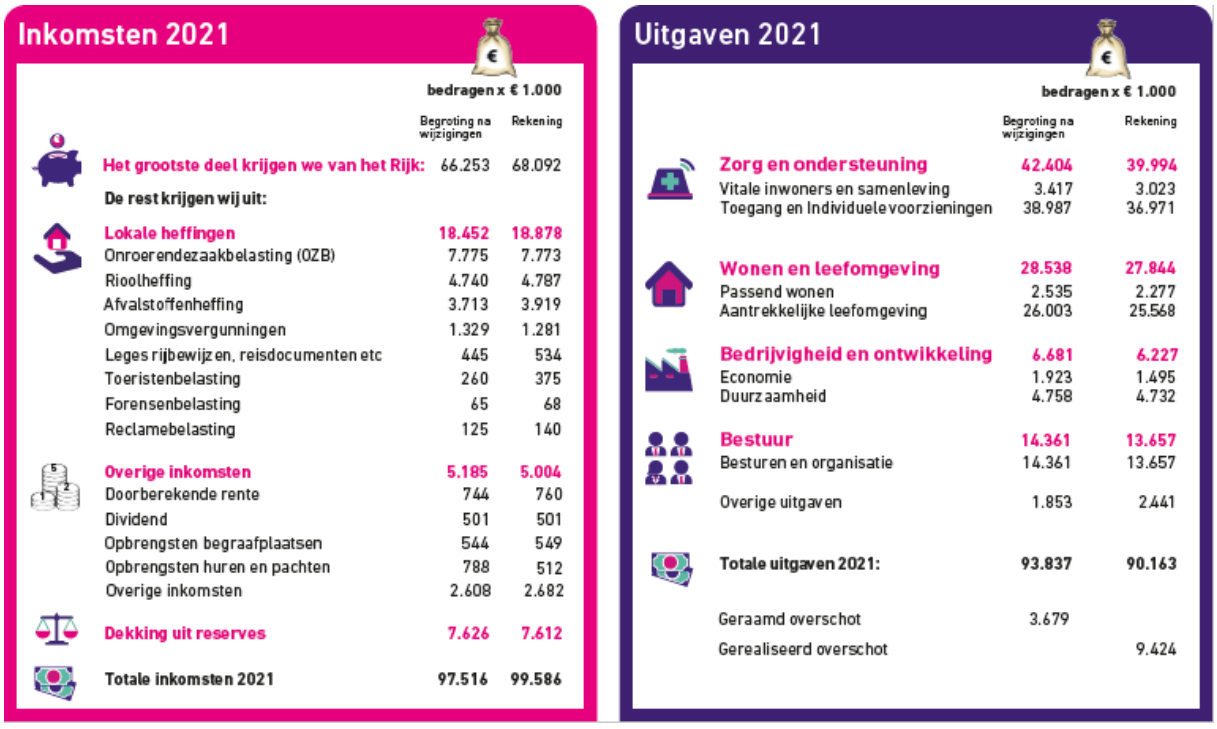

Inkomsten 2021

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijzigingen	Rekening
Het grootste deel krijgen we van het Rijk:	66.253	68.092
De rest krijgen wij uit:		
Lokale heffingen	**18.452**	**18.878**
Onroerendezaakbelasting (OZB)	7.775	7.773
Rioolheffing	4.740	4.787
Afvalstoffenheffing	3.713	3.919
Omgevingsvergunningen	1.329	1.281
Leges rijbewijzen, reisdocumenten etc	445	534
Toeristenbelasting	260	375
Forensenbelasting	65	68
Reclamebelasting	125	140
Overige inkomsten	**5.185**	**5.004**
Doorberekende rente	744	760
Dividend	501	501
Opbrengsten begraafplaatsen	544	549
Opbrengsten huren en pachten	788	512
Overige inkomsten	2.608	2.682
Dekking uit reserves	**7.626**	**7.612**
Totale inkomsten 2021	**97.516**	**99.586**

Uitgaven 2021

bedragen x € 1.000

	Begroting na wijzigingen	Rekening
Zorg en ondersteuning	**42.404**	**39.994**
Vitale inwoners en samenleving	3.417	3.023
Toegang en Individuele voorzieningen	38.987	36.971
Wonen en leefomgeving	**28.538**	**27.844**
Passend wonen	2.535	2.277
Aantrekkelijke leefomgeving	26.003	25.568
Bedrijvigheid en ontwikkeling	**6.681**	**6.227**
Economie	1.923	1.495
Duurzaamheid	4.758	4.732
Bestuur	**14.361**	**13.657**
Besturen en organisatie	14.361	13.657
Overige uitgaven	1.853	2.441
Totale uitgaven 2021:	**93.837**	**90.163**
Geraamd overschot	3.679	
Gerealiseerd overschot		9.424

We doen voorstellen voor resultaatbestemming

In de actuele cijfers op 31 december 2021, de werkelijkheid, zitten veel 'vooruit te schuiven' bedragen. Dat zijn onze voorstellen voor resultaatbestemming. We hadden hiervoor al gezegd om welke drie soorten van specifieke bestemmingen het gaat.

U ziet ze hieronder in het totaaloverzicht en geven de toelichting erop na de tabel.

Voorstel		Bedrag
Rekeningoverschot		**9.423.538**
Doorschuiven van restant budgetten projecten 2021 naar 2022		
Corona compensaties	980.898	
Beschermd wonen	400.000	
Inburgering	132.313	
Versterking ondersteuning sociale wijkteams	59.651	
Impuls integraal werken sociaal domein	46.973	
Onderhoud bomen	445.300	
Implementatie Omgevingswet	193.000	
Verkeersaanpassing Hummeloseweg	100.000	
Voorbereiding VO Vorden	65.000	
Revitaliseren bedrijventerrein	40.000	
Beleidsvisie toerisme	20.000	
Vitale kernen	422.500	
Vitaal buitengebied, erf-coaches	50.000	
Klimaat	80.000	
Invoering financieel pakket	40.000	
Invoering functiewaarderingssysteem	31.560	
Doorschuiven van restant budgetten projecten 2021 naar 2022		**3.107.195**
Afgesproken bestemmingen		
Bijdragen bovenwijkse voorzieningen 2021 (reserve Bovenwijkse voorzieningen)	401.360	
Vorming bestemmingsreserve Openeinde-regelingen Zorg en ondersteuning	700.000	
Exploitatietekort Gebiedsontwikkeling Industriepark Zelhem	-300.000	
Afgesproken bestemmingen		**801.360**
Voorgestelde bestemmingen		
Haalbaarheidsonderzoeken IHP	60.000	
Armoedebestrijding jeugd	145.000	
Toerisme	115.000	
Afvalstoffen	677.000	
Voorgestelde bestemmingen		**997.000**
Resultaat, toevoegen aan de algemene reserve		**4.517.983**

Bedragen x € 1

Doorschuiven restant budgetten 2021 naar 2022 (€ 3,1 mln)

Werkzaamheden konden door omstandigheden niet in 2021 gedaan worden en doen we in 2022 alsnog. Dit heten 'resultaatbestemmingen'.

Corona compensaties

We hebben een gedeelte van de rijksbijdragen om nadelige effecten van corona op te vangen, nog niet besteed. We willen dit in 2022 beschikbaar houden voor coronamaatregelen.

Beschermd wonen
De verantwoordelijkheid voor Beschermd wonen komt naar onze gemeente. Vanuit 2020 hadden we hiervoor budget gereserveerd. Wij willen het in 2022 inzetten voor het thema ‘Van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis’.

Inburgering
De overgebleven gelden willen we in 2022 gebruiken voor de overgangsregeling voor inburgeraars die onder de oude wet vallen, maar gebruik willen maken van de nieuwe vorm van inburgeren.

Versterking ondersteuning sociale wijkteams
In de Decembercirculaire 2021 zijn middelen beschikbaar gesteld voor versterking van ondersteuning sociale wijkteams (2021-2027). Het bedrag voor 2021 willen we ook in 2022 gebruiken voor uitbreiding van de formatie van de sociale teams.

Impuls integraal werken sociaal domein
Het Rijk geeft ons budget voor integraal werken sociaal domein in de periode 2021-2023. Wat over is van 2021 willen we in 2022 inzetten voor het aanpassen van werkwijzen, processen en trainingen als gevolg van de regionale inkoop in 2022.

Onderhoud bomen
Door corona stagneerde afstemming met belangenorganisaties. Ook hadden we te maken met personeelswisseling. Hierdoor liep de voorbereiding en uitvoering van het dunnen en herplanten van bomen vertraging op. We hebben de werkzaamheden voorbereid en deze worden in 2022 uitgevoerd. De middelen zijn nodig voor de uitvoering.

Implementatie Omgevingswet
Met het uitstel van de Omgevingswet naar 1 juli 2023 stellen we opnieuw een deel van de geplande werkzaamheden uit. Wat over is van het budget van 2021 willen we de kwaliteit en voortgang van de reguliere processen borgen en extra ontwerp- en procesexpertise inhuren. Zonder deze inzet lopen òf de reguliere processen (kwaliteit dienstverlening) òf de invoering van de wet vast (bestuurlijke ambities en wettelijke vereisten).

Verkeersaanpassingen Hummeloseweg
Met de provincie zijn we begonnen om de Hummeloseweg (gemeente) en de Dorpsstraat (provincie) aan te pakken. Ons doel is de wegen verkeersluw te maken en zo de verkeersveiligheid en de leefbaarheid te verhogen. Er is nog geen concrete oplossing zodat het budget nog niet gebruikt is. Wanneer blijkt dat er aanpassingen aan de Hummeloseweg gedaan moeten worden, gebruiken we hiervoor dit budget.

Voorbereiding VO Vorden
De voorbereidende activiteiten lopen door in 2022 en dus ook de bijbehorende kosten. Daarbij kunt u denken aan het opstellen van ruimtelijke uitgangspunten en stedenbouwkundig advies, taxatie- en verwervingskosten, advieskosten en kosten voor projectleiding.

Revitaliseren bedrijventerrein
De herstructurering Industriepark Zelhem loopt door t/m 2023. Daarnaast willen we in het kader van het Omgevingsprogramma de programmalijn ‘Herstructurering bedrijventerreinen’ minimaal drie bedrijventerreinen aanpakken. Dit programma start met een scan en van daaruit mogelijk een herstructurering. Het budget willen we voor de scan gebruiken.

Beleidsvisie toerisme
Volgens een motie van de raad (juni 2020) is besloten tot uitvoering van het nieuwe Recreatie & Toerisme beleid. De RAL-gelden werden gelabeld aan de 'Tot Slot! in Bronckhorst' campagne t/m 2021. Door de coronacrisis en de daaruit voortvloeiende maatregelen konden we niet alle activiteiten uitvoeren. Het restant budget willen we in 2022 alsnog inzetten om die acties uit te voeren.

Vitale kernen
De plannen voor de vitale kernen kennen een lange doorlooptijd. Een deel van de activiteiten verschuift naar 2022 in uitvoering. Het gaat om de uitwerking van de plannen voor Zelhem (€ 72.500), de vernieuwing van de entree van het Kulturhus Vorden (€ 50.000) en de bijdragen voor de Oltmansstraat (€ 100.000) en Strip Hengelo (€ 200.000).

Vitaal buitengebied, erf-coaches
In de Regiodeal voor de Achterhoek zit het programma Vitaal Buitengebied met doelstellingen om te komen tot een toekomstgericht erf. Het programma richt zich op het in gesprek komen met de bewoners van de erven in het buitengebied, samen met hen de aanzet te geven tot het realiseren van een vitaal en een toekomstgericht erf. Om in gesprek te komen met bewoners maken we gebruik van erf-coaches. In het afgelopen jaar bemoeilijkte coronamaatregelen de gesprekken. Daar willen we een inhaalslag maken in 2022 met de niet bestede gelden.

Klimaat
De uitvoering rond de warmtevisie konden we niet oppakken omdat we geen medewerkers voor de rol van programmaregisseur en procesbegeleider beschikbaar hadden. Voor de uitvoering van het project willen we de hiervoor beschikbare middelen doorschuiven naar 2022.

Invoering financieel pakket
Het huidige financieel pakket, waarin wij onze administratie voeren, wordt door de leverancier niet meer onderhouden. In 2021 hebben wij gekozen voor een nieuw pakket en zijn we gestart met de inrichting ervan. Het doel was een werkend pakket vanaf 2022. Door capaciteitsproblemen bij de leverancier schuift de invoering door naar 2022 en de ingebruikname naar 2023. Het bedrag van 2021 gebruiken we voor de uitgestelde werkzaamheden.

Invoering functiewaarderingssysteem
In 2021 zijn we gestart met de invoering van een nieuw functiewaarderingssysteem voor onze medewerkers. Ook dit project ronden we in 2022 af.

Toelichting afgesproken resultaatbestemmingen (€ 0,8 mln)
We kennen een aantal bestemmingsreserves. Volgens de criteria van die bestemmingsreserves worden die gevoed met specifieke middelen. Hoeveel dat is, is niet altijd van tevoren bekend.

Bijdragen bovenwijkse voorzieningen
Voor bovenwijkse voorzieningen hebben we € 437.030 via leges in rekening gebracht en € 35.670 besteed aan sloopsubsidies. Het verschil voegen we in overeenstemming met de verslaggevingsregels toe aan de gelijknamige bestemmingsreserve.

Vorming bestemmingsreserve 'Openeinde-regeling Zorg en ondersteuning'
Bij het vaststellen van de Programmabegroting 2022-2025 is besloten om een bestemmingsreserve 'Openeinde-regeling Zorg en ondersteuning' te vormen. Het is gevormd om uitschieters in de zorgkosten van de openeinde regelingen voor de Wmo, Jeugdzorg en arbeidsparticipatie, negatief dan wel positief, op te vangen (egalisatie). De aanleiding vormen de nog steeds moeilijk te voorspellen zorgkosten voor de komende jaren. Van het resultaat op het sociaal domein 2021 voegen we, volgens uw besluit van de tweede tussenrapportage 2021,

€ 700.000 toe aan deze bestemmingsreserve. Met de toevoeging van dit bedrag bedraagt de bestemmingsreserve op 1 januari 2022 € 1,7 mln.

Exploitatietekort Gebiedsontwikkeling Industriepark Zelhem
Op 25 november 2021 hebt u de grondexploitatie voor de Gebiedsontwikkeling Industriepark Zelhem vastgesteld met een verwacht verlies van € 500.000. Een deel van de investeringen (€ 200.000) komt ten laste van bestaande kredieten en budgetten. Het restant verlies van € 300.000 dekten we met een bijdrage uit de bestemmingsreserve Duurzaam ruimtegebruik bedrijventerreinen. De voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording bepalen dat bij het vaststellen van verlieslatende exploitaties voor de volledige omvang van het verlies een voorziening moet worden gevormd. Het vormen van de voorziening voor voornoemde grondexploitatie hebben wij verwerkt in deze jaarstukken. Het restant verlies van € 300.000 brengen wij via de resultaatbestemming ten laste van de bestemmingsreserve.

Toelichting voorstel resultaatbestemmingen (€ 1,0 mln)
Na de opstelling van de tweede tussenrapportage 2021 hebben we voorstellen voorbereid waarvoor we u hier om budget vragen. Bij vier voorstellen volgen wij de werkwijze vanuit eerdere raadsbesluiten.

Haalbaarheidsonderzoeken IHP
In december 2021 hebt u het Integraal Huisvestingsplan Basisonderwijs 2021-2035 met bijbehorend programma voor de komende vier jaren vastgesteld. In het programma staat ook het uitvoeren van haalbaarheidsonderzoeken ‘Toekomstbestendige huisvesting Zelhem’ en ‘Knelpunten schoolgebouw Halle’. We stellen u voor om de kosten van deze onderzoeken te dekken uit het rekeningoverschot van 2021.

Armoedebestrijding jeugd
Op 7 november 2019 nam de gemeenteraad een motie en een amendement aanbetreffende de inzet van de Klijnsmagelden. Deze gelden zijn hiermee specifiek gelabeld voor bestrijding van armoede onder kinderen; het geld mag alleen direct ten goede komen van een kind in armoede. Hiervoor is een bestedingsplan opgesteld. We zien een onderbesteding van de middelen. De onderbesteding zal na de verkiezingen als aandachtspunt worden meegegeven aan de nieuwe gemeenteraad en het nieuwe college.

Toerisme
De forfaits voor overnachtingen op of in toeristische plaatsen op (mini)campings, pensions, bed&breakfast, hotels en groepsaccommodaties zijn afgeschaft. Vanaf 2020 rekenen we af met de werkelijke aantallen. Daarnaast hadden we als gevolg van corona rekening gehouden met een lagere opbrengst voor 2020, wat achteraf sterk mee viel. Hierdoor en het afschaffen van een groot aantal forfaits zijn de gerealiseerde opbrengsten voor 2020 hoger uitgevallen. Die opbrengst ontvingen we in 2021. Wij stellen u voor om de hogere opbrengst boven € 260.000, in lijn met uw beleidsuitgangspunt (opbrengst toeristenbelasting besteden we voor toerisme), toe te voegen aan het budget toerisme voor 2022.

Afvalstoffen
De afvalbegroting 2021 sluit met een positief resultaat van € 677.000. We stellen voor dit resultaat als volgt in te zetten:
- € 220.000 toe te voegen aan de in te stellen voorziening vervangingsinvesteringen ondergrondse containers. De begrotingsraming voor de geplande vervangingen 2022-2025 dekt de totale kosten niet. Er is een tekort van € 220.000 voor 2022-2024. Door dit bedrag toe te voegen aan de nog in te stellen voorziening zijn de geplande investeringen gedekt.
- € 457.000 toe te voegen aan de egalisatievoorziening grondstoffen. De egalisatievoorziening is leeg. Door € 457.000 toe te voegen aan deze voorziening ontstaat een buffer om eventuele

tekorten op te vangen. Daarnaast zetten we de egalisatievoorziening in voor het verlagen van de afvalstoffenheffing. Dit nemen we mee in het voorstel voor de afvalstoffenheffing 2023

Toelichting overschot 2021 na bestemmingen (€ 4,5 mln)
Wij stellen voor om het restant overschot van € 4.517.983 over 2021 toe te voegen aan de Algemene reserve.

Burgemeester en wethouders van Bronckhorst

Leeswijzer

Over de Jaarstukken 2021
Onze jaarstukken maken wij zo kort, helder en overzichtelijk mogelijk. We rapporteren op basis van onze ambitie uit de Programmabegroting 2021-2024. De jaarstukken bestaan uit:
- hoofdstuk 1: de inleiding, de leeswijzer van de jaarstukken en corona in Bronckhorst
- hoofdstuk 2: het jaarverslag (de programmaverantwoording en de bedrijfsvoeringsparagrafen)
- hoofdstuk 3: de jaarrekening
- hoofdstuk 4: de bijlagen

Wat hebben we bereikt
In de programmaverantwoording benoemen we de belangrijkste opgaven die in 2021 bijdroegen aan het bereiken van onze maatschappelijke doelen. Het jaarverslag bestaat uit de *programmaverantwoording* en de *paragrafen*.

De programmaverantwoording heeft vier delen (hoofdstuk 2.1)
We werken met vier raadsprogramma's met daarin een aantal deelprogramma's: de programmaverantwoording. In ieder programma is naast aandacht voor de beleidsdoelen en opgaven ook aandacht voor indicatoren, risico's en de financiën. De financiële informatie wordt zichtbaar door te klikken op de taakvelden in de tabellen bij de programma's.

De indicatoren geven een beeld van de (beoogde) effecten van ons beleid
We maken onderscheid tussen lokale en landelijke indicatoren:
- De lokale indicatoren laten zien wat het effect van het beleid was, gericht op onze lokale beleidsdoelen.
- De landelijke indicatoren geven inzicht in waar we staan en maken vergelijking met andere gemeenten mogelijk. Wij zijn op grond van wetgeving (BBV) verplicht om deze indicatoren op te nemen in de programmaverantwoording.

In de deelprogramma's benoemen we de belangrijkste financiële risico's
Het gaat om de risico's die op 31 december 2021 een financiële impact hebben van 1% of meer van het totale risicobedrag. We beschrijven de risico's ook in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2.2.2).

Elk programma sluiten we af met financiële informatie
De inzet van middelen ziet u ook terug in een programma: welke investeringen deden we en hoe zijn de reserves ingezet. En u ziet per taakveld de verschillen tussen de ramingen, na wijziging en de uiteindelijke realisatie. In de taakveldenrekening 2021 lichten we de verschillen per taakveld toe.

In de paragrafen (hoofdstuk 2.2) beschrijven wij de aspecten die voor alle beleidsvelden belangrijk zijn
In de acht paragrafen beschrijven we kort hoe we ons beleid inrichten en uitvoeren. Het gaat dan om:
- alle belastingen (lokale heffingen);
- alle risico's (weerstandsvermogen en risicobeheersing);
- het onderhoud van de openbare ruimte (onderhoud kapitaalgoederen);
- hoe we de taken financieren (financiering);
- de werkwijze bij de uitvoering van de taken (bedrijfsvoering);
- de samenwerking met andere organisaties (verbonden partijen);
- de grondposities (grondbeleid);
- de inzet voor klimaatdoelen (klimaat).

In de jaarrekening staat ons financieel beeld centraal
De jaarrekening geeft gedetailleerd inzicht in de financiële situatie van onze gemeente. In de financiële overzichten staat ook de wettelijke en provinciale informatie die vereist is voor toezicht. De informatie in dit hoofdstuk gebruikt de accountant bij de controle van de jaarstukken. De jaarrekening bestaat uit de *balans*, het *overzicht van baten en lasten per programma* en *toelichtingen.*

Balans (hoofdstuk 3.1)
De balans geeft inzicht in de bezittingen, de schulden en het vermogen van de gemeente aan het begin en het eind van 2021. In hoofdstuk 3.3 lichten wij de balansposten toe.

Overzicht van baten en lasten per programma (hoofdstuk 3.2)
Het overzicht van baten en lasten geeft het resultaat per programma en dat van de gemeente Bronckhorst als totaal weer. Wij lichten de baten en lasten toe (hoofdstuk 3.4). Daar tonen we u ook een overzicht van baten en lasten weergegeven op kostensoorten (3.4.5) met daarop een toelichting (3.4.6). Hiermee geven we u inzicht in alle typen baten en lasten.

In de bijlagen is de volgende informatie opgenomen

Overzicht baten en lasten per taakveld
Taakvelden zijn wettelijk verplicht en de onder de taakvelden opgenomen activiteiten zijn voor elke gemeente hetzelfde. Hiermee zijn gemeenten op dit niveau vergelijkbaar.

Borg- en garantstellingen
Hier geven we een overzicht van gewaarborgde geldleningen, gegarandeerde geldleningen via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en borgstelling hypothecaire geldleningen verstrekt aan ambtenaren door het Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel (HVO).

SiSa overzicht
Gemeenten moeten elk jaar aan de Rijksoverheid melden of en hoe ze het (rijks)geld hebben besteed. Dit doen we via SiSa (Single information, Single audit). Dit betekent eenmalige informatieverstrekking en eenmalige accountantscontrole. We zijn verplicht deze verantwoording als bijlage in de jaarstukken op te nemen.

Overzicht geldende verordeningen
Een actueel overzicht van alle verordeningen vindt u via deze link op de website van gemeente Bronckhorst.

Taakveldenrekening
Naast de Jaarstukken 2021 stellen we de taakveldenrekening 2021 op. Hierin geven we een nadere uitleg over de cijfers en de verschillen tussen de raming na wijziging en de realisatie over 2021. Het is mogelijk om vanuit de financiële overzichten per programma ('Wat heeft het gekost') en vanuit bijlage 4.1 door te klikken naar de taakveldenrekening.

Controleverklaring
De accountant beoordeelt de jaarstukken en controleert of de baten en lasten rechtmatig tot stand zijn gekomen. De controleverklaring en het opgestelde rapport van bevindingen bieden we afzonderlijk aan de raad aan.

Goed om te weten

- De jaarstukken zijn als pdf-bestand doorklikbaar (de inhoudsopgave en de onderstreepte woorden of zinnen), wat navigeren naar onderliggende stukken eenvoudiger maakt. Terug naar waar u was, gaat het snelst met de toetsencombinatie Alt + pijl links.
  Deze jaarstukken zijn ook online, als website, beschikbaar. Dit geeft veel mogelijkheden voor het doorklikken naar beleidsstukken en websites. De betekenis van afkortingen wordt via een mouse-over getoond (stippellijn onder de afkorting). Het is mogelijk om vanuit de financiële overzichten door te klikken naar de taakveldenrekening waar we de financiële toelichting per taakveld geven.
- In de financiële overzichten bij ‘Wat heeft het gekost?’ staat bij de saldoregel een ‘+’ voor baten of overschotten en een ‘-‘ voor lasten of tekorten.
- In de overige overzichten staat in het onderschrift vermeld wat een ‘+’ of ‘-‘ betekent.
- De cijfers in tabellen, grafieken en opstellingen in deze jaarstukken staan in euro's maal 1.000 en zijn afgerond tot het dichtst bijzijnde duizendtal, tenzij anders vermeld.

1. Corona in Bronckhorst

Inleiding

Corona heeft op 2021 meer invloed gehad dan we van tevoren hoopten. Het virus laat zich moeilijk grijpen. De gemeentelijke crisisorganisatie functioneerde het gehele jaar. De steeds veranderende actualiteit en bijbehorende maatregelen vroegen van ons en onze samenleving alertheid en flexibiliteit. Daarnaast zetten we in op vooruit kijken; wat heeft Bronckhorst nodig om goed uit de crisis te komen.

Hoe verliep corona in Bronckhorst

In het begin van het jaar zagen we het aantal besmettingen in Bronckhorst dalen. Juli confronteerde ons met een korte stijging, die opnieuw daalde in augustus. In het najaar -met een flinke piek in november- namen het aantal besmettingen sterk toe vanwege de besmettelijke Omikron variant. In onderstaande grafiek is het beeld opgenomen van positief geteste inwoners in Bronckhorst over geheel 2021.

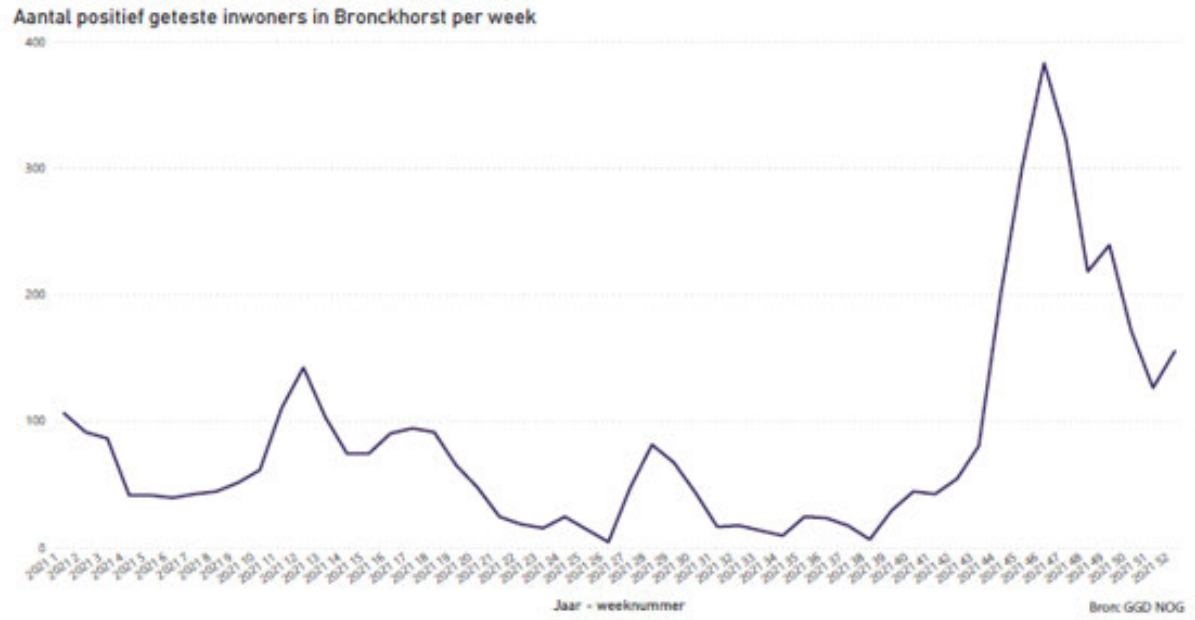

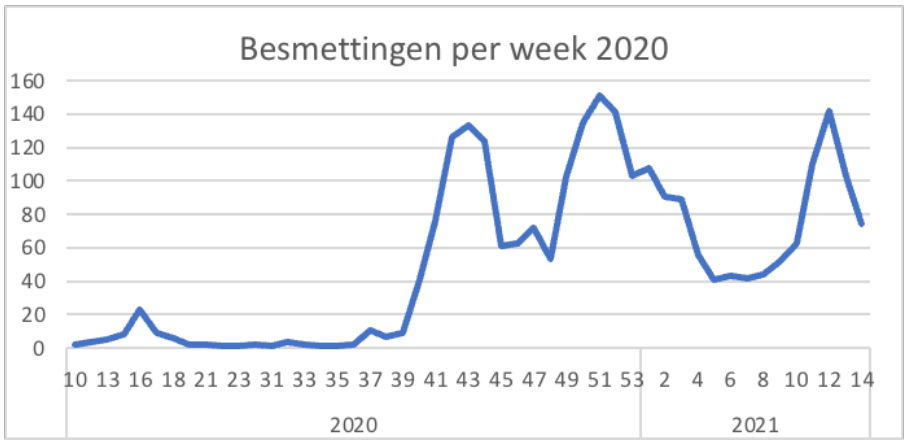

Sinds het begin van de meldingen zijn 28 inwoners -die ook Covid-19 patiënt waren- overleden in Bronckhorst[1]. Overlijdens wegens Covid-19 zijn niet meldingsplichtig. Het cijfer kan hierdoor

in werkelijkheid hoger zijn. In Bronckhorst heeft 91% van de inwoners van 18 jaar en ouder zich volledig laten vaccineren. Tussen de 12 en de 18 jaar betreft het 90% van de inwoners.

[1] https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/gemeente/GM1876/sterfte stand per 31-12-2021

Zonder de effecten op de inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemingen uit het oog te verliezen, concentreren we ons in dit hoofdstuk op de gevolgen voor de te realiseren resultaten, doelen en de financiën voor Bronckhorst. In de perspectiefnota, de nieuwe begroting voor het meerjarenbeeld en de tussenrapportages maakten we de keuzes inzichtelijk. Ook informeerden we u regelmatig tussentijds over de dienstverlening in de crisisperiode.

We hebben verschillende activiteiten in gang gezet om de samenleving te ondersteunen

We kenden perioden met in meer en mindere mate maatregelen en beperkingen. We boden extra ondersteuning aan inwoners, organiseerden ‘coronaproof’ activiteiten voor de jeugd, hadden intensieve contacten met ondernemers en maatschappelijke (sport)organisaties en voerden de regelingen voor financiële ondersteuning uit. Op aanvraag van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG) maakten we in het voorjaar een gemeentelijk noodplan om de zorg in een worst case scenario te ondersteunen door ondersteuning van (niet medische) zorg. In december is deze vanwege de overbelasting van de zorg in werking getreden.

Alle inzet die onze medewerkers ten behoeve van de begeleiding van de coronacrisis deden vonden plaats naast de reguliere werkzaamheden en het realiseren van de gestelde doelen. In november 2020 en juni 2021 hebben we prioriteiten moeten stellen om de druk van die dubbele taken te verlichten. Zo boden we ruimte aan de werkzaamheden en taken voor het waarborgen van de veiligheid van onze (kwetsbare) inwoners, het afronden van lopende projecten en de inzet rond (de effecten van) de coronacrisis. In actieve informatievoorzieningen informeerden wij u hierover.

Een terugblik op onze activiteiten
In de tussenrapportages informeerden wij u over de verschillende extra activiteiten of werkzaamheden die wij uitvoerden. Wij schetsen hier een kort beeld:

- De impact van corona op de jeugd is groot. We organiseerden verschillende activiteiten door het jaar heen, zoals voorrondes voor het NK stoepranden, ‘Het Perfecte Plaatje’ en mountainbiken. In de kerstvakantie organiseerden we een tour met kickbikes i.s.m. de jongerenwerker. De skidag ging door de sluiting van binnensportlocaties niet door.
- Extra inzet tegen eenzaamheid door o.a. (extra) dagbesteding, 'Meedoen in Bronckhorst' en 'Kunst aan de Keukentafel'.
- Bij evenementen keken we met organisatoren vooral naar wat mogelijk was binnen de maatregelen.
- Ondersteuning van maatschappelijk organisaties door o.a. behouden en werven van vrijwilligers (cursus), tijdelijke financiële ondersteuning bij liquiditeitsproblemen en een subsidie zodat dorpshuizen en culturele voorzieningen kunnen investeren in toekomstbestendige maatregelen om hun vaste lasten (bijv. energiekosten) te verlagen.
- Een tegemoetkoming voor huishoudens die door de crisis te maken krijgen met terugval in inkomen en daardoor noodzakelijke kosten niet meer kunnen betalen. De Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) voerden wij zelf uit. Het Rijk besloot om per 1 oktober 2021 te stoppen met de Tozo en TONK.
- Voor ondernemers zorgden we voor informatie over de verschillende regelingen en zetten ROZ Twente[1] in om hun eventueel te ondersteunen. Op dit moment, gezien de laatste lockdown, onderzoeken we mogelijkheden om hen verder te ondersteunen.

Toezicht en handhaven van de maatregelen
Toezicht en handhaving stimuleert op verschillende wijzen het naleefgedrag van de inwoners en de ondernemers. De inzet van dit team wijzigde drastisch door COVID-19. We prioriteerden de werkzaamheden. Handhaving op de coronamaatregelen hadden de hoogste prioriteit. Er is veel tijd gestoken om met onze verenigingen, ondernemers en organisatoren vooraf mee te denken hoe op goede wijze invulling gegeven kon worden aan de steeds wisselende maatregelen. Daarnaast controleerden we bij hotspots, kernen, sportvelden, detailhandel, horeca, avondklok, groepsgrootte, hangjeugd en corona toegangsbewijzen. Het toezichtsteam beantwoordde vragen naar aanleiding van persconferenties, is onderdeel van de crisisorganisatie en heeft nauw overleg met verschillende clusters over wat wel of niet kan. Wij dachten mee in oplossingen en mogelijkheden. Het team constateerde ook dat het naleefgedrag bijzonder hoog was. Wij deelden slechts drie waarschuwingen uit.

[1] Regionale Organisatie Zelfstandigen Twente

Wij hebben voor de toekomst ondersteunende maatregelen uitgewerkt
Duidelijk is dat de effecten van corona nog lang voelbaar zijn. Zo onderzocht de Achterhoek monitor de economische effecten[1]. Zij concludeert dat de Achterhoek gezond de crisis in ging en er gezond uitkomt. Maar de crisis trekt diepe sporen bij horeca, detailhandel en andere sectoren die hard geraakt zijn. Het Datalab GO heeft een coronadashboard ingericht. Dit dashboard kijkt naar de ontwikkeling van drie onderwerpen in Gelderland-Oost tijdens de coronacrisis: de psychische gezondheid van inwoners, stromen op de arbeidsmarkt en de lokale economie. Voor meer informatie verwijzen wij u naar het dashboard van Datalab Go: www.datalabgo.nl/xdgpo. Naast de flexibiliteit en alertheid die we nodig hebben voor de situaties op de korte termijn, richten wij ons ook op de lange termijn. De sociale teams, combinatiefunctionarissen en de accountmanagers economie blijven in contact met de samenleving om de lange termijn effecten te monitoren en waar nodig te reageren of beleid aan te passen. Ook blijven we als organisatie de risico's rond corona volgen en beoordelen. Het toepassen van risicomanagement stelt ons in staat om keuzes te maken en eventueel beheersmaatregelen te treffen. Meer over ons risicomanagement leest u in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2.2.2).

[1]https://www.achterhoekmonitor.nl/dashboard.php

De organisatie werkte binnen een goed ingerichte crisisstructuur
Als we terugblikken op de periode en kijken naar wat we leerden, zeggen we met trots dat we vooral geleerd hebben hoe wendbaar onze samenleving en onze organisatie is. We leerden dat in tijden van crisis extra aandacht nodig is voor leerachterstanden en voor kritische thuissituaties. Ook werd duidelijk dat sommige ondernemers konden profiteren van de situatie, waar anderen hard getroffen werden door de maatregelen. De leereffecten die we voor de samenleving zien, nemen we mee in onze lange termijn plannen.
Binnen onze eigen organisatie zagen we dat de crisisstructuur werkt en dat het plan, dat we hadden klaarliggen, ons hielp. We hielden oog voor elkaar en verbeterden onze (digitale) vaardigheden om ook op afstand samen te werken met inwoners, externe partijen en collega's. De nieuwe taken die de crisis met zich meebracht, betekende ook temporiseren van reguliere werkzaamheden. We stelde prioriteiten om verwachtingen daarmee te managen. Onze huisvesting is opnieuw bekeken en het eerste deel is aangepast op het nieuwe werken, deels digitaal en deels fysiek. Ook daagde het ons uit een aantrekkelijke werkgever in een crisisperiode te blijven.

We hebben de rijksgelden voor coronamaatregelen ingezet voor de doelen van de bijdrage

Hoewel we het jaar afsluiten, sluiten we corona helaas niet af. We gaan 2022 in met verschillende maatregelen. Duidelijk is dat het coronavirus in 2022 inzet van ons blijft vragen. Over 2021 zien we dat we niet alle coronamiddelen hebben ingezet. Enerzijds omdat we laat

de beschikking kregen over de gelden, anderzijds omdat bepaalde problemen (nog) uitblijven. Hieronder geven we een totaaloverzicht van de financiële consequenties. Het hier genoemde compensatiepakket betreft alleen onderwerpen die via het gemeentefonds lopen.

Compensatiepakket	Bijdrage Rijk	Uitgaven Bronckhorst	Nog te besteden
Resultaatbestemming coronamiddelen 2020			€ 303.147
Compensatiepakket medeoverheden van het Rijk	€ 1.551.348	€ 1.222.041	€ 329.307
Totale resultaat bestemming coronamiddelen 2021			**632.454**

Hieronder gaan we uitgebreid in op de financiële consequenties voor de verschillende onderwerpen. Bij een aantal onderwerpen stellen we voor om middelen specifiek voor dat onderwerp te bestemmen voor 2022. Voor de overige middelen voor corona stellen wij voor deze ook te behouden voor 2022. We blijven de middelen inzetten voor het verminderen of voorkomen van problemen door de coronacrisis. We verwachten dat we dit in 2022 nodig hebben. Op het moment dat we deze jaarstukken opstellen, werken wij bijvoorbeeld aan een voorstel om zwaar getroffen ondernemers te ondersteunen.

1. Tozo

De Tozo was een regeling die voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. En in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen door de coronacrisis op te vangen. Omdat het een budgetneutrale regeling betreft, hebben wij de bijdrage van het Rijk gelijk gesteld aan de uitgaven. Per 1 oktober 2021 stopte de regeling. Voor de periode van 1 oktober tot het einde van het jaar gold een tijdelijk aangepast Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz). De toename van het aantal inwoners dat gebruikt maakt van de Bbz is beperkt gebleven.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers	Bijdrage Rijk	Uitgaven Bronckhorst
Geen onderdeel compensatiepakket medeoverheden		
TOZO - levensonderhoud	1.203.404	1.203.404
TOZO - kapitaalverstrekking	63.971	63.971
TOZO - uitvoeringskosten	110.450	110.450
Totaal	**1.377.825**	**1.377.825**

2. Inkomstenderving

Het Rijk gaf aan ook over 2021 gemeenten compensatie te geven voor de inkomstenderving. Voor Bronckhorst geldt dit alleen voor de toeristenbelasting. Mede door de crisis is er veel gebruik gemaakt van recreatiemogelijkheden in Bronckhorst. In 2021 verwachten we meer toeristenbelasting te ontvangen dan we begroot hadden. Voor onze gemeente ontvangen we dan ook geen compensatie.

3. Compensatiepakket sociaal domein

Zoals gebruikelijk maken we ook bij de compensatie en kosten voor corona onderscheid tussen sociaal domein en de overige onderdelen van de organisatie. Hieronder brengen wij inzichtelijk welke compensatie wij ontvingen en welke kosten wij maakten die gerelateerd zijn aan de onderwerpen. Vervolgens geven we een totaalbeeld van de middelen en eventuele overige kosten die gerelateerd zijn aan corona.

Compensatie sociaal domein

Zoals in de jaarrekening en tussenrapportages aangegeven, hebben we het budget dat nog niet besteed was in 2020, meegenomen voor ‘coronakosten’ in het sociaal domein in 2021. Daarnaast ontvingen wij via het compensatiepakket coronacrisis medeoverheden ook in 2021 middelen voor het sociaal domein.

WMO en Jeugd
We geven hieronder kort inzicht in de activiteiten die plaatsvonden:
- Tijdelijke extra ondersteuning bij enkelvoudige casussen (tot 1 juli 2022) in het kader van extra begeleiding kwetsbare groepen (3).
- Voor de bestrijding van eenzaamheid onder ouderen (4) zetten we in op extra dagbesteding (€ 50.000), 'Meedoen in Bronckhorst' (€ 20.000) en 'Kunst aan de keukentafel' (€ 10.000)
- De middelen Perspectief jeugd en jongeren (5) zetten we in voor een kindertaalcoach (2020 en 2021).
- We hebben extra jongerenwerk ingezet (6) bij de jeugdactiviteiten (€ 2.500) en jongerenactiviteiten (8) uitgevoerd (€ 10.175).
- Voor de mentale ondersteuning jeugd (7) startten we een pilot binnen het onderwijs gericht op ondersteuning op sociaal emotioneel vlak, opvoedvragen van ouders en het voorkomen van schooluitval.
- De middelen voor Jeugd aan Zet (9) zetten we in voor activiteiten met de jeugd.

Ook zagen we dat er meerkosten werden gemaakt door zorgaanbieders om de zorg te continueren tijdens coronamaatregelen. Hiervoor werden we in de decembercirculaire (deels) gecompenseerd (1 en 2). Op het moment dat het Rijk deze regeling vaststelde, was geen rekening gehouden met de laatste beperkende maatregelen in 2021. Extra meerkosten in die periode betrekt het Rijk bij compensatie over 2022.

Compensatiepakket sociaal domein 2021	Bijdrage Rijk	Uitgaven Bronckhorst	Nog te besteden
Wmo en Jeugd			
1. Continuïteit zorg (meerkosten) jeugd	36.455	91.247	-5.138
2. Continuïteit zorg (meerkosten) Wmo	49.654		
3. Extra begeleiding kwetsbare groepen	86.899	101.670	-14.771
4. Bestrijden eenzaamheid ouderen	101.236	80.000	21.236
5. Perspectief Jeugd en Jongeren (2020 en 20210	51.200	49.650	1.550
6. Extra inzet Jongerenwerk	17.816	2.500	15.316
7. Mentale ondersteuning jeugd	14.966	20.000	-5.034
8. Activiteiten en ontmoetingen jeugd	10.055	10.175	-120
9. Jeugd aan Zet (wintereditie)	10.000	10.000	-
Totaal	**378.281**	**365.242**	**13.039**

Participatie, re-integratie en schuldhulpverlening
Zoals in de tussenrapportage aangegeven, blijft de voorziene toename in de (bijzondere) bijstand en schuldhulpverlening (10, 11, 12 en 13) tot op heden uit. De middelen voor heroriëntatie zelfstandigen (15) werden ook nog niet ingezet. Met de toename voor ogen ontvingen we ook voor bijzondere bijstand, schuldenbeleid en re-integratie middelen voor 2022. We merken dat het belangrijk is om vooral nu ‘vinger aan de pols’ te houden. We willen in een vroeg stadium signaleren dat er sprake is een risicovolle financiële situatie. Om die reden zetten we extra in op schuldhulpverlening. Dit dekken wij uit de middelen voor schuldenbeleid 2021 en 2022. Voor de andere onderwerpen geldt gedeeltelijk dat een toename samenhangt met de instroom in de bijstand, die pas plaatsvindt nadat inwoners gebruik hebben gemaakt van andere regelingen, zoals WW en Tozo. Wij stellen voor om de budgetten te bestemmen voor 2022. Op die manier kunnen we een mogelijke toename goed opvangen. Dit maken wij in onderstaande tabel zichtbaar door ze aan te merken als uitgaven. Zo voorkomen we dat het lijkt alsof deze middelen ‘algemeen’ beschikbaar zijn.

We brachten de regeling Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK) (14) op verschillende manieren onder de aandacht. Ook verhoogden we het maximumbedrag wat aangevraagd kon worden, zodat ook inwoners met hogere woonlasten konden profiteren. Maar, evenals in de regio, was het gebruik van de regeling beperkt. We ontvingen in de

septembercirculaire een aanvulling voor de TONK. Het rijk besloot per 1 oktober te stoppen met o.a. TONK. We onderzoeken begin 2022 hoe we deze middelen kunnen inzetten voor ondernemers in Bronckhorst die zwaar getroffen zijn door de crisis en de maatregelen.

In de Decembercirculaire ontvingen we middelen voor het opvangen van exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven (16). Tot op heden hebben wij geen signalen ontvangen dat de werkbedrijven tekorten kennen vanwege de coronamaatregelen.

Compensatiepakket sociaal domein 2021	Bijdrage Rijk	Uitgaven Bronckhorst	Nog te besteden
Participatie en schuldhulp			
10. Aanvullende pakket re-integratiekosten	18.435	18.435	-
11. Bijzondere bijstand	12.091	12.091	-
12. Algemeen impuls re-integratie	9.844	9.844	-
13. Gemeentelijk schuldenbeleid	35.603	35.603	-
14. TONK	300.309	27.303	273.006
15. Heroriëntatie zelfstandigen	17.803	17.803	-
16. Participatie WSW	99.272	-	99.272
Totaal	**493.357**	**121.079**	**372.278**

Overige kosten sociaal domein
Een aantal extra gemaakte kosten in het sociaal domein door corona is in de tussenrapportages beschreven. Hieronder een korte samenvatting:

- We gaven iets meer dan de subsidie van de provincie aan gemeenschapsvoorzieningen (dorpshuizen en wijkcentra) om te investeren in toekomstbestendige maatregelen of vitaliteit en toekomstbestendigheid te onderzoeken. De rijkscompensatie voor buurt- en dorpshuizen beschrijven we in ‘overige domeinen’ om de samenhang met lokale culturele voorzieningen zichtbaar te maken.

Subsidie Provincie Gelderland	Bijdrage Rijk	Uitgaven Bronckhorst	Nog te besteden
Investeren of onderzoeken vitaliteit/ toekomstbestendigheid dorpshuis of -huizen	36.105	37.174	-1.069

- Het Werkcarrousel Bronckhorst ontving compensatie voor extra gemaakt kosten door corona.
- Wanneer huisartsen onvoldoende ruimte hadden om grote aantallen personen te vaccineren, namen wij de huur voor onze rekening voor het opzetten van prikposten.
- Door corona hadden wij extra inzet op de financiële administratie nodig.
- In de tweede tussenrapportage hadden wij de meerkosten voor de jeugdzorg en Wmo aangemerkt als ‘overig’. Alsnog ontvingen wij hiervoor compensatie en zijn deze hierboven inzichtelijk gemaakt.

Verschil Compensatiepakket sociaal domein en uitgaven Bronckhorst	Nog te besteden	Totaal
Wmo en Jeugd	13.039	
Participatie, re-integratie, bijzondere bijstand en schuldenbeleid	372.278	
Totaal nog te besteden compensatie sociaal domein		**385.317**
Resultaatbestemming compensatie coronacrisis 2020	212.662	
Niet door subsidie gedekte deel uitgaven toekomstbestendige dorpshuizen	-1.069	
Extra bijdrage werkcarrousel Bronckhorst	-51.360	
Vergoeding huur locatie voor vaccineren	-1.158	
Extra kosten bedrijfsvoering sociaal domein	-45.396	
(inzet administratie)		
Totaal lokale kosten/resultaat corona sociaal domein		**113.679**
Beschikbare coronamiddelen 2021		**498.996**

4. Compensatie overige domeinen

Evenals bij het sociaal domein, zijn de niet-bestede middelen ter compensatie uit 2020 meegenomen naar 2021 om in te zetten voor corona-gerelateerde kosten. Om herhaling na de tussenrapportages te voorkomen gaan we alleen kort in op de eerdere bestedingen. Nieuwe onderwerpen krijgen meer aandacht.

School en opvang

De eigen bijdrage van ouders/verzorgers voor het gemeentelijk aanbod rondom kinderopvang zijn vergoed. Het overige deel van de middelen zetten we in voor VVE.

Compensatiepakket overige domeinen 2021	Bijdrage Rijk	Uitgaven Bronckhorst	Nog te besteden
School en opvang			
17. Voorschoolse voorziening peuters	11.545	11.545	-
Totaal	**11.545**	**11.545**	**-**

Meer inwoners werkten thuis of waren (tijdelijk) thuis vanwege de lockdown. De spanningen thuis liepen in een aantal gezinnen dusdanig op waardoor de situatie kritiek werd. Ook in gezinnen waar de situatie al nijpend is, verslechterde door corona de situatie. Kinderen uit deze gezinnen zijn op kosten van de gemeente naar de opvang gegaan, zodat de druk verlicht werd en het kind minder belast. Ook dit is opgenomen onder ‘overige kosten overige domeinen’.

Slechte ventilatie op scholen kan bijdragen aan het verspreiden van corona. We spraken met de schoolbesturen af om ventilatie te betrekken in het Integraal HuisvestingsPlan (IHP). Uit de inspectie van het rijk bleek dat het schoolgebouw van basisschool de Kraanvogel niet voldeed aan de gestelde normen en dat actie op korte termijn noodzakelijk was. De investering werd gedekt door de Specifieke Uitkering Ventilatie in Schoolgebouwen (rijk), door het schoolbestuur en door ons als gemeente. Het bedrag (€ 48.000) wordt meegenomen onder de ‘overige kosten overige domeinen’.

Lokale voorzieningen en organisaties

In de tweede tussenrapportage informeerden wij u over de inzet van de middelen voor sport (€ 175.000), welzijn (€ 20.000) en cultuur (€ 155.000). Daarnaast stelden we € 10.000 beschikbaar voor kennisdeling voor het behoud en werven van vrijwilligers (uit te voeren in het 1e kwartaal 2022) en € 40.000 voor organisaties met liquiditeitsproblemen. We werkten een subsidieregeling uit (looptijd tot 1 december 2022) gericht op het verlagen van structurele exploitatielasten van maatschappelijke gemeenschapsaccommodaties (€ 50.000). We bestemmen in deze jaarstukken een gedeelte van de middelen naar 2022 omdat de uitgaven in dat jaar plaatsvinden.

Met de September- en Decembercirculaire ontvingen wij opnieuw middelen voor lokale culturele voorzieningen en buurt- en dorpshuizen. Om de regionale culturele infrastructuur te versterken, die door de coronacrisis hard geraakt is, dragen we samen met de provincie en andere Achterhoekse gemeenten bij (€ 30.000). We zetten in op de verbinding met lokale cultuurorganisatie voor cultuureducatie, participatie en presentatie. Ook zetten we in op de instandhouding van de regionale culturele voorziening Amphion (€ 23.500).

Zoals eerder aangegeven, valt het taakveld voor buurt- en dorpshuizen in het sociaal domein (programma 1), maar brengen we de middelen hier in beeld om de samenhang met de middelen voor lokale culturele voorzieningen zichtbaar te maken. De technische verwerking deden we in de juiste taakvelden en domeinen.

Compensatiepakket overige domeinen 2021	Bijdrage Rijk	Uitgaven Bronckhorst	Nog te besteden
Lokale voorzieningen en organisaties			
18. Lokale culturele voorzieningen (Decembercirculaire 2020)	124.078	124.078	-
18. Lokale culturele voorzieningen (Septembercirculaire 2021)	78.543	53.500	25.043
19. Buurt- en dorpshuizen (Septembercirculaire 2021)	13.327	-	13.327
20. Lokale culturele voorzieningen (Decembercirculaire 2021)	65.873	-	65.873
Totaal	**281.821**	**177.578**	**104.243**

In de tweede tussenrapportage informeerden wij u over de regeling Tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties. Met deze regeling compenseerden wij de huur voor de sportaccommodaties, zodat we de huurlasten voor de huurders (gedeeltelijk) kwijtscholden. Met de specifieke uitkering IJsbanen en zwembaden ondersteunden we de verschillende zwembaden in onze gemeente. Beide bedragen vormen geen onderdeel van het compensatiepakket medeoverheden.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	Bijdrage Rijk	Uitgaven Bronckhorst	Nog te besteden
Tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties	193.224	193.224	-
Specifieke uitkering IJsbanen en zwembaden	197.236	197.236	-

Diverse onderwerpen
Met de Decembercirculaire ontvingen wij compensatie voor de extra kosten voor de aankomende verkiezingen. Dit betekent dat wij het bedrag (21) dat wij hiervoor beschikbaar hadden uit 2020 niet nodig hebben voor de verkiezingen van 2022.

De opschalingskorting (22) geeft ons ruimte om extra kosten in de bedrijfsvoering op te vangen (zie ‘overige kosten overige domeinen’).

Naast de toename van bijplaatsingen als gevolg van het nieuwe beleid, versterkte ook corona de overlast op de milieuparkjes. Inwoners zijn meer thuis, waardoor meer afval vrijkomt. Ook de groei van internetbestellingen zorgt voor toename van verpakkingsafval. We breidden de capaciteit van de ondergrondse afvalcontainers uit en zetten structureel meer in op het opruimen van bijplaatsingen en zwerfafval. De incidentele inzet afgelopen jaar dekken we uit de coronamiddelen voor afval (23).

Compensatiepakket overige domeinen 2021	Bijdrage Rijk	Uitgaven Bronckhorst	Nog te besteden
Diverse onderwerpen			
21. Extra kosten verkiezingen	54.303	15.759	38.544
22. Opschalingskorting	274.805	-	274.805
23. Afvalverwerking	57.236	24.000	33.236
Totaal	**386.344**	**39.759**	**346.585**

We vroegen bij het ministerie van Veiligheid en Justitie compensatie aan voor de kosten van toezicht en handhaving. Het gaat om kosten voor het in dienst nemen van werknemers en voor de inhuur van ter beschikking gestelde arbeidskrachten om tijdelijk een deel van de toezicht- en handhavingstaken uit te voeren. Daarnaast vergoeden wij kosten die gemaakt zijn door ondernemers of organisaties voor de naleving en handhaving van de CTB. Het ministerie draagt bij in deze kosten. Beide bedragen vormen geen onderdeel van het compensatiepakket medeoverheden.

Ministerie van Veiligheid en Justitie	Bijdrage Rijk	Uitgaven Bronckhorst	Nog te besteden
Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving	38.248	38.248	-
Middelen naleving en handhaving CTB (via VNOG)	6.306	6.306	-

Overige kosten overige domeinen
Naast de hiervoor beschreven kosten vanwege corona, maakten wij ook andere kosten door de crisis. We noemen bijvoorbeeld de extra inzet vanwege de crisisorganisatie, de extra bedrijfsvoeringskosten voor schoonmaak, licenties en hulpmiddelen voor bijvoorbeeld de digitale raadsvergaderingen. Ook bespaarden we op de bedrijfsvoering, zoals minder aanschaf van koffie en minder waterverbruik.

We beschreven al eerder de urgente bijdrage aan het verbeteren van de ventilatie op de basisschool (€ 42.000). Daarnaast gaven we aan dat we kinderen in een gespannen thuissituatie extra kinderopvang aanboden (€ 48.000).

In het voorjaar maakten we opnieuw de beslissing dat ondernemers waar nodig ruimte kregen als het gaat om de betaling van onze belastingen en heffingen. Door het opschorten van betalingstermijnen en uitstel van betalingen maakte GBTwente extra kosten.

Aan het einde van het jaar, toen we in een strenge lockdown verkeerden, staken we ondernemers een hart onder de riem en lieten we een kerstgroet achter in het Contact voor onze inwoners.

Verschil Compensatiepakket overige domeinen en uitgaven Bronckhorst	Nog te besteden	Totaal
School en opvang	-	
Lokale voorzieningen en organisaties	104.243	
Diverse onderwerpen	346.585	
Totaal nog te besteden compensatie overige domeinen		**450.828**
Resultaat bestemming en extra kosten overige domeinen gemeente Bronckhorst i.v.m. corona	Resultaat/ Kosten	
Resultaatbestemming compensatie coronacrisis 2020	90.485	
Extra inzet crisisorganisatie	-279.869	
Bloeikaarten voor onderwijs	-272	
Extra kosten ondersteuning raad (apparatuur en licenties)	-19.243	
Extra kosten -/- besparingen bedrijfsvoering	-1.553	
Verbeteren ventilatie basisschool De Kraanvogel	-42.000	
Extra kinderopvang	-48.000	
Extra kosten GBTwente voor ondernemers	-15.418	
Communicatie en attentie einde jaar	-1.500	
Totaal lokale kosten/resultaat corona overige domeinen		**-317.370**
Beschikbare coronamiddelen 2021		**133.458**

Wij vinden het belangrijk om aan te geven dat, met uitzondering van de extra inhuur, veel medewerkers aan coronagerelateerde zaken werkten naast of in plaats van de reguliere werkzaamheden en ambities. Die inzet in de crisisorganisatie of andere werkzaamheden door corona zijn niet vertaald in bedragen. Dit geldt niet alleen voor de onderwerpen zoals hierboven beschreven, maar ook bijvoorbeeld voor het KCC die meer vragen van inwoners krijgt en voor communicatie die actief alle maatregelen volgen en onder de inwoners brengen.

6. Corona in 2022

Helaas sluiten we met het jaar corona niet af. We sloten het jaar zelfs af in een behoorlijk zware lockdown. Duidelijk is dat we in 2022 ons ook vol blijven inzetten en dat ook in dat jaar corona consequenties heeft. Ook zien we dat we niet alle middelen hebben ingezet. Enerzijds omdat we

pas laat de beschikking er over kregen, anderzijds omdat bepaalde problemen (nog) uitblijven. Bij specifieke onderwerpen gaven we al aan dat we middelen bestemmen voor 2022. Ook voor de overige middelen specifiek voor corona stellen wij voor deze te bestemmen naar 2022.

2. Jaarverslag

2.1. Programmaverantwoording

2.1.1. Programma 1 ZORG EN ONDERSTEUNING

Algemeen

Onze doelen voor dit programma waren

- We willen jeugdigen weerbaar en gezond op laten groeien en zorg zoveel mogelijk voor zijn.
- We investeren in preventie en vroegsignalering, zodat inwoners nu en in de toekomst vitaal oud kunnen worden.
- Bronckhorst moet voor iedere inwoner een plek zijn waar hij/zij zich thuisvoelt, waar geen belemmeringen zijn voor zelfontplooiing en zelfredzaamheid.
- Iedereen heeft een stevige basis nodig om mee te kunnen doen naar vermogen.
- We versterken de leefbaarheid en samenredzaamheid van de samenleving als geheel.
- Beheersbaarheid en toekomstgerichte haalbaarheid van het sociaal domein.

Deelprogramma 1A VITALE INWONERS EN SAMENLEVING

Bestuurlijke trekker: Evert Blaauw / Willem Buunk
Ambtelijke trekker: Huub Westendorp

Wat deden we in 2021 om de maatschappelijke doelen te bereiken?

We zetten in op gezondheid en welzijn

Inleiding

Gezondheid was een belangrijk thema in 2021. Corona bepaalde (opnieuw) ons leven en met alle veranderingen en beperkingen zochten we samen met inwoners naar wat wel en niet kon. Mede door de beperkingen werden we ons bewuster van voldoende bewegen en de behoefte aan (sport)activiteiten. We keken bij een ondersteuningsvraag van een inwoner meer naar de dagelijkse invulling van het leven en hoe sociale en sportieve activiteiten daar bijdragen. De sociale teams zetten zich extra in om contact te houden met inwoners in een periode dat dat moeilijk ging, bijvoorbeeld om mantelzorgers te helpen de zorg vol te houden.

Resultaten

We organiseren diverse activiteiten

We stimuleren een gezonde levensstijl. Samen met scholen en verenigingen organiseerden we vele activiteiten voor jong en oud(er). Zoals sportlessen bij clubs voor de jeugd en speciale vakantie- en buitenschoolse activiteiten.

Voor volwassenen waren er een wandelchallenge en oldstar tennis. We stelden weer een fitgids samen, waarin sportieve en gezellige activiteiten voor 55+ers in onze gemeente op een rijtje staan. Ook waren er diverse culturele activiteiten waar een groot aantal enthousiaste Bronckhorsters aan meedeed, zoals bijvoorbeeld 'Kunst door de brievenbus'.

We bieden ondersteuning voor het verenigingsleven
Voor verenigingen en (welzijns)organisaties was het lastig om hun normale werk te doen. Door de beperkingen kon er lange tijd weinig en was het lastig om vrijwilligers in te zetten. Nog steeds zien we dat programma's en activiteiten niet op het oude peil terug zijn. Door ondersteuning te bieden, hopen we met elkaar weer toe te werken naar een levendig cultureel, sportief en sociaal Bronckhorst.

We krijgen meer grip op de kosten van jeugdhulp

Inleiding
De stijgende kosten van Jeugdhulp blijven onze aandacht vragen. Stijgende kosten hebben effect op onze begroting. Maar belangrijker nog, dit betekent dat onze jeugdigen meer zorg nodig hebben. Het aantal kinderen dat zorg nodig had, was het eerste half jaar stabiel. Het tweede half jaar nam deze vraag toe. De complexiteit van de zorgvragen groeide ook en daardoor de kosten. De coronacrisis is mogelijk een medeoorzaak. We merkten dat de lontjes korter worden. Zo neemt het aantal meldingen via Veilig Thuis (advies- en meldpunt voor huiselijk geweld) toe van 31 in 2019, 64 in 2020 naar 71 in december 2021. Daarnaast vulde een aantal aanbieders van specialistische jeugdhulp vacatures moeizaam in.

Resultaten

Door gerichte samenwerking verbetert de persoonlijke situatie
Door de stijgende zorgvraag was het niet altijd mogelijk om jeugdigen gelijk ‘over te dragen’. Dit maakte dat consulenten langer met complexe casussen bezig zijn. De coronamaatregelen hadden invloed op de inzet van het sociaal team door de sluiting van scholen en het verenigingsleven. Het sociaal team zette extra in op contacten met scholen, kinderopvang, huisartsen en andere verwijzers. Zo bleven er korte lijnen om met elkaar de ondersteuning zo goed mogelijk in te richten.
Het sociaal team werkte samen met de jongerenwerker, de gebiedsambtenaren en de combinatiefunctionarissen. Daardoor konden we laagdrempelig en dichtbij oplossingen organiseren om jeugdigen te activeren. We brachten jeugdigen met elkaar in contact en maakten ze meer weerbaar. Juist ook tijdens de periodes dat er veel beperkingen waren, konden jeugdigen zich zo toch uiten.

We richten ons op armoede, dementie en meedoen

Inleiding
Voor sommige mensen is het niet eenvoudig om mee te doen in de samenleving. Door fysieke beperkingen, een ziekte als dementie of omdat de financiële middelen ontbreken. We ondersteunen de inwoners met een vangnet en zien het als taak om onze samenleving zo te versterken dat het voor iedereen mogelijk is om zich thuis te voelen in Bronckhorst.

Resultaten

Kinderen in armoede kunnen ook meedoen
Het kindpakket bood verlichting aan gezinnen met kinderen. Grote aanschaffingen, zoals een fiets, een laptop of een uitstapje, hielpen om mee te blijven doen. U stelde in 2021 nieuw beleid voor schuldhulpverlening vast, waarbij we steeds meer mensen hielpen om hun schulden achter zich te laten. We boden meer begeleiding om te voorkomen dat nieuwe schulden ontstaan via de inzet van 'Vroeg Eropaf'. Door samenwerking met energiebedrijven, zorgverzekeraars, woningcoöperaties en waterbedrijven willen we voorkomen dat mensen in de financiële problemen komen. Ook samenwerking met vrijwilligersorganisaties zoals Schuldhulpmaatje en Humanitas is heel belangrijk; hulp dichtbij en makkelijk benaderbaar.

We zijn een dementievriendelijke gemeente
We werkten met betrokken professionals aan een uitvoeringsplan: ‘Bronckhorst dementievriendelijk’. Samen met Alzheimer Nederland maakten we een dementiescan, die geeft weer hoe wij scoren als dementievriendelijke gemeente. De scan liet zien dat we het goed doen. Er zijn mogelijkheden voor ontmoeting en educatie en ondernemers en organisaties houden rekening met mensen met dementie. Dit uitvoeringsplan werkten we uit met andere partijen zoals ondernemers, welzijnsorganisaties, wijkverpleegkundigen verder uit. Vanwege corona stond dit tijdelijk stil, maar dit pakken we weer op. Ook werkten we regionaal samen in het Netwerk kwetsbare Ouderen en Veerkracht Achterhoek (NOVA).

Knelpunten om deel te nemen aan de samenleving halen we weg
In veel kernen zijn ontmoetingsplekken of dorpshuizen. Om bestaande ontmoetingsplekken te versterken en sociale contacten tussen inwoners te ondersteunen, besloten we eind 2021 om dorpskamers mogelijk te maken. In deze dorpskamers zetten we in op ontmoeting, zodat het ‘samen zijn en samen doen’ dichtbij huis mogelijk blijft. Er worden activiteiten georganiseerd door de zelfstandige welzijnsstichtingen in onze gemeente, samen met een professional. Deze professional versterkt vanuit de welzijnsstichtingen de welzijnsfuncties.

Indicatoren

Lokale indicatoren

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Real. 2019	Real. 2020	Doel 2021	Real. 2021	Doel 2022
Kader 1: gezond en weerbaar	Percentage jeugdigen/ouders/ verzorgers dat het (helemaal) eens is met de stelling: door de hulp voel(t) ik mij/mijn kind zich beter	Kto wmo/ jeugd	83%	2018	87%	91%	83%	Meest recente info betreft 2020	83%
	Percentage jeugdigen in jeugdhulp van het totaal jeugdigen (aantal jeugdigen met een indicatie voor jeugdhulp)	Civision	12%	2018		12%	11%	9%	8%
Kader 2: vitaal oud worden	Het percentage (kwetsbare) ouderen dat (ernstig) eenzaam is, is afgenomen	GGD-monitor	11,5%	2016		13%*	10%	8%	<10%
	Percentage jongeren (15- en 16 jarigen) dat laatste 4 weken 5 of meer alcoholische drankjes heeft gedronken bij 1 gelegenheid	GGD E-movo	26%	2015	25%	nvt (eens per 4 jaar)		nvt (eens per 4 jaar)	24%
Kader 3: Bronckhorst inclusief	Percentage WSW-gerechtigden die passend werk hebben (aansluitend bij loonwaarden en mogelijkheden)	Eigen database	100%	2020		97%	100%	93%**	100%
	Percentage WSW-gerechtigden die gedetacheerd zijn bij een bedrijf in de private sector (vanaf 2020 alleen medewerkers vanuit Delta en naar verwachting vanaf 2021 ook Laborijn)	Eigen database	76%	2020		77,5%	76%	68%**	76%

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Real. 2019	Real. 2020	Doel 2021	Real. 2021	Doel 2022
Kader 4: zo doen we dat	Het percentage Wmo-verwijzingen naar professionele hulp t.o.v. totaal aantal inwoners is gelijk gebleven	Civision	2,75%	2018		6%**	2,75%	6%	
	Percentage overbelaste mantelzorgers t.o.v. totaal aantal mantelzorgers	Onderzoek Moventem	32%	2016		Geen actuele gegevens	32%	Geen actuele gegevens****	
Kader 5: iedereen een stevige basis	Percentage uitstroom van inwoners die volwaardig aan het werk zijn vanuit een uitkeringssituatie	Civision	9%	2018		21%	20,0%	18,2%	25%
	Percentage inwoners in een leerwerktraject	Civision	54%	2020		28%	55,0%	57,0%	60%
	Hoogte van de schuldenlast bij instroom schuldhulpverlening	Stadsbank RIS Inforing	€ 23.000	2019		-30%	€ 10.000	€ 10.775	€ 10.000

* Informatie realisatie 2020 was op basis van coronamonitor VNOG. Hierdoor vergelijking niet volledig zuiver. Realisatie 2021 conform GGD-monitor.

** Aantal zieken en die inmiddels gerevalideerd zijn. Op dit moment is men op zoek naar een geschikte plek voor deze deelnemers.

*** dit heeft te maken met een aantal personen die langdurig ziek zijn en op termijn een WIA uitkering ontvangen op die manier stromen ze uit.

Verder zit deze regeling in een sterfhuisconstructie, waardoor de cijfers snel een ander beeld kunnen geven bij veranderingen.

**** de indicator wordt herzien omdat er geen vergelijkbaar onderzoek voor handen is.

Indicator	Bron	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Gelderland 2020
Kinderen in uitkeringsgezin (% tot 18 jarigen)	CBS 2020	3%	3%	3%	5%
Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)	CBS 2020	2%	1%	1%	2%
Jongeren met delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	CBS 2020	0%	0%	0%	1%

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 14-02-2022

Indicator	Bron	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Gelderland 2019
Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar)	Halt 2019	33	64	49	102

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 14-02-2022

Indicator	Bron	Realisatie 1e hj 2020	Realisatie 2e hj 2020	Realisatie 1e hj 2021	Gelderland 1e hj 2021
Personen met een bijstandsuitkeringen (aantal per 1.000 inwoners)	CBS 2021	16	16	14,1	28,3
Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar)	CBS 2020	21,5	geen data	geen data	geen data
Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	CBS 2021	1,5%	1,6%	1,4%	1,2%
Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	CBS 2021	geen data	geen data	geen data	0,2%
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	CBS 2021	10,0%	10,1%	10,3%	11,0%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (aantal per 1.000 inwoners)	CBS 2021	60	60	59	62

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d.14-02-2022

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact (niet) financieel)
Extern - Het uitbreken van een pandemie, moeten prioriteiten worden bijgesteld door verschillende partijen.	Er, door het opschuiven van taken en extra taken, extra inzet van met name VNOG/GGD wordt gegenereerd. Vanuit het Rijk vindt compensatie plaats. Onzeker blijft nog de noodzakelijke maatregelen in de toekomst en of deze ook vergoed worden vanaf 2021.	Financieel - Overschrijding van budgetten.	40%	€ 250.000	-

Deelprogramma 1B TOEGANG EN INDIVIDUELE VOORZIENINGEN

Bestuurlijke trekker: Evert Blaauw / Willem Buunk
Ambtelijke trekker: Huub Westendorp

Wat deden we in 2021 om de maatschappelijke doelen te bereiken?

We helpen statushouders bij inburgering onder de nieuwe wet

Inleiding
In 2021 hebben we ons verder voorbereid op de nieuwe wet Inburgering. De sociaal consulenten werken volgens de uitgangspunten van de nieuwe wet. Dat betekent onder andere dat zij met nieuwe statushouders een brede intake houden en een persoonlijk plan opstellen voor hun inburgering en participatie (PIP).

Resultaten

We hebben een succesvolle aanbestedingsprocedure voor de inkoop van de inburgeringslessen
Dankzij de aanbestedingsprocedure kunnen we statushouders vanaf 1 januari 2022 een ondersteuningsaanbod doen op alle niveaus. Statushouders zijn direct in beeld bij het sociaal team wanneer ze aangemeld worden voor huisvesting in Bronckhorst.

De statushouders krijgen de begeleiding die zij nodig hebben
Voor de begeleiding van statushouders is zowel professionele begeleiding als begeleiding door vrijwilligers van belang. Door nauwe samenwerking met vrijwilligersorganisaties zoals Buddy to Buddy was er een warm welkom voor onze nieuwe inwoners.

We vangen vluchtelingen op bij De Betteld
Het Rijk en het COA riepen gemeenten op om vluchtelingen een tijdelijke plek te bieden. Er was sprake van een noodsituatie en we voelden het als onze verantwoordelijkheid om hier iets in te betekenen. Een oplossing vonden we op De Betteld in Zelhem. In samenwerking met De Betteld en diverse organisaties verblijven van december 2021 tot eind maart 2022 maximaal 50 minderjarige asielzoekers uit verschillende landen in de groepsaccommodatie van de camping. De buurt was meerdere keren geïnformeerd en er zijn heldere afspraken gemaakt. De samenwerking met de buurt en het COA verliep prettig en constructief. Er is coördinatie vanuit de gemeente en er zijn veel vrijwilligers die zich inzetten om deze jonge mensen een veilige plek te bieden. We zijn trots op de hartverwarmende acties uit de samenleving. Onze combinatiefunctionarissen verzorgden het bewegingsonderwijs als onderdeel van het onderwijsprogramma dat het Metzo-college uitvoerde.

We kopen zorg en ondersteuning beter in

Inleiding
Het inkoopproces voor de nieuwe contracten is nog volop bezig. In de eerste helft van 2021 werd de selectiefase van aanbieders succesvol afgerond. De inschrijvingen bieden een mooie inkijk in hoe we als samenwerkende partijen onze inwoners beter kunnen ondersteunen. In de gunningsfase bleek dat de afspraken nog verder verduidelijkt moeten worden. Om hier zorgvuldig op te reageren is de ingangsdatum van de nieuwe contracten verplaatst naar 1 juli 2022. We verlengden tot die datum de huidige open house contractering, een breed opengestelde inkoop.

Resultaten

De afspraken voor dyslexiezorg zijn bekend
De inkoop van dyslexiezorg ging in augustus van start. Deze inkoop leidde tot vijf aanbieders voor de Achterhoek. Met hen maakten we duidelijke afspraken over inzet en kwaliteit, waardoor het aanbod voor inwoners en scholen eenduidig was.

In regionaal verband werken zorg, gemeenten en andere organisaties samen
In de regionale samenwerking via de 8RHK ambassadeurs en de thematafels Gezondste Regio en Onderwijs en Arbeidsmarkt stond de samenwerking tussen zorg, gemeenten en andere organisaties centraal. We werkten aan de merkbaarheid en zichtbaarheid van de visie op gezondheid en geluk voor de Achterhoekers. Er liepen een aantal projecten, zoals een project om jongeren zonder werk te activeren en een project om inwoners met laaggeletterdheid te ondersteunen.

De transformatie komt op gang; we zoeken een nieuw financieel evenwicht voor onze zorguitgaven

Inleiding
In het afgelopen jaar leverde het Rijk een bijdrage in de kosten voor Jeugdhulp. Hierdoor was het financiële beeld voor de Jeugdhulp in de eerste helft van 2021 sluitend. In de tweede helft van het jaar zagen we een behoorlijke stijging van de kosten. De perspectieven die we schetsten in de begroting 2021 zetten zich door. Dit biedt een stevig fundament om de zorguitgaven in de komende jaren stabieler en steviger te maken. Als er geen blijvende maatregelen vanuit het Rijk komen, heeft dat gevolgen voor onze lokale situatie. We hebben dan onvoldoende inkomsten voor de persoonlijke ondersteuning.

Resultaten

We sturen beter op de zorgvragen in het sociaal domein
We kregen meer grip op de instroom van aanvragen voor hulp bij het huishouden. We begeleidden inwoners in de mogelijkheden die ze hadden. En zochten actief de samenwerking met verwijzers om een zorgvraag zo goed mogelijk aan te laten aansluiten bij het dagelijks leven van de inwoner. We stemden af met inwoners en het Zorgkantoor of iemand nog steeds een passende indicatie had.

De Werkcarrousel Bronckhorst helpt bij het vinden van werk

Inleiding
Bij het leerwerkbedrijf steeg in het eerste halfjaar het aantal deelnemers sterk als gevolg van de coronacrisis. Bedrijven waren voorzichtig om mensen aan te nemen waardoor de groep deelnemers van het leerwerkbedrijf groeide. Deze deelnemers werden voorzien van werk en/of activiteiten en begeleiding op de werkvloer. Door deze begeleiding naar werk, de economische groei en de krapte op de arbeidsmarkt daalde in het tweede halfjaar het aantal deelnemers enorm.

Resultaten

De Werkcarrousel heeft effect
In 2021 stroomden 35 mensen in de Werkcarrousel in en 22 mensen uit. Veel deelnemers van de Werkcarrousel stroomden uit richting werk bij reguliere bedrijven. Ook binnen de Werkcarrousel groeide het aantal opdrachten. Door de lage instroom van deelnemers is er ruimte voor nieuwe kandidaten.
Binnen de Werkcarroussel zijn ook zeven mensen uit de WSW (Wet sociale werkvoorziening) geplaatst. Het grootste gedeelte van deze groep is in 2020 bij de Werkcarrousel gekomen.

We werken met data van Benchmark Divosa

Inleiding
Een groot percentage inwoners dat gebruik maakt van een uitkering stroomt snel uit. Hierdoor is het aantal uitkeringsgerechtigden laag ten opzichte van de regionale en landelijke cijfers. Door de inzet van het sociaal team en gebruik te maken van de Werkcarrousel Bronckhorst helpen wij deze kwetsbare groep op het gebied van werk en inkomen snel richting werk of scholing.

Resultaten

Bronckhorst scoort goed bij de uitstroom van uitkeringsgerechtigden
Volgens een benchmark doen wij onze werkzaamheden binnen de Participatiewet goed. Door onder andere loonkostensubsidie als re-integratie-instrument begeleiden we uitkeringsgerechtigden richting werk. Met name jongeren (18-27 jaar) en ouderen (vanaf 55 jaar) stroomden in. Maandelijks stromen er gemiddeld acht mensen in en ruim 10 mensen uit. Het aantal inwoners dat gebruikt maakt van een uitkering Participatiewet daalde van 271 (1 januari 2021) naar 251 (1 december 2021).
De mensen die een uitkering ontvingen zijn goed in beeld bij de sociaal consulenten. We boden ondersteuning op maat om ze weer aan de slag te helpen. De kosten per uitkeringsgerechtigde waren ongeveer € 1.000 per persoon lager dan het landelijk gemiddelde. Ook hadden mensen gemiddeld een jaar korter een uitkering dan het landelijke gemiddelde van 65 maanden. In 2021 stroomden er 18,2% uitkeringsgerechtigden uit naar een betaalde baan. Gezien de hoge instroom van jongeren legden we de focus op begeleiding naar een opleiding voor een startkwalificatie met als doel een duurzame uitstroom. Hierdoor stroomden er minder uitkeringsgerechtigden uit naar een betaalde baan ten opzichte van 2020 (21%).

De Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) kent instroom vanuit andere gemeenten

Inleiding

Naast de inwoners die vallen onder de Participatiewet, is er een groep inwoners die gebruik maakte van een oude regeling, de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW). Deze regeling is voor mensen die door een lichamelijk, psychische of verstandelijke beperking niet onder normale omstandigheden het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. Sinds 1 januari 2015 stromen er geen nieuwe mensen meer in in de WSW. Alleen mensen die voor 2015 een WSW indicatie hadden, komen in aanmerking voor verlenging van die indicatie. Deze groep begeleiden we zoveel mogelijk naar regulier werk of zij stromen uit naar WIA of AOW. We kennen 159 WSW-medewerkers, waarvan 66 medewerkers werkzaam zijn bij Laborijn (voormalige WEDEO) en de resterende 93 personen in dienst zijn van de gemeente en begeleiding krijgen van de sociale consulenten. In 2020 waren dat er respectievelijk 64 en 98. De groei bij Laborijn komt door verhuizingen van andere gemeenten naar Bronckhorst.

Resultaten

We kennen de WSW-medewerkers van Laborijn

In 2021 hebben we volop ingezet om alle WSW medewerkers die in Bronckhorst wonen en bij Laborijn onder contract staan te leren kennen. Ook weten we of ze gebruik maken van een vorm van ondersteuning binnen het sociaal domein van Bronckhorst. De WSW medewerkers die in Bronckhorst wonen hebben allemaal een vaste contactpersoon bij de gemeente waarbij ze terecht kunnen voor ondersteuningsvragen. Omdat deze begeleiding intensief is, zetten we hier het afgelopen jaar extra menskracht voor in.

De gemeenschappelijke regeling Delta wordt beëindigd

We voeren vanaf eind 2018 de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) zelfstandig en onder eigen regie uit. Daarbij zoeken we de samenhang met de Participatiewet. Op deze manier kunnen wij invulling geven aan een samenhangende uitvoering van de gemeentelijke re-integratie taken. De Gemeenschappelijke Regeling (GR) Delta beëindigden we op 1 januari 2020. Op 30 november 2021 namen wij het besluit om het bestuur van de GR Delta te ontheffen van haar taken en verantwoordelijkheden. Het negatieve resultaat over de periode 1 januari 2020 tot en met 30 juni 2021 bedroeg € 280.766 en kwam ten laste van de Algemene reserve van GR Delta. Het resterende totale positieve liquidatie saldo van € 369.443 werd verdeeld over de drie gemeenten Bronckhorst, Lochem en Voorst. Voor ons betekent dit een bedrag van € 135.955. Dit bedrag namen we mee in de afwikkeling van de bestemmingsreserve sociaal domein.
Het sociaal team begeleidt de WSW medewerkers die vanuit de GR Delta komen. Net als in 2020 zit 93% op een passende plek en een aantal gerevalideerden wacht nog op een plek bij een reguliere werkgever. Het percentage WSW-medewerkers die gedetacheerd zijn bij een bedrijf in de private sector is van 76% naar 68% gegaan. Dit heeft te maken met langdurige zieken die op

termijn uitstromen naar een WIA-uitkering. Deze regeling kent een sterfhuisconstructie, waardoor bij een minimale verandering de cijfers snel een ander beeld geven.

Wat heeft het gekost

Programma 1 Zorg en ondersteuning	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijzigingen	Rekening 2021
Lasten:				
1A Vitale inwoners en samenleving	2.744	3.184	3.417	3.023
1B Toegang tot passende voorzieningen	38.944	31.867	38.987	36.971
Totaal lasten:	**41.689**	**35.051**	**42.404**	**39.994**
Baten:				
1A Vitale inwoners en samenleving	80	-	42	62
1B Toegang tot passende voorzieningen	12.350	6.787	9.708	8.597
Totaal baten:	**12.429**	**6.787**	**9.750**	**8.660**
Saldo:				
1A Vitale inwoners en samenleving	-2.665	-3.184	-3.375	-2.961
1B Toegang tot passende voorzieningen	-26.595	-25.079	-29.279	-28.374
Saldo totaal:	**-29.259**	**-28.263**	**-32.654**	**-31.334**

Lasten

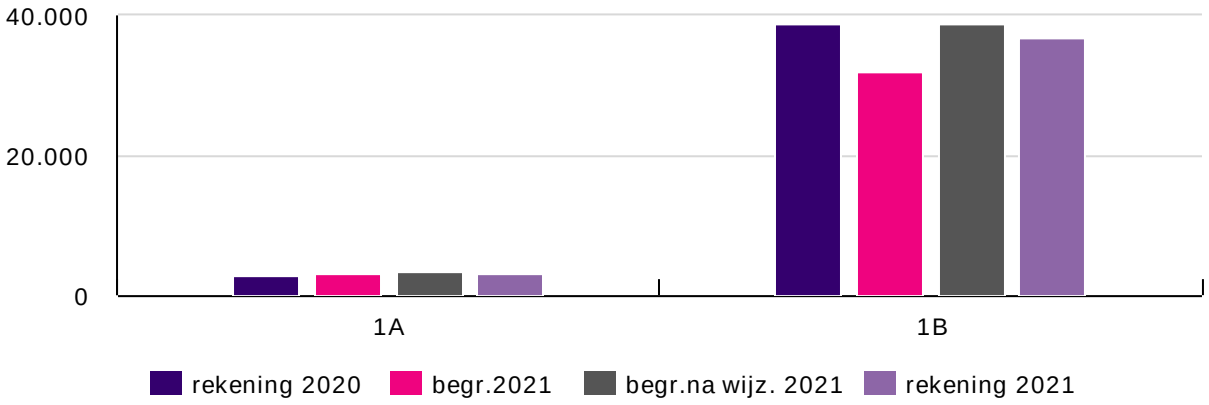

Baten

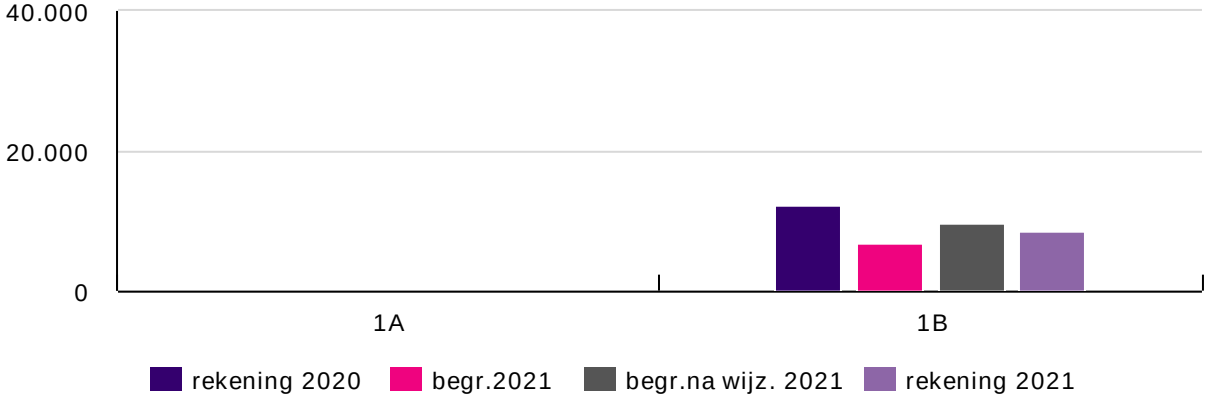

Financiële afwijkingen

1A VITALE INWONERS EN SAMENLEVING	Verschil begr.na wijz. / rekening 2021	V / N
6-1_ Samenkracht en burgerparticipatie	355	V
7-1_ Volksgezondheid	59	V
Totaal 1A	**414**	**V**

1B TOEGANG EN INDIVIDUELE VOORZIENINGEN	Verschil begr.na wijz. / rekening 2021	V / N
6-2_ Wijkteams	203	V
6-3_ Inkomensregelingen	1.130	V
6-4_ Begeleide participatie	330	V
6-5_ Arbeidsparticipatie	90	V
6-6_ Maatwerkvoorzieningen (WMO)	78	V
6-71_ Maatwerk dienstverlening 18+	90	V
6-72_ Maatwerk dienstverlening 18-	-1.486	N
6-81_ Geëscaleerde zorg 18+	388	V
6-82_ Geëscaleerde zorg 18-	82	V
Totaal 1B	**906**	**V**

Een toelichting op de financiële afwijkingen geven we in de taakveldenrekening. Ook geven we een grafische weergave van de verschillende kosten tussen raming na wijziging en realisatie. De toelichting vindt u door te klikken op het taakveld.

Investeringsplan

Voor dit programma hebben we geen investeringen gedaan.

Dekking projectkosten uit reserves

Omschrijving	Besluit	Reserve	Toevoeging	Onttrekking
Uitvoeringskosten Tozo	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		120
Bijzondere bijstand tlv Minimafonds	basisbegroting	Bestemmingsreserve Minima		6
Armoedebestrijding Jeugd	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		104
Coronacompensatie, divers	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		213
Invoering Wet inburgering, statushouders	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		122
Beschermd wonen	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		400
Aanpak dak- en thuisloosheid	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		18
Beschikking reserves Programma 1			**-**	**981**

2.1.2. Programma 2 WONEN EN LEEFOMGEVING

Algemeen

Onze doelen voor dit programma

- We willen jeugdigen weerbaar en gezond op laten groeien en zorg zoveel mogelijk voor zijn.
- We investeren in preventie en vroegsignalering, zodat inwoners nu en in de toekomst vitaal oud kunnen worden.
- Bronckhorst moet voor iedere inwoner een plek zijn waar hij/zij zich thuisvoelt, waar geen belemmeringen zijn voor zelfontplooiing en zelfredzaamheid.
- Iedereen heeft een stevige basis nodig om mee te kunnen doen naar vermogen.
- Versterken van de leefbaarheid en samenredzaamheid van de samenleving als geheel.
- Het creëren van vitale leefbare kernen met een woningvoorraad die zowel kwantitatief als kwalitatief aansluit bij de demografische ontwikkelingen.
- Een veilige, gezonde en aantrekkelijke woon- en leefomgeving.
- Gezond en innovatief ondernemersklimaat, bevorderen van werkgelegenheid, productiviteit en maatschappelijk verantwoord ondernemen.
- De centra van de vier grotere kernen Vorden, Hengelo, Zelhem en Steenderen zijn aantrekkelijk, levendig en toekomstbestendig.
- In 2030 is Bronckhorst energieneutraal en klimaatbestendig en is er sprake van een circulaire economie.
- Samenwerking en verbinding voor een actieve samenleving (dienstbare overheid).

Deelprogramma 2A PASSEND WONEN

Bestuurlijke trekker: Evert Blaauw
Ambtelijke trekker: Hettie van den Brink

Wat deden we in 2021 om de maatschappelijke doelen te bereiken?

We gaan voor de juiste woning op de juiste plaats

Inleiding

De beschikbaarheid van passende woningen en een goede leefomgeving is onderdeel van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en werknemers. Kijkend naar de veranderende bevolkingssamenstelling, de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad en de toekomstige woonwensen van inwoners, zien we dat er zowel op korte als op lange termijn een mismatch ontstaat tussen vraag en aanbod. Vooral voor jongeren en ouderen is het moeilijk om een geschikte betaalbare huur- of koopwoning te vinden. Ook jonge gezinnen zoeken steeds vaker naar een woning. We hebben mogelijkheden om de komende jaren concreet met een aantal

woningbouwlocaties aan de randen van dorpen aan de slag te gaan. Het blijft hierbij belangrijk om te bouwen naar behoefte, te sturen op kwaliteit en te streven naar een goed evenwicht tussen inbreiding en uitbreiding. Individuele plannen voor een enkele woning voeren we zoveel mogelijk binnen de dorpskern zelf uit.

Resultaten

We bieden ruimte voor duurzame en vernieuwende initiatieven
Met ProWonen, Site en de Achterhoeks Wooncorporatie voerden we gesprekken over Flexwonen en Uuthuuskes (kleine betaalbare tijdelijke huurwoning voor 1 tot 2 personen). In Wichmond komt een concreet project met flexwonen. Ook ProWonen bouwt enkele flexwoningen in onze gemeente.

We werken actief samen om initiatieven af te handelen
In 2021 nam de woningvoorraad toe met ruim 100 woningen toe en we keurden plannen voor ruim 250 woningen goed. We vormden een 'regiekamer' met meerdere disciplines om alle woningbouwplannen integraal te beoordelen en zicht te houden op de doorlooptijd.

We stimuleren externe partijen om de juiste woning op de juiste plaats te realiseren
In samenwerking met de dorpsbelangenorganisaties (DBO's) en ontwikkelaars waren we in de kleine kernen actief om locaties te ontwikkelen voor de concrete woonbehoefte. Daarnaast werkten we bij meerdere inbreidingslocaties, in verschillende kernen, actief samen met initiatiefnemers om te komen tot een goed woningbouwplan.

We nemen regie waar nodig
We verhoogden de woningbouwopgave tot 2025 naar 500 woningen en een benodigde plancapaciteit van 650 woningen. Ook vormden we een kernteam Wonen die hiervoor een regiefunctie invult. Enkele voorbeelden zijn:
- Het opleveren van 33 starterswoningen vanuit het CPO traject in Hengelo, Zelhem en Vorden.
- Voorbereidingen treffen voor vijf uitbreidingslocaties bij de kernen Zelhem, Vorden, Hengelo, Steenderen en Hummelo.
- Verkoop van gemeentelijke locaties in meerdere kernen.

We zetten in op meer ruimte voor woningbouw in alle kernen
In juni 2021 werd de actualisatie van de woonvisie ‘Ruimte voor Wonen in Bronckhorst 2019-2025’ vastgesteld. Speerpunten uit de visie zijn:
- meer woningen, ca. 650 woningen tot 2025: zowel koop als (sociale) huur;
- meer mogelijkheden voor doorstromers;
- meer flexibiliteit bij woningbouwplannen in bestaande stenen;
- meer ruimte voor collectieve woonvormen;
- ook bouwen aan de randen van kernen.

In december 2021 werd besloten ruimte te geven voor 1.700 tot 2.200 woningen in Bronckhorst voor de periode 2020-2030. Op deze wijze ontstaat er in het buitengebied, binnen alle kernen en tegen de grote kernen aan voldoende ruimte en mogelijkheden om woningen te realiseren. Deze ruimte is nodig om te voldoen aan de grote vraag naar woningen in Bronckhorst.

Indicatoren

Lokale indicator

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Realisatie 2020	Doel 2021	Realisatie 2021	Doel 2022	Doel 2023
Wonen	Leegstandspercentage in de woningvoorraad	Regionale Woningmarktmonitor rapportage	2,2% (2021: 2,1%)	2018	1,8%*	max 2%	2,80%	max 2%	max 2%
	Waardering buurt en kwaliteit van de woning	AWLO	8	2018		8	8,1	8	8
	Het aantal aangesloten huishoudens "veilig thuis in de Achterhoek" neemt maximaal 50% af	project leefsamen	158	2019		ntb	nvt	ntb	
	Uitbreiding woningvoorraad (netto toename aantal woningen (aantal gereed gemelde woningen minus gesloopte en samengevoegde woningen))	Gemeentelijk datasysteem	-	2019	46	+80	102	+80	+80
	Aanbod sociale huurwoningen in het bezit van woningcorporaties	Gemeentel datasystee	2848	2019		2848	2876	2848	2848

* correctie op cijfer; betreft bij woningen alleen de woningen die > 1 jaar leeg staan.

** Pilot is afgerond en heeft vervolg gekregen bij de woningcorporaties. Als gemeente hebben we hier geen invloed op. De indicator komt daarmee te vervallen.

Landelijk vastgestelde indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Gelderland 2020
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	ABF 2020	3,7	3,7	4,7	10,3

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 14-02-2022

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact (niet) financieel)
Omgeving - Anticiperen op demografische ontwikkelingen.	Het schrappen van woningbouwplannen door demografische ontwikkelingen.	Financieel - Extra kosten voor de gemeente.	50%	€ 1.000.000	-
Organisatie - Het verhogen van de bouwleges met 28% wordt verwacht dat de legesopbrengsten met 28% zullen stijgen bij een gelijkblijvend aantal bouwaanvragen.	Door corona wordt een economische crisis verwacht. Het is daarom onzeker of de legesopbrengsten inderdaad met 28% zullen stijgen. Aan de andere kant merken wij nu een toename van het aantal aanvragen.	Financieel - Minder legesopbrengsten of meer uitgaven door inhuur.	50%	€ 250.000	-

Deelprogramma 2B AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING

Bestuurlijke trekker:	Marianne Besselink / Evert Blaauw / Willem Buunk / Paul Hofman
Ambtelijke trekker:	Herman Tinselboer

Wat deden we in 2021 om de maatschappelijke doelen te bereiken?

We vergroten de leefbaarheid door vernieuwing in kernen en buitengebied

Inleiding
Vitale Kernen (VK) staat voor kwaliteit, vitaliteit en leefbaarheid van de vier grotere dorpscentra. We werken aan projecten met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Vanuit door deze werkgroepen opgestelde centrumvisies pakken we diverse projecten op. Ook in andere kernen en in het buitengebied werken we aan verbeteringen van de woon- en leefomgeving vanuit de investeringsagenda leefbaarheid.

Resultaten

We stellen een afwegingskader voor toekomstige plannen en initiatieven op
Wij maakten en afwegingskader dat u begin 2021 vaststelde. Daarmee hebben we een instrument dat ons helpt om afgewogen keuzes te maken. Op deze manier dragen de projecten duidelijk bij aan onze leefbaarheidsdoelen.

We ondersteunen de aanpak van de Oltmansstraat in Steenderen
We ondersteunden de werkgroep VK Steenderen bij het uitwerken van de plannen voor de reconstructie van de Oltmansstraat. Dit is de eerste fase van de overgang van doorgangsdorp naar verblijfsdorp. Door corona werd de uitvoering nog niet gestart. De werkgroep bereidde de aanbesteding voor en zorgde voor een kostenbesparing door een passende materiaalkeuze. We hielpen mee om tot een ontwerp voor de herinrichting van het Marktplein te komen, zodat daar een aantrekkelijk verblijfsgebied ontstaat.

We maken plannen voor de herinrichting van het centrum van Hengelo
In samenwerking met VK Hengelo maakten we een plan voor de herinrichting van het gebied tussen de Albert Heijn en de Regelinkstraat. Het plan geeft een kwaliteitsimpuls waar ook het nieuwe gezondheidscentrum baat bij heeft. Door extra overleg met betrokkenen uit de samenleving pasten we het plan op onderdelen aan. Hierdoor en door de langere levertijden van materialen verschoof de start van de uitvoering.
Eind van het jaar plaatsten we in overleg met eigenaren en ondernemers op vijf plekken aan de rand van het centrum entreezuilen met begroeiing. Deze zuilen markeren de entrees van het centrum en dragen bij aan een herkenbare inrichting.

We maken plannen voor een aantrekkelijke entree van het Kulturhus in Vorden
Samen met VK Vorden maakten we een uitvoeringsplan voor een nieuwe entree van het Kulturhus. Met dit plan krijgt het gebouw een nieuwe uitstraling en wordt het aantrekkelijker als ontmoetingscentrum voor het dorp. Vanwege technische onderzoeken startte de uitvoering nog niet.

We brengen mogelijkheden in beeld in het centrum van Zelhem
We ondersteunden VK Zelhem bij een haalbaarheidsonderzoek naar een Zelhemhuus. We huurden hiervoor een extern bureau in. De eerste fase daarvan is klaar. Er is veel draagvlak in de Zelhemse samenleving voor een voorziening. Meerdere partijen bieden daar een een breed aanbod aan activiteiten.
Voor het centrumgebied voerden we een verkeersonderzoek uit. We verkenden de mogelijkheden voor herinrichting van de openbare ruimte. De resultaten vormen de basis voor de plannen voor de Markt en omgeving.

We ontwerpen duurzame buurten in Zelhem
ProWonen verduurzaamde bestaande woningen in de Bloemenbuurt van Zelhem. We maakten een ontwerp voor een prettige en veilige woonomgeving, met daarin suggesties van inwoners. De uitvoering startte nog niet omdat het werkgebied groter werd. In de Prinsessenbuurt

begeleidden we ProWonen bij de planvorming voor de sloop van oude woningen en nieuwbouw van toekomstbestendige duurzame woningen.

We maken fietssuggestiestroken in Drempt en Eldrik
We brachten fietssuggestiestroken aan op de Zomerweg in Drempt en de Eldrikseweg in Eldrik. Dit verbeterde het comfort en de veiligheid van fietsers. De uitvoering is bijna afgerond.

We volgen een nieuw systeem voor wegenonderhoud

Inleiding
We hebben € 0,5 mln meer beschikbaar voor het wegenonderhoud. In het nieuwe onderhoudsprogramma voor wegen staat hoe we keuzes maken bij het onderhoud. Wat heeft voorrang en welk budget hoort daarbij. Schade aan een ontsluitingsweg gaat bijvoorbeeld vóór schade aan een weg naar een weiland. En we geven voorrang aan fietspaden en voetpaden boven een parkeerplaats of een weg in het buitengebied. Veiligheid staat centraal.

Resultaten

Klein onderhoud draagt bij aan de kwaliteit van onze leefomgeving
We werkten een groot deel van het 'klein' onderhoud weg op zo'n 150 locaties in de gemeente. In Steenderen en Vorden repareerden we asfaltwegen waar ter overbrugging klinkers waren aangebracht. Door deze inhaalslag voorkomen we hogere kosten.

We zorgen dat de wegen veilig blijven
In het klein onderhoud legden we de nadruk op veilige wegen voor met name fietsers en voetgangers. We repareerden wegen, fietspaden en stoepen en haalden opdrukkende boomwortels weg.

We pakken kansenongelijkheid in het onderwijs aan

Inleiding
We willen dat kinderen een plek hebben waar ze zich veilig voelen en de kansen krijgen die passen bij hun ontwikkeling. We werken daarvoor nauw samen met scholen, opvang en verenigingen. Samen met de schoolbesturen maakten we afspraken over kansenongelijkheid en leerachterstanden zodat leerlingen achterstanden kunnen inlopen. Het gaat ook om de sociaal-emotionele achterstanden die leerlingen opliepen door thuisonderwijs. Deze plannen maakten we vanuit het Nationaal Programma Onderwijs.

Resultaten

We bouwen een middelbare school in Vorden
De bouw van VO Vorden, het Kompaan College, brachten we een stap verder. Met het schoolbestuur maakten we afspraken over de bouw en het bouwheerschap. De afspraken legden we vast in een intentieovereenkomst. Met inbreng van de omgeving kwamen we tot een ruimtelijk kader.

We voeren het integraal huisvestingsplan uit, we zetten hiervoor de eerste stappen
Het integraal huisvestingsplan stelden we op in samenwerking met alle schoolbesturen en eind 2021 vast.
Ook verkenden we met een aantal scholen wat de mogelijkheden waren om de school te verduurzamen en het binnenklimaat te verbeteren. Aan basisschool De Kraanvogel in Kranenburg kenden we een investeringsbudget toe voor ventilatie. Met vijf andere scholen werkten we hier plannen voor uit.

We verbeteren samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp
In overleg met het sociaal team en de scholen verbeterden we de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Onze consulenten hielden regelmatig spreekuur en waren direct bereikbaar voor scholen. We organiseerden afstemming over de zorgvragen van kinderen en jongeren waardoor meer directe contacten tussen de verschillende professionals ontstonden. Inmiddels zijn op 16 basisscholen combifunctionarissen actief die ondersteuning en onderwijs verzorgen. We verzorgden weerbaarheidstrainingen. We deden in de regio Zutphen mee aan twee pilots voor Passend Onderwijs. Kinderen uit Bronckhorst in het speciaal onderwijs krijgen zo op school integrale hulp aangeboden.

We stimuleren taalontwikkeling onder peuters en basisschoolleerlingen in Drempt
We ondersteunden de nieuw opgestarte vroeg- en voorschoolse opvang in Drempt. Na 2021 kan de peuteropvang zelfstandig verder. Hiermee borgden we het aanbod voor opvang en taalontwikkeling voor peuters in hun eigen omgeving. We ondersteunden de opstart van een taalschakelklas op basisschool de Klimtoren in Drempt. De taalschakelklas verhoogt de kansengelijkheid van kinderen, die anders met een (grotere) taalachterstand de basisschool verlaten.

We werken aan een duurzaam en toekomstbestendig sportlandschap

Inleiding
We zetten met vele betrokkenen in de sport stappen om de komende jaren activiteiten te blijven bieden aan onze inwoners. We werken vanuit de Sportagenda.

Resultaten

We onderzoeken waar en hoe we moeten investeren in de binnensport
We voerden gesprekken met de belanghebbenden over het verbeteren van de sportaccommodaties. Op basis van die gesprekken brachten we in beeld welke stappen we nemen. De stappen richten zich op investeringen in de buitensport en de verduurzaming van de binnensport.

De combinatiefunctionarissen verbinden verenigingen en scholen
Onze combinatiefunctionarissen hielpen het bewegingsonderwijs op 16 scholen uit te breiden en te verbeteren. Zo boden ze de scholen een menukaart met verschillende activiteiten waar de scholen uit konden kiezen. Ze ondersteunden verenigingen tijdens de coronamaatregelen en hielpen bij trainingen en begeleiding.

We realiseren een toekomstbestendige verenigingsstructuur
We sloten het Lokaal Beweeg- en sportakkoord met de sportverenigingen, sportondernemers en belangenorganisaties. Uit deze groep ontstond een stuurgroep die ervoor zorgt dat de partijen gezamenlijk de sport- en beweegambities in het akkoord realiseren.

We zorgen dat de geprivatiseerde sportverenigingen genoeg sportvelden hebben
De evaluatie buitensport is klaar. De verenigingen met een tekort aan velden kregen een financiële bijdrage om het tekort in te vullen.

We verlagen de huisvestingslasten voor de bibliotheek

Inleiding
We hebben nieuwe afspraken met de bibliotheek. We werken samen aan doelen en resultaten vanuit drie pijlers: cultuur, educatie en participatie. Bibliotheek West Achterhoek liet zien dat ze de dienstverlening aan kon passen binnen de mogelijkheden. Digitale mogelijkheden werden breder ingezet. De diensten van de bibliotheek bleven zo bereikbaar voor alle lezers, zoals met een ophaalservice bij de locaties en een bezorgservice aan huis.

Resultaten

De bibliotheek in Vorden zit op een nieuwe locatie
De bibliotheek in Vorden verhuisde naar het Kulturhus. Dit leidde tot enige weerstand bij inwoners in Vorden. Met de verschillende organisaties in het Kulturhus en betrokken inwoners startten we het overleg om de bibliotheek een beter passende plek in het Kulturhus te geven.

In Hengelo en Zelhem verkleinen we de ruimte
In Hengelo en Zelhem verkleinden we het aantal vierkante meters van de bibliotheek om de ruimte efficiënter te gebruiken. Er blijft ruimte om samen met andere maatschappelijke organisaties vorm te geven aan ontmoeting en gesprek. We betrekken de bibliotheek bij de ontwikkeling van de dorpskamers. Een dorpskamer is de plek voor ontmoeting en begeleiding dichtbij de inwoners.

We maken onze monumenten digitaal inzichtelijk met een digitale monumentenkaart

Inleiding
In 2021 rondden we de digitalisering van de gemeentelijke monumentenlijst af, met ongeveer 800 gemeentelijke- en rijksmonumenten. De objecten kunnen op de digitale kaart worden aangeklikt waarna de gebruiker een korte omschrijving krijgt van het type object, een foto, het adres, het bouwjaar en de plaatsingsdatum op de monumentenlijst.

Resultaten

We hebben betrouwbare erfgoedinformatie
We sloten aan bij de landelijke Erfgoedstandaard. Hierdoor hebben we op tijd betrouwbare erfgoedinformatie toegankelijk voor het digitale loket van de Omgevingswet.

We behouden en versterken de biodiversiteit

Inleiding
We helpen de soortenrijkdom van planten en dieren (biodiversiteit) in onze gemeente te behouden, herstellen en versterken. Vanuit het biodiversiteitsplan ‘Samen voor Biodiversiteit’ werken we samen met inwoners, ondernemers en agrariërs aan duurzaam beheer en nieuwe aanplant. Biodiversiteit heeft een plek in de ontwerp-omgevingsvisie.

Resultaten

We maken nieuwe afspraken over het bermbeheer
In 2021 voerden we een inventarisatie van de bermen uit. Hiermee bepalen we welke vorm van ecologisch beheer past in elke berm en welke kosten dat naar verwachting met zich meebrengt. We stemden de maaimethode zo goed mogelijk af op de situatie in elke berm: de breedte van de berm, de grondsoort, de hoeveelheid maaisel die vrijkomt, en de planten en dieren in de berm. Ook het verkeer en de verkeersveiligheid op en naast de weg speelt een belangrijke rol. Op basis daarvan stelden we contractdocumenten op ter voorbereiding op de aanbestedingsprocedure. We zijn nu klaar om voor 80% ecologisch bermbeheer uit te voeren.

We houden bij welke planten en dieren in de berm voorkomen
In de omgeving van Halle is de monitoringsgroep van zes vrijwilligers voor het tweede jaar actief. De vrijwilligers liepen meerdere keren per jaar langs steeds drie dezelfde wegen. Ze vulden daarbij een standaardlijst in met de soorten die ze aantroffen. Ze worden steeds beter in het herkennen en tellen van verschillende vlindersoorten, hommels, wilde bijen, honingbijen en zweefvliegen.
Bij de monitoring nemen we de vlinder ‘Oranjetipje’ als gidssoort, die in schrale bermen voorkomt. Op de lange termijn zou het aantal vlinders moeten toenemen als gevolg van een betere inrichting en beheer in het landelijk gebied. Deze vlindersoort is vijf keer gezien door de monitoringsgroep in Halle. In 2020 was dat 32 keer. Dat betekent niet persé dat de biodiversiteit in Bronckhorst is afgenomen. Weersomstandigheden en regulier onderhoud speelden hier een rol. We meten bovendien (nog maar) op drie plekken, daardoor vertekent het beeld. We houden wel aandacht voor deze ontwikkeling en nemen de uitkomst mee voor volgende metingen.
Het was door het weer en de werkzaamheden een moeilijk jaar voor de monitoringsgroep. De coronamaatregelen beperkten de mogelijkheden voor begeleiding van de groep. Gelukkig is de groep nog steeds enthousiast. Mede door de coronamaatregelen lukte het niet de monitoring uit te breiden met meer groepen.

Inwoners weten waarom we bermen anders beheren en begrijpen het belang van biodiversiteit
Via Op Morgen lieten we zien wat we doen voor biodiversiteit, en wat inwoners doen om dit te versterken. Op het platform is ruimte voor de uitwisseling van kennis en ervaring. We werkten samen met onze inwoners in de diverse projecten en via de groene werkgroepen.

We ondersteunen initiatieven die gericht zijn op het versterken van de biodiversiteit
Het biodiversiteitbudget gebruikten we voor:
- 270 geboortebomen voor de kleinste inwoners van onze gemeente. Hun ouders konden kiezen uit verschillende kleine bomen en struiken die bijdragen aan de biodiversiteit met bloemen en vruchten. De rode meidoorn, een mooie bloeier die voedsel biedt aan bijen werd het vaakst gekozen.
- Zaaigoed voor akkerranden, veldbloemen, patrijzen, vlinders en bijen. Hiervan maakten verschillende groene werkgroepen, en wildbeheereenheden gebruik gemaakt.
- Bijdrage aan werkgroepen die meededen aan de landelijke natuurwerkdag op 6 november 2021.
- Bijdrage aan het project 'Sociaal Groen' van Present Bronckhorst. Tuinen werden opgeknapt en bijgehouden door buurtgenoten van mensen die dat zelf niet lukt. Daarbij leverde een groene inrichting en passende plantkeuze een bijdrage aan de biodiversiteit.
- De aanplant van onder andere singels, hagen en fruitbomen via de landschapsregeling en 'Dorp en Rand'-projecten die zo ook een bijdrage leverden aan het versterken van de biodiversiteit.

We cofinancieren landschapsinitiatieven

Inleiding

We behouden, versterken en herstellen ons landschap samen met inwoners, ondernemers en andere partners. Daarmee leveren we ook een bijdrage aan een grotere diversiteit aan planten en dieren, de biodiversiteit. We voeren projecten uit en ondersteunden initiatieven die bijdragen aan het landschap. Daarmee zorgen we samen voor een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving, een ‘beleefbaar’ landschappelijk erfgoed en een grotere biodiversiteit.
In Bronckhorst werken heel betrokken en enthousiaste inwoners. Soms alleen, maar meestal verenigd in werkgroepen, bijvoorbeeld onder de vlag van ‘Dorp en Rand’ of ‘Levend Landschap’. ‘Levend Landschap Vierakker’, ‘Het Steenderens Landschap’ en de ‘werkgroep Buitengebied Halle’ zijn hier succesvolle voorbeelden van.

Resultaten

We werken met een meerjarig uitvoeringsprogramma voor landschap en biodiversiteit
Het meerjarig uitvoeringsprogramma bestaat uit drie delen:
- projecten en initiatieven uit het landschapsontwikkelingsplan
- het biodiversiteitsplan
- de gebiedsagenda’s van de groene werkgroepen

Grondeigenaren en werkgroepen konden subsidie of cofinanciering krijgen voor initiatieven die bijdragen aan de biodiversiteit en het landschap.
De subsidieaanvraag uit de regeling Landschap en Biodiversiteit van de provincie Gelderland werd goedgekeurd. De subsidie uit deze regeling is beschikbaar tot en met medio 2024. Bij de uitvoering van deze regeling werkten we nauw samen met de lokale agrarische natuurvereniging. Rond de dertig grondeigenaren maakten gebruik van de regeling. Zij kregen hier begeleiding bij. Op hun gronden zijn bijvoorbeeld poelen, hagen, singels, bomen, en fruitbomen aangeplant en akkerranden of bloemrijke graslanden ingezaaid.

We geven het Nationaal Landschap de Graafschap extra aandacht
Bij de subsidieregeling zijn extra projecten en activiteiten opgenomen, specifiek voor het Nationaal Landschap de Graafschap. Vijf van de dertig grondeigenaren die mee hebben gedaan aan de regeling hebben grond in het Nationaal Landschap.
Vierakker ligt in het Nationaal Landschap. Daar werd een mooi resultaat geboekt. Samen met 'Levend Landschap Vierakker' hebben we 127 bomen geplant in de bermen: 80 laanbomen van verschillende soorten en 47 knotwilgen. Hier leerden we wat de mogelijkheden en praktische zaken zijn van het verruigen en inplanten van bermen met bomen en struiken. 'Levend Landschap Vierakker' had bovendien samen met dorpsgenoten een project opgezet, waardoor in januari 2022 op 37 (van de 125!) adressen 115 bomen, 1.000 struiken en 100 fruitbomen zijn geplant.

We steunen initiatieven van inwoners en ondernemers zonder subsidieregelingen
Zowel in de kernen als daarbuiten ondersteunden we projecten en initiatieven die bijdragen aan het landschap en die biodiversiteit. We maakten ook andere initiatieven mogelijk die niet onder de bestaande regelingen vallen. Het beplantingsproject in Vierakker is daar een voorbeeld van.
In andere gebieden hebben (onder andere) 'Het Steenderens Landschap' en de 'Werkgroep Buitengebied Halle', vlinder- en bijenhagen, hagen, singels en hoogstamfruitbomen aangeplant en onderhoud aan landschapselementen uitgevoerd.
In Vorden was een Moestuin-project waar inwoners via een praktijkcursus zelf groenten teelden. Daarbij gebruikten ze natuurvriendelijke technieken, zelfgemaakte compost en organische mest, en een bloemenmengsel om nuttige insecten aan te trekken. Er was ook aandacht voor het houdbaar maken van de oogst om voedselverspilling te voorkomen. De deelnemers

betaalden een eigen bijdrage, wij stelden grond ter beschikking en betaalden een gedeelte van de projectkosten.
We leverden een bijdrage aan het Zonnebloemlint. Agrariërs zaaiden gezamenlijk bijna 12 kilometer akkerranden in met zonnebloemen, granen en akkerkruiden, passend in de bedrijfsvoering van de boer. Een prachtig gezicht en het leverde voedsel voor insecten en vogels!
We ondersteunden werkgroepen die meededen aan de landelijke natuurwerkdag in november. Daarnaast boden we op verschillende manieren advies bij projecten ter versterking van landschap en biodiversiteit.

We vormen bloemenweides om
We willen dat onze gazons een grotere bijdrage leveren aan de biodiversiteit. Zo vergroten we de waarde voor planten en dieren door ander beheer. We bereidden dit beheer in 2021 voor. We maaien deze locaties niet meer als sier- of speelgazon, zodat kruiden- en bloemrijk grasland zich kan ontwikkelen. We voeren hooilandbeheer en zaaien bloemenmengsels. Ook maakten we afspraken over de monitoring van de ontwikkeling op die locaties: we kijken naar de plantensoorten die opkomen, of het beheer goed wordt uitgevoerd en wat de reacties zijn van de buurt.

We werken aan een omgevingsvisie die voldoet aan de Omgevingswet

Inleiding
We bereiden ons voor op de Omgevingswet. We zetten afgelopen jaar belangrijke stappen: we stelden de ontwerp-omgevingsvisie op. Het is gelukt om daarvoor een breed participatietraject te organiseren. Ook werken we aan bouwstenen voor het omgevingsplan en omgevingsprogramma's en oefenden we met het digitale systeem.

Resultaten

We maken een ontwerp-omgevingsvisie
We stelden de ontwerp-omgevingsvisie op, Bronckhorst 2035 ‘2x zo mooi’. De raadswerkgroep Omgevingswet begeleidde het traject. De werkgroep nam zelf het initiatief voor een bijeenkomst rondom ontwikkelingen in het landelijk gebied.
Ondanks corona lukte het om een breed participatietraject te organiseren. We interviewden inwoners, organiseerden werkateliers, stonden op de markt, hielden een enquête onder inwoners en ondernemers, organiseerden een fotowedstrijd en hielden groepsgesprekken tijdens de inspraakperiode, met onze partners en het kinderparlement.

We wisselen in de organisatie kennis en ervaring uit
We organiseerden het hele jaar door goedbezochte webinars over alle aspecten van de Omgevingswet. Medewerkers wisselden in het omgevingslab en in podcasts ervaringen uit.

De planning van het opleidingsplan pasten we aan op de nieuwe invoeringsdatum van de Omgevingswet.

We werken de eerste bouwstenen van het omgevingsplan uit
We deden waardevolle inzichten op voor het opstellen van het omgevingsplan, maar behaalden nog niet het inhoudelijk resultaat dat we beoogden. We werkten aan drie bouwstenen, namelijk inrit, monumenten en werklocaties. Samen met partners en de raadswerkgroep leerden we hoe ingewikkeld de ambitie is om te komen tot minder en overzichtelijke regels.
Verder werkten we in het omgevingslab aan beleidsregels voor vrijkomende agrarische bebouwing.

We werken een eerste omgevingsprogramma uit voor bedrijventerreinen
We werkten het Omgevingsprogramma Werklocaties uit. We organiseerden daarvoor de participatie met boeren en andere ondernemers en vertegenwoordigers van natuur en landschap. Ook voor wonen, energie en klimaat werkten we aan een programmatische aanpak. We wisselden ervaringen uit met andere gemeenten en het ministerie van BZK over het werken met omgevingsprogramma's.

We zorgen dat iedereen initiatieven kan blijven indienen
Om ervoor te zorgen dat iedereen initiatieven kan blijven indienen als de Omgevingswet in gaat, richtten we het digitale systeem in voor het verwerken van initiatieven. Daarmee oefenden we. We onderzochten de invoering van een 'omgevingstafel', een middel om initiatieven samen met onze partners integraal en als één overheid te benaderen.

Indicatoren

Lokale indicatoren

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Real. 2020	Doel 2021	Real. 2021	Doel 2022	Doel 2023
Biodiversiteit	Toename van biodiversiteit op basis van het voorkomen en toenemen van het aantal oranjetipjes (soort vlinder) in een nog te selecteren deelgebied van het leefgebied natte berm	ntb	nog uit te voeren	2020	32x	+3%	5x	+3%	+3%
	Percentage ecologisch bermbeheer ten opzichte van totale bermbeheer (maaien, afvoeren en klepelen)*	Gem.adm.	20%	2019	16%	60%	16%	80%	80%
*Incl. natuurlijke oevers, bloemenweides, waterinfiltratie en bermen in het buitengebied, exclusief greppels									

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Real. 2020	Doel 2021	Real. 2021	Doel 2022	Doel 2023

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Real. 2020	Doel 2021	Real. 2021	Doel 2022	Doel 2023
Huisvesting bibliotheek	Aantal inwoners dat lid is van de bibliotheek binnen de gemeente Bronckhorst	Jaarverslag bibliotheek West Achterhoek	21,5% aant. inw. 7751	2019		7751	ntb*	7751	7751
* Informatie komt voor 1 april beschikbaar									

Landelijk vastgestelde indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Gelderland 2021
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	CBS 2020	0,3	0,4	geen data	geen data
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	CBS 2020	1,1	1,4	geen data	geen data
Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners)	CBS 2020	1,2	1,5	geen data	geen data
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)	CBS 2020	2,9	2,4	geen data	geen data
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) (leerlingen 12-23 jaar zonder startkwalificatie)	DUO 2020	0,9%	0,6%	geen data	geen data
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	Ingrado2018	geen data	geen data	geen data	geen data
Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	Ingrado2019	16	geen data	geen data	geen data

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 14-02-2022

Indicator	Bron	Realisatie 2016		Realisatie 2020	Gelderland 2020
% Niet-sporters	RIVM 2020	42,5%		49,1%	49,4%

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 14-02-2022

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact (niet) financieel)
Omgeving - Het besluit een nieuw schoolgebouw voor het VO te realiseren.	Er niet binnen de budgetten en de geplande termijnen gebouwd kan worden.	Financieel - Het investeringsbudget wordt overschreden.; Niet financieel - Vertraging kan leiden tot regionale imagoschade.	80%	€ 2.000.000	4
Extern - Het uitbreken van een pandemie, moeten prioriteiten worden bijgesteld bij instellingen en worden er door de maatregelen geen inkomsten gegeneerd.	Gesubsidieerde instellingen niet aan hun betalings- en prestatieverplichtingen kunnen voldoen. Eventueel kan dit leiden tot faillissement of surseance zoals welzijn, cultuur, sport.	Financieel - Er extra bijdragen worden gevraagd of subsidieaanvragen kunnen komen.; Niet financieel - Activiteiten niet worden of later worden uitgevoerd: verantwoording, en daarmee de vaststelling, kan pas later plaatsvinden.	50%	€ 250.000	3
Omgeving - Het besluit een nieuw schoolgebouw voor het VO te realiseren. Hiervoor moet nog grond worden verworven.	De verkopende partij niet ingaat op het bod van de gemeente. De kosten voor de verwerving worden betaald uit de gemeentelijke	Financieel - Het investeringsbudget wordt overschreden. Het nog later starten van de bouw waardoor mogelijk nog	50%	€ 250.000	-

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact (niet) financieel)
	voorbereidingskosten. Mocht het tot een onteigeningsprocedure komen, dan zullen de bijkomende kosten van de verwerving oplopen.	hogere bouwkosten (indexering).			
Extern - Verontreining met o.a. kwik door de productie van Crystal Meth.	Milieuschade wordt veroorzaakt en de volksgezondheid in het geding komt.	Financieel - Budgetoverschrijding. De kosten van opruiming mogelijk niet op de veroorzaker, huurder en/of eigenaar kunnen verhalen.; Niet financieel - Kans op landelijke aandacht in de pers.	30%	€ 400.000	5

Wat heeft het gekost

Programma 2 Wonen en leefomgeving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijzigingen	Rekening 2021
Lasten:				
2A Passend wonen	1.509	1.473	2.535	2.277
2B Aantrekkelijke leefomgeving	24.090	24.564	26.003	25.568
Totaal lasten:	**25.599**	**26.037**	**28.538**	**27.844**
Baten:				
2A Passend wonen	1.428	1.289	2.406	2.274
2B Aantrekkelijke leefomgeving	6.925	6.429	6.631	7.303
Totaal baten:	**8.352**	**7.718**	**9.036**	**9.577**
Saldo:				
2A Passend wonen	-82	-183	-129	-2
2B Aantrekkelijke leefomgeving	-17.165	-18.136	-19.373	-18.265
Saldo totaal:	**-17.247**	**-18.319**	**-19.502**	**-18.268**

Lasten

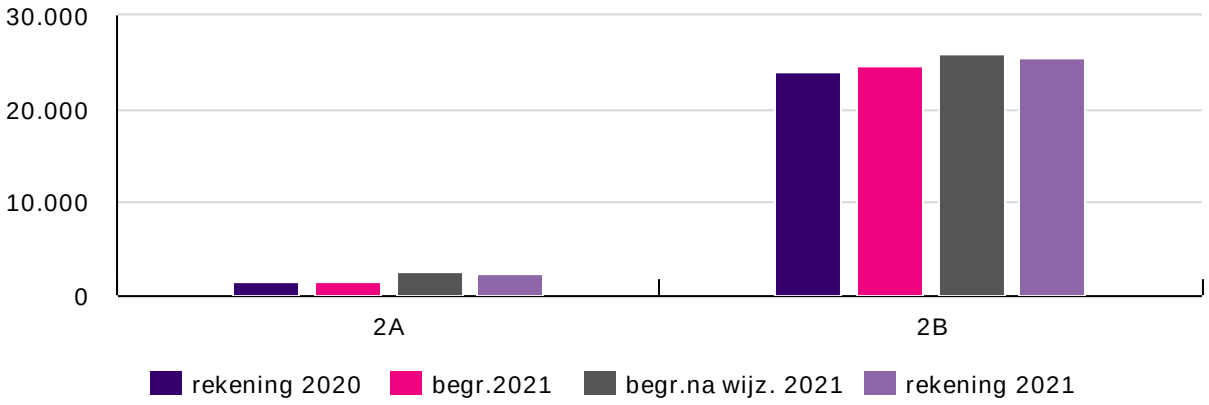

Baten

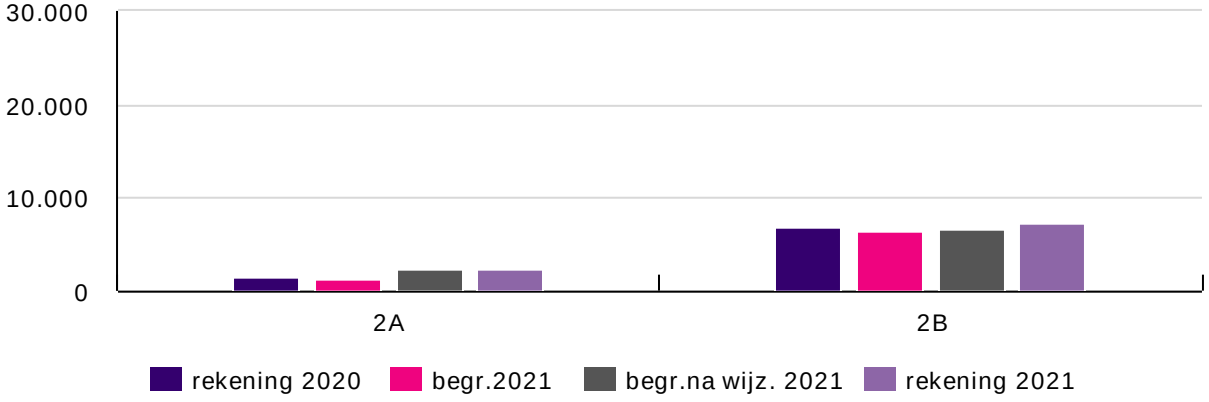

Financiële afwijkingen

2A PASSEND WONEN	Verschil begr.na wijz. / rekening 2021	V / N
8-2_ Grondexploitaties (niet-bedr.terreinen)	149	V
8-3_ Wonen en bouwen	-22	N
Totaal 2A	**126**	**V**

2B AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING	Verschil begr.na wijz. / rekening 2021	V / N
0-3_ Beheer overige gebouwen en gronden	10	V
1-1_ Crisisbeheersing en brandweer	-16	N
1-2_ Openbare orde en veiligheid	198	V
2-1_ Verkeer en vervoer	154	V
2-2_ Parkeren	-	V
2-5_ Openbaar vervoer	-	V
4-1_ Openbaar basisonderwijs	1	V
4-2_ Onderwijshuisvesting	85	V
4-3_ Onderwijsbeleid en leerlingzaken	57	V
5-1_ Sportbeleid en activering	-12	N
5-2_ Sportaccommodaties	-18	N
5-3_ Cultuur-presentatie, productie, particip	4	V
5-4_ Musea	-	V
5-5_ Cultureel erfgoed	-26	N
5-6_ Media	-71	N
5-7_ Openbaar groen en (openlucht)recreatie	452	V
7-2_ Riolering	-3	N
7-5_ Begraafplaatsen en crematoria	39	V
8-1_ Ruimtelijke ordening	252	V
Totaal 2B	**1.107**	**V**

Een toelichting op de financiële afwijkingen geven we in de taakveldenrekening. Ook geven we een grafische weergave van de verschillende kosten tussen raming na wijziging en realisatie. De toelichting vindt u door te klikken op het taakveld.

Investeringsplan

Omschrijving	Jaar	Krediet	Besteed t/m 2020	Besteed in 2021	Restant krediet
Vervanging instructieruimtes brandweer	2021	28	-	-	28
Reconstructie Dorpstraat Halle	2019	190	2	31	157
Reconstructie Bloemenbuurt Zelhem	2021	550	-	10	540
Reconstructie Oltmansstraat Steenderen	2021	1.195	-	-	1.195
Rode fietsstroken Drempt en Laag Keppel	2021	250	-	240	10
Aankoop plantenbos Steenderen	2021	93	-	93	-
Riool Dorpstraat Halle	2020	320	42	276	2
Renovaties IBA's	2020	47	26	20	1
Afkoppelen	2019	619	270	101	247
Vervanging vrijvervalriolering	2020	655	68	237	351
Verbetering vrijverval riolering	2020	101	-	21	81
Renovatie gemalen en drukr. mechanisch	2020	419	-	99	320
Renovatie gemalen en drukr. electro	2021	193	-	194	-1
Renovatie gemalen en drukr. civiel	2020	18	-	18	-
Renovatie IBA's	2021	69	-	33	36
Afkoppelen	2020	110	-	-	110

Omschrijving	Jaar	Krediet	Besteed t/m 2020	Besteed in 2021	Restant krediet
Vervangen vrijvervalriolering	2021	589	-	-	589
Renovatie gemalen en drukr. mechanisch	2021	402	-	-	402
Renovatie gemalen en drukr. electro	2021	31	-	22	9
Renovatie gemalen en drukr. civiel	2021	18	-	9	9
Renovatie IBA's	2021	28	-	-	28
Afkoppelen	2021	246	-	-	246
ICT toepassingen Omgevingswet	2020	65	26	-	39
Aan- en verkoop Station Vorden	2021	359	-	371	-12
Materieel buitendienst, lopende kredieten	div.	829	49	48	733
Investeringen Programma 2		**7.425**	**482**	**1.824**	

Dekking projectkosten uit reserves

Omschrijving	Besluit	Reserve	Toevoeging	Onttrekking
Invoering Omgevingswet implementatiekosten (PP19/PPN20)	R 13-12-2018 (PP19) / 29-5-2019 (PPN20) / (1eTR 20 en 2eTR20)	Algemene reserve		680
Onderhoud bomen	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		84
Verkeersaanpassingen Hummeloseweg	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		100
Plan Bloemenbuurt Zelhem	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		25
VO-school Vorden	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		110
Coronacompensatie, maatschappelijke organisaties	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		277
Onderhoud bomen	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		436
Subsidie afkoppelen verharding	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		64
Implementatie Omgevingswet	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		222
Beschikking reserves Programma 2			**-**	**1.998**

2.1.3. Programma 3 BEDRIJVIGHEID EN ONTWIKKELING

Algemeen

Onze doelen voor dit programma

- Een veilige, gezonde en aantrekkelijke woon- en leefomgeving.
- Gezond en innovatief ondernemersklimaat, bevorderen van werkgelegenheid, productiviteit en maatschappelijk verantwoord ondernemen.
- De centra van de vier grotere kernen Vorden, Hengelo, Zelhem en Steenderen zijn aantrekkelijk, levendig en toekomstbestendig.
- In 2030 is Bronckhorst energieneutraal en klimaatbestendig en is er sprake van een circulaire economie

Deelprogramma 3A ECONOMIE

Bestuurlijke trekker: Willem Buunk
Ambtelijke trekker: Hettie van den Brink

Wat deden we in 2021 om de maatschappelijke doelen te bereiken?

We krijgen inzicht in de structuur en ontwikkeling van de landbouwsector voor de omgevingsvisie

Inleiding
De landbouwsector is volop in beweging. Voor het maken van een omgevingsvisie is het van belang hierover een helder beeld te hebben.

Resultaten

We krijgen inzicht door feiten en cijfers van de landbouw in beeld te brengen
We maakten een analyse van de agrarische sector in Bronckhorst. We voerden twee keukentafelgesprekken met 16 boeren. Deze inzichten verwerkten we in de Omgevingsvisie.

We creëren wederzijds begrip tussen burgers en boeren
We konden dit niet oppakken vanwege de beperkingen van de coronamaatregelen.

We willen innovatie in de landbouw bevorderen en een gezond ondernemersklimaat
We wilden de proefboerderij de Marke omvormen tot innovatiecentrum. De overdracht van de Marke door de Wageningen Universiteit (WUR) aan een de coöperatie ging niet door. De innovatieprojecten startten wel en werden voortgezet onder de vlag van de WUR. We pakten samen met de Regio 8hk en Vereniging Agrarisch Landschap Achterhoek (VALA) de draad weer op en begonnen de zoektocht naar een andere vorm van samenwerking om de innovatiekracht van de Marke te behouden.

Met de partners in de Achterhoek werkten we aan praktijkgericht onderzoek naar innovatieve vormen van landbouw. De opgedane kennis en kunde werd direct gedeeld met agrariërs en toegepast in de praktijk.

We volgen boerenbedrijven en ondersteunen ze met agrarische coaches
We namen deel aan het project WATEA (Werken Aan Toekomstgerichte Erven Achterhoek), gefinancierd uit de Regiodeal. Doel van het project is het ontwikkelen van een vitaal buitengebied. We voeren het project gefaseerd uit in drie jaar. Het is nu nog te vroeg om te zeggen welke bijdrage dit levert aan de toekomst van de landbouw of de vitaliteit van het buitengebied.

We voeren keukentafelgesprekken met agrariërs
Keukentafelgesprekken zijn een belangrijk onderdeel van dit project. Professionele coaches voerden 66 vertrouwelijke keukentafelgesprekken met actieve boeren en eigenaren van leegstaande agrarische gebouwen. We verstuurden de eerste 800 uitnodigingen en er kwamen 76 aanmeldingen binnen. Globaal ging 70% van de gesprekken over de mogelijkheden voor vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's), 15% over duurzaamheid/biodiversiteit, 10% over nieuwe koers bedrijfsvoering/doorontwikkeling, 4% overig en 1% over psycho-/sociale problemen, waarbij ons sociaal team wordt betrokken.

We herstructureren bedrijventerreinen

Inleiding
2021 stond in het teken van de voorbereidingen om uitbreiding van fysieke ruimte mogelijk te maken. Dat werkten we uit in het omgevingsprogramma Werklocaties. De uitvoering van de plannen moet nog starten (dit ziet u ook in de indicatoren).

Resultaten

We stellen het programma 'Ruimte voor ondernemers' op
We werkten het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) uit in het omgevingsprogramma Werklocaties. De titel 'ruimte voor ondernemers' was een werktitel van het omgevingsprogramma Werklocaties. De besluitvorming bereidden we voor. Het programma bevat vier onderdelen:
1. het herstructureren van bestaande bedrijvenparken;
2. het verruimen van de vestigingsmogelijkheden in het buitengebied (VAB's);
3. het uitbreiden van bestaande parken of eventueel aanleggen van een nieuw bedrijvenpark;
4. samenwerking.

We breiden de fysieke ruimte voor bedrijven uit
We bereidden de 1e fase van de herstructurering van Industriepark Zelhem voor. Dat betekende dat we het bestemmingsplan voor deze locatie opstelden, twee koopovereenkomsten voor vastgoed en percelen sloten, een saneringsplan maakten om verontreinigingen op te kunnen ruimen en een flora en fauna –onderzoek uitvoerden waarbij vleermuizen werden aangetroffen. Ook vroegen we subsidie aan bij de provincie Gelderland en de provincie heeft die toegekend. Voor het verwachte verlies troffen wij een voorziening volgens de BBV-voorschriften.

We investeren in cultuur bij aankopen voor de Investeringsagenda
Het stationsgebouw in Vorden hebben we aangekocht en doorverkocht zodat door restauratie en herbestemming dit vervallen gemeentelijke monument een kwalitatieve impuls geeft aan de leefomgeving ter plekke. Voormalig dorpscafé Kraantje Lek in Olburgen werd met veel zorg en toewijding gerestaureerd en won de Monumentenprijs 2021. De herbestemming tot woning van de houtloods/timmerschuur in Hummelo is in de afrondende fase.

Onze accountmanagers ondersteunen het bedrijfsleven

Inleiding
We hebben verschillende activiteiten opgepakt.

We zorgen dat de gemeente nog beter bereikbaar is voor ondernemers
Onze accountmanagers zorgden dat de gemeente nog beter bereikbaar werd voor ondernemers. Tijdens de coronacrisis bespraken we de ontwikkeling en gevolgen van de coronapandemie voor het bedrijfsleven met bedrijven uit de verschillende sectoren. We beantwoordden vragen van ondernemers en belden ondernemers om te vragen hoe het met hen ging tijdens de coronacrisis. We gingen ook in gesprek met de koepelorganisaties over onze ondersteuning aan ondernemers. Tijdens de laatste lockdown maakten we met de gebiedsambtenaren een ronde langs alle horeca- en detailhandel ondernemers om hen een hart onder de riem te steken.
Veel bijeenkomsten konden niet fysiek doorgaan. Het merendeel kon digitaal plaatsvinden, zoals het detailhandeloverleg, het industrieoverleg en het landbouwoverleg. Wel legden we ongeveer 45 bedrijfsbezoeken fysiek af en we bezochten veel ondernemers. In het relatiebeheersysteem breidden we onze actieve bedrijfscontacten uit met 60 bedrijven tot circa 180 bedrijven van de 800 bedrijven waarmee we een relatie willen onderhouden.

We leggen verbanden tussen ondernemers en partijen buiten de gemeentegrenzen
De accountmanagers brachten ondernemers in contact met partijen buiten de gemeente, zoals de Regio Achterhoek. Ze werkten samen met de Regio Achterhoek aan de MKB-deal ‘Samen d’ran’ om de (arbeids)productiviteit te verhogen bij 100 Achterhoekse bedrijven. Tijdens onze werkbezoeken werd dit project, met andere projecten, onder de aandacht van ondernemers gebracht. In onze gemeente deden afgelopen jaar twee bedrijven mee.

De accountmanagers leveren bijdragen aan andere projecten binnen de gemeente
We bevorderden de samenwerking tussen bedrijven en we namen deel aan de werkgroepen Vitale Kernen. We legden contacten met bedrijven voor de energietransitie en voor het creëren van beschutte werkplekken.
Verder gaven we input voor het opstellen van het omgevingsprogramma Werklocaties, ter voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet. We voerden twee keukentafelgesprekken met in totaal 16 boeren om input op te halen voor de Omgevingsvisie.

We voeren de visie Recreatie en Toerisme uit

Inleiding
De coronacrisis heeft een grote impact gehad op de toeristische en recreatieve sector. We maakten daarom pas op de plaats met de verdere uitwerking en uitvoering van de toeristische visie. We konden wel een aantal stappen zetten. Met het toeristisch veld werken we aan de Tot Slot! in Bronckhorst – campagne, maken we een gezamenlijke website en stimuleren we product- en contentontwikkeling, zoals het ontwikkelen van een Tot Slot! - wijn. We laten de metingen van de indicatoren aansluiten bij de Achterhoek Monitor.

Resultaten

We werken het toeristisch profiel Kastelen en Landgoederen uit
Met de Tot Slot! – in Bronckhorst campagne gaven we samen met de toeristische platforms vorm aan het toeristisch profiel van onze gemeente. Deze campagne dient als paraplu voor het toeristisch veld. Ondernemers, kasteel- en landgoedeigenaren, initiatiefnemers en bewoners haakten hierbij aan. Er vonden ook individuele gesprekken met een aantal kasteel- en landgoedeigenaren en de Feestfabriek plaats. Deze gesprekken hadden als doel om te onderzoeken hoe zij bij de Tot Slot! – campagne konden aansluiten.

We versterken het kennisplatform voor ondernemers in nauwe samenwerking met Achterhoek toerisme

De kennismakelaar vanuit Achterhoek Toerisme draagt bij aan de regionale versterking van het kennisplatform voor onze ondernemers. Op lokaal niveau is de kennismakelaar een belangrijke speler om het kennisplatform te versterken. Zij beantwoordde vragen daarover van individuele ondernemers, legde de verbinding tussen verschillende projecten en zij gaf een inhoudelijke bijdrage aan lokale projecten.

Indicatoren

Lokale indicatoren

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Real. 2020	Doel 2021	Real. 2021	Doel 2022	Doel 2023
Bevorderen ondernemer-schap	Onze dienstverlening aan onze ondernemers wordt beoordeeld met minimaal een 7	Ondernem panel	6,30%	2021		7	6,3	7	7

Landelijk vastgestelde indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Gelderland 2021
% Functiemenging (verhouding tussen banen en woningen; 0= alleen woningen en 100= alleen banen)	LISA 2020	47,4%	47,9%	geen data	geen data
Banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar)	LISA 2020	657,8	681	geen data	geen data
% Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking)	CBS 2020	68,9%	69,1%	geen data	geen data
Vestigingen (van bedrijven) (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	LISA 2020	176,1	182,5	geen data	geen data

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 14-02-2022

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact (niet) financieel)

Deelprogramma 3B DUURZAAMHEID

Bestuurlijke trekker: Paul Hofman
Ambtelijke trekker: Hettie van den Brink

Wat deden we in 2021 om de maatschappelijke doelen te bereiken?

We zijn energieneutraal in 2030

Inleiding
Bronckhorst wil in 2030 energieneutraal zijn. Dat betekent dat we alle energie die we verbruiken in de gemeente zelf opwekken. Weten wat er al is gedaan en waar nog kansen liggen? Bekijk het animatiefilmpje over de routekaart. Ook maakten we een interactieve routekaart , waarop goed te zien is welke mooie stappen al zijn gezet. Voor het realiseren van opwekking van duurzame energie is de netcongestie een groot knelpunt in de gemeente en de Achterhoek. Door de netcongestie kunnen veel projecten niet gerealiseerd worden, omdat de duurzame energie niet op het net kan worden aangesloten.

Resultaten

We bereiden ons voor op windenergie-initiatieven
We stelden lokale kaders voor windenergie-initiatieven vast. Door zelf spelregels voor windmolens op te stellen, houden we regie en kunnen we de belangen van inwoners beter bewaken. Met een enquête vroegen we inwoners hun mening over wind en hielden we online masterclass- en expertavonden. Het gebied Eldrik wezen we aan als eventueel toekomstig potentiegebied voor windenergie. We kozen ervoor terughoudend te zijn door, onder strenge voorwaarden, in de toekomst maar één windpark te overwegen. Voor de bouw van zes kleine windmolens (tot 25 meter) verleenden we vergunningen.

We werken mee aan de Regionale Energie Strategie
Samen met acht deelnemende gemeenten in de Achterhoek stemden we in met de Achterhoekse Regionale Energiestrategie 1.0. De regio wil in 2030 1,35 terrawattuur (TWh) aan duurzame energie opwekken met zon en wind. Voor Bronckhorst vormt de Routekaart Bronckhorst Energieneutraal 2030 de basis van onze inzet.

We zetten stappen voor de opwek van zonne-energie
We openden zonnepark De Baakermat in Baak. In dit zonnepark op het voormalige voetbalveld wordt voldoende energie opgewekt voor ruim 700 huishoudens. Bij het ontwerp gaven we veel aandacht en zorg aan de natuur, het aanzicht en recreatie. Inwoners kunnen profiteren van de opbrengsten uit het zonnepark.
Aan een lokale energiecoöperatie stelden we het terrein van de oude zuivering in Vorden beschikbaar voor de ontwikkeling van een zonnepark. Het terrein biedt ruimte aan ongeveer 550

panelen. Het is verhard en grotendeels omringd door groen en leent zich daarom uitstekend voor een klein zonnepark.
Voor de bouw van een zonnepark in Halle en twee ’Zon op Erf’ projecten in Zelhem verleenden we vergunningen.
We gingen van start met Energietuin De Langenberg. Samen met diverse partijen en omwonenden willen we een Energietuin aanleggen op de voormalige stortplaats De Langenberg in Zelhem. Dit is een multifunctionele plek waar meer gebeurt dan alleen duurzame energie opwekken. Het is ook een plek waar de natuur tot bloei komt.
Voor het programma Zonnige Bedrijven in de Achterhoek vroegen 27 bedrijven een scan aan.

We zetten stappen naar een duurzame, energieneutrale en leefbare woon- en werkomgeving
Samen met inwoners, verenigingen, (lokale) energiecoöperaties en ondernemers werkten we aan een duurzame, energieneutrale en leefbare woon- en werkomgeving. Om dit proces te stimuleren, boden we aan inwoners en ondernemers ook in 2021 een groot aantal mogelijkheden en ondernamen we zelf verschillende activiteiten:

- We bouwden het Op Morgen platform verder uit. De inwoners konden ook met de munten van de Op Morgen energiebox diverse energiebesparende producten ophalen bij zes lokale ondernemers.
- Via het Agem energieloket gaven energiecoaches tientallen inwoners online gratis advies over energie besparen in huis zonder dure maatregelen. Verschillende inwoners deden in het najaar mee aan de Achterhoekse Duurzame Huizenroute om anderen te inspireren met hun duurzame wooninitiatieven.
- We rondden het Energieproject op bedrijventerrein ’t Werkveld en bij ondernemers in Vorden af. We bezochten ruim 100 ondernemers en adviseerden over energiebesparing en verduurzaming. Een aantal bedrijven startte met de voorgestelde maatregelen.
- Ook stelden we subsidie beschikbaar aan gemeenschapsvoorzieningen, zoals dorpshuizen. Hiermee ondersteunden wij hen om te investeren in verduurzaming van hun accommodatie. Zij deden dat door de aanleg van zonnepanelen, isoleren, vervangen van apparatuur en het aanbrengen van duurzame verlichting.

We helpen inwoners financieel om hun woning te verduurzamen
Leningen vanuit Toekomstbestendig wonen werden via het Agem energieloket en het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) beschikbaar gesteld. Wij verstrekten aan 49 inwoners een lening met een totaalbedrag van € 322.500.

We werken aan een aardgasvrij Bronckhorst
We stelden de Transitievisie Warmte vast. Samen met inwoners, dorpsbelangenorganisaties, energiecoöperaties, de netbeheerder en woningcorporaties gaan we stap voor stap naar een aardgasvrije gemeente. Met een bijdrage van het Rijk en de provincie startten we in de Bloemenbuurt in Zelhem en het stadje Bronkhorst met het realiseren van aardgasvrije proefbuurten. Stappen werden gezet om energie te besparen en zelf op te wekken. We zochten naar duurzame aanpassingen in een prettige leef- en woonomgeving zoals meer groen en biodiversiteit en de afvoer van regenwater. Eind 2021 lieten we in de Bloemenbuurt een energiepakket rondbrengen met verschillende energiebesparende producten. Lokale ondernemers hielpen bij het organiseren en het bezorgen.
In het stadje Bronkhorst deden we bij de meeste woningen een energieonderzoek. Samen met de woningeigenaren keken we welke energiebesparende maatregelen mogelijk waren.
We onderzochten de mogelijkheden en haalbaarheid van het gebruik van biogas als vervanging van aardgas. Het bleek dat er zeker mogelijkheden zijn voor biogas in het stadje Bronkhorst en Steenderen, omdat we beschikken over veel grondstoffen voor de productie van biogas.

We verminderen onze eigen CO_2-uitstoot
We verkleinden weer onze CO_2-voetafdruk. We verduurzaamden ons gemeentelijke wagenpark, waarmee de buitendienst zijn werk doet. Ook zorgde het thuiswerken vanwege corona ervoor dat medewerkers minder zakelijke kilometers reden. Uit de uitgevoerde audit in oktober bleek dat we in 2020 36,8% minder CO_2-uitstoot hadden t.o.v. van het referentiejaar 2018.

We voeren de risicodialoog klimaatadaptatie en maken een actieplan

Inleiding
Volgens de 'Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie 2018' is Nederland in 2050 klimaatbestendig en water robuust ingericht. Overheden moeten ervoor zorgen dat schade door hittestress, wateroverlast, droogte en overstromingen zo min mogelijk toeneemt door inwoners bewust te maken van het eigen aandeel dat ze hierin hebben. Daarnaast hebben overheden de plicht om te zorgen dat de openbare ruimte zo goed mogelijk bestand is tegen hittestress, wateroverlast, droogte en overstromingen. Het gaat hierbij om duurzaamheid en klimaatadaptatie in een aantrekkelijke leefomgeving. De uitgevoerde 'stresstest light' geeft ons inzicht in de gevolgen van klimaatverandering in onze gemeente.

Resultaten

We werken de stresstest light uit in een risicodialoog met onze inwoners
Wij voerden de risicodialoog uit. Wij maakten bewoners, zoals bij de Bloemenbuurt en de vitale kernen Hengelo en Steenderen bewust van de gevolgen van de klimaatontwikkeling. Binnen de gemeentelijke organisatie zorgde de dialoog dat klimaatontwikkeling en de daarmee gepaard gaande klimaatadaptatie een belangrijke plek kreeg in de omgevingsvisie om te zorgen dat de gemeente Bronckhorst in 2050 klimaatbestendig is.
In het Programmaplan droogte Achterhoek werkten diverse overheden en andere partijen, waaronder Natuurmonumenten, landgoedeigenaren, LTO en Vitens, samen aan een regionale aanpak van de droogte in de Achterhoek. Voorbeelden hiervan zijn de Landgoederenzone Baakse Beek en ’t Klooster. In 2021 zijn hierin flinke stappen gezet en in de komende jaren wordt dit verder uitgewerkt.

We koppelen waar mogelijk ons regenwater af
Om de wateroverlast niet verder te laten toenemen is bij de vaststelling van het Watertakenplan 2018-2022 opgenomen dat vóór 2050 30% van alle verharding van het gemengde riool is afgekoppeld. Dat betekent dat we gemiddeld 2,4 ha per jaar voor openbaar en particulier terrein afkoppelen. We koppelden 1,25 ha particulier en 1,5 ha openbaar terrein af. Met de gezamenlijke 2,75 ha is de doelstelling voor 2021 gehaald.
Omdat eind 2022 het huidige Watertakenplan afloopt zijn we eind 2021 met de gemeenten Doesburg en Rheden en het waterschap Rijn en IJssel gestart met het opstellen van een nieuw Watertakenplan voor de jaren 2023-2027.

We lossen knelpunten in het riool op
We lieten een Systeemoverzicht Stedelijk Water opstellen als vervanger van het huidige basisrioleringsplan. De knelpunten die hieruit naar voren kwamen pakken we de komende jaren op en de benodigde maatregelen komen in het nieuwe Watertakenplan.
Door deze maatregelen verminderde de wateroverlast op deze locaties verminderd en voldoen die locaties aan de vastgestelde Streefwaardentabel Wateroverlast.

Wij verzamelen onze grondstoffen zo duurzaam mogelijk in

Inleiding

We maakten in 2021 een grote omslag om het restafval te verminderen en tot een kostendekkende afvalstoffenheffing te komen.

Resultaten

De afvalstoffenheffing dekt de kosten van de afval- en grondstofinzameling

De afvalstoffenheffing dekte de kosten. De grote omslag leidde dit jaar tot een positief resultaat van € 677.000. Dit resultaat kwam tot stand door:

- lagere kosten op de inzameling en verwerking van afval
- hogere opbrengsten uit PMD en oud papier
- een hogere opbrengst uit de afvalstoffenhefing dan geraamd

We stellen voor om dit resultaat te gebruiken voor een voorziening vervangingsinvesteringen ondergrondse containers om toekomstige kosten als gevolg van vervanging van ondergrondse afvalcontainers op te vangen. En daarnaast een deel als egalisatievoorziening grondstoffen. Deze voorziening maakt verrekening van specifieke kosten van inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen en ontvangen bijdragen over meerdere begrotingsjaren mogelijk.

We hebben maximaal 30 kg restafval per inwoner per jaar in 2025

Per 1 januari 2021 schaften wij de ’keuze container’ af. Iedereen, behalve mensen met een medische indicatie, brengt het restafval nu naar een ondergrondse container. Dit zorgde voor een verdere daling van de hoeveelheid restafval.

Uit een onafhankelijk landelijk vergelijkingsonderzoek bleek dat Bronckhorst van 168 gemeenten het beste milieuresultaat behaalde. We scheidden ons afval goed: In 2020 werd 86% van het afval gescheiden. Ook hadden we weinig restafval. De inwoners van onze gemeente produceren in 2020 nog maar 47 kilo restafval. Ook de service was hoger en we hadden lagere afvalkosten dan de gemiddelde gemeente. We verwachten dat deze daling doorzet.

We hebben minder restafval in de grondstofstromen
De kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen was en blijft een punt van aandacht. Ook in Bronckhorst troffen wij restafval aan bij het oud papier, het PMD en in de GFT-containers. Dat zorgde ervoor dat 1 vracht PMD en 1 vracht GFT niet als grondstof verwerkt konden worden. Door gerichte voorlichting en handhaving probeerden wij de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen te vergroten.

Indicatoren

Lokale indicator

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Real. 2020	Real. 2021	Doel 2022	Doel 2026	Doel 2030
Duurzaam-heid	Percentage besparing energie	CBS/ klimaatmor	0%	2015	4%	ntb*	10%	25%	45%
	Percentage hernieuwbare energie	CBS/ klimaatmonitor	4,90%	2017	ntb*	ntb*	15%	45%	100%
	Het totaal in percentage van de uitnutting uit fonds stimulering energietransitie Achterhoek		ntb	ntb		Nog niet in werking			
	Percentage benutte bedrag uit fonds stimulering energietransitie Achterhoek door inwoner Bronckhorst op totaal van benutting		ntb	ntb		Nog niet in werking			
* De informatie is nog niet bekend									

Thema	Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Real. 2018	Real. 2019	Real. 2020	Real. 2021	Doel 2025
Grond-stoffen	Aantal kg restafval per inwoner	Circulus Berkel	91 kg	2015	69 kg	64 kg	51,3 kg	41 kg	30 kg
	Verhouding groente, fruit en keukenafval in de restcontainer	Circulus Berkel	30%	2017	30%	30%		ntb*	
	Percentage afvalscheiding aan de bron per inwoner	Circulus Berkel	78%	2017	80%	81%	85%	87%	
	In te zamelen kg PMD per inwoner	Circulus Berkel	30 kg	2017	38 kg	38 kg	41,6 kg	43,1 kg	
*Dit jaar vindt onderzoek plaats; om die reden geen recente informatie beschikbaar									

Landelijk verplichte indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Gelderland 2021
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)	CBS 2019	63	geen data	geen data	geen data
% Hernieuwbare elektriciteit	RWS 2019	10,2%	geen data	geen data	geen data

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 14-02-2022

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact (niet) financieel)
Extern - Vernietiging van de omgevingsvergunning; Niet tot stand komen van de subsidiëring via de Stimuleringsregeling Duurzame Energie; Faillissement van de coöperatie.	De inititiefnemer of energiecoöperatie de lening via het Aanjaagfonds duurzame energieopwekking niet meer (volledig) aflossen.	Financieel - Dit risicogevolg hangt af van het aantal deelnemers en de hoogte van de lening.; Niet financieel - Dit kan leiden tot plaatselijke imago schade.	25%	€ 500.000	-
Omgeving - Klimaatverandering	Er door de toename van heftige regenbuien wateroverlast ontstaat.	Financieel - Extra kosten door extra uren brandweer/cluster buiten.; Niet financieel - Plaatselijke imagoschade indien niet adequaat wordt gereageerd.	40%	€ 250.000	3

Wat heeft het gekost

Programma 3 Bedrijvigheid en ontwikkeling	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijzigingen	Rekening 2021
Lasten:				
3A Economie	1.248	1.658	1.923	1.495
3B Duurzaamheid	4.974	5.400	4.758	4.732
Totaal lasten:	**6.222**	**7.058**	**6.681**	**6.227**
Baten:				
3A Economie	411	339	339	510
3B Duurzaamheid	3.538	5.036	4.128	4.763
Totaal baten:	**3.949**	**5.375**	**4.467**	**5.273**
Saldo:				
3A Economie	-837	-1.319	-1.584	-985
3B Duurzaamheid	-1.437	-364	-630	31
Saldo totaal:	**-2.273**	**-1.683**	**-2.214**	**-954**

Lasten

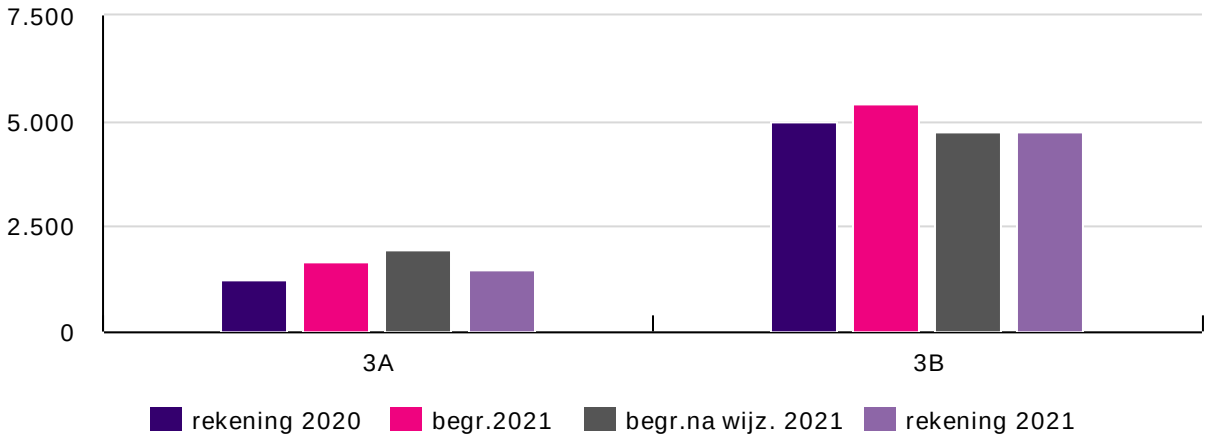

Baten

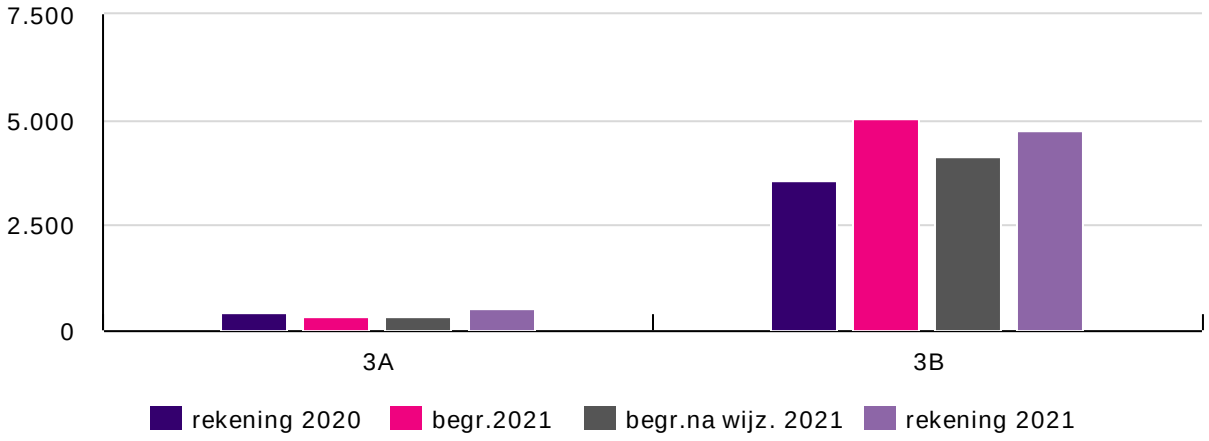

Financiële afwijkingen

3A ECONOMIE	Verschil begr.na wijz. / rekening 2021	V / N
3-1_ Economische ontwikkeling	466	V
3-2_ Fysieke bedrijfsinfrastructuur	38	V
3-3_ Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-24	N
3-4_ Economische promotie	118	V
Totaal 3A	**599**	**V**

3B DUURZAAMHEID	Verschil begr.na wijz. / rekening 2021	V / N
7-3_ Afval	592	V
7-4_ Milieubeheer	69	V
Totaal 3B	**661**	**V**

Een toelichting op de financiële afwijkingen geven we in de taakveldenrekening. Ook geven we een grafische weergave van de verschillende kosten tussen raming na wijziging en realisatie. De toelichting vindt u door te klikken op het taakveld.

Investeringsplan

Omschrijving	Jaar	Krediet	Besteed t/m 2020	Besteed in 2021	Restant krediet
Vervanging milieuparkjes	2020	96	-	53	43
Vervangen PMD containers	2021	150	-	142	8
Investeringen Programma 3		**246**	**-**	**196**	

Dekking projectkosten uit reserves

Omschrijving	Besluit	Reserve	Toevoeging	Onttrekking
Vitale kernen	R 24-6-2021 (JR20)	Algemene reserve		345
Vitaal buitengebied, erf-coaches	R 24-6-2021 (JR20)	Algemene reserve		80
Gebiedsprocessen bedrijfsterreinen / revitaliseren (PP19/PPN20)	R 13-12-2018 (PP19) / 29-5-2019 (PPN20)	Algemene reserve		10
Revitaliseren bedrijventerreinen	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		90
Beleidsvisie toerisme	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		50
Risicodialoog klimaatadaptatie en actieplan (PP19/PPN20)	R 13-12-2018 (PP19) / 29-5-2019 (PPN20)	Algemene reserve		5
Startnotitie Op weg naar aardgasvrij	R 14-05-2020 (00546)	Algemene reserve		100
Klimaat	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		80
Regeling reductie energieverbruik	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		36
Beschikking reserves Programma 3			**-**	**796**

2.1.4. Programma 4 BESTUUR

Algemeen

Onze doelen voor dit programma

- Samenwerking en verbinding voor een actieve samenleving (dienstbare overheid).

Deelprogramma 4A BESTUREN

Bestuurlijke trekker: Marianne Besselink / Willem Buunk
Ambtelijke trekker: Jacqueline Arends

Wat deden we in 2021 om de maatschappelijke doelen te bereiken?

Onze dienstverlening is ons visitekaartje

Inleiding

We zijn een dienstverlenende overheid. We schakelen snel bij veranderingen en zijn behulpzaam voor onze inwoners, bedrijven en organisaties.
Corona heeft afgelopen jaar weer invloed gehad op ons werk en mate van dienstverlening. We hebben gekeken naar dat wat kan en waar we flexibel konden zijn met nieuwe digitale communicatievormen. Uiteraard waren er de fysieke contacten wanneer dit wenselijk en noodzakelijk was. We hebben dit echt gemist en kijken uit naar meer persoonlijke ontmoetingen.

Resultaten

Dienstverleningsconcept 'Onze dienstverlening, ons visitekaartje'
We spraken in ons dienstverleningsconcept af dat de vraag van de inwoner centraal staat, die kan altijd bij ons terecht kunt en kiest zelf hoe contact gezocht wordt. Via internet zijn wij 24/7 bereikbaar en krijgt de inwoner snel en vriendelijk een antwoord. De nieuwe periode voor het uitvoeringsprogramma dienstverlening loopt. Door aangepaste prioritering gedurende de crisisorganisatie stelden we de start en uitvoering van een aantal deelprojecten uit.

Onze producten en diensten voor bedrijven worden steeds meer 'tijd-en-plaats-onafhankelijk'
We maakten het voor notarissen mogelijk om een digitale aanvraag te doen als zij op zoek zijn naar erfgenamen bij een zogenoemd erfgenamenonderzoek. Notarissen kunnen vanaf 2022 digitaal een aanvraag indienen. De zaken worden digitaal opgeslagen en gelijk gearchiveerd.

We voeren wettelijke verplichtingen uit
De wet open overheid (Woo) was één van de deelprojecten van het uitvoeringsprogramma. De voorbereidingen voor de wet die in 2022 ingaat, zijn in volle gang. Het doel van de wet is een transparante overheid die uit eigen beweging informatie openbaar maakt, waardoor overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is.

We versterken onze digitale vaardigheden
De digitale vaardigheden van inwoners, organisaties en bedrijven in contacten met ambtenaren werden steeds beter. Zo werkten we, ingegeven door de maatregelen rondom Corona, met inwonersavonden veel samen met Teams. Uiteraard vinden we fysiek contact erg prettig, tegelijkertijd zien we dat de opkomst bij digitale bijeenkomsten met inwoners vaak hoger is dan bij de fysieke bijeenkomsten. We richtten ons binnen de gemeentelijke organisatie op het verbeteren van digitale vaardigheden en manieren van samenwerken. Zo gaven we aan collega's digitale schrijfcursussen en werkten we hard aan het nieuwe sociale intranet.

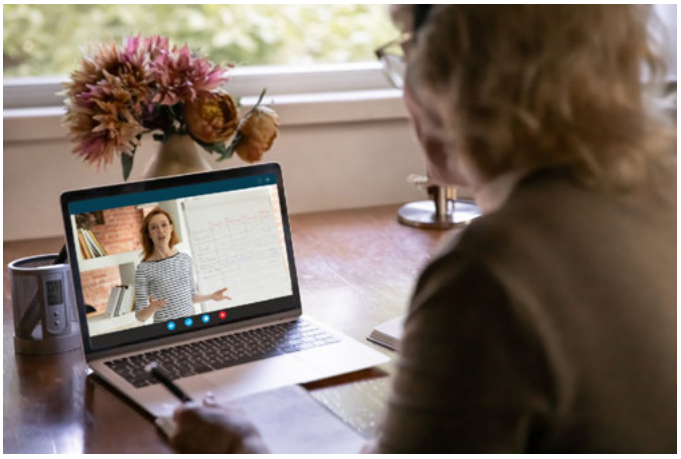

We zijn een dienstbare overheid

Inleiding
2021 was het laatste volledige kalenderjaar van onze coalitie 'Gewoon doen!'. Door corona was het echter wel weer een ander jaar dan we hadden gehoopt. Dit had wederom een grote impact op de samenleving. We zijn trots op de flexibiliteit van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We ondersteunden de samenleving en bleven met inwoners en organisaties in verbinding. Door onze werkzaamheden te prioriteren creëerden we ruimte voor de taken die met deze pandemie gepaard gingen, zoals extra ondersteuning aan ondernemers en maatschappelijke organisaties en het afronden van een aantal ambities vanuit ons coalitieprogramma. De sociale teams bleven open om de zorg dichtbij te kunnen leveren voor die inwoners die dit het meest nodig hadden. We hielden contact met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties, onder meer via onze gebiedsambtenaren, accountmanagers economie en combinatiefunctionarissen. Op die manier hielden we vinger aan de pols en konden we waar nodig snel reageren.

Resultaten

We zorgen ervoor dat de samenleving weet hoe zij kunnen deelnemen
We legden heldere afspraken vast over participatie en betrokkenheid bij initiatieven in de openbare ruimte, onder andere in de participatieaanpak ‘Samen maken we Bronckhorst´. Via een stappenplan geven we aan op welke manieren wij inwoners en organisaties kunnen betrekken bij nieuw beleid of aanpassingen in de leefomgeving. Concrete voorbeelden hiervan waren de werkwijze in de bloemenbuurt in Zelhem, herinrichting van de Dorpsstraat in Halle en de totstandkoming van de omgevingsvisie '2keer mooier'.
De accountmanagers economie, gebiedsambtenaren en combinatiefunctionarissen hadden hierin een verbindende schakel tussen de samenleving en de gemeente.
We stimuleerden inwoners en partijen om met elkaar in gesprek te gaan over ontwikkelingen in hun buurt of gebied. De handreiking en infographic in de participatieaanpak ‘Samen maken we Bronckhorst’ bieden voor initiatiefnemers een ondersteuning.

We zijn duidelijk over de begeleiding bij omgevingsvergunningen
Voor veel initiatiefnemers is het doen van een aanvraag omgevingsvergunning geen dagelijkse bezigheid. De basisinformatie over het aanvragen van een omgevingsvergunning plaatsten we overzichtelijk op de website. Tijdens de lockdown, waarbij fysieke overleggen niet mogelijk waren, gaven we telefonisch of digitaal zo goed mogelijk uitleg. Nu er meer ruimte is voor fysieke overleggen, bieden we die mogelijkheid opnieuw aan.
Door de grotere hoeveelheid aanvragen omgevingsvergunning en principeverzoeken in combinatie met de krappe personeelsbezetting liepen de wachttijden op. De aanvraag omgevingsvergunning voor bouwen is gebonden aan wettelijke termijnen waarbinnen een besluit moet worden genomen. Daar ligt onze prioriteit. Bij aanpassingen van bestemmingsplannen informeerden we initiatiefnemers van ’principe-medewerkingen’ over de langere doorlooptijd.

We vergroten de zelfredzaamheid van de samenleving
De samenleving van Bronckhorst kenmerkt zich door een actieve en initiatiefrijke houding. Deze ondersteunden wij met de inzet van de gebiedsambtenaren. Zij bleven goed in contact met partijen en inwoners in Bronckhorst. We koppelden een aantal DBO’s aan elkaar om bij elkaar te kijken welke positie ze hebben in de verschillende kernen en hoe ze hun rol binnen een gemeenschap kunnen vervullen. Op inhoud waren er minder initiatieven dan de jaren daarvoor. Inwoners en organisaties wisten de gebiedsambtenaren goed te vinden voor vragen of onduidelijkheden. Vaak werd de verbinding gelegd met een specifieke collega, of werd de vraag doorgezet naar andere organisaties. De initiatiefnemers van een nieuwe sportaccommodatie in Halle werden gekoppeld aan de werkgroep in Keijenborg, die daar samen met gemeente en andere partijen een nieuwe sportaccommodatie ontwikkeld. Op die manier konden ze hun ervaringen met elkaar delen. De gebiedsambtenaren waren nauw betrokken bij de ontwikkeling van het Martinushuus in Baak. Hoewel het plan wat voorlag nu niet doorgaat, blijven we betrokken en blijven we met de partijen op zoek naar ander opties.

We zorgen ervoor dat de samenleving initiatief kan nemen
Dit jaar kwam de gemeentelijke bijdrage beschikbaar en kon de realisatie van het multifunctionele sportcomplex in Keijenborg starten. Dit is een mooi voorbeeld waar een wens en inzet uit de samenleving in samenwerking met de gemeente concreet werd.
De gebiedsambtenaren spelen een rol om bij kleinere initiatieven in de samenleving te ondersteunen. Zo werd op initiatief van jongeren na een gezamenlijke zoektocht een geschikte plek gevonden voor een trapveldje in Wichmond. Bij de uitwerking en projecten van de Investeringsagenda en de projecten van de werkgroepen vitale kernen zal dit onze rol zijn.

We bepalen of we doorgaan met de vertrouwenspersoon
De vertrouwenspersoon werd 72 keer benaderd voor ondersteuning bij vragen en/of klachten van inwoners. De vertrouwenspersoon gaf zelf aan dat er veel goed gaat en complimenteerde ons met de algemene houding en gedrag. Hij gaf de organisatie leerpunten mee om dienstverlening te verbeteren. De vertrouwenspersoon vervulde een brugfunctie tussen de organisatie en de inwoner. In het gesprek tussen inwoners en de vertrouwenspersoon blijkt vaak dat vragen en onduidelijkheden met extra uitleg van de gemeente vaak helderheid geven en niet leiden tot klachten. De toch ingediende klachten door inwoners werden duidelijker opgesteld. In de periodieke rapportage deelde de vertrouwenspersoon zijn bevindingen en aanbevelingen aan de organisatie. De evaluatie over de inzet van de vertrouwenspersoon schoven we door naar eerste helft 2022.

We ondersteunen de 1,5 metersamenleving

Inleiding
Velen zijn geraakt door de coronacrisis en de onzekerheid over de toekomst hierdoor. De flexibiliteit van zoveel vrijwilligers van evenementenorganisaties en het verenigingsleven, om elke keer te blijven kijken wat wel mogelijk is, bewonderingswaardig. Onze inwoners hebben behoefte om vooruit te kunnen kijken. De coronacrisis leidde ook tot waardevolle verbindingen die de samenleving sterker maken. Als gemeente vervullen we een rol in het informeren en ondersteunen van de samenleving.

Resultaten

We ondersteunen de 1,5 meter samenleving en informeren onze inwoners proactief
In het begin en eind van 2021 zaten we door de landelijke hoge coronacijfers en druk op de zorg in lockdown. Dit had grote impact op onze inwoners. We hielden inwoners op de hoogte van de coronamaatregelen en informeerden hen steeds direct over wijzigingen of regelingen waar ondernemers of verenigingen gebruik van konden maken. Dit deden we via onze gemeentelijke communicatiekanalen, zoals huis-aan-huisblad Contact en sociale media, maar natuurlijk ook via onze accountmanagers voor ondernemers en de combinatiefunctionarissen voor sport en

cultuur. De combinatiefunctionarissen ondersteunden de sportorganisaties bij de invoering van nieuwe maatregelen en het gebruik van het coronatoegangsbewijs. Door de (fysieke en digitale) collegebezoeken bleven we in verbinding met veel verschillende partijen in de samenleving.

We hebben een actueel beeld met het 'dashboard Corona'
Om een goed beeld te hebben van de effecten van corona op de samenleving maakten we ook gebruik van diverse data. We creëerden met een dashboard een totaaloverzicht met data van de GGD, het RIVM, de Achterhoekmonitor en onze eigen data. Het gemeentelijk beleidsteam (GBT) en het team bevolkingszorg (TBZ) hadden daarmee altijd de beschikking over actuele gegevens over; positieve tests (waardoor we tijdig mogelijke besmettingshaarden inzichtelijk konden krijgen en hiernaar konden handelen), de vaccinatiegraad in de verschillende leeftijdsgroepen én de effecten van de maatregelen op ondernemers (waaronder faillissementen en het gebruik van de verschillende regelingen), en de geestelijke gezondheid van onze inwoners (op basis van de GGD monitor) waardoor we kwetsbare inwoners gerichter konden helpen.

We ondersteunen inwoners in de 1,5 meter samenleving
Om in de lockdown periodes in contact met de samenleving te blijven, zochten we andere vormen om persoonlijk met inwoners af te spreken. Digitaal en telefonisch spraken we met DBO's en inwoners. Waar dat kon werden er wandelafspraken gemaakt of buiten afgesproken. Burgemeester Besselink sprak met kleine groepen inwoners onder het genot van een 'digitaal kopje koffie'. Met verschillende beroepsgroepen zoals de kappers, schoonheidsspecialisten, horeca en met leerlingen van het Kompaan sprak zij over de persoonlijke gevolgen van de maatregelen. Via brieven in het Contact deelde zij persoonlijke ondersteuning voor alle inwoners. Daarnaast sprak zij met een paginagrootte kerstkaart haar waardering uit aan alle inwoners. Het jaar werd afgesloten met de 'hart onder de riem-actie', waarbij we met de gebiedsambtenaren en

accountmanagers bij horeca, detailhandel, scholen en verzorgingshuizen langsgingen met een banketstaaf in de vorm van een hart om in de lockdown rondom kerst deze ondernemers letterlijk een hart onder de riem te steken.

We werken actief samen in de regio

Inleiding

We zijn een gemeente die van buiten naar binnen werkt. Onze organisatie en ons bestuur zijn voortdurend in ontwikkeling. Een goede samenwerking met onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, onderwijs en andere overheden is daarbij belangrijk.

Resultaten

We werken smart samen

In ons coalitieakkoord was regionale samenwerking één van de speerpunten. Dit betrof de rol van inwoners en bedrijven, maar ook het versterken van de rol van de gemeenteraad. In dat kader maakte Moventem voor ons een 360 graden scan van alle samenwerkingsverbanden waarin de gemeente opereert. We kregen overzicht en inzicht in alle samenwerkingsverbanden. Uit de scan blijkt dat de samenwerkingsverbanden waarin Bronckhorst actief is, zich goed verhouden tot de eigen strategische opgaven. Bovendien constateerden we dat er een duidelijk verband is tussen de tijdsinvestering en bijdrage van een samenwerkingsverband aan die strategische opgaven. Uit de evaluatie over de nieuwe structuur van de Achterhoek Ambassadeurs bleek dat de samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en onderwijs in de Achterhoek op inhoud, cultuur en proces verbeterd was. De samenwerking met onderwijs en ondernemers kreeg in de Achterhoek Board en de thematafels steeds betere invulling. De democratische legitimiteit van de samenwerking wordt via de Achterhoek Raad vormgegeven en bevorderde het regionaal denken van raadsleden. Met onze afvaardigingen in de Achterhoek Board, thematafels, Achterhoek raad en het Algemeen Bestuur nemen we de aanbevelingen uit de evaluatie ter hand.

Projecten binnen de regiodeal krijgen vorm

De regiodeal tussen het Rijk en de Achterhoek loopt tot 2022. Afgelopen jaar zijn er veel projecten ingediend en gestart. In Bronckhorst ging het om Proefboerderij De Marke, een haalbaarheidsonderzoek over het gebruik van biogas en waterstof en in Hengelo kwam een project om te komen tot een compacter winkelgebied zonder leegstand.

Regionaal werken we samen binnen het Datalab GO

Samen met zeven andere regiogemeenten realiseerden we het Datalab GO. Dit is een team van mensen dat deze gemeenten ondersteunt bij het werken met data. Datalab GO gaf inmiddels op de thema's Landschappelijke kwaliteit, corona-effecten Lange Termijn en Ondermijning,

uitgebreid inzicht in de situatie van de deelnemende gemeenten. Deze informatie wordt gebruikt als onderbouwing van beleid of uitvoeringsprogramma's. Bronckhorst is gastheer voor het Datalab GO. Het team is 'gehuisvest' in onze organisatie en ons kantoor.

We zijn landelijke gesprekspartner en werken grensoverschrijdend samen
Een belangrijk samenwerkingsverband voor de gemeente is de P10. Deze vereniging is afgelopen jaar uitgebreid tot 29 leden. Afgelopen jaar stelde de P10 de Agenda platteland op met belangrijke thema's voor de P10 gemeenten zoals landbouw en leefbaarheid in de kernen om in te brengen bij de formatiegesprekken voor een nieuw kabinet. De VNG voerde lobby voor de gemeenten met name op het gebied van de financiën. Door corona vonden alle vergaderingen digitaal plaats.
Op 25 september 2019 werd de bestuursopdracht 'Grensoverschrijdende samenwerking in de Achterhoek' (GROS) vastgesteld binnen de Regio Achterhoek. Ondanks corona lukte het om het netwerk binnen en buiten de regio te vergroten en verder uit te bouwen. De regio Achterhoek is mede door de Duitsland-coördinatoren beter aangehaakt op de structuren van de EUREGIO en zichtbaarder geworden op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking.

Indicatoren

Lokale indicatoren

Thema	Effectin	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Real. 2015	Real. 2018	Real. 2020	Real. 2021	Doel 2022
Dienstbare overheid	Gemid beoord van de dienstv over de gemee Bronck	Algeme dienstv leningo zoek	7,24	2013	7,38	7,42	7,1	ntb*	7,8
	Percenta respond die een onvold geven	Algemene dienstver-leningonder-zoek	11%	2013	7%	9%	12%	ntb*	7%
* Dit onderzoek is eens in de 2 jaar									

Landelijk vastgestelde indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Gelderland 2021
% Demografische druk (som aantal personen tot 20 jaar en 65 jaar en ouder in verhouding tot personen van 20 tot 65 jaar)	CBS 2021	84,5%	85,5%	85,9%	73,7%

Gegevens overgenomen van www.waarstaatjegemeente.nl stand d.d. 14-02-2022

Risico's

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact (niet) financieel)
Mens - Handelen van bestuurders; Omgeving - Regionale afspraken	In het bestuurlijke verkeer worden besluiten genomen en afspraken gemaakt die niet passen binnen de beleidskaders	Financieel - Financieel nadeel voor de gemeente; Niet financieel - Imagoschade tot op	40%	€ 500.000	3

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Impact (niet) financieel)
	of financiële kaders van de raad. Nieuw beleid wordt uitgevoerd zonder dat hier de zekerheid van middelen voor is (In het bijzonder in tijden van schaarste). Het gaat hier met name om regionale afspraken en afspraken gekoppeld aan verbonden partijen.	regionaal niveau is mogelijk			
Mens - Vertrek wethouder; Mens - Onvrijwillig vertrek wethouder	De voorziening voor wachtgeld niet toereikend is.	Financieel - Uitbetalen van (langdurige) wachtgeldverplichtingen; Voorziening moet worden aangevuld uit andere middelen; Niet financieel - Naast een aanvulling van de voorziening uit andere middelen kan dit tot imagoschade leiden	10%	€ 1.000.000	4

Wat heeft het gekost

Programma 4 Bestuur	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijzigingen	Rekening 2021
Lasten:				
4A Besturen	3.103	3.171	3.391	2.958
Totaal lasten:	**3.103**	**3.171**	**3.391**	**2.958**
Baten:				
4A Besturen	391	396	431	470
Totaal baten:	**391**	**396**	**431**	**470**
Saldo:	**-2.713**	**-2.775**	**-2.960**	**-2.488**

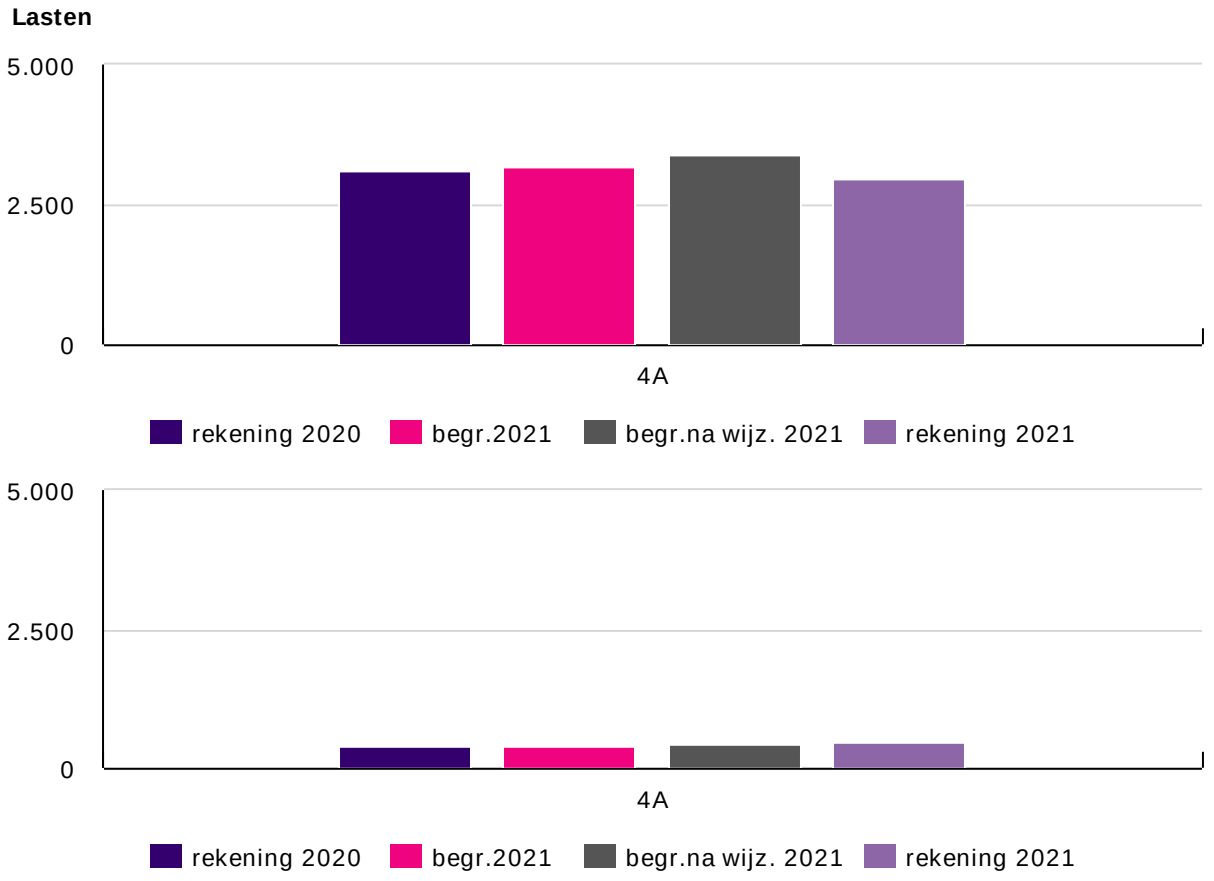

Financiële afwijkingen

4A BESTUREN	Verschil begr.na wijz. / rekening 2021	V / N
0-1G_ Bestuur - griffie	-12	N
0-1OV_ Bestuur - overig	441	V
0-2_ Burgerzaken	42	V
Totaal 4A	**472**	**V**

Een toelichting op de financiële afwijkingen geven we in de taakveldenrekening. Ook geven we een grafische weergave van de verschillende kosten tussen raming na wijziging en realisatie. De toelichting vindt u door te klikken op het taakveld.

Investeringsplan

Omschrijving	Jaar	Krediet	Besteed t/m 2020	Besteed in 2021	Restant krediet
Opslagkluis identiteitsbewijzen	2020	10	-	10	-
Investeringen Programma 4		**10**	**-**	**10**	

Dekking projectkosten uit reserves

Omschrijving	Besluit	Reserve	Toevoeging	Onttrekking
Rekenkamercommissie	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		11
Coronacompensatie verkiezingen	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		83
Beschikking reserves Programma 4			**-**	**94**

2.2. Verplichte bedrijfsvoeringsparagrafen

2.2.1. Lokale heffingen

Inleiding

Onze belangrijkste inkomstenbron is de Algemene uitkering uit het gemeentefonds. Deze krijgen we van het Rijk. Daarnaast zijn de lokale heffingen (belastingen, leges en rechten) een belangrijke inkomstenbron voor ons. Met lokale heffingen kunnen we gemeentelijke taken zelf betalen. De lokale heffingen worden vooral door de inwoners betaald.

Over ons beleid lokale heffingen

We heffen gebonden en ongebonden belastingen
Als gemeente zijn we beperkt in de soorten belastingen die we mogen heffen. Lokale heffingen bestaan uit twee soorten belastingen:
- Ongebonden belastingen: dit zijn algemene dekkingsmiddelen. Hier staat geen aanwijsbare tegenprestatie tegenover. Besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak.
- Gebonden belastingen: dit zijn geen algemene dekkingsmiddelen. Hier staat een aanwijsbare tegenprestatie tegenover. Denk aan leges rijbewijzen of leges afvalinzameling en -verwerking.

De kosten van onze dienstverlening berekenen we door in de tarieven, zoals vastgelegd in onze Financiële verordening Bronckhorst. Voor de inzet van ondersteunende diensten (overhead) hadden wij bij de gebonden heffingen een opslagpercentage van 69% op de ingezette arbeidsuren meegenomen. Dit blijkt in werkelijkheid 67% te zijn.

We heffen de volgende gemeentelijke belastingen:

Ongebonden heffingen	Gebonden heffingen
Forensenbelasting (art. 223 Gemeentewet) Onroerendezaakbelastingen (art. 220 t/m 220i Gemeentewet) Reclamebelasting (art. 227 Gemeentewet) Toeristenbelasting (art. 224 Gemeentewet)	Afvalstoffenheffing (art. 15:33 Wet milieubeheer) Begraafrechten (art. 229 Gemeentewet) Rioolheffing (art. 228a Gemeentewet) Leges en rechten (art. 229 Gemeentewet)

De opbrengsten van de gebonden belastingen vallen in (deel)programma's. De opbrengsten van ongebonden belastingen vallen in de algemene dekkingsmiddelen.

We volgen de tarieven volgens ons coalitieakkoord 2018-2022 'Gewoon doen'
Het beleid over lokale belastingen en kwijtscheldingen staat in onze belastingverordeningen en beleidsregels. Daarbij werken we vanuit de uitgangspunten van ons coalitieakkoord 2018-2022 'Gewoon doen':
- We leggen niet meer lasten bij de inwoners neer dan aantoonbaar noodzakelijk is.
- We indexeren de opbrengsten (in 2021 met 1,8%).

We compenseren de OZB-lasten voor maatschappelijke organisaties
Organisaties krijgen op aanvraag de OZB (Onroerendezaakbelasting) weer terug van de gemeente. Dit gebeurt op grond van de Compensatieregeling Onroerendezaakbelasting maatschappelijke objecten gemeente Bronckhorst. We doen dit om belemmeringen voor maatschappelijke initiatieven tegen te gaan. Hiervoor is jaarlijks € 70.000 beschikbaar. Er werd in 2021 € 59.000 uitgekeerd aan 61 maatschappelijke organisaties. In 2020 werd er € 71.000 aan 61 organisaties uitgekeerd.
In 2021 zou de regeling worden geëvalueerd, maar dat bleef achterwege vanwege andere prioriteiten bij de zorgtaken.

We stellen de belastingverordeningen vast
De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen regelen we via de jaarlijks vast te stellen verordeningen. Dit deden we in december 2020. In de begrotingsvergadering van november

2020 legde de raad daarvoor het beleid vast. Een uitzondering zijn de verordeningen voor reclamebelasting (kernen en industrieterrein Zelhem). Deze veranderen niet ieder jaar en kwamen dus niet in december in de raad.

GBTwente voert de WOZ uit en heft en int de belastingen
De taxatie, heffing, aanslagoplegging en invordering van de gemeentelijke belastingen doet het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente). Zij doet ook de beoordeling van kwijtscheldingsverzoeken. Vanaf 2021 loopt hiervoor een nieuwe contractperiode tot en met 2025.

In deze tabel leest u de (werkelijke) opbrengsten per jaar.

Opbrengsten belastingen en rechten	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijzigingen	Rekening 2021
Forensenbelasting	68	65	65	68
- Onroerendezaakbelastingen eigenaren woningen	*5.108*	*5.250*	*5.250*	*5.257*
- Onroerendezaakbelastingen eigenaren niet-woningen	*1.636*	*1.601*	*1.601*	*1.589*
- Onroerendezaakbelastingen gebruikers niet-woningen	*952*	*924*	*924*	*927*
Onroerendezaakbelastingen totaal	7.696	7.775	7.775	7.773
Reclamebelasting	143	125	125	140
Toeristenbelasting	246	260	260	375
Afvalstoffenheffing	2.629	4.679	3.713	3.919
Begraafrechten	135	163	163	162
- Rioolheffing woningen	*4.145*	*4.272*	*4.272*	*4.335*
- Rioolheffing niet-woningen	*447*	*468*	*468*	*452*
Rioolheffing totaal	4.592	4.740	4.740	4.787
- Leges titel 1: Algemeen	*389*	*406*	*438*	*477*
- Leges titel 2: Fysieke leefomgeving	*986*	*1.281*	*1.336*	*1.425*
- Leges titel 3: Europese dienstenrichtlijn		-	-	-
Leges totaal	1.375	1.687	1.774	1.902
Totaal	**16.884**	**19.493**	**18.614**	**19.127**

Over de ongebonden heffingen

De ongebonden heffingen zijn:
- forensenbelasting;
- onroerendezaakbelastingen;
- reclamebelasting;
- toeristenbelasting.

Forensenbelasting

Deze belasting heeft tot doel om mensen die veel in een gemeente verblijven, maar geen inwoner zijn, mee te laten betalen aan voorzieningen. Zo dragen ze bij aan de kosten van deze voorzieningen. We heffen alleen forensenbelasting van mensen die meer dan 90 dagen een gemeubileerde woning tot hun beschikking hebben.

Onroerendezaakbelastingen (ozb)

Eigenaren van woningen en van niet-woningen (bedrijf) betalen eigenarenbelasting. Voor een niet-woning betaalt de gebruiker van een pand de gebruikersbelasting van de OZB. De grondslag is de WOZ-waarde van de onroerende zaak. Het te betalen bedrag wordt op de jaarlijkse aanslag uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde.

Wij hebben alleen invloed op de geraamde ozb-opbrengst

De ontwikkeling van het OZB-tarief is vooral afhankelijk van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt (de WOZ-waarden). Als de gemiddelde waarde op de vastgoedmarkt stijgt, verlagen we het OZB-tarief. Anders zou de OZB-opbrengst evenredig meestijgen. Andersom geldt hetzelfde. Als de gemiddelde waarde op de vastgoedmarkt daalt, verhogen we het OZB-tarief. Hierdoor voorkomen we dat de OZB-opbrengst daalt. Als we de tarieven aanpassen op basis van de ontwikkelingen van de vastgoedmarkt, heeft dat voor de gemiddelde eigenaar en gebruiker geen effect op de hoogte van de OZB-heffing. Een gemiddeld vastgoedobject volgt immers de ontwikkeling op de vastgoedmarkt.

De onroerendezaakbelasting is een tijdstipbelasting

Voor het bepalen van de belastingplicht geldt de situatie per 1 januari van het belastingjaar. Als iemand in de loop van het jaar bijvoorbeeld zijn huis verkoopt, dan nemen we deze verandering mee in het volgende belastingjaar.

Welke ontwikkelingen zagen wij?

Het bezit van zonnepanelen heeft geen zichtbare invloed op de verkoopwaarde

We wilden kijken of zonnepanelen invloed hadden op de verkoopwaarde. Uit de marktanalyse die GBTwente heeft uitgevoerd blijkt hiervan geen bepalende invloed op de verkoopwaarde. We zagen daarom ook geen noodzaak om een facultatieve vrijstellingsbepaling op te nemen. Wanneer we die wel gebruiken, moet GBTwente namelijk per object met zonnepanelen bepalen wat de waarde is van de zonnepanelen. Dit doen ze o.a. op basis van levensduur, kwaliteit, aantal en ligging. Dit is een arbeidsintensieve en niet objectief onderbouwde handeling, gelet op de invloed op de verkoopwaarde.

We passen de berekening van de WOZ-waarden aan met m^2 in plaats van m^3

Voor de WOZ was m^3 een belangrijke parameter. Dit verandert vanaf de aanslag 2022 naar m^2. De werkzaamheden hiervoor voerden we in 2020 en 2021 uit. GBTwente heeft nu alle objecten

op dit punt herzien en waar nodig opnieuw getaxeerd. Veel vergunningsvrije bouw werd door ons ook weer geactualiseerd in de gemeentelijke BAG.

We zorgen voor een samenhangende objectenregistratie
Het opzetten van een landelijk Samenhangend Objectenregistratiesysteem lijkt in een pauzestand te zijn beland. Hierdoor is de planning opgeschoven. Er wordt gewerkt aan financiering voor gemeenten. We hopen dat er in 2022 meer duidelijkheid komt zodat we een start kunnen maken.

We betalen € 80.000 aan proceskosten van no cure, no pay-bedrijven
Ook in Bronckhorst maakten we meer proceskosten door de opkomst van no cure, no pay-bedrijven (ncnp). Deze bedrijven maken gratis bezwaar voor inwoners, vooral tegen de hoogte van de OZB. Voor deze bureaus is de proceskostenvergoeding een verdienmodel. In tegenstelling tot het familierecht, is dit geen tegemoetkoming in de kosten voor de inwoner. Woningeigenaren gebruiken deze bedrijven om zo hun aanslag te verlagen. Dit kost ons veel geld. Vanaf 2021 verhalen wij die proceskosten via de OZB-opbrengst van woningen. Dit is volgens het principe 'de veroorzaker van kosten betaalt'. De kosten waren lager dan de raming van € 95.000. Deze raming was gebaseerd op de werkelijke kosten in 2020. We volgen de ontwikkeling daarin vanaf 2020.

Wij volgen de ontwikkeling van de WOZ-waarden
Wij volgen de waardeontwikkeling van objecten voor de drie groepen die OZB betalen. Dat doen we voor het moment waarop we het tarief bepalen (raming opbrengst) en voor het moment waarop we de aanslag opleggen (realisatie opbrengst).

De WOZ-waarde voor gebruikers is lager dan voor eigenaren
De WOZ-waarde voor OZB-gebruikers niet-woningen is altijd lager dan de WOZ-waarde voor OZB-eigenaren niet-woningen. Volgens de wet mag over de woononderdelen van een niet-woning geen OZB-gebruikersheffing geheven worden.

De WOZ-waarden ontwikkelen zich als volgt:

Ontwikkeling WOZ-waarden	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroot 2021	Werkelijk 2021
WOZ-waarde bij tariefbepaling (oktober)				
Eigenaren woningen	3.884.498	4.059.034	4.344.529	
Eigenaren niet-woningen	778.804	787.673	738.958	
Gebruikers niet-woningen	568.005	579.365	585.733	
Aantal objecten	19.185	19.252	19.253	19.253
Gemiddelde woningwaarde per object				303
Gemiddelde waarde per object (woning en niet-woning)	251	264	264	272
WOZ-waarde bij aanslagoplegging (februari)				
Eigenaren woningen	4.047.980	4.344.529		4.596.503
Eigenaren niet-woningen	769.726	738.958		637.817
Gebruikers niet-woningen	663.580	585.733		512.111

Reclamebelasting

Reclamebelasting kunnen we heffen over openbare aankondigingen die vanaf de openbare weg zichtbaar zijn. Voorbeelden zijn gevelreclame, bestickering van ramen, posters, vlaggen, uithangborden, luifels of spandoeken. Wij heffen de reclamebelasting in het centrum van Vorden, Hengelo en Zelhem en voor het industrieterrein Zelhem.

De belastingopbrengst gaat naar de stichting Ondernemersfonds van de kern of industrieterrein
De belastingopbrengst gaat met aftrek van de uitvoeringskosten van GBTwente, via subsidie naar de stichting Ondernemersfonds voor de kern waarover we de belasting heffen. Voor het industrieterrein Zelhem gaat de opbrengst naar de stichting die het parkmanagement uitvoert. We verantwoorden de subsidies in deelprogramma 3A Economie (2.1.3).
We ontvingen € 103.000 voor de kernen. We keerden € 98.000 uit als subsidie. We ontvingen € 37.000 voor industrieterrein Zelhem. Daarvan keerden we 30.000 uit als subsidie.

Welke ontwikkelingen zagen wij?

Voor de reclamebelasting werken we niet met inflatiestijging
Voor de reclamebelasting is overeengekomen met de deelnemende ondernemers dat we geen automatische inflatiestijging toepassen bij deze belasting. De deelnemende ondernemers wilden ook voor 2021 geen inflatiestijging.

We ervaren geen effect van corona voor de reclamebelasting
Gelet op de hoogte van de ontvangsten voor reclamebelastingen concluderen wij dat het coronacrisis geen effect had op deze opbrengsten.

Toeristenbelasting

Deze belasting heffen wij voor overnachtingen binnen Bronckhorst van personen die geen inwoners zijn van de gemeente Bronckhorst. Zij gebruiken bijvoorbeeld een camping, pension, ligplaats of vakantiehuisje. De verhuurder mag deze belasting doorrekenen aan deze personen. Wij innen de belasting van de verhuurder.

Degene die de voorziening gebruikt, betaalt hieraan mee
Mensen die de voorzieningen gebruiken, maar niet in onze gemeente wonen, betalen hieraan mee. In Bronckhorst besteden we deze opbrengst volledig voor toerisme. Dit is onderdeel van deelprogramma 3A Economie (2.1.3).

Welke ontwikkelingen zagen wij?

We ontvangen meer toeristenbelasting
In 2020 werd de verordening toeristenbelasting gewijzigd. Dat was het eerste jaar waarin we het effect van de nieuwe tarieven en de beperking van het aantal uitzonderingen (forfaitaire staffels) konden zien. De forfaits voor overnachtingen op of in toeristische plaatsen op (mini)campings, pensions, bed&breakfast, hotels en groepsaccommodaties zijn afgeschaft. Er is nu afgerekend met de werkelijke aantallen. De opbrengsten vielen daardoor onbedoeld hoger uit.
De opbrengsten ontvangen we altijd na afloop van het jaar (achteraf). Vanwege de coronacrisis dachten we zelfs dat over 2020 een groot deel van de opbrengst wegviel. Dat bleek achteraf onjuist. De totale opbrengst kwam uit op € 375.000, terwijl dit op € 260.000 was geraamd.

Vanwege corona sturen we geen voorlopige aanslag
Vanwege corona stuurden we alleen een definitieve aanslag. Deze komt vanuit de aangifte door de recreatieondernemer in december 2021. We ontvangen daardoor de toeristenbelasting in 2022. Nu veel Nederlanders in Nederland bleven voor de zomervakantie, is gemis aan inkomsten door corona niet meer aan de orde.

Over de gebonden heffingen

De gebonden heffingen zijn:
- afvalstoffenheffing;
- begraafrechten;
- rioolheffing;
- leges en rechten.

Afvalstoffenheffing

Het is onze taak om afvalstoffen van particuliere huishoudens in te zamelen. De kosten van de inzameling en verwerking van afvalstoffen betalen we uit de afvalstoffenheffing. Inwoners betalen de afvalstoffenheffing ook als ze geen afval voor inzameling aanbieden. Wij bepalen zelf de grondslag voor de berekening van afvalstoffenheffing, maar we moeten deze keuze wel vastleggen. Afval valt onder deelprogramma 3B Duurzaamheid (2.1.3).

In deze tabel ziet u hoe wij de kosten dekten:

Afvalstoffenheffing	Rekening 2020	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Lasten afval (7.3)	3.183	3.212	2.914
Baten afval (7.3)	557	352	440
Netto kosten taakveld (7.3)	**2.626**	**2.860**	**2.474**
Toe te rekenen lasten	***790***	***863***	***768***
Overhead (0.4)	153	138	148
Verkeer en wegen (2.1)	78	80	80
BTW (fictief)	558	646	541
Totale lasten	**3.416**	**3.723**	**3.242**
Opbrengst heffingen (7.3)	2.629	3.713	3.919
Dekkingspercentage	**77%**	**100%**	**121%**

De kosten zaten vooral in het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het huishoudelijke afval. Ook het scheiden van afval en het recyclen ervan valt hieronder. Circulus voert de inzameling en verwerking van afval uit voor Bronckhorst. Meer hierover heeft u gelezen in deelprogramma 3B Duurzaamheid (2.1.3). De afvalstoffenheffing dekte de kosten ruimschoots. Het vernieuwde Grondstoffenplan (de grote omslag) leidde tot een voordelig resultaat van € 677.000. Dit resultaat kwam tot stand door:

- Lagere kosten op de inzameling en verwerking van afval.
  In oktober 2020 is het Grondstoffenplan vastgesteld. Bij het opstellen van de begroting en afvalstoffenheffing 2021 (september 2020) waren de financiële gevolgen van het Grondstoffenplan nog niet bekend (€ 120.000 voordeel).
- Hogere opbrengsten uit PMD en oud papier.
  Een deel van de kosten betalen we uit de opbrengst van de grondstoffen. Papier, metaal en plastic leveren geld op. Die opbrengsten variëren, afhankelijk van de prijzen van het materiaal. Voor de inzameling van PMD ontvingen wij een vergoeding van het Verpakkingenfonds op basis van het ingezamelde gewicht. We zamelden meer PMD in dan verwacht (€ 114.000 voordeel). In de raming namen we geen opbrengst op voor de inzameling van oud papier. Eind 2020 bracht het oud papier vrijwel niets op, maar in de loop van 2021 steeg de opbrengst van het oud papier fors (€ 150.000 voordeel).
- Hogere opbrengst uit de afvalstoffenheffing.
  De opbrengst van het vastrecht viel hoger uit omdat een groter aantal huishoudens voor het vastrecht is aangeslagen dan waarmee in de berekening van de afvalstoffenheffing 2021 was gerekend (€ 206.000 voordeel).

Welke ontwikkelingen zagen wij?

We bepalen nieuwe tarieven op basis van het Grondstoffenplan 2021-2025
In oktober 2020 behandelde u het Grondstoffenplan 2021-2025 met daarin nieuwe tarieven voor de afvalstoffenheffing 2021. Het vaste tarief dat inwoners betalen voor de afval en grondstoffeninzameling steeg. Hierdoor dekten de inkomsten de kosten, na jaren van tekorten.

Voor het restafval geldt het principe van omgekeerd inzamelen
Inwoners brengen hun restafval weg naar ondergrondse containers. Voor restafval staan bij de milieuparkjes, maar ook op tal van andere locaties, ondergrondse restafvalcontainers. Inwoners die slecht ter been zijn of vanwege medische redenen hun restafval aan huis opgehaald willen hebben, kunnen bij de gemeente een aanvraag doen voor een zorgcontainer.

Begraafrechten

Deze rechten bestaan uit een vergoeding voor het gebruik van de begraafplaatsen en een vergoeding voor diensten van de gemeente. Dit heffen wij volgens de Verordening begraafrechten. Begraven en het onderhoud van graven valt onder deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving (2.1.2).

In deze tabel ziet u hoe wij de kosten dekten:

Begraafplaatsen	Rekening 2020	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Lasten begraafplaatsen en crematoria (7.5)	469	489	455
Baten begraafplaatsen en crematoria (7.5)	357	381	387
Netto kosten taakveld (7.5)	**112**	**107**	**68**
Toe te rekenen lasten	**143**	**131**	**124**
Overhead (0.4)	143	131	124
Totale lasten	**255**	**238**	**192**
Opbrengst heffingen (7.5)	135	163	162
Dekkingspercentage	**53%**	**68%**	**84%**

Welke ontwikkelingen zagen wij?

We dekken met de begraafrechten minimaal 50% van de kosten
De kosten voor grafonderhoud kunnen niet voor 100% worden gedekt uit de begraafrechten omdat voor een groot aantal graven vanuit het verleden eeuwigdurend de onderhoudskosten is afgekocht. De minimale dekking van 50% was een besluit in de Programmabegroting vanaf 2021.

Rioolheffing

De gemeente zorgt voor het afvoeren van huishoudelijke afvalwater en regenwater en heeft ook de zorgplicht voor het grondwater. In de rioolheffing berekenen we de kosten door voor het verbeteren en in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel. Voor het berekenen van de rioolheffing volgen we het kostendekkingsplan van het Watertakenplan Olburgen 2018-2022' (AWPO). We hanteren één rioolheffing voor alle watertaken. De opbrengst gebruiken we volledig voor riolering, onderdeel van deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving (2.1.2).

In deze tabel ziet u hoe wij de kosten dekken:

Rioolheffing	Rekening 2020	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Lasten riolering (7.2)	3.447	3.775	3.821
Baten riolering (7.2)	-	-	-
Netto kosten taakveld (7.2)	**3.447**	**3.775**	**3.821**
Toe te rekenen lasten	***951***	***965***	***976***
Overhead (0.4)	310	280	274
Verkeer en wegen (2.1)	23	23	23
BTW (fictief)	619	663	679
Totale netto lasten	**4.399**	**4.740**	**4.797**

Rioolheffing	Rekening 2020	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Opbrengst heffingen woningen (7.2)	4.145	4.272	4.335
Opbrengst heffingen niet-woningen (7.2)	447	468	452
Dekkingspercentage	**104%**	**100%**	**100%**

De kosten zitten vooral in het nakomen van onze gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater. Zo passen we wegen en straten zo aan dat het hemelwater bij hevige regenval vertraagd kan afvloeien. Dit voorkomt overbelasting van de riolering.

Welke ontwikkelingen zagen wij?

We investeren in afkoppeling van hemelwater
Om droogte tegen te gaan willen we dat het regenwater op de plek blijft en niet direct afgevoerd wordt via het riool. Daarom gaven we bij de lopende vervangingen voor riolering ook gelijk een afkoppelsubsidie aan inwoners van de aangesloten panden in die gebieden.

Leges en rechten

De leges en tarieven van de diverse rechten brengen we in rekening voor de taken en diensten die wij als gemeente uitvoeren. De opbrengsten mogen de kosten niet overstijgen. Voor een aantal tarieven stelt het Rijk een maximum vast, bijvoorbeeld voor de leges voor reisdocumenten en voor de leges voor akten.

We mogen kruissubsidiëring toepassen
De kosten voor de individuele diensten zijn moeilijk te bepalen. Daarom mag een gemeente een kostendekkendheid per dienst of per samenhangende groep van diensten nastreven. We moeten daarin wel een consequente lijn volgen. Zo kunnen wij kruissubsidiëring toepassen. Kruissubsidiëring betekent: we verhogen de tarieven van leges voor sommige diensten om daarmee de tarieven voor andere diensten laag te kunnen houden. Dit moet in lijn met de wet zijn.

We dekken de kosten per groep gelijksoortige producten
Dit noemen we de kostendekkendheid. De leges zijn in de tarieventabel van de legesverordening ingedeeld in drie titels:
1. Algemene dienstverlening.
2. Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning.
3. Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn.

Hieronder ziet u de kostendekkendheid per titel. Bij de belastingvoorstellen lieten we voor de legesverordening het kostendekkingsplan per product van de Legesverordening (per recht) zien. De kosten en opbrengsten houden we niet bij op het niveau van een recht, maar op het niveau van een grotere activiteit binnen een titel. Niet alle rechten kunnen we dus een waarde geven.

In deze tabel ziet u hoe wij de kosten dekken:

Legesverordening begroting	Lasten taakvelden	Overhead	Totale lasten	Heffing	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten dekkendheid
Totaal titel 1 Algemene dienstverlening	1.285	512	1.797	477	-	477	27%
Totaal titel 2 Dienstverlening Fysieke leefomgeving	2.954	1.495	4.449	1.425	24	1.449	32%
Totaal titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	-	-	-	-	-	-	0%
Totaal legesverordening	**4.239**	**2.007**	**6.246**	**1.902**	**24**	**1.926**	**31%**

De opbrengst is besteed in verschillende deelprogramma's. De opbrengsten van titel 1 en 3 (zoals paspoorten) gebruikten we voor burgerzaken, onderdeel van deelprogramma 4A Besturen (2.1.4). De opbrengsten van titel 2 (zoals omgevingsvergunningen) gebruikten we voor wonen en bouwen, onderdeel van deelprogramma 2A Passend wonen (2.1.1).

Welke ontwikkelingen zagen wij?

De nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) zijn uitgesteld
Op 1 januari 2022 zou de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) ingaan. Hierdoor kon veel veranderen binnen titel 2 Dienstverlening Fysieke leefomgeving. Beide wetten zijn (nog steeds) uitgesteld. De tarieven hiervoor zijn dus niet opgenomen of aangepast.

De kostendekkendheid van leges is van 20% naar 30% gegaan
In de Legesverordening 2021 verhoogden we de tarieven voor de leges van titel 2 met 28%. Hiermee verhoogden we de mate van kostendekkendheid van die producten en liggen de tarieven rond het gemiddelde in de regio. De diensten die in de legesverordening zijn benoemd, zullen nooit kostendekkend worden. De verschuiving van lasten en baten tussen begroting en rekening laten geen afwijking zien in het kostendekkingspercentage. Het was geraamd op 30% (2020: 21%) en is nu 31% (2020: 22%).

We kijken hoe hoog de belastingdruk is

Onder woonlasten verstaan we: OZB, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks de 'Atlas van de lokale lasten'. Daarin staan per gemeente de verschillende onderdelen van de woonlasten met een gemiddelde waarde voor die gemeente.

In deze grafiek staat wat de woonlasten in onze gemeente zijn:

Woonlastenontwikkeling meerpersoonshuishouden

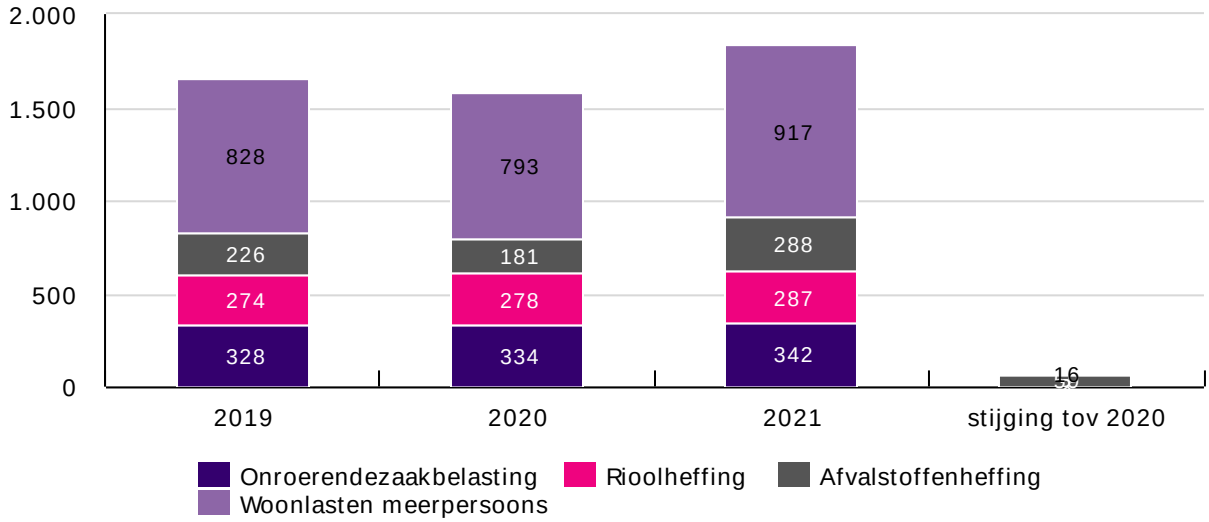

Bedragen zijn in euro's

We volgen beleid voor invordering en kwijtschelding van belastingen

Als wij ons kwijtscheldingsbeleid vaststellen, dan passen we daarmee de landelijke regels toe. Daarbinnen liggen onze eigen beleidskeuzes vast in verordeningen. Mensen die structureel een laag inkomen hebben, hoeven geen verzoek om kwijtschelding in te dienen. GBTwente scheldt deze aanslagen automatisch kwijt. De aanvragen kwijtschelding die ze afwijzen, toetsen zij namens ons vervolgens op basis van het minimabeleid.

Welke ontwikkelingen zagen wij?

Bij de invordering zien we geen gevolgen voor de belastingen vanwege corona
Van de aanslagen die na de laatste vervaldatum open blijven staan, wordt altijd de invordering opgestart. Sinds 2021 doet GBTwente het hele traject met eigen personeel, ook voor de stappen waar voor die tijd een deurwaarderskantoor werd ingezet.

Gegevens invordering en bezwaar (aantallen)	2019	2020	2021
Betalingsherinneringen (vanwege coronamogelijkheden)		1.404	-
Aanmaningen	1.742	894	1.460
Dwangbevelen	635	418	572
Bezwaarschriften WOZ (telefonisch)		97	83
Bezwaarschriften WOZ (schriftelijk)	425	718	710

Gegevens invordering en bezwaar (aantallen)	2019	2020	2021
Bezwaarschriften gemeentelijke belastingen	420	361	459
Saldo belastingvorderingen vanwege corona (x € 1.000)	-	61	-
Verloop saldo totaal belastingvorderingen (x € 1.000)	373	366	381

We hebben onvoldoende budget voor de uitgaven voor kwijtschelding
We verleenden kwijtschelding aan de huishoudens die dat nodig hadden. Binnen deelprogramma 1B Toegang en individuele voorzieningen (2.1.1) hebben we € 125.000 beschikbaar voor kwijtschelding volgens de rijksnormen en € 30.000 voor ons (aanvullende) minimabeleid. De kwijtschelding betreft jaarlijks de kosten voor afvalstoffenheffing (€ 65.000) en rioolheffing (€ 90.000).

In deze tabel ziet u de werkelijke aantallen en uitgaven. Die zijn hoger dan de raming en vraagt onze aandacht bij de (toekomstige) besteding van de budgetten voor participatie, waarvan kwijtschelding een onderdeel is.

Gegevens kwijtschelding (aantallen)	2019	2020	2021
Verzoeken	509	495	543
Gehonoreerd	460	529	541
Beroepschriften	2	6	5
Bedrag verstrekte kwijtschelding (in €)	172.000	188.610	219.438
Waarvan kwijtschelding boven 100% minimumniveau (in €)	23.992	28.176	36.182

2.2.2. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in onze nieuwe en meest relevante risico's en de ontwikkeling van risicobeheersing. De coronacrisis houdt aan en toont aan dat risicobeheersing belangrijk is. We houden de coronarisico's goed in beeld door telkens in mogelijke scenario's te denken zoals het Centraal Planbureau (CPB) dat ook doet.

Goed risicomanagement is onmisbaar

Goed risicomanagement is niet meer weg te denken binnen een gemeentelijke organisatie. We volgen de actualiteit en gaan zorgvuldig om met zowel interne als externe factoren die bij gemeenten voor onzekerheid kunnen zorgen. Een risico is een onzekere gebeurtenis met mogelijke gevolgen voor wat we willen bereiken.

We blijven een gezonde en dynamische organisatie
De coronacrisis bekrachtigt ons uitgangspunt dat het belangrijk is onze risico's goed in beeld te hebben en goed te managen. We zorgen dat de totale omvang van de risico's (de benodigde weerstandscapaciteit) in verhouding staat tot onze vermogenspositie. Dit is de basis om te zorgen dat we bereid blijven om nieuwe risico's aan te gaan. Zo blijven we een gezonde en dynamische organisatie.

De belangrijkste risico's hebben we in beeld

De belangrijkste risico's die we beschrijven, kunnen morgen anders zijn. Daarom actualiseren we de bestaande risico's regelmatig en registreren we nieuwe risico's op het moment dat we ze constateren. Risicomanagement is een dynamisch proces. We blijven alert bij het in beeld brengen van de belangrijkste risico's die we bereid zijn om te nemen bij de realisatie van onze (strategische) doelstellingen. We nemen beheersmaatregelen waar we dit nodig achten.

Top 15 van financiële risico's
Op dit moment kennen we 117 risico's die we hebben beoordeeld op de impact (zowel financieel als niet-financieel). Van deze risico's zijn er 108 waarvan de impact een financieel gevolg kent. Het totaal van deze financiële risico's ligt op € 27,2 mln.
De 15 belangrijkste risico's, waar ook de impact niet-financieel kan zijn, vragen gezamenlijk ongeveer 60% van onze weerstandscapaciteit. De samenstelling en de volgorde van de top 15 verandert voortdurend door het actualiseren. De huidige top 15 noemen we hieronder.

We bepalen de kans op financiële risico's op basis van een 'kans klasse-indeling'. Aan deze indeling hangt een kanspercentage. Dit percentage geeft een inschatting aan over de mate waarin het risico zich in een periode van 10 jaar kan openbaren. De impact, ofwel het financiële gevolg, in relatie tot de kans bepaalt de kwantitatieve beoordeling.

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Invloed (%)
Omgeving - Het besluit een nieuw schoolgebouw voor het VO te realiseren.	Er niet binnen de budgetten en de geplande termijnen gebouwd kan worden.	Financieel - Het investeringsbudget wordt overschreden; Niet financieel - Vertraging kan leiden tot regionale imagoschade.	80%	€ 2.000.000	16,30%
Technisch - Gehackt worden, fysiek toegang tot het systeem	Er doet zich een beveiligingslek voor	Financieel - Er extra kosten worden	25%	€ 2.500.000	6,35%

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Invloed (%)
verschaffen (inbraak op systeem), gijzelsoftware plaatsen (losgeld eis).	waar misbruik van gemaakt wordt.	gemaakt; Niet financieel - Een beveiligingslek brengt doorgaans imagoschade met zich mee op landelijk niveau.			
Extern - Het uitbreken van een pandemie en daardoor hoge uitgaven van het Rijk.	Het Rijk in de toekomst gaat bezuinigen. Door doorwerking hiervan op het gemeentefonds (systeem samen de trap op en samen de trap af) ontvangen wij dan ook een lagere uitkering uit het gemeentefonds.	Financieel - Onze gemeente moet gaan bezuinigen.	50%	€ 1.000.000	5,12%
Omgeving - Anticiperen op demografische ontwikkelingen.	Het schrappen van woningbouwplannen door demografische ontwikkelingen.	Financieel - Extra kosten voor de gemeente.	50%	€ 1.000.000	5,11%
Extern - Het uitbreken van een pandemie, neemt de vraag naar (acute) zorg toe. Het gaat hierbij om o.a. toename van: - jeugdzorg (o.a. escalatie); - ondersteuning eenzaamheid, depressie en echtscheidingen; - meer meldingen "Veilig Thuis".	Er budgetoverschrijdingen komen op de budgetten in de gezondheidszorg, Wmo, jeugdzorg en acute zorg. Het gaat hier vaak om "open einde" regelingen.	Financieel - Er financiële tekorten ontstaan binnen het sociaal domein.	50%	€ 1.000.000	5,08%
Organisatie - Toename van het aantal jeugdigen met jeugdhulp en een toename van de complexiteit; Organisatie - Open einde regelingen in de jeugdhulp en Wmo.; Omgeving - Dubbele vergrijzing inwoners Bronckhorst.	De uitgaven voor de Wmo en voor Jeugdhulp zijn hoger dan is gebudgetteerd voor een jaar. Met het vaststellen van de begroting wordt besloten een egalisatiereserve te creëren. Bij de kwantificering van dit risico is nog geen rekening gehouden met een egalisatiereserve.	Financieel - Financieel tekort in de begroting.	50%	€ 900.000	4,60%
Extern - Herijking Gemeentefonds.	Lagere inkomsten uit gemeentefonds dan geraamd. Herijking gemeentefonds vindt nu op zijn vroegst in 2023 plaats.	Financieel - Financiële tekorten, bijstelling van de begroting waardoor er kans bestaat dat activiteiten worden geschrapt en dat de doelstellingen niet worden gehaald; Niet financieel - Het niet halen van doelstellingen kan leiden tot landelijke reputatieschade.	70%	€ 450.000	3,21%
Extern - Het uitbreken van een pandemie, moeten	De transformatie in het sociaal domein wordt niet of niet tijdig	Financieel - ; Niet financieel - Dit kan	30%	€ 500.000	3,06%

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Invloed (%)
prioriteiten worden bijgesteld door verschillende partijen.	gerealiseerd (effecten beleidskader). We hebben geconstateerd dat dit risico zich al heeft gemanifesteerd voor wat betreft het inkooptraject. Hierop hebben we in de 2e tussenrapportage 2020 en de begroting 2021 informatie opgenomen. Ondanks dat we nu zaken scherp in beeld houden en snel proberen bij te sturen, blijft de transformatie veel omvattend en kennen we veel afhankelijkheden (derde partijen qua contacten en overleggen). Hierdoor blijft de kans op dit risico in de toekomst.	leiden tot regionale imagoschade.			
Mens - Handelen van bestuurders; Omgeving - Regionale afspraken	In het bestuurlijke verkeer worden besluiten genomen en afspraken gemaakt die niet passen binnen de beleidskaders of financiële kaders van de raad. Nieuw beleid wordt uitgevoerd zonder dat hier de zekerheid van middelen voor is (In het bijzonder in tijden van schaarste). Het gaat hier met name om regionale afspraken en afspraken gekoppeld aan verbonden partijen.	Financieel - Financieel nadeel voor de gemeente; Niet financieel - Imagoschade tot op regionaal niveau is mogelijk	40%	€ 500.000	2,03%
Extern - Het niet behalen van doelstellingen (uitvoeringsprogramma); Rijksuitgaven in het lopende boekjaar laten een verlaging zien van de Algemene uitkering. Dit risico doet zich nu pas weer voor vanaf 2022, daar de accressen voor 2020 en 2021 bevroren zijn. Dit is een coronamaatregel van het Rijk om onzekerheid bij de gemeenten te verkleinen.	Onderuitputting plaatsvindt op de uitgaven in lopend boekjaar bij het Rijk vanaf 2022.	Financieel - Lagere Algemene uitkering.	50%	€ 350.000	1,78%
Mens - Sociaal domein, onzekerheid over het voortbestaan van de extra middelen voor jeugd vanaf 2023.	Verwachte extra bijdrage jeugd over 2023 tot en met 2025 (BZK/IPO voorstel van 1 juli) is verwerkt in	Financieel - Tekorten op het sociaal domein.	30%	€ 500.000	1,53%

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Netto Kans	Totaal: Netto Financieel Maximum	Invloed (%)
	de begroting volgens richtlijnen provincie voor 75 %. Vaststelling vindt echter pas later plaats met kans op gedeeltelijke terugbetaling Algemene uitkering.				
Extern - Het uitbreken van een pandemie, leidt tot een economische recessie waardoor financiële problemen ontstaan.	Faillissement/ surseance/ financiële tegenvallers bij contractpartijen (leveranciers, afnemers).	Financieel - Er financiële tekorten ontstaan.; Niet financieel - Doelstellingen komen in gevaar.	50%	€ 250.000	1,53%
Extern - Het uitbreken van een pandemie, ontstaat een economische recessie waarbij mensen financieel voor uitdagingen komen te staan.	Minder inkomsten worden gegenereerd: (on)inbaarheid van gemeentelijke belastingen, OZB, afval, riool, toeristen- & forensenbelasting. Op dit moment zien we dat we gecompenseerd zijn vanuit het Rijk voor de gederfde opbrengsten toeristenbelasting 2020. Onzeker blijft hoe de inkomsten zich in de toekomst (met corona) ontwikkelen, voornamelijk vanaf 2021.	Financieel - Er financiële tekorten ontstaan.	50%	€ 250.000	1,53%
Extern - Het uitbreken van een pandemie, leidt tot een economische recessie met mogelijke faillissementen.	Onder de Tozo vallende verstrekte kredieten niet of niet volledig worden terugbetaald.	Financieel - Er financiële tekorten ontstaan.	20%	€ 708.000	1,45%
Organisatie - Het verhogen van de bouwleges met 28% wordt verwacht dat de legesopbrengsten met 28% zullen stijgen bij een gelijkblijvend aantal bouwaanvragen.	Door corona wordt een economische crisis verwacht. Het is daarom onzeker of de legesopbrengsten inderdaad met 28% zullen stijgen. Aan de andere kant merken wij nu een toename van het aantal aanvragen.	Financieel - Minder legesopbrengsten of meer uitgaven door inhuur.	50%	€ 250.000	1,28%

Risico-analyse met de belangrijkste mutaties binnen al onze risico's

Bij de laatste actualisatie van onze risico’s voor deze jaarrekening is er een aantal risico’s op kans en financieel gevolg aangepast. We hebben vijf nieuwe risico’s opgenomen enzes risico’s vervielen.

Financiële risico's

We zagen de belangrijkste ontwikkelingen:

- Door de coronacrisis en krapte op de arbeidsmarkt zien we dat de kosten voor Wmo en Jeugdhulp oplopen. Met de invoering van een egalisatiereserve neemt het risico weer af. De

toename van het aantal jongeren met een complexe problematiek zorgt ook voor meer druk op de budgetten.
- Vanwege prijsstijgingen van energie en grondstoffen is de kans op het ontstaan of uitbreiding van schuldenproblematiek fors toegenomen.
- Nu de vergrijzing stabiliseert, neemt het risico op krimp binnen de Algemene uitkering af.
- Met de instelling van een voorziening en een bijdrage van het Rijk is het risico voor de financiële afwikkeling van de ontmanteling van een drugslab verlaagd.
- Het risico voor de afwikkeling van de opheffing van de verbonden partij Delta is half 2021 naar beneden bijgesteld.

Nieuwe financiële risico's
De volgende nieuwe risico's hebben we geconstateerd:
- Ons inkoopbeleid binnen het sociaal domein is aangevochten waardoor de transformatie binnen het sociaal domein niet of maar gedeeltelijk wordt gerealiseerd. Hierdoor kunnen doelstellingen mogelijk niet of niet helemaal gerealiseerd worden.
- Er is geïnvesteerd in Agem, een verbonden partij. Wanneer de resultaten achterblijven, wordt het geïnvesteerde bedrag mogelijk niet of maar deels terugbetaald.
- Door schaarste op de arbeidsmarkt bestaat de kans dat er onvoldoende menskracht beschikbaar is bij gecertificeerde instellingen.
- Door de daling van de vergoeding voor PMD-afval komt de kostendekkendheid van onze afvalinzameling in gevaar.
- De brand in een zalencentrum in Achter Drempt brengt als risico met zich mee dat we niet alle gemaakte kosten (snelle asbestverwijdering) op de veroorzaker kunnen verhalen.

Deze nieuwe risico's brengen zowel financiële als niet financiële risico's met zich mee.

Vervallen financiële risico's
De volgende risico's kwamen te vervallen:
- Doordat de verkoop van 'De Marke' niet doorging, verviel onze deelname in de coöperatieve vereniging.
- De Omgevingswet wordt naar verwachting ingevoerd per 1-1-2023. We hebben nu meer tijd en gaan gewoon door met onze voorbereidingen om op tijd klaar te zijn. Financieel leidt het niet tot extra kosten zodat de 2 risico's rondom uitstel of temporisering van de Omgevingswet vervallen.
- Wij houden bij de 1e begrotingswijziging 2022 rekening met een korting wegens herijking van het gemeentefonds van € 430.000. Het risico rondom de herijking van het gemeentefonds is daardoor vervallen.
- Er is een nieuw contract afgesloten voor de verwerking van afval. Contractafsluiting vormt op dit moment dus geen risico meer voor de kostendekkendheid van onze afvalinzameling.

Coronarisico's
In hoofdstuk 1 gingen we dieper in op corona en de coronarisico's. We hebben de coronarisico's bij het uitbreken van het virus vanaf begin 2020 direct geïnventariseerd en zo goed als mogelijk beheerst. Op dit moment zijn dat er nog 26.
In de jaren 2020 en 2021 hebben we de scenario's van het CPB gevolgd en in ons risicomanagementsysteem opgenomen. In de Macro Economische Verkenning (MEV) van september 2021 werd weer gesproken van een corona onzekerheid. Dat maakt dat we op dit moment naast onze basisvooruitzichten het negatieve scenario van het CPB voor corona handhaven.

Niet financiële risico's
Naast onze financiële risico's zien we ook risico's op het gebied van fraude, veiligheid, gezondheid en juridische aansprakelijkheid. Die risico's kunnen het realiseren van onze doelstellingen in gevaar brengen. En ook slecht zijn voor ons imago en verlies in vertrouwen

veroorzaken. Van de actuele risico's zijn er negen met alleen een niet financiële (lees imago) impact.

Hieronder volgen de belangrijkste niet financiële risico's waarbij imagogevolgen op landelijk niveau kunnen optreden.

Risico-oorzaak (Als gevolg van...)	Risicogebeurtenis (bestaat de kans dat...)	Risicogevolg (met als gevolg dat...)	Imago klasse
Technisch - Gehackt worden, fysiek toegang tot het systeem verschaffen (inbraak op systeem), gijzelsoftware plaatsen (losgeld eis).	Er doet zich een beveiligingslek voor waar misbruik van gemaakt wordt.	Financieel - Er extra kosten worden gemaakt; Niet financieel - Een beveiligingslek brengt doorgaans imagoschade met zich mee op landelijk niveau.	5
Extern - Herijking Gemeentefonds.	Lagere inkomsten uit gemeentefonds dan geraamd. Herijking gemeentefonds vindt nu op zijn vroegst in 2023 plaats.	Financieel - Financiële tekorten, bijstelling van de begroting waardoor er kans bestaat dat activiteiten worden geschrapt en dat de doelstellingen niet worden gehaald; Niet financieel - Het niet halen van doelstellingen kan leiden tot landelijke reputatieschade.	5
Extern - Verontreining met o.a. kwik door de productie van Crystal Meth.	Milieuschade wordt veroorzaakt en de volksgezondheid in het geding komt.	Financieel - Budgetoverschrijding. De kosten van opruiming mogelijk niet op de veroorzaker, huurder en/of eigenaar kunnen verhalen; Niet financieel - Kans op landelijke aandacht in de pers.	5
Technisch - Onbedoeld verstrekken van privacygegevens	Er door ten onrechte verstrekte privacygegevens datalekken kunnen ontstaan.	Financieel - Er claims kunnen worden ingediend of boetes volgen die leiden tot financiële schade; Niet financieel - Het openbaar worden van datalekken zijn schadelijk voor het imago van de organisatie op landelijk niveau.	5

Openbaring van risico's

In 2021 heeft zich een aantal risico's geopenbaard welke we ook in beeld hadden binnen ons risicomanagement. De belangrijkste beschrijven we hieronder:

- Met het uitbreken van de pandemie, nam de vraag naar (acute) zorg toe. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld om toename van jeugdzorg (o.a. escalatie), ondersteuning bij eenzaamheid, depressie en echtscheidingen en meer meldingen 'Veilig Thuis'.
- Aanvechting inkoopbeleid voor de zorg.
- Door het uitbreken van de pandemie, zijn prioriteiten bijgesteld door verschillende partijen die werkzaam zijn binnen het sociaal domein.
- Ondanks de afname van de overlast van de eikenprocessierups heeft er voor de bestrijding van deze rups een budgetverhoging plaatsgevonden.

We kennen de weerstandscapaciteit en ons weerstandsvermogen

De gemeentelijke weerstandscapaciteit bestaat uit alle middelen die de gemeente beschikbaar heeft om de financiële risico's af te dekken.

We hebben met € 15 mln voldoende weerstandscapaciteit

Die weerstandscapaciteit bestaat uit 2 delen:

1. een structureel deel: dit deel is ieder jaar opnieuw beschikbaar;
2. een incidenteel deel: dit is één keer beschikbaar.

Weerstandscapaciteit

Omschrijving (bedragen x € 1.000)		Structureel	Incidenteel	Totaal
Aanwendbaar deel Algemene reserve			11.500.000	**11.500.000**
	berekening			
Norm artikel 12 gemeente (Algemene uitkering)	11.329			
OZB opbrengst	7.773			
Onbenutte belastingcapaciteit		3.556		**3.556**
Post onvoorzien		-		**-**
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit		3.556	11.500	15.056

We nemen beheersmaatregelen

Het bedenken en invoeren van mogelijke beheersmaatregelen had onze aandacht, zodat verantwoorde keuzes konden worden gemaakt. Denk hierbij aan het risico om gehackt te worden. Het is van belang om constant beheersmaatregelen te bedenken om dit risico zo klein mogelijk te houden. Dit geldt ook voor de coronarisico's. In een aantal gevallen heeft dit er toe geleid dat de kwantificering van risico's naar beneden werd bijgesteld.
Bij het onderdeel 'Jeugd' is extra inzet geweest van consulenten om contact te houden met gezinnen tijdens de lockdowns, om waar nodig eventueel tijdelijk ondersteuning te bieden en escalatie te voorkomen. Denk daarbij aan kinderopvang, meer begeleiding of het gebruik van de Klijnsmagelden.

We hebben een weerstandcapaciteit nodig van € 6,4 mln

Op basis van alle hiervoor genoemde risico's, voeren we een risicosimulatie uit. Dat doen we omdat we niet het totale risicobedrag (€ 27,2 mln) hoeven te reserveren. Niet alle risico's vinden gelijktijdig plaats, ook niet in de vooraf beoordeelde mate. Uit de simulatie blijkt dat we een weerstandscapaciteit nodig hebben van € 6,4 mln. Dit kunnen we met 90% zekerheid zeggen, uitgaande van het basisscenario corona van het CPB. De gevraagde capaciteit van deze basisberekening is ten opzichte van de Programmabegroting begroting 2022 (laatste ijkmoment in november 2021) heel iets lager.

We bepalen ons weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, leggen we een relatie tussen de financieel beoordeelde risico's (dit is het benodigde weerstandscapaciteit) en de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit geeft het weerstandsvermogen weer. Dit is met 2,35 uitstekend. Door de risico's actueel te houden, blijft het weerstandsratio schommelen, maar blijven de fluctuaties beperkt.

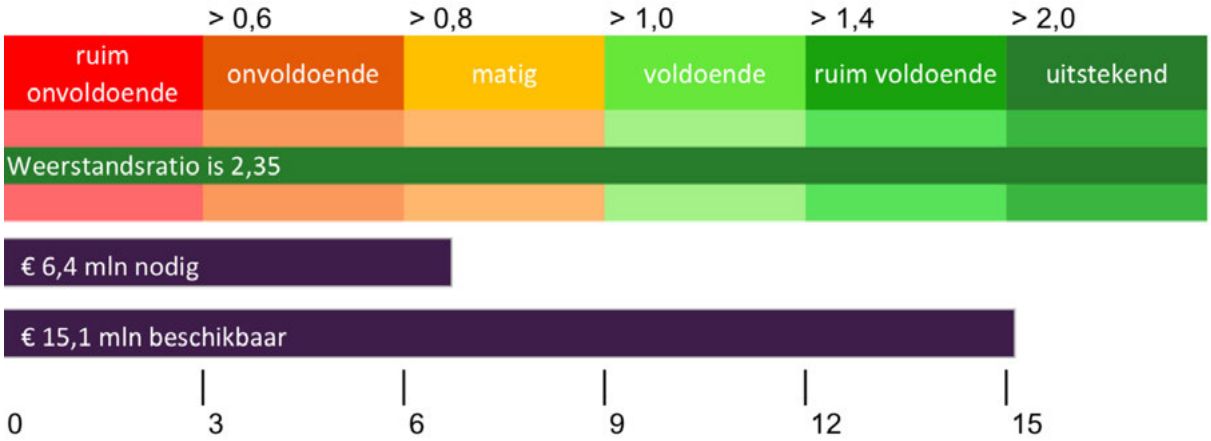

We toetsen ons weerstandsvermogen

In onderstaande tabel hebben we verschillende ratio's uitgewerkt om het weerstandsvermogen te toetsen (volgens de Financiële verordening Bronckhorst). De provincie gebruikt de kengetallen in haar functie als toezichthouder. Onder de tabel met ratio's leest u wat de vijf landelijke kengetallen inhouden.

Omschrijving	2020 rekening	2021 begroting	2021 rekening
Netto schuldquote	1,81%	17,69%	-1,77%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-8,74%	7,86%	-14,31%
Solvabiliteitsratio	60,46%	58,22%	60,68%
Structurele exploitatieruimte	-0,39%	-7,88%	-5,40%
Grondexploitatie	0,91%	0,00%	0,18%
Belastingcapaciteit	108%	103%	119%

Netto schuldquote

Met de netto schuldquote geven we inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de totale baten. Het laat zien of we investeringsruimte hebben of niet. Ook zegt het kengetal wat over de flexibiliteit. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten (rente en aflossingen) er zijn hoe minder flexibel. Voor het percentage geldt: hoe lager hoe beter.
In 2021 is het financieringsoverschot verder toegenomen door het achterblijven van voorgenomen investeringen en het rekeningsoverschot. Hierdoor hoefden wij, in tegenstelling tot de begroting, geen leningen aan te trekken.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

In de berekening van de nette schuldquote is niet zichtbaar waarvoor wij de schulden zijn aangegaan. Zo kan een hoge schuld ook worden veroorzaakt doordat middelen worden doorgeleend. Voor onze gemeente is dat met name het geval voor duurzaamheidsleningen.
Om te laten zien of we veel geld doorlenen aan derden wordt ook de schuldquote exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Net als voor de netto schuldquote geldt ook hier: hoe lager het kengetal hoe beter.
Doordat we in 2021 geen leningen aantrokken en toch € 2,4 mln uitleenden aan Alliander geeft de gecorrigeerde netto schuldquote een gunstige uitkomst ten opzichte van 2020 en de begroting.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen.

Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen (het financiële kengetal solvabiliteitsratio), hoe financieel gezonder de gemeente.

Structurele exploitatieruimte
De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of we in staat zijn om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Schommelt de waarde rond de nul? Dan is de ruimte vrijwel volledig benut.

Grondexploitatie
Het financiële kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde) is ten opzichte van de jaarlijkse totale gemeentelijke baten. De waarde laat zien dat wij nauwelijks tot geen actieve grondexploitaties hebben.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe onze belastingdruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. De onroerende zaakbelasting, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing bepalen hoe hoog de woonlasten per gemeente zijn. De woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een jaar vergelijken we met het landelijk gemiddelde van het vorige jaar en is uitgedrukt in een percentage daarvan. Een uitkomst hoger dan 100% betekent dus hogere woonlasten dan het gemiddelde van Nederland. Meer hierover hebben we beschreven in de paragraaf Lokale heffingen (2.2.1).

2.2.3. Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Kapitaalgoederen zijn duurzame bezittingen die een gemeente heeft om haar werk te kunnen doen. Denk aan wegen, gebouwen en riolering. Wij onderhouden de kapitaalgoederen op basis van beheerplannen. Het niveau van het onderhoud en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

In deze paragraaf geven we aan of de begrotingsbudgetten voldoende waren om het beleid en de bijbehorende taken uit te voeren. Ook geven we een indicatie van het onderhoudsniveau. U leest de risico's voor kapitaalgoederen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2.2.2).

Onderhoud gebouwen

We onderhouden onze gebouwen volgens de 'Meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) 2019-2048'. Deze actualiseren we iedere vier jaar. Dat doen we weer in 2023.

Wij hebben 31 gebouwen:
- Brandweergarages, bibliotheken, gymzalen, sporthallen, peuterspeelzalen, begraafplaatsopstallen, gemeentewerven en overige gebouwen maken onderdeel uit van deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving.
- Woningen behoren tot deelprogramma 2A Passend wonen.
- Vrijgekomen accommodaties, met name voormalige schoolgebouwen, vallen onder de betreffende deelprogramma's.

Stand van zaken onderhoud
We voerden het onderhoud doelmatig uit. De gebouwen hebben een redelijke tot goede staat van onderhoud. De coronamaatregelen maakten dat we op een andere manier zijn gaan werken en onze gebouwen zijn gaan gebruiken.

Relevante ontwikkelingen

We maken plannen met belanghebbenden over gebouwen
- We overlegden met de VNOG in overleg op welke wijze de brandweerkazernes in de toekomst onderhouden worden. We stelden daarvoor een overeenkomst op over facilitaire zaken en onderhoud van het gebouw.
- We maakten plannen voor de herontwikkeling op de locaties van de voormalige scholen in Velswijk, Vorden en Hoog Keppeld en pasten daarop het onderhoud van deze gebouwen aan.

We onderhouden de bibliotheek in Zelhem
We voerden het uitgesteld groot onderhoud aan de bibliotheek in Zelhem uit omdat de verwachting is dat de bibliotheek hier voorlopig gevestigd blijft.

Financiën
We voerden het onderhoud binnen de kostenraming uit. De gymzalen in Keijenborg, Halle en Zelhem sluiten uiterlijk 2024 hun deuren, daarom pasten we het onderhoud voor deze panden aan tot aan het minimum.

Onderhoud wegen

Met ons wegbeheerssysteem volgen we de staat van al onze (verharde) wegen (876 km). Dit systeem geeft richting aan onze meerjarenonderhoudsplanning. In totaal hebben we 3,5 mln. m^2 aan verharding. Dit bestaat uit:
- asfalt, 499 km
- betonwegen, 4 km
- klinkers, 167 km
- zandwegen, 206 km

Stand van zaken onderhoud
Hiervoor volgden we het onderhoudsprogramma 2020-2025. Meer hierover leest u in deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving (2.1.2).

Relevante ontwikkelingen

We pakken op veel plekken achterstallig onderhoud aan
Op basis van het onderhoudsprogramma begonnen we met het inhalen van het achterstallig onderhoud aan de wegen. We voerden klein onderhoud uit op 150 locaties, zoals het opnieuw bestraten van voetpaden, onderhoud bermstenen en verlagen van bermen.

We zien toenemende schade aan bermen en zandwegen
Het aandeel groot en zwaar (landbouw)verkeer neemt toe. Hierdoor ontstaat er meer schade aan onze bermen en zandwegen.

Financiën
We voerden het onderhoud binnen de budgetten uit.

Onderhoud openbaar groen en speelplaatsen

We onderhouden ons openbaar groen
Het 'Groenstructuurplan' vormt het kader voor beleid, aanleg, beheer en onderhoud van het openbaar groen. Het groen onderhouden we op verschillende kwaliteitsniveaus. Het bomenbeleidsplan geeft ons richtlijnen voor het behoud, het beheer en het omvormen van het huidige bomenbestand. Het biodiversiteitsplan geeft ons de uitgangspunten voor ander beheer van het groen voor meer biodiversiteit.

We realiseren passende, aantrekkelijke speelruimte voor kinderen
Het ‘Speelruimteplan gemeente Bronckhorst’ gaat over fysieke speelruimte voor kinderen, jeugd en jongeren van 0 tot en met 18 jaar. We keken waar fysieke speelruimte aanwezig moet zijn, hoe deze ingericht moet zijn en welke speelplekken en speeltoestellen opgeheven kunnen worden. We zorgen zo voor een passende, goed verdeelde en aantrekkelijke speelruimte voor de jeugd in Bronckhorst. Buurtbewoners en Dorpsbelangenorganisaties (DBO’s) mogen speelplekken en speeltoestellen adopteren of beheren.

Stand van zaken onderhoud

- Het onderhoud aan het groen voerden we uit binnen de kaders van het Groenstructuurplan, voor tweederde deel met eigen medewerkers en de rest door marktpartijen. Wij zetten daarbij, net als de marktpartijen, ook mensen in met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Duidelijk werd dat veel bomen zichtbaar last hebben van de droge jaren. Als bomen niet te veel beschadigd zijn kunnen ze daarvan, met goede zorg en bij goed weer, herstellen. Er waren al wel bomen zodanig beschadigd dat ze afstierven en gekapt moesten worden. Vanwege droogteschade moesten we een flink aantal bomen kappen. We startten het herplanten van bomen om de gestorven bomen te vervangen. We kozen daarbij streekeigen soorten die passen bij het landschap en de groeiplaats. Door te kiezen voor verschillende soorten bomen zorgden we voor grotere biodiversiteit.
- We maakten een start met een inventarisatie van de kwaliteit van de groenvakken. Het beeld in de groenvakken is niet overal op orde, de beplanting is sterk verouderd en het beeld is op die plekken met het reguliere beheer niet meer te realiseren.
- We keurden onze speeltoestellen, onderhielden en repareerden ze op een duurzame wijze, zodat ze aan de veiligheidseisen blijven voldoen. Vrijkomende speeltoestellen van goede kwaliteit gebruiken we om speeltoestellen op andere (blijvende) speelplekken te vervangen. Daar waar nodig werden speeltoestellen vervangen.

Hoeveelheden groen in beheer

	Hoeveelheid	Verandering in 2021
Bomen	Ruim 100.000 bomen in openbare ruimte	1.700 bomen gekapt (vanwege droogteschade, slechte gezondheid, gevaar en groot onderhoud lanen)

	Waarvan ongeveer 90.000 in buitengebied Waarvan 200 monumentale bomen Meest voorkomend: zomereik 29.000	750 bomen (her)geplant, nog openstaande herplantopgave wordt komende jaren gerealiseerd.
Struwelen in bermen	12.000 m^2	Toename van groei Amerikaanse Vogelkers (invasieve soort), toename ouderdom in beplantingen
Bos en landschapselementen	7 ha houtwallen en singels 70 ha bos en landschapselementen in beheer bij ANV 't Onderholt	Toename van groei Amerikaanse vogelkers
Groenvakken en groenadoptie	138 locaties met overeenkomst voor het groenbeheer 36 ha bosplantsoen 11 ha heesters, bodembedekkers, rozen en hagen Overig: 3.300 m^2 vaste planten, klimplanten en sedum	Kleine toename (3) aantal beheerovereenkomsten Toename ouderdom, droogteschade en slijtage in beplantingen
Bermen en greppels	310 ha	
Gazons	37,4 ha gazons met 4.600 m^2 bloembollen en 5000 m^2 wadi	
Spelen	94 speelplaatsen 405 toestellen 52 trapveldjes (22 ha) 13 beheerovereenkomsten inwonersparticipatie onderhoud	
Bestrijding invasieve soorten	384 locaties Japanse Duizendknoop (229 eigendom van Bronckhorst, 106 van particulieren, rest van andere overheden en natuurbeherende organisaties) 155 locaties Reuzenberenklauw (103 in eigendom van Bronckhorst, 30 van particulieren, rest van andere overheden en natuurbeherende organisaties)	Bestrijding in openbaar groen lijkt overlast goed terug te dringen. Toename van Amerikaanse vogelkers in struwelen en singels.
Bestrijding plaagsoorten	20.000 bomen preventief behandeld tegen eikenprocessierups (Xentari en nematoden) 105 meldingen: 30 locaties nesten weggezogen 26 locaties tegen bladluis behandeld met larven van Lieveheersbeestje 3 locaties behandeld tegen eikenprocessierups met larven van Gaasvlieg	Minder en kleinere nesten, waarschijnlijk door koud en nat voorjaar (430 meldingen in 2020, waarvan op 140 locaties nesten weggezogen)
Bokashi	Proef gestart met productie van grondverbeteraar uit 200 ton vrijkomend blad en 200 ton maaisel	

Relevante ontwikkelingen

We werken met een (ontwerp)omgevingsvisie
We stelden de (ontwerp)omgevingsvisie op. Daarin is veel aandacht voor omgevingskwaliteit, gezondheid, biodiversiteit en klimaat, gekoppeld aan het belang van openbaar groen.

We vergroten de biodiversiteit in groenvakken
We begonnen met een inventarisatie van de kwaliteit van de groenvakken. We keken naar de gezondheid, leeftijd en bedekkingsgraad van de beplanting. Op kleine schaal verbeterden we het openbaar groen in de kernen. Bij het aanbrengen van nieuwe beplanting zorgden we voor een bijdrage aan voedsel en schuilgelegenheid voor insecten en droegen we bij aan de beleving van de seizoenen.

We veranderen het bermenbeheer
We inventariseerden de bermen en koppelden er geschikte maairegimes voor ecologisch beheer aan. Deze maairegimes werden besproken met de klankbordgroep ecologisch bermbeheer.
Van afgevallen blad en maaisel uit de bermen maakten we, door het te fermenteren, nieuwe grondstof. Het gefermenteerde blad en maaisel wordt verwerkt in de plantsoenen en bij agrariërs in de gemeente als meststof en grondverbeteraar. We gebruikten daarmee 200 ton maaisel en 200 ton blad opnieuw. Het blad komt uit de plantsoenen. We konden geen blad uit de bladkorven gebruiken omdat daar te veel afval in zat (blikjes, plastic, restafval etc.).

We treden op tegen ongeregistreerd grondgebruik
Het project ongeregistreerd grondgebruik lag de laatste twee jaar vanwege de coronamaatregelen nagenoeg stil. Het was niet mogelijk om bij mensen langs te gaan voor een persoonlijk gesprek. Daardoor is niet in alle kernen het ongeregistreerd grondgebruik aangepakt. We konden wel een aantal complexe dossiers, die in het verleden bleven liggen, oplossen. Door de persoonlijke benadering voorkwamen we gerechtelijke procedures. Het project is daardoor toch geslaagd en per 1 januari 2022 afgesloten.

We geven uitvoering aan het Speelruimteplan
Het Speelruimteplan in Vorden voerden we niet uit. Door de coronamaatregelen konden we het communicatietraject en de afstemming met inwoners niet starten.
In Park De Bleijke realiseerden wij een pontje. Inspectie van de aanwezige speelobjecten toonde aan dat er geen vervanging nodig was.

Financiën
Voor de uitvoering van het herstelplan bomen en het herplanten van bomen doen we voorstellen voor resultaatbestemmingen van in totaal € 445.300. Voor de rest voerden we de werkzaamheden binnen de beschikbare budgetten uit.

Onderhoud wateren en riolering

We werken volgens het 'Watertakenplan Olburgen 2018 - 2022' en de 'Verordening rioolheffing Bronckhorst'. In het Watertakenplan hebben we aandacht voor afval-, regen- en grondwater. Speerpunten in het plan zijn samenwerking, afkoppelen, duurzaam en klimaatbestendig.

Stand van zaken onderhoud
De onderhoudstoestand van de riolering is in lijn met de vervangingsverwachtingen waarmee in het kostendekkingsplan rekening is gehouden.

Relevante ontwikkelingen

We treffen maatregelen aan riolering bij onacceptabele situaties
We renoveerden en vervingen vrijverval- en drukriolering waarbij we rekening hielden met de klimaatontwikkelingen.

We koppelen verharding af van het vuilwaterriool
De resultaten van de af te koppelen verharding leest u in deelprogramma 3B Duurzaamheid (2.1.3). In 2021 koppelden inwoners 1,25 ha af waardoor regenwater niet meer in het riool stroomt maar infiltreert in de grond. In de openbare ruimte koppelden we 1,5 ha af. Dit deden we in combinatie met andere werkzaamheden. We realiseerden volgens planning daarmee 10% van het gestelde doel.

Financiën
De werkzaamheden voerden we binnen de budgetten uit.

Onderhoud afvalvoorzieningen

We werken volgens het 'Grondstoffenplan 2021-2025'. Voor de inzameling van restafval en grondstoffen staan in iedere kern gemeentelijke ondergrondse verzamelcontainers.

Stand van zaken onderhoud

We vervingen de ondergrondse containers volgens de vervangingsplanning. De kapitaallasten daarvan dekten wij uit de afvalstoffenheffing.

Relevante ontwikkelingen

We investeren in schone milieuparkjes
Om verwaaien van zwerfafval te voorkomen, plaatsten wij hagen bij de milieuparkjes in onder andere Vorden, Hengelo en Zelhem. In overleg met de omwonenden richtten wij het milieuparkje aan de Kastanjelaan in Hengelo opnieuw in.
Volgens de vervangingsplanning vervingen we drie restafvalcontainers, één textielcontainer, zes glasbakken en drie PMD perscontainers.

Financiën

We voerden de werkzaamheden binnen het beschikbare budget uit.

Onderhoud begraafplaatsen

Sinds 2007 vormt het 'Beheerplan begraafplaatsen Gemeente Bronckhorst' het kader voor het onderhoud van de begraafplaatsen.

Stand van zaken onderhoud

We onderhielden het groen op de vijf begraafplaatsen op niveau B. De onkruidbeheersing vond plaats op niveau A. Voor het onderhoud zetten wij ook mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in. Voor zowel begravingen als asbestemmingen was voldoende capaciteit.

Relevante ontwikkelingen

We zorgen dat bij verschillende begraafplaatsen meer natuur en biodiversiteit komt
We plaatsten een bijenhotel op de begraafplaats in Vorden en we realiseerden een natuurlijke verbinding tussen de begraafplaats en de naastliggende natuurbegraafplaats. Ook vervingen we het dak van de grafkelder van het Kasteel Vorden. Daarmee droegen we bij aan het behoud van de cultuurhistorische waarde van deze begraafplaats.

Op het nieuwe deel van de begraafplaats Steenderen is de halfverharding van schelpen van het hoofdpad vervangen door Padvast. De coniferenhaag rond de oorlogsgraven op de begraafplaats Steenderen vervingen wij door een taxushaag. Door het planten van een taxushaag richtten wij op de begraafplaats Hengelo een nieuw deel in om te begraven.

Financiën
We voerden het onderhoud binnen de beschikbare budgetten uit.

Onderhoud materieel

Voertuigen, machines en gereedschap zijn nodig voor een effectieve en efficiënte uitvoering van het beheer van de openbare ruimte. Voor het vervangen van dit materieel vormen de afschrijvingstermijnen in de 'Financiële verordening Bronckhorst 2017' de basis.

Stand van zaken onderhoud
Het onderhoud aan het materieel voerden wij volgens de planning uit, zodat het materieel in een goede staat bleef. Voertuigen of machines blijven als dat technisch mogelijk is, langer in gebruik dan de vervangingsplanning aangeeft.

Relevante ontwikkelingen

We doen succesvolle aanbestedingen voor verschillende voertuigen
We rondden een aantal aanbestedingen succesvol af. We gaven opdracht voor het vervangen van zes voertuigen. We rondden ook de aanbesteding af voor de snippercombinatie. We vervingen een machine voor het knippen van hagen, een wegschaaf voor onderhoud zandwegen en elektrische gereedschap voor plantsoen en milieu. We schaften een getrokken strooier aan voor de gladheidsbestrijding.

Financiën
Het onderhoud en de vervangingen deden we binnen de budgetten.

Kengetallen

Volgens het BBV geven we kengetallen over het onderhoud van kapitaalgoederen. De voorgeschreven kengetallen ziet u in het volgende overzicht:

	Stand voorziening 31-12-2021	Besteed jaarbudget	Gereserveerd bedrag	Omvang bezuinigings-maatregelen	Omvang achterstallig onderhoud
Onderhoud gebouwen	2.721	528	643	n.v.t	
Wegen	n.v.t.	5.314	n.v.t	n.v.t	
Speelplaatsen	n.v.t.	22	n.v.t	n.v.t	
Openbaar groen	n.v.t.	3.315	n.v.t	n.v.t	Bomen
Riolering	1.393	3.842	1.384	n.v.t	
Afval	-	2.914	n.v.t	n.v.t	
Begraafplaatsen	n.v.t.	455	n.v.t	n.v.t	
Materieel	n.v.t.	866	n.v.t	n.v.t	
Totalen	**4.114**	**17.255**	**2.026**	**-**	**-**

2.2.4. Paragraaf Financiering

Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in ons financieringsbeleid. Met als belangrijkste aandachtspunten: ontwikkelingen in 2021, het risicobeheer van de financieringsportefeuille, de financieringbehoefte, de rentelasten en de verdeling van deze lasten.

Ontwikkelingen

We hebben een gezonde financiële positie
De financiële positie van Bronckhorst is gezond. Dit wordt zichtbaar in onze financiële kengetallen (paragraaf 2.2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing), het rekeningoverschot en een sluitende meerjarenbegroting. Ook het lage saldo van opgenomen leningen met daaraan gerelateerde rentelasten heeft daarop een positieve invloed. De gezonde financiële positie wordt bevestigd in de Benchmark Nederlandse gemeenten 2022. Die benchmark is gebaseerd op de jaarcijfers 2020 en begrotingen 2022.

We gebruiken de Algemene reserve
De kapitaallasten uit investeringen vangen we onder normale omstandigheden op uit de (jaarlijkse) exploitatie. Voor de begrotingsjaren 2021 tot en met 2024 is er onvoldoende ruimte om de kapitaallasten hieruit te betalen.

Wij zetten de Algemene reserve in om de kapitaallasten (deels) te dekken
De toekomstige investeringen uit de Investeringsagenda vangen we op uit de daarvoor gevormde bestemmingsreserve Kapitaallasten Investeringsagenda. Voor dit doel is € 23,8 mln beschikbaar. In de jaarrekening (3.3 Eigen vermogen) lichten wij de Investeringsagenda toe.

We zetten de bestemmingsreserve Kapitaallasten Investeringsagenda in
Als de jaarlijkse exploitatieruimte groot genoeg is om de kapitaallasten uit de Investeringsagenda te dekken, dan zetten we die ruimte in. Structurele dekking uit de exploitatie, de jaarlijkse begrotingsruimte, gaat voor dekking uit de bestemmingsreserve.
We zijn volop bezig met de voorbereidingen voor de investeringen uit de Investeringsagenda. Een aantal projecten leidden al tot uitvoeringsbesluiten: het multifunctioneel sportcomplex Bronckhorst Midden, rode fietsstroken in Drempt en Laag-Keppel, reconstructie Oltmansstraat in Steenderen en de Gebiedsontwikkeling Industriepark Zelhem. In 2021 is de eerste bijdrage van € 80.000 uit de bestemmingsreserve gedaan voor multifunctioneel sportcomplex Bronckhorst Midden

We verstrekken Alliander kapitaal
Alliander staat, vooral door de energietransitie en het klimaatakkoord, voor grote investeringen. Daarvoor moet zij veel kapitaal aantrekken. Voor het behoud van haar sterke financiële positie (A-rating) was uitbreiding van eigen vermogen nodig. Dan kon en kan zij voldoende nieuwe leningen opnemen. Alliander vroeg de aandeelhouders om € 600 mln naar rato van hun deelname, voor Bronckhorst was dat € 2.386.341. Dat werd uitgewerkt in een ‘reverse converteerbare hybride’ obligatielening. Wij vinden deelname belangrijk: het zijn investeringen in de capaciteit van het electriciteitsnetwerk en onderstations en maken de overgang van gas naar andere bronnen en teruglevering van energie mogelijk.
De lening is voor ons ook financieel aantrekkelijk. De opbrengsten zijn hoger dan de kosten en wij behouden ons dividend. Op termijn (5 à 10 jaar) kan Alliander de lening omzetten in (converteerbare) aandelen. We verwachten dat zij die optie gebruikt vanwege de grote investeringen, want dan hoeft zij niet in geld uit te keren. De vergoeding volgt vanuit een dividend als aandeelhouder.

We hebben nog ruimte voor duurzaamheidsleningen
We stelden € 7,3 mln. beschikbaar aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) voor duurzaamheidsleningen. Aan het eind van 2021 was nog voor € 3,7 mln. (2020 € 3,5 mln.) aan leningen beschikbaar voor verstrekking van die leningen.

We hebben geen nieuwe leningen opgenomen
We konden onze lopende (vervangings)investeringen opvangen zonder te lenen. Dit komt doordat we voldoende liquiditeit hebben.

We blijven ruim binnen de financiële risiconormen

De Wet financiering decentrale overheden (Fido) geeft gemeenten en andere decentrale overheden richtlijnen voor hun kredietwaardigheid en positie op de financiële markten. Een gezonde financiering staat hierbij centraal. De wet geeft twee concrete richtlijnen: de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Het doel is om te voorkomen dat de leningportefeuille te gevoelig is voor rentefluctuaties.

Renterisiconorm
Hoeveel losten we af op leningen? Veranderde de rente op leningen? Dat bepaalt het risico op opgenomen leningen. We overschreden de risiconorm van € 17 mln (20% van het begrotingstotaal) niet. We losten € 1,0 mln af op onze leningen en trokken geen nieuwe leningen aan. We lopen geen risico op wijzigingen van rentepercentage op de leningen, omdat onze opgenomen leningen een vast rentepercentage hebben voor de hele looptijd.

Kasgeldlimiet
Om een grens te stellen aan het gebruik van kortetermijnfinanciering is de kasgeldlimiet opgenomen. We bleven ruim binnen de kasgeldlimiet van € 7,2 mln. De limiet is ingesteld om een grens te stellen aan de korte termijn financiering. De limiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. De gemiddelde netto vlottende schuld mag de limiet niet overschrijden. De tabel geeft de gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal weer.

netto vlottende middelen	schuld / overschot	
eerste kwartaal	overschot	11.121
tweede kwartaal	overschot	13.099
derde kwartaal	overschot	19.525
vierde kwartaal	overschot	20.958

Hoe financieren we ons bezit

We financieren onze investeringen met eigen vermogen en vreemd vermogen. Met het eigen vermogen bedoelen we de Algemene en bestemmingsreserves. Het vreemde vermogen bestaat uit de aangetrokken leningen en de voorzieningen. In het onderstaande overzicht geven we dit weer.

	1-1-2021	31-12-2021
Te financieren (A)		
materiële vaste activa	59.910	57.130
financiële vaste activa	9.724	11.948
grondenexploitaties	809	1.292
Saldo A	*70.442*	*70.371*
Financieringsmiddelen (B)		
leningen o/g	14.894	13.851
reserves en voorzieningen	68.794	72.002

	1-1-2021	31-12-2021
Saldo B	*83.689*	*85.853*
Financieringstekort (A - B)	-	-
Financieringsoverschot (B - A)	**13.247**	**15.482**

We hebben een financieringsoverschot
We hebben meer financiële middelen (€ 16,2 mln) dan dat we nodig hebben om onze inversteringen te financieren. In het overzicht is een toename te zien van het financieringsoverschot. De toename kunnen we grotendeels verklaren door het achterlopen van investeringen ten opzichte van de beschikbaargestelde kredieten, het rekeningoverschot en het al ontvangen van (voorschotten op) rijksbijdragen waarvan de besteding nog moet plaatsvinden of moet worden terugbetaald (project Vitaliseren verouderde woongebieden, Tozo-regeling). Het overschot aan financieringsmiddelen brengen we onder bij het Rijk (schatkistbankieren). Het financieringsoverschot zal in 2022 snel dalen door investeringen vanuit de Investeringsagenda.

De investeringen van 2021
We investeerden ongeveer € 1,9 mln in materiële vaste activa en hebben voor € 2,9 mln afgeschreven. Van de vervangingsinvesteringen in rioleringsprojecten brachten we € 600.000 ten laste van de hiervoor gevormde voorziening.
Veel ging naar nieuwe investeringen. Geïnvesteerd hebben we in rioleringsprojecten (€ 1.009.000), milieuparkjes en PMD-containers (€ 196.000), fietsstroken (€ 240.000) en overige kleinere investeringen. Daarnaast hebben we het Planbos in Steenderen en het Station in Vorden aangekocht (€ 461.000).
Door het voornemen bezittingen (panden) te verkopen, schrijft het BBV voor dat we de boekwaarden daarvan (€ 1.128.000) overhevelen naar voorraden (grondexploitaties).
Het afsluiten van de obligatielening met Alliander verklaart, naast de aflossingen van personeelshypotheken en lening aan Vitens, de stijging van onze financiële vaste activa.
We hebben kavels grond kunnen verkopen in het CPO-project jongerenhuisvesting, de laatste kavels in projecten Steenderdiek en Winkelskamp en een aantal restpercelen op de Vinkenkamp. Hierdoor is de boekwaarde gedaald. De boekwaarde van de te verkopen panden zijn overgebracht van de materiële vaste activa naar voorraden (€ 1.128.000). Een toelichting op de lopende grondexploitaties leest u in de paragraaf Grondbeleid (2.2.7) en in deelprogramma 2A Passend wonen (2.1.2).

Leningenportefeuille
We namen geen nieuwe leningen op. We losten € 1,0 mln op de leningen af. Aan het einde van het jaar resteert nog een leningschuld van € 13,9 mln.

Reserves en voorzieningen
We haalden per saldo € 7,2 mln uit de reserves. In de toelichting op de programma's (2.1) en de toelichting baten en lasten op kostensoorten (3.4.5) geven we de bestedingen weer. In de toelichting op de balans gaan we gedetailleerder in op de reserves en voorzieningen.

Over de rentelasten

Het renteschema hieronder geeft inzicht in de rentebaten en rentelasten en de verdeling ervan. Onder het schema lichten we de verschillende onderdelen uit dat schema toe.

Renteschema (bedragen in €)	Begroot	Werkelijk
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	672.684	665.515
af: De externe rentebaten	78.526	41.533
Totaal toe te rekenen externe rente	*594.158*	*623.982*

Renteschema (bedragen in €)	Begroot	Werkelijk
af: De rente die aan de grondenexploitatie moet worden doorberekend		-
af: De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend		-
Saldo aan taakvelden toe te rekenen externe rente	*594.158*	*623.982*
bij: Rente over eigen vermogen		-
bij: Rente over voorzieningen	67.472	67.472
De aan taakvelden toe te rekenen rente	*661.630*	*691.454*
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	665.588	649.262
Renteresultaat op het taakveld treasury (+=voordelig, -=nadelig)	**3.958**	**-42.192**

Wat betalen we voor de opgenomen leningen
We betaalden op de langlopende leningen € 647.000 rente. Het gemiddelde rentepercentage op deze aangetrokken leningen bedraagt 4,5%. Het verloop van de leningportefeuille en de restant looptijd leest u in de toelichting op de balans (3.3.3). De overige lasten zijn voor de beheerkosten van uitgeleende gelden door het SVn.

Welke rente ontvangen we op de uitgezette leningen
De baten krijgen we uit de in het verleden afgesloten personeelshypotheken, leningen aan verbonden partijen en leningen voor doelen (zoals starters- en duurzaamheidsleningen). Doordat we minder starters- en duurzaamheidsleningen uitzetten dan verwacht, bleven de rentebaten achter. De liquide middelen die wij verplicht onderbrengen bij de Rijksoverheid (schatkistbankieren), brachten ons niets op met de huidige rentestand.

We voegen rente toe aan de voorziening afkoopsommen onderhoud graven
De afkoopsommen voor onderhoud van graven berekenen we door de (toekomstige) jaarlijks verschuldigde bijdragen uit te drukken in een bedrag op het moment van afkoop. Hiervoor rekenen we met een percentage van 3%. Aan de voorziening, waarin de afkoopsommen worden gestort, voegen wij ook 3% rente toe. Dit doen we om de jaarlijks vrijval (bijdrage aan de exploitatie) gelijk te laten lopen met het dat geldende (berekende) tarief.
Aan de voorziening afkoopsommen onderhoud graven voegden we € 67.000 rente toe.

Hoe rekenen we de rente toe aan de taakvelden
Op basis van de investeringen binnen de diverse taakvelden (zoals wegen, onderwijs of afval) rekenen wij de rentelasten toe aan die taakvelden. Hiervoor hanteren we een percentage van 1,1%. Door het achterblijven van investeringen en de uitzetting van leningen verdeelden we over 2021 te weinig rente. Dit nadelige renteresultaat van € 42.000 verantwoorden we in de rekening van baten en lasten onder de noemer 'saldo financieringsmiddelen'. Het bedrag is ook terug te vinden in het overzicht van algemene dekkingsmiddelen (3.4.2).

2.2.5. Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

Een goede bedrijfsvoering is belangrijk. Zowel voor onze eigen organisatie als voor onze dienstverlening. We deden door de coronacrisis ervaringen op in digitaal werken en andere werkplekken dan het kantoor. We zetten deze koers door en blijven investeren in het digitaal samenwerken. Daarnaast houden we aandacht voor de fysieke ontmoetingen en het contact met onze inwoners en medewerkers. De informatiebeveiliging en privacy blijft een belangrijk aandachtspunt. Wat we hiervoor doen beschrijven we in deze paragraaf.

Ontwikkelingen in onze bedrijfsvoering

Klantadvies en Burgerzaken

Wij ontsluiten digitaal zaakgericht werken
Inwoners konden met hun DigiD steeds meer producten aanvragen, zoals een aanvraag van geheimhouding adres en wijziging naamgebruik. We namen de producten ‘Inschrijving en aangifte verhuizing’ in gebruik. Het is sinds 2021 mogelijk dat ouders voor hun kind(eren) digitaal een toestemmingsformulier indienen voor een reisdocument. Dit scheelt een bezoek aan het gemeentehuis en daardoor tijd.

We monitoren de klanttevredenheid
Klantervaringen meten we met structurele klantfeedback, om de dienstverlening te verbeteren. Dit deden we elk kwartaal voor de balie en de telefoon. We hebben nu geen resultaten van het tweejaarlijks dienstverleningsonderzoek, omdat dit gedaan was in 2020. We werkten continu aan de feedback die we kregen.

Personeel en organisatie

We moderniseren onze P&O-processen
We moderniseerden Personeel en Organisatie (P&O) processen met behulp van E-HRM.
We gingen door met de digitalisering van P&O-processen, voor zowel de medewerker als de werkgever. Dit varieert van verlofvormen die digitaal zijn aan te vragen tot diverse processen aan de werkgeverskant zoals een functiewijziging doorvoeren of terugbetalingsverplichting bij een studie.

We hebben aandacht voor leren en ontwikkelen
We investeerden in verschillende doorvertalingen van (maatschappelijke) ontwikkelingen naar een divers leer- en inspiratie-aanbod. Hierbij speelde ons platform ‘Bronckhorst Leert Door’ een centrale rol. We gaven extra aandacht aan de kerncompetentie professioneel werken in relatie tot digitale vaardigheden.

We rollen opgavengestuurd werken uit in de organisatie
We zetten de eerste stappen met opgavengestuurd werken binnen de Omgevingswet. In 2022 ontwikkelen we dit verder en maken daarbij onderscheid tussen projecten, processen en programma’s.

We krijgen een nieuw functiewaarderingssysteem
In het najaar van 2021 zijn we gestart met de implementatie van HR21. Dit traject heeft een lange doorlooptijd en zal ook geheel 2022 nog zijn beslag nemen. Als dit systeem is ingevoerd kunnen we weer inspelen op veranderingen die zich voordoen in functies bij onze organisatie.

We zoeken passende medewerkers om het werk te doen
De arbeidsmarkt staat onder druk. In een relatief dunbevolkte en vergrijzende regio merkten we dat goed. Steeds vaker was het een zoektocht om de juiste kandidaten te vinden voor onze vacatures. We pasten onze wervingskanalen aan en vaker vonden wij geschikte kandidaten buiten onze regio. Wij vermoeden dat het thuiswerken hieraan bijdroeg.

We werken aan de raadsmotie om onderzoek te verrichten naar de personele haalbaarheid van de gemeentelijke ambities
De hoofdvraag vanuit de raad luidde: ‘Heeft de gemeente Bronckhorst kwantitatief en kwalitatief voldoende personeel, kijkend naar de opgaven en het ambitieniveau van de gemeente?’. Samen met BMC voerden we dit onderzoek uit. De uitkomsten waren beschikbaar voor de verkiezingen.

We vragen van nieuwe medewerkers een Verklaring omtrent gedrag (VOG)
Alle nieuwe medewerkers vroegen voor hun indiensttreding een Verklaring omtrent gedrag (VOG) aan. We namen de VOG als ontbindende voorwaarde in de arbeidsovereenkomst op. Daarnaast woonden alle nieuwe medewerkers een bijeenkomst bij over integriteit en waar de eed of belofte werd afgelegd. Tijdens terugkoppelingen en werkoverleggen legden we uit wat integriteit betekent als je thuiswerkt. Hierbij werd extra aandacht gevraagd voor het veilig houden van informatie in een niet-kantoor omgeving. Voor meer verdieping was er een (vrij toegankelijk) aanbod op het leerplatform 'Bronckhorst leert door’ beschikbaar.

Overzicht van medewerkers
Hieronder staat op uw verzoek een overzicht van de fte’s met een specificatie naar tijdelijke en vaste dienstverbanden en de vacatures. In het overzicht staan niet de raadsleden, collegeleden, WSW-medewerkers, Babsen, ingehuurde medewerkers en stagiaires.

	Werkelijk 2020 Aantal mw	Werkelijk 2020 Aantal Fte	Begroot 2021 Aantal mw	Werkelijk 2021 Aantal mw	Begroot 2021 Fte	Werkelijk 2021 Fte
Vast dienstverband	267	238,5	271	264	240,3	236,9
Tijdelijk dienstverband	33	29,2	29	34	24,9	32,0
Totaal	**300**	**267,7**	**300**	**298**	**265,2**	**268,9**
vacatures		14,7			17,2	13,6
Totaal		**282,4**			**282,4**	**282,5**

Informatievoorziening en automatisering

We doen steeds meer in de cloud
De overgang van functionele applicaties naar de cloud, omdat leveranciers plaatsing op eigen locatie niet meer ondersteunen, zette zich door.
De invoering van een nieuw financieel programma liep vertraging op door tijdgebrek bij de leverancier. In 2022 gaan we hiermee verder.
De tendens van applicaties naar de cloud maakt dat de jaarlijkse kosten voor de applicaties toenemen. De besparingen, zoals op technisch applicatiebeheer, liggen verder in de toekomst.

Planning en control

We verbeteren de processen van sturing, beheersing, besluitvorming en verantwoording
We spraken met beleidsmedewerkers over indicatoren en ontwikkelden nieuwe waar deze passend zijn, zoals bij de nieuwe visie op warmte en toerisme. Het risicomanagement in coronatijd kreeg extra aandacht. De wet rond de rechtmatigheidsverantwoording is uitgesteld. De accountant gaf aan dat we met onze interne controle een goede basis hebben staan.

We krijgen samenhang tussen de stukken binnen onze P&C-cyclus
*D*e leesbaarheid en samenhang tussen de stukken ontwikkelden we verder. Hierover ontvingen we positieve feedback vanuit de raad. In de toekomst ontwikkelen we dit door.

Facilitaire zaken

We nemen maatregelen zodat onze medewerkers hun werk goed en veilig uit kunnen voeren
Wij troffen voorbereidingen om het activiteitgericht werken verder uit te rollen. De activiteit is leidend is voor de werklocatie. De activiteit kan op kantoor, thuis of een andere locatie. Wij pasten een vleugel van het gemeentehuis aan tot pilotomgeving voor het activiteitgericht werken op kantoor. In deze pilotomgeving creëerden wij verschillende soorten werkplekken en faciliteiten om het activiteitgericht werken te ondersteunen.

Communicatie

We veranderen onze digitale en visuele communicatie
De wereld om ons heen wordt steeds digitaler. Mensen zijn meer visueel ingesteld. We zetten daarom vaker in op het gebruik van bijvoorbeeld filmpjes en infographics. Door corona kon een fysieke avond voor nieuwe inwoners niet doorgaan, daarom maakten we een speciale film. Digitaal Platform Op morgen werd steeds verder ontwikkeld, inclusief veel filmpjes met tips. Voor onze arbeidsmarktcommunicatie maakten we een nieuwe opzet. We fristen onze huisstijl op, waarbij het bekende logo bleef.

We geven veel informatie via onze sociale media
We wilden online zijn waar onze inwoners zijn. Inwoners zijn uren per dag online op sociale media. Dan is het belangrijk hier als gemeente aanwezig te zijn en aan te blijven sluiten bij de leefwereld van onze inwoners. We ontwikkelden de newsroom verder door. Er waren via Instagram en facebook livesessies, we zetten participatie in voor de omgevingsvisie en we adverteerden bij specifieke doelgroepen voor een groter bereik en interactie op onze oproepen voor onder andere stembureauleden en vacatures.

We geven invulling aan de crisiscommunicatie rondom corona in de nazorgfase
Inwoners, ondernemers en organisaties wisten welke maatregelen golden en hoe te handelen. Vooral in de eerste maanden en laatste weken van het jaar toen strenge lockdowns van kracht waren. We gaven veel aandacht aan de vaccinatiecampagne. Via alle gemeentelijke kanalen (on- en offline) informeerden wij inwoners steeds over de actuele regels/aanpassingen.

Juridische zaken

We zorgen dat medewerkers meer juridisch inzicht en juridische kennis krijgen
We hebben medewerkers meegenomen in bewustwording van de juridische vraagstukken en waarop gelet moet worden. Daarbij gaven we uitleg over het doorlopen van de procedure van de Wob-verzoeken en lazen mee bij de te versturen besluiten en brieven. In 2022 zal dit een vervolg krijgen ter voorbereiding op de Woo.

We hadden extra aandacht voor informatiebeveiliging en privacy

Omgaan met veiligheidsincidenten is een belangrijk onderdeel van ons dagelijks werk
Er kwamen 187 veiligheidsmeldingen binnen via ons interne Topdesk portaal. Dit aantal was flink hoger dan voorgaande jaren. Met name het aantal spam/phishing mails nam toe. De meeste meldingen zijn meteen opgepakt en afgehandeld. De kwetsbaarheid binnen Log4j pakten we samen met de regionale samenwerking ICT op, in een crisisorganisatiestructuur. Dit vergde in een korte tijd veel inzet.

Datalekken pakken wij serieus op
Datalekken zijn incidenten met persoonsgegevens. Deze pakten wij op via een aparte procedure en meldden we in een intern datalekregister. We beoordeelden aan de hand van het risico voor betrokkenen of we het lek moeten melden aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en aan de direct betrokkenen. In 2021 meldden we intern 19 incidenten. Hiervan ging het in 15 gevallen daadwerkelijk om een datalek. Daarvan meldden we 6 datalekken bij de AP.

Bewustwording kan helpen om het aantal veiligheidsincidenten te beperken
Naast berichten op ons intranetplatform zette de rekenkamer een zogenaamde ‘phishing’ campagne uit. Medewerkers kregen een ‘nep’ e-mail toegestuurd die kenmerken bevatte van een echte phishing e-mail. Hiermee proberen hackers vertrouwelijke gegevens binnen te halen. Klikte een medewerker op het bericht dan kwam die op een pagina met uitleg over het gevaar en welke kenmerken een phishing e-mail heeft. Nieuwe medewerkers kregen een nieuw document ’Gedragsregels informatiebeveiliging en privacy uitgereikt bij de indiensttreding

We willen voldoen aan de Baseline informatiebeveiliging Overheid (BIO)
De BIO is de basisnorm voor informatiebeveiliging binnen alle overheidslagen. Om aan de BIO te voldoen moeten wij aan veel maatregelen en controles voldoen. Vanwege onze samenwerking op automatisering met Doetinchem zit een gedeelte van de maatregelen bij ICT-samen. Met name op dit deel waren we weer vooruitgegaan door enkele extra beveiligingsmaatregelen en procedures.
We maakten een start met het invullen van de Integrale Risico en Privacy Analyse (IRPA). Dit is een nieuwe tooling van de Informatiebeveiligingsdienst Gemeenten (IBD). Met de resultaten kwamen de risico’s beter in beeld waar we beter maatregelen op kunnen nemen.

We leggen verantwoording af over onze informatieveiligheid
Verantwoording over onze informatieveiligheid over het jaar 2020 verliep in 2021 via de ENSIA procedures. Voor 4 DigiD aansluitingen (Website, PIP mijninkomen, iBurgerzaken en iParticipatie) gebeurde dit door externe audits. Dit gold ook voor de Suwinet-aansluiting. Daarnaast voerden we zelfevaluaties uit voor ENSIA, paspoort- en reisdocumenten en voor de basisregistraties BAG, BGT en BRO.

De taken op het gebied van informatiebeveiliging en privacy nemen toe
De informatiebeveiliging- en privacy organisatie hadden we robuuster neergezet door taakverschuivingen en uitbreiding binnen het cluster. Het vraagt aandacht om capaciteit vrij te blijven maken.

2.2.6. Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

We nemen deel in samenwerkingsverbanden waarbij we een bestuurlijke invloed kunnen uitoefenen en waaraan we financieel willen bijdragen. Dit heet 'verbonden partijen' in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). We nemen deel in zes gemeenschappelijke regelingen en in zeven bedrijven. We nemen daarnaast deel in stichtingen en verenigingen vanuit onze ambitie.

We nemen deel in gemeenschappelijke regelingen

We nemen deel aan gemeenschappelijke regelingen omdat wij verantwoordelijk zijn voor bepaalde taken die wij niet zelfstandig kunnen of willen uitvoeren. Soms zijn dit puur uitvoeringstaken (Stadsbank), soms gaat dit samen met beleidsontwikkeling (VNOG) en soms gaat het om regionale taken (Regio Achterhoek). Het bestuur van deze gemeenschappelijke regelingen bestaat uit een afvaardiging van de deelnemers. De besluitvorming vindt plaats op basis van meerderheidsbesluiten. Met deze constructie dragen wij in feite een stuk autonomie, waarvoor wel een eigen verantwoordelijkheid geldt, over aan een samenwerkingsverband. Dit maakt een samenwerkingsverband onafhankelijk. We nemen deel in 6 gemeenschappelijke regelingen. Ten opzichte van het jaar ervoor is dat er één minder omdat Delta in 2020 werd opgeheven.

	GGD Noord en Oost Gelderland (GGD NOG)
Programma	1A Vitale inwoners en samenleving
Vestigingsplaats	Warnsveld
Doelstelling en belang	Gezondheidsdienst om uitvoering te geven aan de taken die vallen onder de Wet Publieke Gezondheid.
Partijen	22 gemeenten uit de Achterhoek, Midden IJssel, Oost- en Noord Veluwe
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: wethouder E.W. Blaauw
Risico's	De reserve basisproducten reserveren de deelnemende gemeenten voor 50% zelf, zijnde 2,5% van de omzet van de basisproducten. De reserve plusproducten wordt volledig bij de GGD aangehouden en is 20% van de omzet van plusproducten.
Onderwerpen	De GGD NOG richt zich in de jaren 2019-2023 op de volgende prioriteiten: NOG gezondere jeugd, NOG gezondere leefomgeving, NOG gezonder oud worden en NOG gezondere leefstijl.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportage en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Aantal inwoners

Bedragen in €	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Bijdrage van Bronckhorst	559.817	581.472	587.262
Bijdrage per inwoner	15,53	16,20	16,27
Eigen vermogen	2.970.000	2.903.000	onbekend

Bedragen in €	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Vreemd vermogen	7.036.000	2.500.000	onbekend
Resultaat	69.000	-	onbekend

	Stadsbank Oost Nederland (SON)
Programma	1B Toegang en individuele voorzieningen
Vestigingsplaats	Enschede
Doelstelling en belang	Begeleiden van huishoudens en mensen met een problematische schuldensituatie en het stabiliseren van hun financiële situatie.
Partijen	22 gemeenten in Oost-Nederland (Achterhoek en Twente)
Vertegenwoordiging	Dagelijks en Algemeen bestuur: wethouder E.W. Blaauw
Risico's	Afname kredietomzet. Een laag risicoprofiel.
Onderwerpen	Er is ingezet op nieuwe ontwikkelingen voor schuldregelen, lokale aansluiting versterken en aandacht preventie. Een traject dat in 2022 doorloopt.
Rapportages	Begroting en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Bijdrage is voor 50% op basis van het aantal huishoudens en 50% op basis van afgenomen producten en diensten

Bedragen in €	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Bijdrage van Bronckhorst	164.677	185.994	158.318
Bijdrage per inwoner	4,57	5,18	4,39
Eigen vermogen	onbekend	onbekend	onbekend
Vreemd vermogen	onbekend	onbekend	onbekend
Resultaat	onbekend	onbekend	onbekend

	Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)
Programma	2B Aantrekkelijke leefomgeving
Vestigingsplaats	Apeldoorn
Doelstelling en belang	Multidisciplinaire voorbereiding en bestrijding van rampen en grote incidenten. Deze taken zijn verankerd in de Wet veiligheidsregio's.
Partijen	22 gemeenten uit de Achterhoek, Midden IJssel, Oost- en Noord Veluwe
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: burgemeester M. Besselink
Risico's	De bedrijfsvoering binnen VNOG is verder geoptimaliseerd, waardoor de financiële risico's verder zijn afgenomen.
Onderwerpen	De VNOG werkt met een 'Toekomstvisie' waarbij accentkeuzes gemaakt zijn in wat voor soort veiligheidsregio de VNOG dient te zijn. De 'Toekomstvisie' beschrijft onderwerpen waarop een impuls plaatsvindt en onderwerpen waarop een besparing plaatsvindt. In 2026 moeten alle 'Opdrachten' zijn uitgevoerd.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportage en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Verdeling volgens systematiek van Algemene uitkering (voor 2021 t/m 2024)

Bedragen in €	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Bijdrage van Bronckhorst	2.256.654	2.078.572	2.078.572
Bijdrage per inwoner	62,59	57,92	57,60
Eigen vermogen	14.546.000	7.625.000	onbekend
Vreemd vermogen	42.340.000	56.030.000	onbekend
Resultaat	4.929.382	-338.000	onbekend

	Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL)
Programma	2B Aantrekkelijke leefomgeving
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doelstelling en belang	Wettelijke archieftaken uitvoeren volgens de Archiefwet en overige erfgoedtaken zoals documentatie, onderzoek en publieksdiensten.
Partijen	De gemeenten Aalten, Berkelland, Doetinchem, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Montferland, Winterswijk, Bronckhorst, Doesburg, Lochem en Zevenaar en de Provincie Gelderland

	Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL)
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: burgemeester M. Besselink
Risico's	-
Onderwerpen	Aantal overgedragen en wettelijk nog over te dragen meters archief, waarvan de prijs per meter voor 4 jaar is vastgesteld in de meerjarenbegroting ECAL 2019-2022
Rapportages	Begroting en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Aantal over te brengen meters per eind 2018

Bedragen in €	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Bijdrage van Bronckhorst	208.306	257.454	246.556
Bijdrage per inwoner	5,78	7,17	6,83
Eigen vermogen	154.413	onbekend	onbekend
Vreemd vermogen	768.234	onbekend	onbekend
Resultaat	44.897	onbekend	onbekend

	Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)
Programma	3B Duurzaamheid
Vestigingsplaats	Hengelo (Gld.)
Doelstelling en belang	Behandeling van de aanvragen voor vergunningen, toetsing meldingen en toezichts- en handhavingstaken volgens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Daarnaast advies (op verzoek) bij de opstelling van beleid en bij specifieke projecten.
Partijen	De gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost-Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk, Zutphen en Provincie Gelderland
Vertegenwoordiging	Dagelijks en Algemeen bestuur: wethouder W.W. Buunk
Risico's	Budgetten voor formatie, contracten en overheadkosten.
Onderwerpen	Het 'Project Risico en Effectgericht toezicht' binnen de ODA is een continu proces. Daarnaast vinden de voorbereidingen plaats voor de effecten die de nieuwe Omgevingswet met zich mee brengt.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportage en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Afgenomen producten

Bedragen in €	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Bijdrage van Bronckhorst	780.957	967.000	903.200
Bijdrage per inwoner	21,66	26,95	25,03
Eigen vermogen	107.009	106.000	150.000
Vreemd vermogen	1.883.000	1.076.000	onbekend
Resultaat	538.000	-	onbekend

	Regio Achterhoek (RA)
Programma	4A Besturen
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doelstelling en belang	Regio Achterhoek is de organisatie die de samenwerking van 8RHK ambassadeurs mogelijk maakt en faciliteert. Dit is een samenwerking tussen de zeven gemeenten en de ondernemers en maatschappelijke organisaties in de Achterhoek
Partijen	De gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: burgemeester M. Besselink. Verder zijn er diverse afgevaardigden in de Achterhoekse Raad, Achterhoek Board en de Thematafels.
Risico's	Overdracht stortplaatsen en subsidie-afwikkelingen. De benodigde weerstandscapaciteit is beschikbaar in de Algemene reserve van de Regio.
Onderwerpen	Vanuit zes thematafels wordt er met overheid, ondernemers en onderwijs gewerkt aan de visie Achterhoek 2030: Smart werken en innovatie, de gezondste regio, mobiliteit en bereikbaarheid, wonen en vastgoed, cirulaire economie en energietransitie, onderwijs en arbeidsmarkt. Het komende jaar is het laatste jaar waarin er projecten kunnen worden ingediend voor de regiodeal gelden. In 2021 heeft een evaluatie plaatsgevonden van de Achterhoek Ambassadeurs. Deze evaluatie is positief over de samenwerking. We liggen op schema met onze eigen bijdrage voor regio projecten.

	Regio Achterhoek (RA)
Rapportages	Begroting, bestuursrapportages en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Aantal inwoners. Bij de Regiodeal gaat het om cofinanciering op basis van baat.

Bedragen in €	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Bijdrage van Bronckhorst	244.521	246.235	246.120
Bijdrage per inwoner	6,78	6,86	6,82
Eigen vermogen	6.229.000	6.401.000	onbekend
Vreemd vermogen	22.601.000	23.724.000	onbekend
Resultaat	358.000	-578.000	onbekend

We nemen deel in vennootschappen en coöperaties

We nemen deel in bedrijven als aandeelhouder. We kunnen invloed uitoefenen via de vergadering van aandeelhouders. We hebben aandelen in zeven ondernemingen, waarbij we bij twee (dit waren er vier in 2020) ook dividend ontvingen. Vanaf 2021 hebben wij één deelneming meer, wij nemen nu ook deel in Coöperatie De Marke.

	Amphion
Programma	2B Aantrekkelijke leefomgeving
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doelstelling en belang	Beschikbaarheid van een cultureel centrum in de gemeente Doetinchem ter bevordering van het culturele leven in Oost-Gelderland.
Partijen	De gemeenten Doetinchem,Montferland, Bronckhorst en Oude IJsselstreek
Vertegenwoordiging	In de raad van Commissarissen zitten geen bestuurders van aandeelhoudende gemeenten. Algemene vergadering van aandeelhouders: wethouder E.W. Blaauw
Risico's	Waarde van het pand en bij eventuele liquidatie van het bedrijf verlies van de waarde van de aandelenportefeuille.
Onderwerpen	De gemeente Doetinchem heeft de individuele culturele organisaties Amphion, Muziekschool Oost-Gelderland en de Gruitpoort samengebracht in Cultuurbedrijf Amphion. De verschillende organisaties zijn binnen deze samenwerking zelfstandige entiteiten. De theaterzaal Amphion, waar we als aandeelhouder aan verbonden zijn, is over het jaar 2021 getroffen door de opgelegde coronamaatregelen. Uitvoeringen in het Theater zijn vervallen. Hierdoor zijn inkomsten over 2021 misgelopen (zoals kaartverkoop, horeca). De gemeente Doetinchem ondersteunde Amphion Cultuurbedrijf met een eenmalige financiële bijdrage.
Rapportages	Geen

Bedragen in €	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Aantal aandelen	42	42	42
Nominale waarde (x € 1)	19.059	19.059	19.059
Ontvangen dividend	-	-	-
Dividend per inwoner	0,00	0,00	0,00

	Coöperatieve Achterhoekse Groene Energie Maatschappij (Agem)
Programma	3B Duurzaamheid
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doelstelling en belang	Opwekking van duurzame energie in de Achterhoek aanjagen (energietransitie) en daarmee ook geld en werkgelegenheid in de Achterhoek houden.
Partijen	Van de coöperatie zijn acht Achterhoekse gemeenten lid en 15 lokale energiecoöperaties. Van de energiecoöperaties komen er vier uit Bronckhorst. De coöperatie is 100% aandeelhouder van AGEM Holding BV. Dat is weer 100% aandeelhouder van AGEM Levering BV, AGEM Ontwikkeling BV en Achterhoeks Energieloket BV. Van AGEM Gemeentelijke Energie BV zijn acht Achterhoekse gemeente aandeelhouder
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder P.L.P.S. Hofman

	Coöperatieve Achterhoekse Groene Energie Maatschappij (Agem)
Risico's	Wanneer het verdienmodel van Agem tot onvoldoende resultaten leidt en Agem stopt, gaat de startinbreng van € 105.353 verloren.
Onderwerpen	Agem levering werd eind 2021 geconfronteerd met het faillisement van energiebedrijf Anode. Zij heeft een nieuwe leverancier gevonden, Streekenergie via EnergieVanOns. Verder had Agem ontwikkeling te maken met de netcongestie en veel weerstand bij projecten met energieopwekking, waardoor projecten moeizaam verliepen en langer duren. Het aanjaagfonds (ontwikkelfonds via Energiesamen) gaat pas in 2022 van start.
Rapportages	Begroting, jaarplan en jaarstukken

Bedragen in €	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Aantal aandelen	nvt	nvt	nvt
Nominale waarde (x € 1)	-	-	-
Ontvangen dividend	-	-	-
Dividend per inwoner	0,00	0,00	0,00

	Circulus
Programma	3B Duurzaamheid
Vestigingsplaats	Apeldoorn
Doelstelling en belang	Inzameling en verwerking huishoudelijk afval.
Partijen	De gemeenten Apeldoorn, Epe, Deventer, Brummen, Doesburg, Lochem, Voorst, Zutphen en Bronckhorst
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder W.W. Buunk Portefeuillehoudersoverleg: wethouder P.L.P.S. Hofman
Risico's	Risico's zijn beperkt. De aandeelhoudersvergadering kan om financiele redenen besluiten geen dividend uit te keren
Onderwerpen	In 2021 is (over 2020) net als in de twee jaar daarvoor geen dividend uitgekeerd door hoge investeringen en daardoor afnemende solvabiliteit. De afval- en grondstofinzameling is volgens de afspraken in de dienstverleningsovereenkomst uitgevoerd.
Rapportages	Begroting, jaarplan en jaarstukken

Bedragen in €	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Aantal aandelen	847	847	847
Nominale waarde (x € 1)	847	847	847
Ontvangen dividend	-	-	-
Dividend per inwoner	0,00	0,00	0,00

	Alliander
Programma	AD Dekkingsmiddelen en overhead
Vestigingsplaats	Arnhem
Doelstelling en belang	Aansluiten van klanten op de energienetwerken en het distribueren van gas en elektriciteit. De taken zijn wettelijk bepaald omdat onze samenleving sterk afhankelijk is van een betrouwbare aanvoer van energie.
Partijen	De provincies Gelderland en Noord-Holland, BV Falcon en de gemeente Amsterdam hebben gezamenlijk 75% van de aandelen in bezit. Het overige deel is in bezit van 55 andere gemeentelijke aandeelhouders.
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder P.L.P.S. Hofman
Risico's	Bij eventuele liquidatie van het bedrijf verlies van de waarde van de aandelenportefeuille en het dividend in onze begroting.
Onderwerpen	Alliander staat voor grote investeringen. Om het eigen vermogen te versterken hebben de aandeelhouders een reverse converteerbare hybride obligatielening van Alliander ter hoogte van € 600 mln beschikbaar gesteld. Het aandeel van Bronckhorst hierin bedroeg € 2.386.341 (raadsbesluit van 25 november 2021). Alliander heeft veel werk verzet om de elektriciteits- en gasnetten uit te breiden en te onderhouden. In één jaar tijd is bijna 2.300 kilometer aan kabels en leidingen gelegd en is een recordaantal klanten aangesloten. De totale investeringen kwamen uit op meer dan € 1 mld.

	Alliander
	Ook is de vraag naar elektriciteit exponentieel toegenomen. Dit zet een enorme druk op de infrastructuur.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportages en jaarstukken

Bedragen in €	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Aantal aandelen	539.973	539.973	539.973
Nominale waarde (x € 1)	2.699.865	2.699.865	2.699.865
Ontvangen dividend	361.177	370.255	370.255
Dividend per inwoner	10,02	10,32	10,26

	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Programma	AD Dekkingsmiddelen en overhead
Vestigingsplaats	Den Haag
Doelstelling en belang	Behouden van een belangrijk marktaandeel in het Nederlandse publieke en semipublieke domein en rendement voor de aandeelhouders.
Partijen	De Staat is houder van 50% van de aandelen, de andere 50% is van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder W.W. Buunk
Risico's	Verlies van de excellente kredietwaardigheid, scherpe inkooppositie en effectieve bedrijfsvoering. Bij een eventuele liquidatie van het bedrijf, verlies van de waarde van de aandelenportefeuille en dividend.
Onderwerpen	Door ingrijpen van de Europese Centrale bank (ECB) in verband met corona werd het de BNG in 2020 niet toegestaan het gereserveerde dividend over 2019 voor de aandeelhouders uit te betalen. Betaling hiervan werd opgeschort. In 2021 is alsnog toestemming verleend om deze te verstrekken evenals toekomstige dividend uitkeringen.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportages en jaarstukken

Bedragen in €	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Aantal aandelen	72.384	72.384	72.384
Nominale waarde (x € 1)	180.960	180.960	180.960
Ontvangen dividend	183.132	131.015	131.015
Dividend per inwoner	5,08	3,65	3,63

	Vitens
Programma	AD Dekkingsmiddelen en overhead
Vestigingsplaats	Den Haag
Doelstelling en belang	Gezonde (door veilig en betrouwbaar drinkwater) en duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.
Partijen	Gemeenten en provincies (in totaal 111 aandeelhouders)
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder P.L.P.S. Hofman
Risico's	Bij een eventuele liquidatie van het bedrijf verlies van de waarde van de aandelenportefeuille en dividend.
Onderwerpen	Veel innovaties staan op stapel o.a. door klimaatveranderingen en veiligheid (ICT investeringen). Extra investeringen zijn nodig voor de grotere (zakelijke) vraag naar drinkwater en aantal aansluitingen. Ook de vervangingsinvesteringen (m.n. leidingen) zijn groot in de nabije toekomst.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportages en jaarstukken

Bedragen in €	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Aantal aandelen	21.362	21.362	21.362
Nominale waarde (x € 1)	21.362	21.362	21.362
Ontvangen dividend	70.495	-	-
Dividend per inwoner	1,96	0,00	0,00

We nemen deel in stichtingen en verenigingen

We nemen zowel bestuurlijk als financieel deel in twee stichtingen en verenigingen. We zijn niet wettelijk verplicht deel te nemen en de bijdrage kent geen verplichtend karakter, zoals dat bij samenwerkingsverbanden wel zo. We doen hierin vrijwillig mee vanuit ambitie.

	Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
Programma	4A Besturen
Vestigingsplaats	Den Haag
Doelstelling en belang	Belangenbehartiging, kennisuitwisseling en het gezamenlijk uitvoeren van maatschappelijke opgaven zijn de kerntaken van de VNG.
Partijen	Alle 355 Nederlandse gemeenten. Daarnaast zijn Curaçao, Bonaire, Saba, St. Eustatius en Aruba lid
Vertegenwoordiging	Stemrecht via de Algemene ledenvergadering, geen vertegenwoordiging in het bestuur van de VNG
Risico's	-
Onderwerpen	Uitvoeren Verenigingsstrategie 'Gemeenten 2024', Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering, Lobby richting kabinet op gebied van o.a. gemeentefinanciën. Eind 2021 was er dan eindelijk een nieuw regeerakkoord. Als eerste reactie daarop stuurde de VNG een brief aan de fractievoorzitters in de Tweede Kamer waarin de zorgen vanuit gemeenten werden geuit, met name ten aanzien van de breuk van de nieuwe coalitie met de uitspraak van de (arbitrage-)Commissie van Wijzen over jeugdzorg.” Hoeveel geld individuele gemeenten uit het gemeentefonds krijgen, hangt af van de kenmerken en de belastingcapaciteit van de gemeenten. De Rijksoverheid is verantwoordelijk voor het actueel houden van het verdeelstelsel. Momenteel wordt onderzocht hoe het gemeentefonds opnieuw kan worden verdeeld. De invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds staat gepland voor 2023.
Rapportages	Begroting en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Gewogen inwonerbijdrage en bijdrage voor diensten

Bedragen in €	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Bijdrage van Bronckhorst	142.581	155.722	147.304
Bijdrage per inwoner	3,95	4,34	4,08
Eigen vermogen	onbekend	onbekend	onbekend
Vreemd vermogen	onbekend	onbekend	onbekend
Resultaat	-16.000	-4.744.000	onbekend

	Euregio
Programma	4A Besturen
Vestigingsplaats	Gronau (Dld)
Doelstelling en belang	Grensoverschrijdende samenwerking bevorderen, ondersteunen en coördineren. Een belangrijke taak is de coördinatie van Europese en grensoverschrijdende subsidies (Interreg-programma).
Partijen	Gemeenten in Nederland (Oost-Gelderland en Twente) en Duitsland (Kreis Borken e.o.)
Vertegenwoordiging	De Euregioraad kent in totaal 84 leden. De leden worden benoemd op basis van een politiek-regionale verdeelsleutel. Daarbij wordt binnen het Duitse en Nederlandse gebied rekening gehouden met de bevolkingscijfers. De in de Euregioraad vertegenwoordigde partijen vormen grensoverschrijdende fracties.
Risico's	-
Onderwerpen	-
Rapportages	Begroting en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Aantal inwoners

Bedragen in €	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Bijdrage van Bronckhorst	10.501	10.455	10.456
Bijdrage per inwoner	0,29	0,29	0,29
Eigen vermogen	2.063.948	onbekend	onbekend
Vreemd vermogen	23.389.023	onbekend	onbekend

Bedragen in €	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Resultaat	241.260	onbekend	onbekend

Uitgaven voor verbonden partijen

Voor het provinciaal toezicht nemen we de onderstaande informatie op over onze samenwerkingspartners.

Wettelijke bijdragen samenwerkingsverbanden	2019	2020	Begroting 2021	2021
Gemeentelijke Gezondheidsdienst NOG	548	560	581	587
Stadsbank Oost-Nederland	175	165	186	158
Veiligheidsregio NOG	2.193	2.257	2.079	2.079
Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers	208	208	257	247
Omgevingsdienst Achterhoek	781	781	967	903
Regio Achterhoek	239	245	246	246
Totale uitgaven samenwerkingsverbanden	**4.145**	**4.215**	**4.317**	**4.220**

2.2.7. Paragraaf Grondbeleid

Inleiding grondbeleid

Bronckhorst koopt alleen grond of vastgoed aan met een specifieke bedoeling. Voorwaarde is bovendien dat maatschappelijke organisaties of marktpartijen niet zelf kunnen kopen. We richten ons op twee grote beleidsambities: wonen en het creëren van werkgelegenheid door bedrijfshuisvesting mogelijk te maken. Dit is uitgewerkt in de Woonvisie 2019-2025 en het Regionaal Programma Werklocaties (RPW). We werken hiervoor samen met particuliere initiatiefnemers en maatschappelijke partners, zoals woningbouwcorporaties.

In deze paragraaf staat waar we een taak voor Bronckhorst zien en waar niet. We gaan in op de verwachte resultaten, winstneming en het beleid voor het gebruik van een reserve grondexploitatie.

Onze lopende grondexploitaties

In Bronckhorst hebben we nog drie lopende grondexploitaties. Voor de rest kennen wij alleen gebiedsprocessen. We beschrijven onze lopende gebiedsprocessen (herinrichting van leefgebieden) in deelprogramma 3A Economie (2.1.3).

Resultaten

We vernieuwen ons omgevingsbeleid
Vanaf eind 2021 werken we aan een herziening van ons grondbeleid. We startten met een herziening van het uitgiftebeleid van grond en vastgoed. De nota "Fonds kwaliteit leefomgeving (eerder bekend als fonds Bovenwijkse voorzieningen) met bijbehorende projectenlijst is in concept gereed. Alle stukken worden in 2022 voorgelegd ter besluitvorming.

We blazen bedrijventerreinen nieuw leven in
We begonnen november 2021 met de revitalisering van het Industriepark Zelhem. De voorbereidingen voor de eerste fase zijn in 2021 afgerond. Het project loopt tot en met 2024. We bereidden de wijziging van het bestemmingsplan voor. De provincie besloot positief over de subsidieaanvraag. Een onderzoek naar afwaardering van bedrijfswoningen op bedrijventerreinen voerden we niet uit vanwege corona.

We komen tot kavelruil
We voerden de 'Bronckhorster kavelruil' uit (verbeteren landbouwkundige verkaveling). Na keukentafelgesprekken met meer dan 120 grondeigenaren passeerden tot nu toe acht ruilaktes. In deze ruilaktes zijn meerdere grondeigenaren opgenomen. In totaal ruilden we tot eind 2021 188,50 hectare. 60 hectare ruilgrond van de provincie werd via de kavelruil toebedeeld aan nieuwe eigenaren. Wij brachten ruim zes hectare in de kavelruil. De boekwinst van deze gronden gebruiken we voor het ontwikkelen en versterken van landschap op gewenste locaties in Bronckhorst. We ronden dit project af in 2022.

We werken met drie actieve grondexploitaties
Er zijn drie actieve grondexploitaties, die we hieronder toelichten:
- Op bedrijventerrein Vinkenkamp in Zelhem zijn eind 2021 nog vier kavels (circa 5.540 m^2) beschikbaar. Voor al deze kavels sloten we koopovereenkomsten, met levering in 2022 en 2023. Vinkenkamp heeft geen kavels meer beschikbaar. De verwachting is dat we in 2023 dit complex afsluiten.
- Bij Winkelskamp-Oost in Hengelo verkochten we de laatste kavel in 2021. Hiermee is deze grondexploitatie beëindigd.
- Eind 2021 startten we met het Industriepark Zelhem als grondexploitatie.

- Op de vijf locaties voor jongerenhuisvesting (CPO) zijn in totaal 45 kavels gerealiseerd. Het gaat in totaal om 7.543 m^2. We verkochten 38 kavels, waarvan 12 in 2021. De laatste zeven kavels in Steenderen verkopen we in 2022. Door juridische procedures konden we voor het CPO in Steenderen de gronden nog niet verkopen.
- We startten een extra CPO in Hummelo op de hoek van de Beatrixlaan en de Groeneweg. Deze zien we niet als grondexploitatie, omdat we geen grondwerkzaamheden verzorgen.

Overige resultaten

- De onderhandelingen over de benodigde gronden voor het project VO Vorden lopen nog.
- We startten in 2021 met procedures voor het afstoten van zeven vrijgekomen maatschappelijk vastgoedobjecten. We zorgen ervoor dat deze gebouwen of percelen opnieuw gebruikt worden. De financiële afwikkeling vindt in 2022 plaats. De verkoop van de Mammoet rondden we af, de verkoopovereenkomst is getekend.
- Twee ontwikkelaars startten in Hoog-Keppel hun plannen voor woningbouw op de locaties van de voormalige gemeentewerf en de dorpsschool. Beide ontwikkelaars startten met buurtparticipatie, het verder concretiseren van de ontwerpen en de onderzoeken voor de ruimtelijke procedures.
- We stimuleren en realiseren de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen. Daarvoor bereidden we de programmalijnen binnen het Omgevingsprogramma Werklocaties voor. We zijn bezig met 21 projecten. Hieronder noemen wij er een aantal:
  - We kochten Station Vorden aan om deze op korte termijn door te verkopen.
  - We onderzochten hoe wij een blijvende invulling kunnen geven aan het kunstgemaal Bronckhorst.
  - We bereidden de verkoop voor van zes verschillende locaties voor woondoeleinden.

De budgetten voor grondexploitatie

Grondexploitaties voor bedrijfsgebieden
Na aftrek van gemaakte kosten verwachten we uit kavelverkoop Vinkenkamp in Zelhem een resultaat van ongeveer € 252.000.
We sloten de grondexploitaties Steenderdiek in Steenderen en Winkelskamp in Hengelo in 2021 af. Het nadelig resultaat van Steenderdiek is € 29.000. Winkelskamp had een positief resultaat van € 155.000.
In 2021 is de grondexploitatie voor de Gebiedsontwikkeling Industriepark Zelhem vastgesteld. Op grond van de voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording hebben wij voor het verwachte verlies een voorziening getroffen van € 500.000.
Er hoeft geen verliesvoorziening meer te worden getroffen voor de grondexploitatie A18 bedrijvenpark. De geactualiseerde verkopen zijn positief. De vrijval van onze voorziening bedraagt circa € 182.000. De gemeente Doetinchem voert deze exploitatie uit.

Vrijgekomen accommodaties
We hadden in 2021 voor de voormalige schoollocaties de Bongerd in Hoog-Keppel en de Mammoet in Velswijk (in totaal zeven objecten) circa € 81.000 aan projectkosten. Deze kosten vangen we op uit de toekomstige opbrengsten. Die vallen grotendeels in 2022. De verwachte winst is na aftrek van de boekwaarden circa € 700.000.

CPO jongerenhuisvesting
We verwerkten in 2021 een resultaat over de exploitaties van € 258.000 (2020 € 80.000). Dit ging volgens de 'percentage of completion' methode. De boekwaarde van de nog te verkopen kavels lichten we toe bij de balans (in exploitatie genomen bouwgrond-exploitatie). We verwachten nog voor ongeveer € 150.000 te investeren in de grondexploitaties.
De totale kosten van dit project waren € 755.000, de totale opbrengsten € 1.231.000. Om de woonkansen voor starters te vergroten kozen we ervoor om een korting op de grondprijs toe te passen.

Risicoprofiel van onze grondexploitatie
De grondexploitatie heeft een laag risicoprofiel. Dit is zo vanwege de geringe omvang en de relatief lage boekwaarde van de diverse complexen en de nog te maken kosten ten opzichte van de opbrengstwaarde.

2.2.8. Paragraaf Klimaat

Inleiding

De klimaatbegroting is een instrument in ontwikkeling. Het brengt in beeld welke invloed beleidskeuzes hebben op het veranderende klimaat. Enkele gemeenten hebben ervaring met een dergelijke kwantitatieve sturingsmethodiek voor het behalen van de klimaatdoelstellingen. Op dit moment zijn nog niet alle noodzakelijke cijfers beschikbaar en met name de cijfers over de gerealiseerde reductie niet. Door de coronacrisis konden we hier minder tijd en aandacht aan besteden.

CO_2-footprint gemeentelijke organisatie

Wij zijn gecertificeerd op niveau 3 van de CO_2-prestatieladder. Daarmee geven we het duurzame voorbeeld. De certificering is een mooie stap om de ambitie ‘energieneutraal in 2030’ waar te maken. Uit de CO_2-footprint blijkt dat we in het referentiejaar 2018 een uitstoot hadden van 549,8 ton CO_2. De daarop volgende jaren probeerden we de CO_2-uitstoot te reduceren. Met het behalen van niveau 3 richten we ons vooral op de CO_2-uitstoot die we veroorzaken met onze eigen bedrijfsvoering. Dit houdt in dat we inzicht hebben in onze eigen energiestromen, zoals het gas-, elektra en brandstofverbruik, maar ook in zakelijk gereden kilometers. Er is vooral ingezet op het besparen van het brandstofverbruik en de zakelijke kilometers.

CO_2-emissie
Onze directe en indirecte Green House Gas-emissie (GHG-emissie) bedroeg in 2020 347,4 ton CO_2. Hiervan werd 313,3 ton CO_2 veroorzaakt door directe GHG-emissies en 34,1 ton CO_2 door indirecte GHG-emissie.
Bij de audit in oktober 2021 bleek dat in 2020 een CO_2-reductie is behaald van 36,8% ten opzichte van het referentiejaar 2018. Deze reductie kwam vooral door de inkoop van diesel die minder CO_2-uitstoot. Door de coronacrisis werkten we veel thuis en reden we minder zakelijks kilometers.

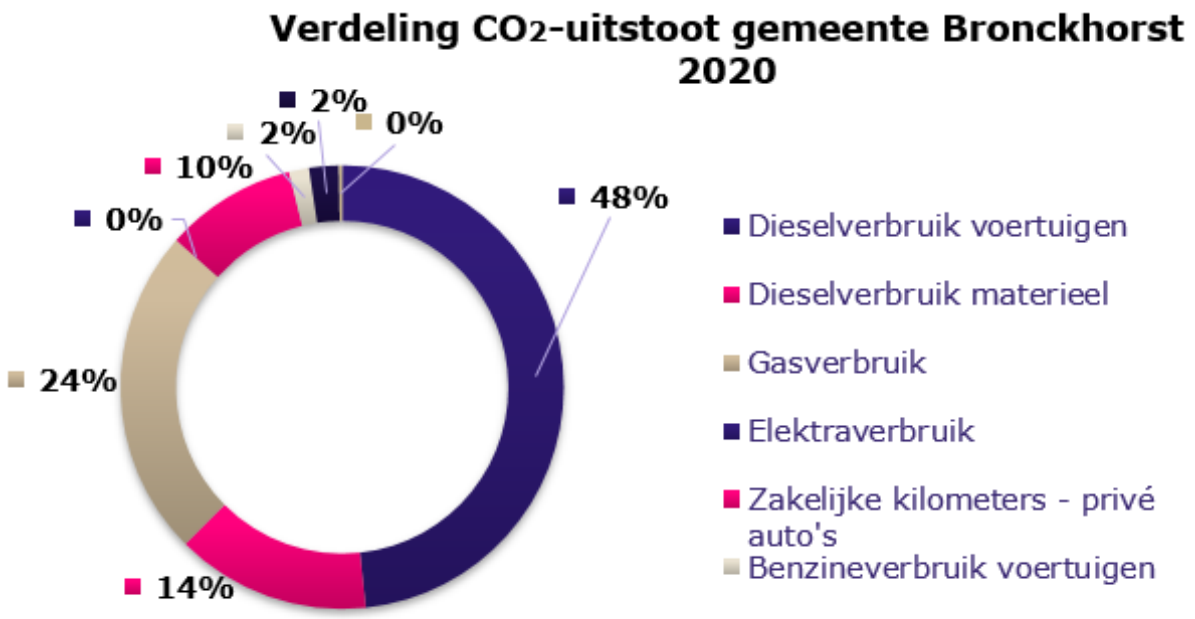

De emissies hierboven zijn vastgesteld voor het jaar 2020. In het plan van aanpak, waarin alle reductiemaatregelen staan, beschreven we welke maatregelen we in de jaren daarop zouden uitvoeren. De eerder gestelde doelstelling (10,9% CO_2-reductie t.o.v. 2018) haalden we al in 2020. Daarom besloten wij om het doel bij te stellen naar 62,4% minder CO_2 uitstoten t.o.v. 2018 in 2022.

We maken een energiedashboard

Het lukte ons niet om tot een volledige set van verifieerbare cijfers over de realisatie van klimaatdoelstellingen per project te komen. Wij besteedden onze beschikbare tijd aan energietransitie, het beleidskader voor windenergie, de Transitievisie Warmte en de uitvoering energieboxen. In 2022 maken we meer tijd vrij om de cijfers per project concreter te krijgen en de berekeningen uit te voeren. De te behalen doelen staan in onze routekaart (link toevoegen)

In de routekaart staan onze doelen

De doelstelling voor 2030 is tweeledig, namelijk het energieverbruik met 45% reduceren ten opzichte van 2015 en 100% van de energie opwekken met (lokale) duurzame energiebronnen. In de routekaart staan de volgende tussendoelen:

- Doel 2022: 15% duurzame energieopwekking en 10% besparing energieverbruik.
- Doel 2026: 45% duurzame energieopwekking en 25% besparing energieverbruik.
- Doel 2030: 100% duurzame (lokale) energieopwekking en 45% besparing energieverbruik.

We krijgen bruikbare data

We ontwikkelden een energiedashboard dat laat zien waar Bronckhorst staat op weg naar ‘energieneutraal in 2030’. Hierbij gebruikten we de gegevens die beschikbaar zijn vanuit de landelijke klimaatmonitor. Het dashboard biedt op een eenvoudige manier direct inzicht in verschillende aspecten zoals duurzame opwek, verbruik en besparing, en mobiliteit. We brengen concreet het energieverbruik in kaart en houden kwantitatief bij welke CO_2-besparende maatregelen ervoor zorgen dat de CO_2-uitstoot jaarlijks daalt. Uit de landelijke klimaatmonitor blijkt bijvoorbeeld dat het percentage duurzame opwek in 2019 op 4,7% zat. Het totale gasverbruik van de woningen daalde in 2020 met ongeveer 4,1% t.o.v. het referentiejaar 2015.

Het totale elektriciteitsverbruik van de woningen was 5,2% minder dan in 2015. De cijfers vanaf 2020 (duurzame opwek) en 2021 (energieverbruik) zijn nog niet beschikbaar.

3. Jaarrekening

3.1. Balans

ACTIVA	2021	2020
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
- investeringen met economisch nut	43.363	46.103
- investeringen met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	11.524	11.826
- investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	2.243	1.980
Financiële vaste activa		
- kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	260	260
- kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen	46	46
- leningen aan deelnemingen	2.386	95
- overige langlopende geldleningen	9.257	9.323
Totaal vaste activa	*69.078*	*69.633*
Vlottende activa		
Voorraden		
- onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	164	809
- gereed product en handelsgoederen	1.128	-
Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
- vorderingen op openbare lichamen	5.233	4.299
- rekening-courantverhouding met het Rijk	18.704	15.724
- overige vorderingen	3.013	3.107
Liquide middelen		
- kas- en banksaldi	268	274
Overlopende activa		
- overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.759	2.100
Totaal vlottende activa	*30.270*	*26.313*
Totaal generaal	**99.348**	**95.946**
Bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 bestaat	-	-

PASSIVA	2021	2020
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
- algemene reserve	19.171	45.906
- bestemmingsreserves	31.687	9.180
- gerealiseerde resultaat	9.424	2.924
Voorzieningen	11.721	10.785
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
- onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	13.843	14.886
- waarborgsommen	8	8
Totaal vaste passiva	*85.853*	*83.689*
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
- overige schulden	8.831	6.421
Overlopende passiva		
- verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	1.808	1.368
- de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	2.856	4.469
Totaal vlottende passiva	*13.495*	*12.257*
Totaal generaal	**99.348**	**95.946**
Borg- en garantiestellingen	40.900	40.834

3.2. Overzicht van baten en lasten per programma

Baten en lasten		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijzigingen	Rekening 2021
Programma Zorg en ondersteuning		**-29.259**	**-28.263**	**-32.654**	**-31.334**
1A Vitale inwoners en samenleving	lasten	2.744	3.184	3.417	3.023
1B Toegang tot passende voorzieningen	lasten	38.944	31.867	38.987	36.971
Totaal lasten		*41.689*	*35.051*	*42.404*	*39.994*
1A Vitale inwoners en samenleving	baten	80	-	42	62
1B Toegang tot passende voorzieningen	baten	12.350	6.787	9.708	8.597
Totaal baten		*12.429*	*6.787*	*9.750*	*8.660*
Programma Wonen en leefomgeving		**-17.247**	**-18.319**	**-19.502**	**-18.268**
2A Passend wonen	lasten	1.509	1.473	2.535	2.277
2B Aantrekkelijke leefomgeving	lasten	24.090	24.564	26.003	25.568
Totaal lasten		*25.599*	*26.037*	*28.538*	*27.844*
2A Passend wonen	baten	1.428	1.289	2.406	2.274
2B Aantrekkelijke leefomgeving	baten	6.925	6.429	6.631	7.303
Totaal baten		*8.352*	*7.718*	*9.036*	*9.577*
Programma Bedrijvigheid en ontwikkeling		**-2.273**	**-1.683**	**-2.214**	**-954**
3A Economie	lasten	1.248	1.658	1.923	1.495
3B Duurzaamheid	lasten	4.974	5.400	4.758	4.732
Totaal lasten		*6.222*	*7.058*	*6.681*	*6.227*
3A Economie	baten	411	339	339	510
3B Duurzaamheid	baten	3.538	5.036	4.128	4.763
Totaal baten		*3.949*	*5.375*	*4.467*	*5.273*
Programma Bestuur		**-2.713**	**-2.775**	**-2.960**	**-2.488**
4A Besturen	lasten	3.103	3.171	3.391	2.958
4A Besturen	baten	391	396	431	470
Totaal programma's		**-51.492**	**-51.040**	**-57.329**	**-53.044**
Algemene dekkingsmiddelen					
- Lokale heffingen	lasten	666	593	673	644
	baten	7.839	7.900	7.900	7.913
	saldo	**7.173**	**7.307**	**7.227**	**7.270**
- Algemene uitkering	lasten				
	baten	53.847	53.662	57.257	58.052
	saldo	**53.847**	**53.662**	**57.257**	**58.052**
- Dividenden	lasten	-	4	5	5
	baten	540	320	501	501
	saldo	**540**	**316**	**496**	**496**
- Saldo financieringsfunctie	lasten	780	738	740	733
	baten	718	1.050	744	691
	saldo	**-62**	**313**	**4**	**-42**
- Overige algemene dekkingsmiddelen	lasten	285	2.112	435	990
	baten	321	-	20	829
	saldo	**36**	**-2.112**	**-415**	**-160**
Totaal algemene dekkingsmiddelen		**61.535**	**59.485**	**64.569**	**65.616**

Baten en lasten		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijzigingen	Rekening 2021
Overhead	lasten	9.889	9.965	10.970	10.699
	baten	377	243	243	398
	saldo	**-9.512**	**-9.723**	**-10.728**	**-10.301**
Heffing VPB	**saldo**	**-**	**-**	**-**	**-**
Onvoorzien	lasten				
	baten				
	saldo	**-**	**-**	**-**	**-**
Saldo van baten en lasten (A)		**531**	**-1.277**	**-3.488**	**2.271**
Toevoeging aan de reserves		-	-	459	459
Onttrekkingen aan reserves		2.393	1.079	7.626	7.612
Saldo mutaties reserves (B)		**2.393**	**1.079**	**7.167**	**7.152**
Geraamd resultaat (A + B)					
Rekeningtekort		**-**	**-198**	**-**	**-**
Rekeningoverschot		**2.924**	**-**	**3.679**	**9.424**

3.3. Toelichtingen balans

3.3.1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Voor gemeenten gelden de verslagleggingsregels vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De jaarrekening 2021 is in overeenstemming met deze regelgeving samengesteld.

Vaste activa

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa verdelen we onder in:
- investeringen met een economisch nut
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Investeringen hebben een economisch nut wanneer ze verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.

Alle investeringen in materiële activa, groter dan € 10.000, worden geactiveerd.
Voor vervangingsinvesteringen in het riool hebben we een voorziening. De dotatie maakt deel uit van de tariefberekening. De vervangingsinvesteringen brengen we, voor zover de voorziening toereikend is, ten laste aan de voorziening.

De waardering van onze materiële vaste activa
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs na aftrek van ontvangen subsidies en bijdragen van derden en (extra) afschrijvingen. De verkrijgingsprijs bestaat uit de inkoopprijs en bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs bestaat uit aanschaffingskosten van gebruikte grond- en hulpstoffen en overige kosten die we rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen toerekenen.
Rente rekenen we niet toe. En op activa schrijven we af op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. De afschrijvingen sluiten aan bij het verloop van de waardevermindering. In

beginsel wordt lineair afgeschreven, in bijzondere situaties annuïtair. De afschrijvingstermijnen staan in de Financiële verordening, art.9, bijlage afschrijvingsbeleid (2017).

Financiële vaste activa
Hieronder vallen kapitaalverstrekkingen, leningen, overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer en bijdragen aan activa in eigendom van derden. Bij kapitaalverstrekkingen valt te denken aan bijvoorbeeld deelnemingen in gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, waaraan we bijdragen ineens hebben verstrekt. Bij leningen kan gedacht worden aan leningen aan woningcorporaties, deelnemingen overige verbonden partijen en overige langlopende leningen. Voor de verwerking van financiële activa volgen we het BBV. We waarderen de financiële vaste activa tegen de verkrijgingsprijs of de lagere marktwaarde wanneer deze is in te schatten.

Vlottende activa

Voorraden
De onder de voorraden opgenomen grondcomplexen en voorraad te verkopen kavels zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, inclusief de aan de boekwaarde toegerekende rente en onder aftrek van verkoopopbrengsten en overige bijdragen. Tussentijds nemen we een deel van het resultaat op basis van de voortgang ('percentage of completion'-methode). We activeren geen kosten voor niet in exploitatie genomen gronden zonder dat hiervoor een reëel en stellig voornemen bestaat voor nabije toekomstige bebouwing. De hoogte van de kosten blijft beperkt tot de marktwaarde van de grond volgens de uitspraken van de commissie BBV. Het treffen van een afboeking of voorziening doen we bij een geprognosticeerd verlies direct ter grootte van dit volledige verlies. Een verliesvoorziening wordt in mindering gebracht op de boekwaarde.

Vorderingen
De vorderingen zijn opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor dubieuze vorderingen. De voorziening dubieuze vorderingen is bedoeld als waardecorrectie op de nominale waarde.

Pensioenvoorziening
De pensioenvoorziening voor wethouders is gebaseerd op actuariële waardeberekeningen. De hierbij gehanteerde rekenrente bedraagt 0,528%. Bij de berekening is de gehanteerde sterftetafel gebaseerd op GBM/GBV 2014-2019 met een leeftijdsterugstelling van man 5 jaar / vrouw 1 jaar of vrouw 3 jaar / man 3 jaar.

Overige activa en passiva
De overige activa en passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Grondslag voor de bepaling van baten en lasten
Bij de bepaling van de baten en lasten is het toerekeningstelsel gehanteerd. Dit wil zeggen dat de baten en lasten en de risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het begrotingsjaar, worden verwerkt in de jaarrekening van dat jaar. Baten nemen we op op het moment dat deze zijn gerealiseerd; lasten verwerken we op het moment dat deze zich voordoen.

3.3.2. Toelichting balans, activazijde

Immateriële vaste activa

De gemeente Bronckhorst heeft geen investeringen die onder immateriële vaste activa vallen.

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt weer te geven:

Materiële vaste activa, verloopoverzicht	Boekwaarde 1-1	Investeringen	Desinves-teringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12
- investeringen met economisch nut	46.103	498	214	1.897	44.491
af: voorgenomen te verkopen (presentatie onder Voorraden)	-	-	1.128	-	-1.128
- per saldo investeringen met economisch nut	46.103	498	1.342	1.897	43.363
- invest. met econ.nut met mogelijke dekking door heffingen	11.826	1.226	614	913	11.524
- investeringen met maatschappelijk nut	1.980	375	-	113	2.243
Totaal materiële vaste activa	**59.910**	**2.099**	**1.956**	**2.923**	**57.130**

De afzonderlijke investeringen staan weergegeven in de investeringsplannen. Daarin staat het jaar van beschikbaar stellen van het krediet, de omvang, de besteding tot en met het voorgaande jaar en de besteding in 2021. De overzichten zijn opgenomen in de toelichting op de programma's onder het kopje 'Wat heeft het gekost' (bij programma 2, programma 3 en overhead).

De regel 'Voorgenomen te verkopen (presentatie onder Voorraden)' betreft de voormalige scholen De Mammoet in Velswijk en De Vordering in Vorden en het stationsgebouw in Vorden.

De materiële vaste activa zijn als volgt te rubriceren:

Materiële vaste activa, verloopoverzicht per categorie	Boekwaarde 1-1	Investeringen	Desinves-teringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12
MVA economisch nut					
- gronden en terreinen	4.727	-	258	29	4.440
- bedrijfsgebouwen	37.992	371	1.070	1.391	35.901
- grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	9.419	1.030	614	557	9.278
- vervoermiddelen	1.441	2	-	240	1.203
- machines, apparaten en installaties	1.220	188	9	125	1.275
- overige materiële vaste activa	3.132	132	5	469	2.790
Totaal MVA econoomisch nut	**57.929**	**1.723**	**1.956**	**2.810**	**54.887**
MVA maatschappelijk nut					
- grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	1.980	375	-	113	2.243
Totaal MVA maatschappelijk nut	**1.980**	**375**	**-**	**113**	**2.243**
Totaal materiële vaste activa	**59.910**	**2.099**	**1.956**	**2.923**	**57.130**

Financiële vaste activa

De financiële activa hebben betrekking op:

Financiële vaste activa, uitsplitsing boekwaarden	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
- kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	260	260
- kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen	46	46
- leningen aan deelnemingen	2.386	95
- overige langlopende geldleningen	9.257	9.323
Totaal financiële vaste activa	**11.948**	**9.724**

Een verdere uitwerking leest u hieronder.

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Omschrijving (bedragen x € 1)	Aantal aandelen	Nominale waarde per aandeel	Boekwaarde deelneming	Verantwoorde dividenden 2021
Bank Nederlandse Gemeenten	72.384	2,50	166.641	131.015
Alliander	539.969	5,00	27.771	370.255
Vitens	21.362	1,00	3.629	-
Amphion	42	453,78	9.983	-
Circulus - Berkel BV (aandelen B)	847	1,00	51.731	-

Kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen

Omschrijving (bedragen x € 1)	Verstrekking
Intergemeentelijke kredietbank	45.779

De deelnemende gemeenten hebben € 1,59 per inwoner ingelegd als werkkapitaal. Het bedrag is in 2018 voor het laatst vastgesteld.

Leningen aan deelnemingen

Omschrijving (bedragen x € 1)	% lening	Aflossing 2021	Schuldrestant ultimo boekjaar
Vitens	1,800	95.420	-
Alliander	2,075		2.386.341

In 2021 is de laatste aflossing van de in 2006 verstrekte lening aan Vitens ontvangen. We hebben aan Alliander een lening verstrekt in de vorm van een reverse converteerbare hybride obligatielening voor de financiering van uitbreiding en verzwaring van de netwerken.

Overige langlopende geldleningen

Omschrijving (bedragen x € 1)	% lening	Aflossing 2021	Schuldrestant ultimo boekjaar
Stichting Volkshuisvesting Nederland	div		7.350.814
Personeelshypotheken	div	136.197	1.488.113
Pro 8	1,33		363.000
Stichting het Volkshuis	3,00		54.000
Overige instellingen	nvt		608

De leningen via de Stichting Volkshuisvesting Nederland (SVn) zijn onder te verdelen in:
1. Startersfonds (€ 1.987.000)
2. Duurzaamheidsfonds (€ 2.495.000)
3. Blijversfonds (€ 253.000)

4. Duurzaamheidsfonds non-profit (€ 452.000)
5. Stimuleringsfonds kluswoningen (€ 501.000)
6. Toekomstbestendig wonen (€ 1.598.000)
7. Overig (€ 65.000).

Binnen deze fondsen is nog € 3.759.000 beschikbaar om uit te lenen.

Voorraden

Onder de voorraden staan de in exploitatie genomen gronden en de nog te verkopen kavels van afgesloten exploitaties. Voor een toelichting hierop verwijzen we u naar de paragraaf Grondbeleid (2.2.7). Ook worden activa die daadwerkelijk bestemd zijn voor de verkoop opgenomen onder de voorraden.

Van de in exploitatie genomen bouwgrondexploitatie is het volgende overzicht te geven:

In exploitatie genomen bouwgrondexploitatie	Boekwaarde 1/1	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Boekwaarde 31/12
- Voorraad bouwkavels	1.330	446	1.299	477
- Project jongerenhuisvesting	-255	483	345	-117
- Gebiedsontwikkeling Industriepark	-	205	400	-195
- Voorziening waardering bouwkavels	-267	267	-	-
Totaal boekwaarden bouwgrond in exploitatie	**809**	**1.400**	**2.044**	**164**

In 2022/2023 verwachten wij de resterende bouwkavels op het bedrijventerrein Vinkenkamp (voorraad bouwkavels) te verkopen. Na aftrek van de boekwaarde resteert een voordeel van € 0,6 mln. Het project jongerenhuisvesting sluiten we in 2022 af. In het project investeren we nog voor € 139.000 en verwachten we een opbrengst van kavels voor € 160.000.
Op het project Gebiedsontwikkeling Industriepark verwachten we nog € 2,3 mln aan kosten en voor € 1,8 mln opbrengsten. Voor het verwachte tekort op deze exploitatie is een voorziening getroffen (zie voorzieningen).

Gereed product en handelsgoederen	Boekwaarde 1/1	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Boekwaarde 31/12
Voorgenomen te verkopen onroerende goederen	-	1.128	-	1.128
Totaal gereed product en handelsgoederen	**-**	**1.128**	**-**	**1.128**

Binnen het gereed product zitten de voormalige scholen De Mammoet in Velswijk en De Vordering in Vorden en het stationsgebouw in Vorden.

Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De uitzettingen zijn als volgt onderverdeeld:

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
vorderingen op openbare lichamen	**5.233**	**4.299**
verstrekte kasgeldleningen	-	-
overige vorderingen		
- algemene vorderingen	1.286	1.262
- belastingvorderingen	537	469
- uitkeringsvorderingen	2.123	2.214
- voorziening dubieuze (belasting) vorderingen	-157	-152
- voorziening dubieuze debiteuren uitkeringen	-776	-685
Totaal overige vorderingen	***3.013***	***3.107***
overige uitzettingen		

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
- depositogelden	-	-
rekening courant schatkist	**18.704**	**15.724**
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	**26.950**	**23.130**

Vorderingen op openbare lichamen
De uitstaande vorderingen per ultimo van het jaar hebben voor € 4,4 mln betrekking op de te ontvangen btw uit het BTW-compensatiefonds, deze wordt per 1 juli 2022 ontvangen. Daarnaast is er per ultimo van het jaar nog een bedrag van € 373.000 te ontvangen van het ministerie van BZK (Algemene uitkering gemeentefonds) en € 200.000 van het ministerie van Justitie (bijdrage ontmanteling drugslab).

Algemene vorderingen
De algemene vorderingen van de gemeente Bronckhorst hebben voor € 952.000 betrekking op 22 posten groter dan € 10.000. Voor € 362.000 gaat het om de verkoop van grondkavels en voor € 142.000 om in rekening gebrachte huur. De afwikkeling heeft een normaal verloop.

Belastingvorderingen
Het opleggen en innen van gemeentelijke belastingen verzorgt het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente) voor onze gemeente sinds 2016. Voor de openstaande algemene- en belastingvorderingen hebben we een voorziening van € 152.000 getroffen voor dubieus en oninbaar.

Uitkeringsvorderingen
Door de invoering van de Wet werk en bijstand zijn gemeenten eigenrisicodrager geworden voor de bijstandverlening. Per ultimo 2021 gaat het om € 116.000 aan vorderingen in de vorm van een krediethypotheek met een voldoende mate van zekerheid dat het bedrag wordt afgewikkeld. Daarnaast hebben we voor € 2.008.000 aan overige vorderingen, inclusief € 654.000 verstrekte bedrijfskredieten op basis van de Tozo-regeling, met een beperkte mate van zekerheid dat dit daadwerkelijk ontvangen wordt. Voor deze vorderingen is een voorziening gevormd van € 776.000.

Rekening courant schatkist
Op 31 december 2021 zijn de overtollige middelen (€ 18,7 mln) ondergebracht in de schatkist. Het overschot aan liquide middelen is voor een groot deel het gevolg van het financieringsoverschot. Een overzicht hiervan is opgenomen in de paragraaf financiering (2.2.4). Het drempelbedrag voor Bronckhorst wat buiten de schatkist aangehouden mag worden is voor het eerste twee kwartalen becijferd op € 0,6 mln en voor het derde en vierde kwartaal op € 1 mln. De werkelijke omvang van de buiten de schatkist aangehouden middelen per kwartaal bedroegen respectievelijk € 274.000, € 265.000, € 247.000 en € 278.000.

Liquide middelen

Liquide middelen	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
- BNG	250	250
- Overige bankinstellingen	14	17
- voorschotkas dienstverlening / beheer	4	7
Totaal liquide middelen	**268**	**274**

Overlopende activa

Overlopende activa	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
te ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen		
overige te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen		
- transitoria; nog te ontvangen bedragen	1.336	1.658
- transitoria; vooruit betaalde bedragen	423	442
Totaal overige te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	*1.759*	*2.100*
Totaal overlopende activa	**1.759**	**2.100**

Het nog te ontvangen bedrag heeft betrekking op het nog in rekening te brengen gemeentelijke heffingen waaronder het variabele deel van de afvalstoffenheffing en de toeristenbelasting (€ 953.000), de vergoeding voor verpakkingsafval (€ 100.000) en nog te ontvangen bijdragen diverse woningbouwprojecten (€ 81.000).

3.3.3. Toelichting balans, passivazijde

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de Algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Reserves	Saldo begin jaar	Toevoeging	Onttrekking	Saldo einde jaar
Algemene reserve	45.906	4.069	30.804	19.171
Algemene reserve	**45.906**	**4.069**	**30.804**	**19.171**
Duurzaam ruimtegebruik bedrijventerreinen	412	-	-	412
Derving Nuondividend	861	-	287	574
Gemeentehuis	5.007	-	177	4.830
Minimafonds	50	-	6	45
Sociaal domein	978	2.459	3.438	-
Bovenwijkse voorzieningen	1.871	235	-	2.106
Investeringsagenda Kapitaallasten	-	20.800	-	20.800
Investeringsagenda Bijdragen ineens	-	3.000	80	2.920
Bestemmingsreserves	**9.180**	**26.494**	**3.988**	**31.687**
Totaal reserves	**55.085**	**30.563**	**34.792**	**50.857**

Het resultaat over het boekjaar 2020 hebben we volgens het raadsbesluit van 24 juni 2021 over de Jaarstukken 2020 verwerkt.

Algemene reserve

De Algemene reserve is bestemd voor het opvangen van onverwachte tegenvallers en voor het financieren van gewenste incidentele zaken. We zien de Algemene reserve vooral als buffer en weerstandscapaciteit voor onverwachte situaties en het zich daardoor manifesteren van risico's.

In 2021 is in totaal € 4.069.000 toegevoegd aan de Algemene reserve en € 30.804.000 onttrokken. Het onderstaande overzicht geeft inzicht in de afzonderlijke posten.

Mutaties algemene reserve in 2021 (x € 1)	Stortingen	Onttrekkingen
Resultaat 2020	4.069.101	
Resultaatbestemmingen 2020		4.069.101
Vorming BR Investeringsagenda kapitaallasten		20.800.000
Vorming BR Investeringsagenda incidenteel		3.000.000
Storting BR Sociaal domein		2.000.000
Invoering omgevingswet; implementatiekosten		680.000
Ozb; project converteren objecten m3 naar m2		140.000

Mutaties algemene reserve in 2021 (x € 1)	Stortingen	Onttrekkingen
Startnotitie Op weg naar aardgasvrij		100.000
Gebiedsprocessen bedrijventerreinen / revitaliseren		10.000
Risicodialoog klimaatadaptatie en actieplan		5.000
Totaal mutaties	**4.069.101**	**30.804.101**

Verloop algemene reserve (ultimo boekjaar)

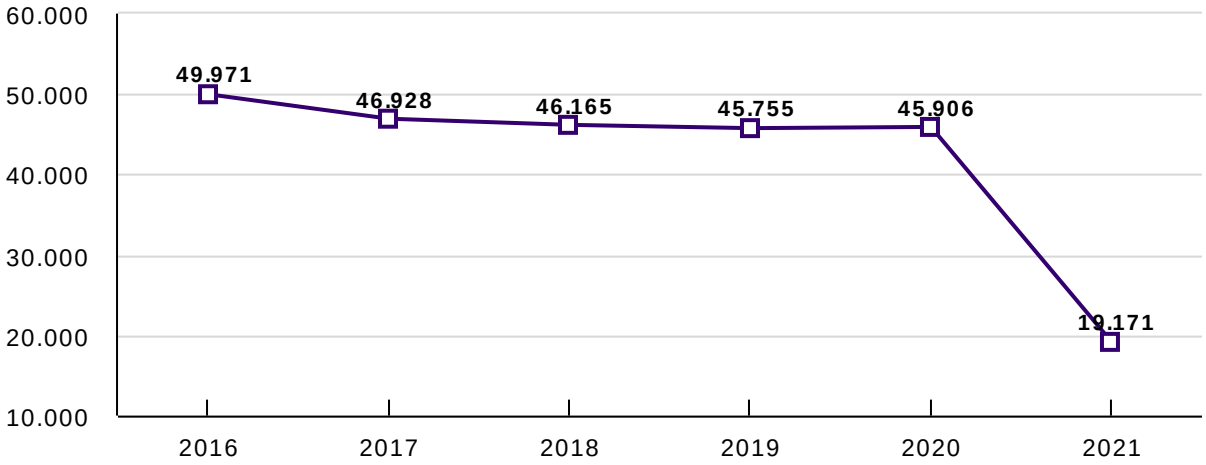

Bestemmingsreserves

Duurzaam ruimtegebruik bedrijventerreinen

Het project revitaliseren bedrijventerreinen werd in 2017 afgerond. De reserve gebruiken we in 2022 voor het project Gebiedsontwikkeling Industriepark Zelhem.

Derving Nuondividend

Een deel van de boekwinst op de Nuon-aandelen is afgezonderd in deze bestemmingsreserve en valt in de periode 2010 tot en met 2025 jaarlijks gedeeltelijk en aflopend vrij ten gunste van de exploitatie om het gemis aan dividendbaten op te vangen. Voor 2021 viel € 287.000 vrij.

Gemeentehuis

Voor de (gedeeltelijke) dekking van de kapitaallasten van het gemeentehuis is uit de opbrengst van de verkoop van de voormalige gemeentehuizen deze bestemmingsreserve gevormd. Jaarlijks laten we een gedeelte vrijvallen ten gunste van de exploitatie (€ 150.000). Daarnaast hebben we in 2010 tweederde deel van de 'IZA-middelen' toegevoegd aan deze bestemmingsreserve voor de dekking van kapitaallasten van de in het gemeentehuis aangebrachte (extra) personeelsvoorzieningen (€ 12.000). In 2017 hebben we de verkoopopbrengst van de werf in Hengelo hieraan toegevoegd. Daaruit valt ook jaarlijks een deel vrij ten gunste van de exploitatie van de bestaande werf (€ 15.000).

Minimafonds

De reserve komt voort uit een nalatenschap van Mej. M.J. Becking uit Zelhem. Het vruchtgebruik is bestemd voor ‘armen en behoeftigen’ uit Zelhem. De hoofdsom bedroeg ƒ 20.000 in 1880. Het fonds is in 1997 samengevoegd met de reserve Asielzoekers (raadsbesluit 30 oktober 1997). Beiden zijn bestemd om de minima te ondersteunen. In 2009 is het fonds omgevormd van een voorziening naar een bestemmingsreserve. In 2021 hebben we 7 keer over deze reserve beschikt voor in totaal € 5.700.

Sociaal Domein

Bij de Perspectiefnota 2022-2025 hebt u besloten de bestemmingsreserve Sociaal domein op te heffen. Dit hebben wij verwerkt in deze jaarrekening. Hieraan voorafgaand hebben wij

in overeenstemming met uw besluit € 2.459.000 toegevoegd en het resultaat van het Sociaal domein over 2020 € 1.380.000 onttrokken. Dat saldo van de bestemmingsreserve (€ 2.057.000) zetten wij in voor het tekort op het sociaal domein over 2021 en het vormen van de nieuwe bestemmingsreserve (Openeinde-regelingen Zorg en ondersteuning).

Bovenwijkse voorzieningen
Wanneer een ruimtelijke ontwikkeling ruimtebeslag (zoals bedrijvigheid, verdichting mens of extra verkeersbewegingen) tot gevolg heeft, vragen wij bijdragen van de initiatiefnemers op basis van de nota Bovenwijkse voorzieningen. Vanaf 2016 worden deze, via de resultaatbestemming, gestort in de bestemmingsreserve Bovenwijkse voorzieningen (overeenkomstig het BBV). Toegevoegd is € 235.000 (resultaatbestemming 2020).
Uitvoering van bovenwijkse plannen betalen wij met deze bijdragen. De prioritering van de projecten is in februari 2017 door u vastgesteld en beperkt zich tot: parkeren Bronckhorst, infrastructuur glasvezelkabelnetwerk, dorpsranden / landschap en het vastgoed transitiefonds. In 2021 hebben we geen bestedingen ten laste van de reserve gebracht.

Investeringsagenda: kapitaallasten en bijdragen ineens
Op basis van de Perspectiefnota 2021-2024 en de Programmabegroting 2021 hebben we de bestemmingsreserves Kapitaallasten Investeringsagenda en Bijdragen ineens Investeringsagenda gevormd. Hiervoor is € 23,8 mln afgezonderd vanuit de Algemene reserve. Met deze bestemmingsreserves financieren wij de toekomstige opgaven van Bronckhorst. Voor 2021 is € 80.000 ingezet voor de voorbereidingskosten Multifunctioneel sportcomplex Bronckhorst Midden (Keijenborg).

Saldo na bestemming

Saldo na bestemming	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
- rekeningsaldo	9.424	2.924

De exploitatierekening sluit met een voordelig saldo van € 9.424.000 tegen een geraamd voordelig saldo na wijzigingen van € 3.679.000. Voor een toelichting verwijzen we u naar de inleiding, daar staat een tabel met een totaaloverzicht van baten en lasten.

Voorzieningen

Voorzieningen	Saldo begin jaar	Toevoeging	Aanwending	Saldo einde jaar
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	1.337	324	376	1.285
Onderhoud sportaccommodaties	1.269	319	152	1.436
Egalisatievoorzieningen	**2.606**	**643**	**528**	**2.721**
Wethouders wachtgeld/pensioen vóór herindeling	1.695	-37	84	1.574
Wachtgeld wethouders	140	-88	52	-
Pensioen wethouders	2.745	-92	68	2.586
A18 bedrijvenpark / DocksNLD	182	3	185	-
Ontmanteling en ruimen drugslab	434	34	353	115
Gebiedsontwikkeling Industriepark Zelhem	-	500		500
Risicovoorzieningen	**5.196**	**320**	**741**	**4.774**
Re-integratietrajecten	89	19	7	102
Riolering	624	1.384	614	1.393
Afkoopsommen onderhoud graven	2.249	492	229	2.512
Reparatie 3e jaar WW	21	12	14	20
Verplichtingen voormalig personeel Delta	-	310	111	199

Voorzieningen	Saldo begin jaar	Toevoeging	Aanwending	Saldo einde jaar
Voorziening middelen derden	**2.984**	**2.217**	**975**	**4.226**
Totaal voorzieningen	**10.785**	**3.179**	**2.243**	**11.721**

Egalisatievoorzieningen

Voorzieningen Onderhoud gemeentelijke gebouwen en sportaccommodaties
Voor het onderhoud aan gemeentelijke gebouwen en sportaccommodaties zijn voorzieningen ingesteld, bedoeld om het onroerende goed in stand te houden op het oorspronkelijke niveau. Alle kosten van onderhoud die in het meerjarig onderhoudsplan staan, worden daaruit gedekt. Dotaties (2021: € 852.000) doen we op basis van het onderhoudsplan. De dotatie is het gemiddelde van wat er voor de planperiode nodig is aan budget en is gebaseerd op de in 2018 opgestelde onderhoudsplanningen. De werkelijke onderhoudskosten van 2021 zijn ten laste van de voorzieningen gebracht. De omvang van de voorziening voor onderhoud gemeentelijke gebouwen was zodanig hoog dat € 208.000 kon vrijvallen ten gunste van 2021. Voor een toelichting verwijzen wij u naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (2.2.3.).

Risicovoorzieningen

Voorziening Wethouders wachtgeld/pensioen vóór herindeling
Dit betreft de uit te keren pensioenen aan wethouders van de voormalige gemeenten. Met ingang van 2016 zijn er geen uit te keren wachtgelden meer. De voorziening is per ultimo van het jaar op peil gebracht om aan de toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen. Voor 2021 betekende dit dat door een hogere rekenrente een deel kon vrijvallen.

Voorziening Wachtgeld wethouders
De gemeente Bronckhorst kan op grond van de wet APPA wachtgeldverplichtingen voor (oud-)wethouders hebben. Ultimo 2021 heeft onze gemeente geen verplichtingen. We hebben het saldo van de voorziening vrij laten vallen ten gunste van het resultaat over 2021.

Voorziening Pensioen wethouders
De gemeente Bronckhorst is verantwoordelijk voor de wethouderspensioenen. Jaarlijks doteren we daarom een zodanig bedrag aan deze voorziening dat we aan onze toekomstige verplichtingen kunnen voldoen. Voor 2021 betekende dit dat door een hogere rekenrente een deel kon vrijvallen.

Voorziening A18 bedrijvenpark / DocksNLD
De gemeente Doetinchem is grondgebiedgemeente voor het A18 Bedrijvenpark. Dit bedrijvenpark bestaat uit een zuidelijk en een noordelijk deel. De exploitatieopzet is recent geactualiseerd. Het verwachte resultaat neemt verder toe en geeft op basis van de huidige kennis, aannames en verwachtingen een zodanig beeld dat de voorziening kan vrijvallen.

Voorziening Ontmanteling en ruimen drugslab
In 2020 werd een drugslab ontdekt. Voor de kosten van ontmanteling, voor zover niet verhaalbaar, troffen we een voorziening. Doordat een deel van de kosten (€ 200.000) werd vergoed door het Rijk, kon een deel van de gevormde voorziening vrijvallen (€ 166.000).

Gebiedsontwikkeling Industriepark Zelhem

Voor verliesgevende grondenexploitaties wordt direct bij het vaststellen van het grondexploitatiecomplex, inclusief de grondexploitatiebegroting, een voorziening getroffen. Op de Gebiedsontwikkeling Industriepark Zelhem is bij het vaststellen een verlies gecalculeerd. Hiervoor hebben we een voorziening getroffen. Normaliter wordt een dergelijke voorziening in de balans

gepresenteerd als waardecorrectie op de gronden in exploitatie (voorraden) tenzij de boekwaarde lager is dan de gevormde voorziening. Het surplus wordt dan opgenomen in de voorzieningen.

Voorziening middelen derden

Voorziening Re-integratietrajecten
Via de salarisadministratie houden we een premie voor Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA) in op het salaris van de medewerkers. Deze premie storten we in deze voorziening en is bestemd voor re-integratietrajecten.

Voorziening riolering
Bij het vaststellen van de tarieven houden we rekening met toekomstige vervangingsinvesteringen. Hierdoor wordt een gelijkmatige stijging van het tarief voor rioolheffingen bereikt. De reserveringsbedragen voor vervangingsinvesteringen voegen we toe aan deze voorziening en de werkelijke vervangingsinvesteringen worden hieruit gedekt.
In 2021 is € 1.384.000 toegevoegd en voor vervangingsinvesteringen een bedrag van € 614.000 ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening Afkoopsommen onderhoud graven
Het onderhoud van graven kan worden afgekocht. De afkoopsommen (€ 425.000) storten we in deze voorziening als zijnde vooruitontvangen bedragen. Hier tegenover staat een vrijval van € 229.000 ter dekking van de onderhoudskosten in de (jaarlijkse) exploitatie. Aan rente voegden we € 67.000 toe.

Voorziening reparatie 3e jaar WW
De opbouw en de maximale duur van de WW-uitkering zijn per 1 januari 2016 verkort door wijzigingen in de Wet werk en zekerheid. In de Cao Gemeenten 2016-2017 is afgesproken om deze versoberingen van de WW te repareren. Om de reparatie-uitkering te bekostigen, wordt vanaf 1 januari 2018 een kostendekkende werknemerspremie geheven waarmee gemeenten zelf het derde jaar WW kunnen financieren. De geïnde premie storten we in deze voorziening en eventuele uitkeringen worden hieruit bekostigd.

*Verplichtingen voormalig per*soneel Delta
In 2021 is de gemeenschappelijke regeling van het werkvoorzieningsschap Delta geliquideerd. Gemeente Bronckhorst fungeert als penvoerder voor de resterende financiële verplichtingen. Voor de afwikkeling van nog lopende personele verplichtingen hebben wij uit de liquidatie een uitkering ontvangen waaruit de verplichtingen worden betaald.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer, verloopoverzicht	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen		
schuldrestant per 1 januari	14.886	15.926
opgenomen geldleningen	-	-
af: aflossing leningen	1.043	1.040
schuldrestant per 31 december	**13.843**	**14.886**
- waarborgsommen		
gestort per 1 januari	8	9
vermindering / vermeerdering	-	-1
gestort per 31 december	**8**	**8**

Binnenlandse banken en overige financiële instellingen
Over de opgenomen leningen is in 2021 gemiddeld 4,5% rente vergoed. In het begrotingsjaar is voor € 647.000 aan rentelasten verantwoord. De aflossingsverplichting voor het komende jaar bedraagt € 1.047.000. Van de looptijd van het schuldrestant is het volgende overzicht te geven:

(bedragen x € 1)	
looptijd < 5 jaar	3.999.000
looptijd tussen 5 en 10 jaar	2.240.000
looptijd langer dan 10 jaar	7.604.000
Totaal	**13.843.000**

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
- kasgeldleningen	-	-
- banksaldi	-	-
- overige schulden	8.831	6.421
Totaal	**8.831**	**6.421**

De overige schulden hebben voor € 6.341.000 betrekking op af te dragen belastingen, leveringen en diensten en voor € 1.805.000 op uit te betalen uitkeringen en afrekeningen van zorgkosten. Voor verstrekt bedrijfskapitaal op basis van het BBZ, inclusief Tozoregeling, is een terugbetalingsverplichting van € 685.000 opgenomen. De afwikkeling van de overige schulden heeft een normaal verloop.

Overlopende passiva

Overlopende passiva	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
voorschotbedragen overheidslichamen		
- Europa	-	-
- rijk	2.340	4.241
- overige Nederlandse overheid	516	227
verplichtingen		
- salarissen	1	-3
- werk, inkomen en voorzieningen	-	195
- voorlopige afdrachten publiekszaken	-1	-1
- BTW / BCF-posten	72	54
- transitoria; nog te betalen bedragen	1.609	1.026
- transitoria; vooruit ontvangen bedragen	127	97
	-	
Totaal overige overlopende passiva	*1.808*	*1.368*
Totaal overlopende passiva	**4.664**	**5.836**

Verloopoverzicht voorschotbedragen overheidslichamen	Saldo begin boekjaar	Toevoegingen in het boekjaar	Vrijval in het boekjaar	Saldo einde boekjaar
Rijk				
Ministerie van SZW; vooruitontvangen uitkering	155		31	124
Ministerie van SZW; tozo	3.800	2.369	5.121	1.048
Ministerie van BZK; reductie energiegebruik	276		276	
Ministerie van BZK; vitaliseren verouderde woongebieden		924		924
Ministerie van Financiën; hulp gedupeerden toeslagen	10	19	28	
Ministerie van VWS; spuc		61	43	17

Verloopoverzicht voorschotbedragen overheidslichamen	Saldo begin boekjaar	Toevoegingen in het boekjaar	Vrijval in het boekjaar	Saldo einde boekjaar
Ministerie van VWS; spuc yz		77		77
Ministerie van VWS; sportakkoord 2020 - 2022		85		85
Ministerie van OCW; covid gerelateerde onderwijsvertragingen		65		65
Overige Nederlandse Overheid				
Provincie Gelderland; mobiliteitmakelaar	200		200	
Provincie Gelderland, dorpendeal MFA Bronckhorst		185		185
Provincie Gelderland, landschapselementen		56	41	15
Provincie Gelderland, integraal transitieplan		31	16	15
Energie Citties, subsidie		42		42
Regio Achterhoek, compactisering centrum Hengelo		157		157
Regio Achterhoek, vitaliseren verouderde woongebieden		92		92
Div. gemeenten; diverse penvoerderschappen	28	609	626	11
Totaal	**4.469**	**4.772**	**6.382**	**2.857**

3.3.4. Overige gegevens

Vennootschapsbelasting

Op basis van uitgevoerde inventarisaties en quick-scans blijkt dat de gemeente Bronckhorst geen activiteiten / exploitaties heeft die onder de vennootschapsbelasting vallen.

Borg- en garantiestellingen

Verenigingen en instellingen
Het betreft 100% borgstellingen voor leningen van een sportvereniging en verbonden partijen.
Per 31 december 2021 gaat het om een restschuld van € 53.000.

Gegarandeerde geldleningen via het WSW (Waarborgfonds sociale woningbouw)
De gemeente Bronckhorst is aangesloten bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw.
Onze gemeente staat, samen met het Rijk, indirect garant voor leningen afgesloten door woningcorporaties werkzaam binnen onze gemeente. Pas als het WSW in liquiditeitsproblemen komt, moet de gemeente achtergestelde leningen verstrekken aan het WSW.
Per 31 december 2021 gaat het om € 78.949.000 aan uitstaande gegarandeerde leningen. Het gemeentelijk aandeel hierin is 50%, zijnde € 39.474.000.

Hypothecaire leningen
De gemeente Bronckhorst is aangesloten bij het Hypotheekfonds voor overheidspersoneel.
De gemeente staat borg voor hypothecaire leningen afgesloten door haar ambtenaren. Er is een redelijke zekerheid door de in hypotheek gegeven woningen. Voor deze garanties is geen voorziening getroffen omdat hier weinig tot geen risico wordt gelopen.
Per 31 december 2021 gaat het om € 1.373.000 aan restschuld voor deze hypothecaire leningen.

Een overzicht van de borg- en garantiestellingen geven we in bijlage 4.2.

Eigen bijdragen
Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage.
Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en daarmee niet valt onder de

reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. In 2021 is voor € 278.000 aan eigen bijdrage via het CAK verantwoord.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Lening u/g
In 2008 is in het kader van het kernenbeleid een subsidie verstrekt in de vorm van een lening (€ 50.375) met een looptijd van 20 jaar. De jaarlijkse aflossingen (€ 2.520) vloeien terug in het jaarlijkse budget.

Erfpacht, koopoptie
De Hessenhal en het zwembad in Hoog Keppel zijn begin 2012 overgedragen. De ondergrond is eigendom gebleven van de gemeente en in erfpacht uitgegeven met een looptijd van 30 jaar. De erfpachter heeft het recht om op of na 1 januari 2017 de gronden te verwerven tegen een bij het aangaan van de erfpachtovereenkomst vastgestelde vaste koopprijs.

Beschermd wonen
De werkzaamheden rondom beschermd wonen en maatschappelijke opvang worden tot 2023 uitgevoerd door de centrumgemeente (gemeente Doetinchem). Op de door de gemeente Doetinchem ontvangen middelen (2015-2020) is een positief resultaat ontstaan. Dit resultaat is volgens een verdeelmodel afgerekend met de regiogemeenten. Over het jaar 2021 volgt nog een afrekening. Er is nog geen indicatie om welk bedrag dit zal gaan.

Meerkosten zorg
Meerkosten zorg, bijvoorbeeld extra beschermingsmiddelen of huur van extra lokaties om aan de richtlijnen van het RIVM te voldoen, kunnen door zorgaanbieders op basis van de meerkostenregeling coronacrisis worden gedeclareerd. De Achterhoekse gemeenten hebben afgesproken dat declaraties tot 28 maart 2022 kunnen worden ingediend. De omvang van de te verwachten kosten is onbekend.

Afkoop onderhoud graven
Het onderhoud voor graven kan worden afgekocht. Door het ontbreken van de juiste en volledige gegevens tot en met 2007 is besloten de tot dan opgebouwde bestemmingsreserve in een aantal jaren vrij te laten vallen. De laatste vrijval is in 2015 verwerkt. Nog lopende afgekochte rechten, afgekocht in de periode vóór 2008, blijken niet uit de balans. De onderhoudsverplichting en de daarmee samenhangende onderhoudskosten worden jaarlijks opgenomen in de begroting.

Vakantierechten personeel
Onze medewerkers hebben recht op vakantie- en verlofdagen. Aan het einde van het jaar zijn niet alle rechten opgenomen. De geldelijke waarde schatten wij per 31 december in op € 292.000. Doordat er jaarlijks een vergelijkbaar recht bestaat, nemen wij geen verplichting op in de balans.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen; langlopende overeenkomsten
In het BBV is opgenomen dat in de toelichting op de balans de belangrijke financiële verplichtingen moeten worden vermeld. De belangrijkste niet uit de balans blijkende verplichtingen op basis van langlopende overeenkomsten noemen wij hieronder.

Verplichting ultimo boekjaar	Looptijd	Omschrijving
95.000	2022	Met Schoonmaakbedrijf Drost en Zonen BV is een contract afgesloten voor schoonmaakonderhoud, glasbewassing en sanitaire voorzieningen op diverse locaties. Dit contract liep van 2014-2018. Voor 2022 is voor de vierde keer gebruik gemaakt van het optierecht.
132.000	2023	Met Appel BV is een contract afgesloten voor catering. Het contract kan 4 keer met 12 maanden worden verlengd. Voor 2021 is voor de vierde keer gebruik gemaakt van het optierecht. Het college heeft op 21 december besloten af te wijken van het inkoop- en aanbestedingsbeleid en met Appel een 1 op 1 overeenkomst aan te gaan voor de perioden 2022 en 2023
96.750	2015 - 2024	Met Stedin Meetbedrijf (Joulz) is een contract afgesloten voor het leveren van meetgegevens (uitrol slimme meters). Het contract loopt t/m 2024 en kan met 5 jaar worden verlengd. In verband met de afronding van het project start de contractperiode overeenkomstig artikel 3.1 in 2018.
p.m.	doorlopend	Netterden Zand en Grind en Zand BV; levering Achterhoeks Padvast
700.000	doorlopend	Met leveranciers (PinkRoccade, Simgroep, Decade, Esri, Roxit en Centric) zijn vanaf de start van Bronckhorst in 2005 contracten afgesloten voor onderhoud of huur van programmatuur Daarna zijn ook contracten afgesloten voor afzonderlijke modules. De contracten zijn jaarlijks opzegbaar. De contractwaarde ramen we op basis van de uitgaven 2019.
41.667	2016-2022	Met Spie MER ICT is een contract afgesloten voor telefonie. Het contract is verlengd tot en met april 2022. Per 1 mei 2022 wordt de telefonie afgenomen van ICT-Samen Doetinchem
70.000	2019 - 2024	Coffee Fresh Westhoff, huur van warme drankenautomaten inclusief ingrediënten. Optie om het contract drie keer met één jaar te verlengen.
1.050.000	doorlopend	Met de gemeente Doetinchem is een ICT-samenwerking overeengekomen.
3.023.316	2021 -2025	Voor het heffen en innen van de gemeentelijk belastingen is met GBTwente een FUO (fiscale uitvoeringsovereenkomst) afgesloten. Opzeggen van de overeenkomst kan tot een jaar voor afloop van de contractperiode (december 2024). Vanaf 2026 is het contract voor onbepaalde tijd.
210.000	2022 - 2025	Unit4; programmatuur voor het voeren van de financiële administratie. Cotract voor onbepaalde tijd met eerste opzegtermijn na 4 jaar.
138.000	2022 - 2023	Stolwijk Kelderman Accountant; controle jaarrekening, verstrekken van de controleverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen als bedoeld in artikel 213 van de gemeentewet periode 2018 - 2021. Optie om de overeenkomst tweemaal met twee jaar te verlengen. Van de eerste optie is gebruik gemaakt.

Bedragen x € 1

3.4. Toelichtingen baten en lasten programmarekening

3.4.1. We sluiten het begrotingsjaar af met een positief resultaat

We hebben over 2021 een positief resultaat
We sluiten het jaar af met een voordelig saldo van € 9.424.000. Bij de begroting, en de daarop tussentijds aangebrachte wijzigingen, gingen we nog uit van een voordelig resultaat van € 3.679.000. In onderstaand overzicht geven we u een overzicht op hoofdlijnen.

Mutatie eigen vermogen	Raming	Rekening
Baten	90.349	92.365
Lasten	93.837	90.094
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	**-3.488**	**2.271**
Toevoeging aan reserves	459	459
Onttrekking aan reserves	7.626	7.612
Gerealiseerde resultaat	**3.679**	**9.424**

In de loop van het jaar voerden we wijzigingen door
In november 2020 stelde u een sluitende begroting vast. De daarna doorgevoerde wijzigingen hebben geleid tot een begrotingsoverschot van € 3.679.000. De wijzigingen leest u in onderstaand overzicht.

Omschrijving	Voordelig	Nadelig	Bedrag
Primitieve begroting / Programmaplan			-198
Effecten 1e begrotingswijzinging 2021		4.220	
Bijstellingen na 1e begrotingswijziging 2021		87	
Bijstelling nav decembercirculaire 2020	548		
Effecten1e tussenrapportage 2021	2.919		
Effecten 2e tussenrapportage 2021	1.918		
Opheffen BR Sociaal domein	2.057		
Bijstelling nav septembercirculaire 2021	683		
Bijstellingen na 2e tussenrapportage 2021	58		
Totaal mutaties	*8.183*	*4.307*	*3.877*
Totaal geraamd resultaat			**3.679**

Voor 2021 maken we nog een onderscheid tussen het resultaat op het sociaal domein en de overige programma's. Voor het geraamde resultaat, inclusief de wijzigingen, geven we onderstaande overzicht.

	Sociaal domein	Overige programma's
Omschrijving		
Primitieve begroting / Programmaplan	-198	-
Wijzigingen met een positief effect	3.085	3.040
Wijzigingen met een negatief effect	-3.851	-456
Geraamd resultaat	**-963**	**2.585**
Opheffen BR Sociaal domein	2.057	
Geraamd resultaat na opheffen BR Sociaal Domein	**1.094**	**2.585**

Het gerealiseerde voordelig resultaat bedraagt € 9.424.000 respectievelijk € 2.720.000 voor het sociaal domein en € 6.704.000 op de overige programma's.

Beschikkingen en toevoegingen aan de reserves
De individuele beschikkingen en toevoegingen aan de reserves geven we verderop in dit hoofdstuk weer in de toelichting op de baten en lasten op kostensoort (3.4.6).

Resultaat

Het resultaat is € 5.745.000 voordeliger dan we hadden verwacht. De afwijkingen op de programma's lichten we in hoofdlijnen toe bij het onderdeel 'Wat heeft het gekost' en in de Taakveldenrekening 2021.

3.4.2. We weten wat onze dekkingsmiddelen zijn

Een overzicht van onze dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijzigingen	Rekening 2021
Onvoorziene uitgaven (A)	**-**	**138**	**13**	**-**
Lokale heffingen				
- Onroerende zaakbelastingen woningen	5.108	5.250	5.250	5.257
- Onroerende zaakbelastingen eigenaren niet woningen	1.636	1.601	1.601	1.589
- Onroerende zaakbelastingen gebruikers niet woningen	952	924	924	927
- Forensenbelasting	68	65	65	68
- Toeristenbelasting	246	260	260	375
- Reclamebelasting	143	125	125	140
Lokale heffingen (B)	**8.153**	**8.225**	**8.225**	**8.357**
Algemene uitkering				
- Algemene uitkering	47.037	47.286	50.057	50.753
- Uitkering sociaal deelfonds	6.810	6.376	7.200	7.299
Algemene uitkering (C)	**53.847**	**53.662**	**57.257**	**58.052**
Dividend / winstuitkering				
- Alliander	448	200	370	370
- BNG	92	120	131	131
Dividend (D)	**540**	**320**	**501**	**501**
Overige algemene dekkingsmiddelen (E)	***36***	***-1.984***	***-402***	***-160***
Saldo financieringsfunctie (F)	**-62**	**313**	**4**	**-42**
Totaal dekkingsmiddelen (A t/m F)	**62.515**	**60.673**	**65.598**	**66.708**

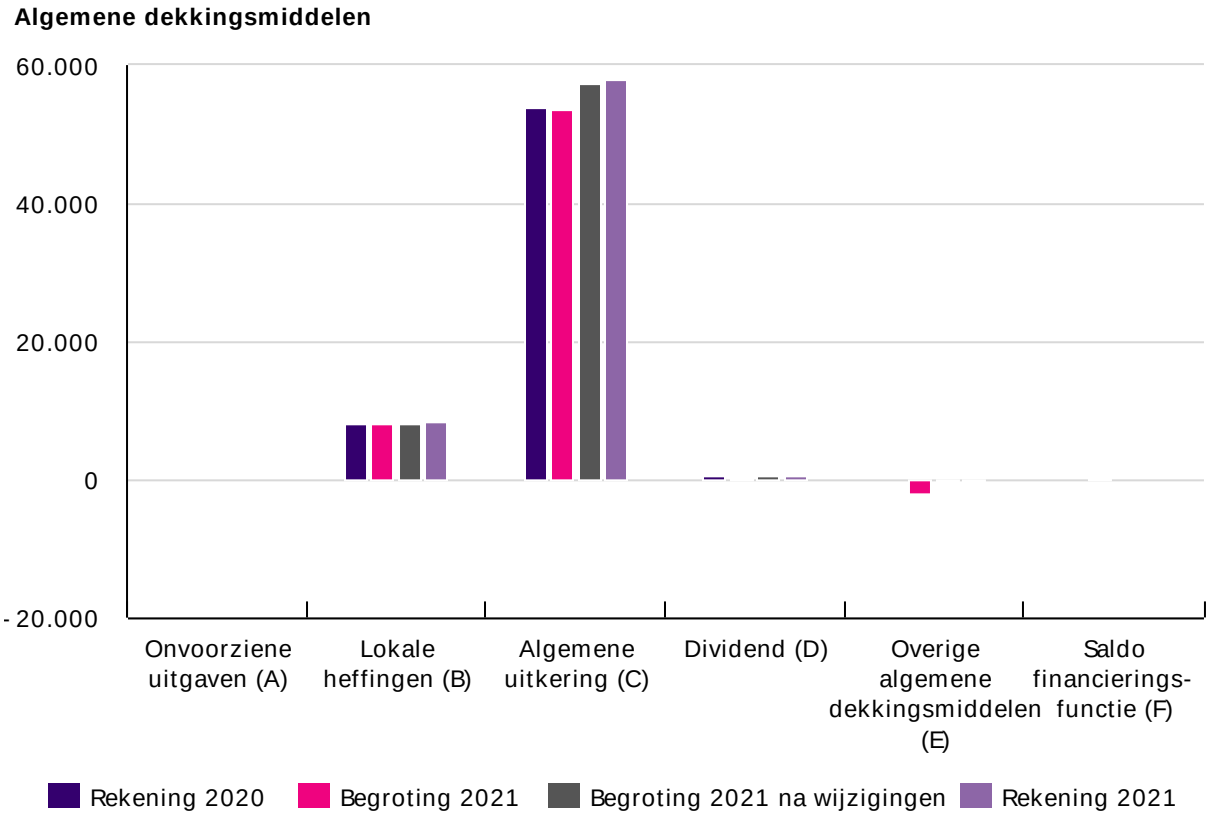

We leggen uit hoe we aan onze dekkingsmiddelen komen
We gebruiken de financiële middelen voor onze maatschappelijke doelen en verantwoordelijkheden richting onze burgers. We lichten ze hieronder toe.

Onvoorziene uitgaven
De begroting kent een post voor onvoorziene uitgaven. In de Financiële verordening Bronckhorst is dit bedrag gesteld op € 3,50 per inwoner. We gebruiken dit om eenmalige kosten te dekken die voldoen aan de drie 'O-criteria': onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar. In 2021 hebben we dit budget gebruikt voor de herstelmaatregelen van de constructiefout in de vloer van de basisschool De Rank in Toldijk en voor de licentiekosten van het nieuwe financiele pakket.

Lokale heffingen
Deze baten betalen onze inwoners. Begraafrechten, riool- en afvalstoffenheffing staan niet in het overzicht. De opbrengsten hiervan zijn bedoeld om de kosten daarvan te dekken.
De toeristenbelasting en de reclamebelasting zetten we respectievelijk in voor toeristische uitgaven en subsidie aan ondernemersverenigingen en Industriekring Zelhem binnen deelprogramma 3A Economie (2.1.3). Over de lokale heffingen leest u meer in de paragraaf Lokale heffingen (2.2.1).

Algemene uitkering (inclusief sociaal domein)
De verantwoording van de Algemene uitkering Gemeentefonds in 2021 valt € 796.000 hoger uit dan in de begroting (inclusief wijzigingen) was opgenomen. Dit bedrag komt precies overeen met de uitkomst van de Decembercirculaire 2021. Hierover hebben wij u via de actieve informatievoorziening geïnformeerd. Besluiten genomen na 1 januari om begrotingen van het voorgaande jaar bij te stellen, mogen we niet meer opnemen. Om deze reden is de Decembercirculaire niet als begrotingswijziging verwerkt in 2021.
De hogere Algemene uitkering heeft voor € 486.000 betrekking op het sociaal domein (waarvan € 185.000 coronagelden), € 111.000 heeft betrekking op uitgaven in de toekomst (waarvan € 66.000 coronagelden) en € 199.000 geeft een voordelig resultaat in 2021 (waarvan € 31.000 betrekking heeft op nabetalingen over 2018 tot en met 2020).

Dividend
We nemen deel in 7 bedrijven. Van 2 bedrijven (Alliander en BNG) ontvangen we dividend. Meer Informatie over de deelnemingen staat in de paragraaf Verbonden partijen (2.2.6).

Overige algemene dekkingsmiddelen
In de begroting hebben we onder deze noemer 2 stelposten staan. Eén voor het flexibele personeelsbudget en één voor uit te werken (nieuw) beleid voor in totaal € 1.984.000.
We hebben van de post personeel € 549.000 niet besteed en voor de post uit te werken beleid is € 81.000 niet gebruikt.
Naast deze 2 stelposten ramen en verwerken we onder deze noemer ook incidentele baten en lasten die niet rechtstreeks toegerekend kunnen worden aan (deel)programma's. Voor 2021 waren dat de verwachte loonkosten door de CAO-aanpassing (€ 350.000), de vrijval op de voorziening onderhoud gebouwen (€ 208.000) en niet te verhalen btw (€ 23.000).

Saldo financieringsfunctie
De financieringsaanpak vindt u in de paragraaf Financiering (2.2.4).

Indicatoren

Lokale indicatoren
We hebben geen lokale indicatoren vastgesteld.

Landelijke indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren	Bron	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Gelderland 2021
Gemiddelde WOZ waarde (x € 1.000)	CBS 2021	€ 272	€ 291	€ 304	€ 281

Landelijk vastgestelde indicatoren	Bron	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Gelderland 2021
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden (in euro's)	COELO 2021	€ 757	€ 761	€ 876	€ 740
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in euro's)	COELO 2021	€ 828	€ 793	€ 917	€ 800

Risico's
We hebben hier geen risico's benoemd.

3.4.3. We hebben inzicht in onze overhead

Indicatoren

Lokale indicatoren
We hebben geen lokale indicatoren vastgesteld.

Landelijke indicatoren

Landelijk vastgestelde indicatoren	Bron	Begroot 2021	Realisatie 2021
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	Rekening 2021	7,87	7,84
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	Rekening 2021	7,39	7,46
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	Rekening 2021	758	733
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	Rekening 2021	9,2%	9,6%
Overhead (% van totale lasten)	Rekening 2021	11,4%	11,4%

Risico's
We hebben hier geen risico's benoemd.

Wat zijn de kosten

Omschrijving	Begroting 2021 (na wijziging)	Rekening 2021
Lasten		
Personeelskosten / personeel van derden	6.247	6.276
Energiekosten	42	81
Belastingen	9	2
Leveringen en diensten derden	3.711	3.380
Dotatie voorziening onderhoud	228	228
Kapitaallasten	735	732
Totaal lasten	**10.970**	**10.699**
Baten		
Vergoedingen voor personeel	52	105
Huren	177	157
Leveringen en diensten	-	50
Bijdragen instanties / overig	14	86
Totaal baten	**243**	**398**
Saldo	**10.728**	**10.301**
Overheadpercentage (landelijke norm)	**11,4%**	**11,4%**
Overheadpercentage (gemeentelijke norm)	**69%**	**67%**

De wet geeft een kengetal voor vergelijkingen van programma's of taakvelden
In de voorgeschreven kengetallen wordt de overhead uitgedrukt in een percentage van de totale lasten van de programma's. De kosten van overhead moeten we apart administreren en zitten niet in de totale lasten van de (deel)programma's zoals getoond in de programma's in de programmaverantwoording. Voor een beeld van de totale lasten inclusief overhead van een programma tellen we dus het voornoemd percentage volgens de landelijke norm op bij de totale lasten van de (deel)programma's.

We gebruiken een ander kengetal voor bijdragen binnen kostprijzen
Voor de berekening van kostprijzen werken we met een ander percentage, namelijk de verhouding totale overhead ten opzichte van de totale loonkosten. Dit percentage volgens de

gemeentelijke norm is 67% (2020: 62%). Dit percentage geeft een beter beeld van toe te rekenen kosten, want het is gerelateerd aan de eigen primaire werkzaamheden (loonkosten).

We hebben kredieten voor investeringen in onze overhead

Omschrijving	Jaar	Krediet	Besteed t/m 2020	Besteed in 2021	Restant krediet
Bedrijfsauto's elektrisch	2018	180	-	-	180
Biometrie	2020	105	-	-	105
Bureau's	2020	175	-	-	175
Keukeninrichting	2020	70	-	-	70
Vergaderruimten	2020	200	-	35	165
Vloerbedekking	2020	180	-	34	146
Koeling in MER	2020	26	-	-	26
Investeringen Overhead		936	-	70	

Dekking projectkosten uit reserves

Naast de jaarlijkse budgetten gebruiken we ook reserves binnen de bedrijfsvoering. Dat ziet u hieronder:

Omschrijving	Besluit	Reserve	Toevoeging	Onttrekking
Derving Nuondividend	basis begroting	Bestemmingsreserve Derving Nuon dividend		287
Huisvesting (gemeentehuis)	basis begroting	Bestemmingsreserve Gemeentehuis		150
Vrijval Iza gelden (20jr)	basis begroting	Bestemmingsreserve Gemeentehuis		12
Huisvesting (gemeentewerf Hengelo)	basis begroting	Bestemmingsreserve Gemeentehuis		15
Ontwikkeling datagestuurd werken	R 24-06-2021 (JR20)	Algemene reserve		59
Beschikking reserves Overhead			**-**	**523**

3.4.4. We geven informatie over Wet Normering Topsalarissen (WNT)

Op grond van de WNT wordt in de jaarrekening informatie opgenomen over de bezoldiging van onze (voormalige) topfunctionarissen.

Omschrijving	B.J. Drewes	M. van Bergen
Functiegegevens	directeur	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	105.194	87.348
Beloningen betaalbaar op termijn	20.316	15.935
Subtotaal	*125.510*	*103.283*
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	209.000	209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging 2021	**125.510**	**103.283**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2020	B.J. Drewes
Functiegegevens	directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	104.299
Beloningen betaalbaar op termijn	19.173
Subtotaal	*123.472*
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	201.000
Bezoldiging 2020	123.472

We hebben binnen onze organisatie geen medewerkers die meer verdienen dan volgens de WNT is toegestaan en voldoen hiermee aan onze verplichtingen in het kader van de WNT.

3.4.5. We tonen onze baten en lasten op kostensoort

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijzigingen	Rekening 2021
Baten				
Algemene uitkering	53.847	53.662	57.257	58.052
Overige inkomensoverdrachten	13.271	6.178	9.612	10.733
Belastingen	12.745	12.965	12.965	13.143
Overige opbrengsten, huren en pachten, leges	7.180	9.276	8.089	8.913
Dividend en -winstuitkering	540	320	501	501
Verkoop grond en overige duurzame goederen	1.589	-	814	1.443
Totaal baten	**89.172**	**82.400**	**89.237**	**92.786**
Lasten				
Personeelskosten	24.081	24.208	25.417	25.142
Afschrijvingen	2.855	3.379	2.930	2.924
Inkomensoverdrachten	40.369	35.266	40.658	40.274
Kosten derden	17.189	18.166	20.496	18.685
Dotaties voorzieningen	2.492	1.992	2.137	1.906
Aankoop grond en overige duurzame goederen	19	-	-	246
Totaal lasten	**87.004**	**83.010**	**91.638**	**89.177**
Rente				
Rente baten	51	85	79	42
Rente lasten	781	752	740	735
Saldo rente lasten	**731**	**667**	**662**	**693**
Activering grondenexploitaties	906	-	426	644
Saldo van baten en lasten	**531**	**-1.277**	**-3.488**	**2.271**
Toevoegingen en onttrekkingen reserves				
Toevoegingen aan reserves	-	-	459	459
Onttrekkingen aan reserves	2.393	1.079	7.626	7.612
Gerealiseerde resultaat	**2.924**	**-198**	**3.679**	**9.424**
(- = tekort)				

3.4.6. Wat geven we anders uit dan verwacht

In de toelichting op kostensoorten vergelijken we de ramingen 2021, na tussentijdse wijzigingen, met werkelijke uitkomst over 2021.

Algemene uitkering
De begrote Algemene uitkering is gebaseerd op de circulaires tot met september. Voor een toelichting op de hogere Algemene uitkering verwijzen we u naar de toelichting op de algemene dekkingsmiddelen (3.4.2).

Algemene uitkering	Begroting na wijziging	Rekening
Algemene uitkering gemeentefonds	50.057	50.753
Uitkering deelfonds sociaal domein	7.200	7.299
Totaal Algemene uitkering	**57.257**	**58.052**

Overige inkomensoverdrachten
We laten hier zien welke bijdragen wij van het Rijk en overige overheidsinstanties ontvangen. Bij de bijdragen van het Rijk zien we de niet geraamde bijdrage voor het project Reductie Energiegebruik (€ 276.000) en een lagere bijdrage voor Tozo. We hadden minder Tozo-uitkeringen dan verwacht (€ 1.085.000). We hebben daarnaast coronacompensatie ontvangen voor sport (€ 274.000) en de tegemoetkoming voor verhuurders van sportaccommodaties (€ 278.000). Daar tegenover staan de lagere huuropbrengsten.
Ook de overige bijdragen zijn hoger dan verwacht. Het gaat om de niet geraamde bijdragen voor de gebiedsontwikkeling Industriepark (€ 400.000), de bijdrage voor het project Duurzame Mobiliteit Achterhoek (€ 200.000), het penvoerderschap voor het Regionaal Datacentrum Achterhoek (€ 545.000), de doorbelasting/vergoeding voor de het project Kavelruil (€ 175.000) en de ontvangen vergoedingen voor personeel (€ 129.000).

Overige inkomensoverdrachten	Begroting na wijziging	Rekening
Participatie:		
- bijdragen rijk	7.316	6.866
- bijdragen en verhaal	616	680
Overige bijdragen overheidsinstanties	1.680	3.173
Overige	-	13
Totaal overige inkomensoverdrachten	**9.612**	**10.733**

Belastingen
Voor een toelichting op de belastingen en heffingen verwijzen we u naar de paragraaf Lokale heffingen (2.2.1).

Belastingen	Begroting na wijziging	Rekening
Onroerende zaakbelastingen:		
- woningen	5.250	5.257
- niet woningen, eigenaren	1.601	1.589
- niet woningen, gebruikers	924	927
Toeristenbelasting	260	375
Forensenbelasting	65	68
Reclamebelasting	125	140
Rioolheffingen:		
- woningen	4.272	4.335
- niet woningen	468	452
Totaal belastingen	**12.965**	**13.143**

Overige opbrengsten, huren en pachten en leges

Huren en pachten, leges en overige opbrengsten	Begroting na wijziging	Rekening
Pachten	27	22
Huren		
- woningen	26	7
- overige gebouwen	725	479
- gronden	10	4
Leges		
bestemmingsplannen, bouw, sloop en vrijstellingen	1.329	1.281
rijbewijzen en reisdocumenten	331	371
overige leges	114	163
Overige opbrengsten		
afvalstoffenheffing	3.713	3.919
opbrengst grondstoffen (afvalstoffenheffing)	352	440
lijkbezorgingsrechten	544	549
overig	918	1.677
Totaal overige opbrengsten, huren en pachten en leges	**8.089**	**8.913**

Huren overige gebouwen

We hebben een deel van de huren voor sportaccomodaties kwijtgescholden in verband met de covid19 pandemie. Hierdoor zijn lagere huuropbrengsten verantwoord. Deze lagere huuropbrengst kregen we gecompenseerd door het Rijk.

Afvalstoffenheffing en lijkbezorgingsrechten

Voor een toelichting op de heffingen verwijzen we u naar de paragraaf Lokale heffingen (2.2.1).

Dividend en winstuitkering

Voor een toelichting verwijzen we u naar de paragraaf Verbonden partijen (2.2.6).

Dividend, winstuitkering	Begroting na wijziging	Rekening
Bank Nederlandse Gemeenten	131	131
Alliander	370	370
Totaal dividend en winstuitkering	**501**	**501**

Verkoop grond en overige duurzame goederen

We hebben kavels grond verkocht op de bedrijvenparken Winkelskamp (€ 371.000), Vinkenkamp (€ 386.000) en Steenderdiek (€ 247.000). Van het CPO-project zijn de kavels in Vorden verkocht (€ 353.000). In de begroting hadden we rekening gehouden met de verkoop op Winkelskamp en de Vinkenkamp. Voor een totaaloverzicht van de mutaties in de grondexploitaties verwijzen we naar de balans, onderdeel Voorraden (3.3.2).

Personeelskosten

Personeelskosten	Begroting na wijziging	Rekening
Vergoeding raadsleden	373	393
College	457	460
Griffie	245	276
Ambtenaren burgerlijke stand	8	9
Wsw	2.506	2.480
Gemeentelijke organisatie	21.828	21.524
Totaal personeelskosten	**25.417**	**25.142**

We hebben minder gebruikt van de stelpost voor flexibel formatiebudget door het niet kunnen invullen van vacatures. Met het onbestede bedrag hebben wij de verwachte nabetaling van salarissen door de afgesloten CAO voor gemeentepersoneel gedekt.

Afschrijvingen

Afschrijvingen	Begroting na wijziging	Rekening
Programma 1 Zorg en ondersteuning	2	2
Programma 2 Wonen en leefomgeving	2.164	2.158
Programma 3 Bedrijvigheid en ontwikkeling	196	196
Overhead	568	568
Totaal afschrijvingen	**2.930**	**2.924**

Inkomensoverdrachten

We geven in het onderstaande overzicht een globaal inzicht in de kosten voor sociale uitkeringen, subsidies en bijdragen. Onder de tabel lichten we een aantal posten toe.

Inkomensoverdrachten	Begroting na wijziging	Rekening
Afdracht leges	**133**	**165**
Sociale uitkeringen in natura	18.975	20.248
Sociale uitkeringen in geld	8.969	7.464
Subsidies:		
VVV	118	69
Peuterspeelzalen	40	38
Yunio	463	463
Bibliotheken	647	671
Dierenopvang	50	50
Overige marktpartijen	8	8
Raadfracties	6	1
Overige subsidies	3.649	3.858
Bijdragen gemeenschappelijke regelingen:		
Regio Achterhoek	246	246
VNOG	2.079	2.079
GGD	581	587
Laborijn	1.606	1.632
ECAL	257	247
Overige bijdragen	10	-125
Gemeentelijke bijdragen:		
VNG	156	147
Circules BV	2.501	2.210
Overige gemeentelijke bijdragen	6	1
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	155	216

Inkomensoverdrachten	Begroting na wijziging	Rekening
Totaal inkomensoverdrachten	**40.658**	**40.274**

Uitkeringen
Voor de uitkeringen in natura zien we hogere lasten voor de jeugdzorg (€ 1.156.000) terwijl de Participatie-uitkeringen juist lager uitvallen dan geraamd (€ 563.000). Voor de Tozo-regeling zijn we door het Rijk gebudgetteerd op € 2,3 mln via een rijksbijdrage. De aanspraken hierop komen uit op € 1,3 mln.

Subsidies
De beschikbare subsidiegelden voor armoedebestrijding voor jeugd en ouderen worden met € 145.000 onderschreden en we hebben een innovatiesubsidie terug ontvangen (€ 50.000). Tegenover deze voordelen zien we de niet geraamde verstrekkingen voor het project Reductie Energiegebruik (€ 325.000), die overigens is afgedekt door een bijdrage van het Rijk, en (hoger dan geraamde) doorbetalingen van coronacompensaties (€ 131.000).

Overigen
We hebben de liquidatieuitkering van het werkvoorzieningsschap Delta onder de overige bijdragen verantwoord (€ 136.000).

Kosten derden, aankoop grond en overige duurzame goederen
Door de veelheid aan activiteiten binnen een programma geven wij van de meest in het oog springende afwijkingen tussen de geraamde kosten en de werkelijke besteding een toelichting.

Kosten derden	Begroting na wijziging	Rekening
Zorg en ondersteuning	3.494	2.162
Wonen en leefomgeving	8.040	7.663
Wonen en leefomgeving (riolering)	931	1.017
Bedrijvigheid en ontwikkeling	2.404	2.055
Bedrijvigheid en ontwikkeling (afval)	344	325
Besturen	818	705
Algemene dekkingsmiddelen	701	1.300
Overhead	3.752	3.458
Onvoorzien	13	
Totaal kosten derden	**20.496**	**18.685**

Zorg en ondersteuning
Binnen programma Zorg en ondersteuning zien we de nog niet bestede coronagelden, lagere kosten voor de uitvoering van de Tozo en de nog niet ingezette middelen voor Beschermd wonen.

Wonen en leefomgeving
In het programma Wonen en leefomgeving zien we dat de uitvoering van het bomenonderhoud is vertraagd en het verkeersluw maken van de Hummeloseweg. Verder bleven de kosten voor het project Omgevingswet beneden de raming.

Bedrijvigheid en ontwikkeling
Doordat de uitvoering van een deel van de activiteiten in het project Vitale Kernen in 2022 start, geeft het programma Bedrijvigheid en ontwikkeling een onderschrijding hiervoor te zien.

Algemene dekkingsmiddelen
Onder de Algemene dekkingsmiddelen verantwoorden wij ook het penvoerderschap voor het Regionaal Datacentrum Achterhoek en het project Duurzame Mobiliteit Achterhoek. Hiervoor namen wij geen ramingen op (zie ook hiervoor bij overige inkomensoverdrachten).

Dotaties voorzieningen

Dotatie voorzieningen	Begroting na wijziging	Rekening
Pensioen- en wachtgeldverplichtingen	110	-272
Sportaccommodaties	319	319
Gemeentelijke gebouwen	532	532
Vervangingsinvesteringen riolering	1.384	1.384
Voorziening Gebiedsontwikkeling Industriepark Zelhem		500
Vrijval voorziening gemeentelijke gebouwen	-208	-208
Vrijval voorziening ontmanteling drugslab		-166
Vrijval voorziening Regionale bedrijventerreinen		-182
Totaal dotaties voorzieningen	**2.137**	**1.906**

Pensioen- en wachtgeldverplichtingen
De voorzieningen hebben we op peil gebracht in overeenstemming met gehanteerde uitgangspunten en de uitgevoerde actuariële berekeningen. Door een hogere rekenrente, gehanteerd bij de actuariële berekening, kon een deel van de getroffen voorzieningen vrijvallen. Meer informatie vindt u in de toelichting op de balans (3.3.3).

Onderhoud sportaccommodaties en gemeentelijke gebouwen
De dotaties aan deze voorziening zijn gebaseerd op de in 2018 geactualiseerde onderhoudsplanningen. De onderhoudsvoorziening voor gemeentelijke gebouwen bleek te hoog te zijn, zodat wij een deel hiervan hebben laten vrijvallen.

Vervangingsinvesteringen in riolering
Met vervangingsinvesteringen in riolering houden we rekening in de tariefstelling. De hiervoor ontvangen baten zijn toegevoegd aan de voorziening. We dekken hieruit de daadwerkelijke vervangingsinvesteringen.

Gebiedsontwikkeling Industriepark Zelhem
Voor verliesgevende grondenexploitaties wordt direct bij het vaststellen van het grondexploitatiecomplex, inclusief de grondexploitatiebegroting, een voorziening getroffen. Op de Gebiedsontwikkeling Industriepark Zelhem is bij het vaststellen een verlies gecalculeerd. Hiervoor hebben we een voorziening getroffen.

Vrijval voorziening ontmanteling drugslab
In 2020 ontdekten we een drugslab. Voor de kosten van ontmanteling, voor zover niet verhaalbaar, troffen wij een voorziening. Achteraf kregen wij toch een deel vergoed van het Rijk zodat een deel van de voorziening kon vrijvallen.

Vrijval voorziening Regionaal bedrijventerrein
Door gunstige ontwikkelingen op het regionaal bedrijventerrein konden we het resterende deel van de getroffen verliesvoorzieningen laten vrijvallen.

Rente baten, rente lasten

Rente	Begroting na wijziging	Rekening
Rente baten:		
Rente baten	66	35
Personeelshypotheken	12	7
Rente lasten:		
Leningportefeuille	647	647
Rekening-courant, kortlopende leningen en kosten	1	1
Beheerkosten SvN	25	18

Rente	Begroting na wijziging	Rekening
Toevoeging rente voorziening afkoop onderhoud graven	67	67
Totaal rente	**662**	**691**

Activering grondenexploitaties
De activering heeft betrekking op het overbrengen van de mutaties in de grondenexploitatie naar de balans, onderdeel Voorraden (3.3.2). De mutaties zijn als volgt weer te geven:

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Grondverwerving, bouw- woonrijp maken, plankosten ed.	191		478
Rentekosten			
Afsluiten complexen	288	368	637
Grondverkopen, overige opbrengsten	-1.385	-794	-1.759
Totaal activering voorraad grond	**-906**	**-426**	**-644**

Toevoeging aan reserves

Toevoeging reserves	Besluit	Begroting na wijziging	Rekening	I / S
Toevoeging begrotingsoverschot aan BR Sociaal domein	R 05-11-2020	459	459	I
Totaal toevoeging aan reserves		**459**	**459**	

Onttrekkingen aan reserves

Onttrekking reserves	Besluit	Begroting na wijziging	Rekening	I / S
Bijzondere bijstand t.l.v. Minimafonds	basisbegroting		6	S
Uitvoeringskosten Tozo	R 24-06-2021	120	120	I
Armoedebestrijding Jeugd	R 24-06-2021	104	104	I
Coronacompensatie, divers	R 24-06-2021	213	213	I
Invoer wet inburgering, statushouders	R 24-06-2021	122	122	I
Beschermd wonen	R 24-06-2021	400	400	I
Aanpak dak- en thuisloosheid	R 24-06-2021	18	18	I
Opheffen BR Sociaal domein	R 11-11-2021	2.057	2.057	I
Invoering omgevingswet implementatiekosten	R 05-11-2020	680	680	I
Onderhoud bomen	R 24-06-2021	520	520	I
Verkeersaanpassingen Hummeloseweg	R 24-06-2021	100	100	I
Voorb. Uitv. Plan Bloemenbuurt Zelhem	R 24-06-2021	25	25	I
Voorb. VO-school Vorden	R 24-06-2021	110	110	I
Coronacompensatie, maatschappelijke organisaties	R 24-06-2021	277	277	I
Subsidie afkoppelen verharding	R 24-06-2021	64	64	I
Implementatie omgevingswet	R 24-06-2021	222	222	I
Vitale kernen	R 24-06-2021	345	345	I
Vitaalbuitengebied, erf-coaches	R 24-06-2021	80	80	I
Gebiedsprocessen bedrijfsterreinen / revitaliseren	R 29-05-2019	10	10	I
Revitaliseren bedrijventerreinen	R 24-06-2021	90	90	I
Beleidsvisie toerisme	R 24-06-2021	50	50	I
Risicodialoog klimaatadaptatie en actieplan	R 29-05-2019	5	5	I
Startnotitie Op weg naar aardgasvrij	R 29-05-2019	100	100	I
Klimaat	R 24-06-2021	80	80	I
Regeling reductie energieverbruik	R 24-06-2021	36	36	I
Rekenekamercommissie	R 24-06-2021	11	11	I
Coronacompensatie verkeizingen	R 24-06-2021	83	83	I
Project converteren objecten m3 naar m2	R 29-05-2019	140	140	I
Dekking bijdragen ineens investeringsagenda	R 11-11-2021	100	80	I
Coronacompensatie overig	R 24-06-2021	78	78	I

Onttrekking reserves	Besluit	Begroting na wijziging	Rekening	I / S
Incidentele dekking tekort 2021	R 24-06-2021	863	863	I
Derving Nuondividend	basisbegroting	287	287	S
Huisvesting (gemeentehuis / werf)	basisbegroting	177	177	S
Ontwikkeling datagestuurd werken	R 24-06-2021	59	59	I
Totaal onttrekking aan reserves		**7.626**	**7.612**	

(I = incidentele onttrekking reserve; S = structurele onttrekking reserve)

3.4.7. We laten de incidentele baten en lasten zien

Volgens de voorschriften van de toezichthouder (Provincie Gelderland) worden baten en lasten als incidenteel aangemerkt wanneer ze de begroting niet meer dan drie achtereenvolgende jaren beïnvloeden. Tijdelijke geldstromen, waarvan de eindigheid vastligt, merken we ook als incidenteel aan. De toezichthouder gebruikt dit overzicht om te bepalen of onze financiële positie materieel sluitend is (in meerjarenperspectief). Voor de bepaling van dat beeld worden de incidentele baten en lasten namelijk buiten beschouwing gelaten.

Van de incidenteel opgenomen baten en lasten in de rekening is het onderstaande overzicht te geven.

Omschrijving	Begroting	Rekening
Corona middelen (alle programma's)		
Resultaatbestemming 2020	651	545
Rijksmiddelen 2021	-1.277	-1.529
Bestedingen 2021	1.277	402
Coronamiddelen	**651**	**-581**
Zorg en ondersteuning		
Innovatiebudget	-	-50
Armoedebestrijding jeugd en ouderen	104	-
Tozo	2.369	1.297
Tozo; rijksbijdrage	-2.369	-1.284
Liquidatieuitkering Delta	-	-136
Project pilot jeugd POH/SOH	75	77
Beschermd wonen	400	-
Beschermd wonen, gelden centrumgemeente	-1.061	-1.061
Brede aanpak dak- en thuisloosheid	50	43
Programma Zorg en ondersteuning	**-433**	**-1.115**
Wonen en leefomgeving		
Bijdrage ontwikkeling woningbouw	100	100
Bijdrage ontwikkeling woningbouw, bijdrage provincie	-100	-100
Vitaliseren Bloemenbuurt Zelhem	-	64
Onderhoudsplan wegen Bloemenbuurt	25	30
Project herstelplan bomen	84	-
Project herstelplan bomen	436	149
Invoering omgevingswet; implementatiekosten	494	300
Winstneming grondenexploitaties	-368	-637
Vormen verliesvoorziening Gebiedsontwikkeling Industriepark Zelhem		500
Grondkostenverhaal	-	-401
Ontmanteling drugslab; gedeeltelijke vrijval voorziening	-	-166
Verkeersaanpassingen Hummeloseweg	100	-
Voorbereidingskosten VO Vorden	110	45
Subsidie extra sportvelden Vorden en Hengelo	350	350
Multifunctioneel sportcomplex Bronckhorst Midden	100	80
Hessenhal, bijdrage herstel dak	-	25
Vrijwillige kavelruil	91	96
Vrijwillige kavelruil baten	-91	-105
Project versterking landschap en biodiversiteit	40	71
Project versterking landschap en biodiversiteit, bijdrage provincie	-	-41
Biodiversiteit	20	18
Programma Wonen en leefomgeving	**1.391**	**378**

Omschrijving	Begroting	Rekening
Bedrijvigheid en ontwikkeling		
Vitale kernen	595	245
Vrijval voorziening EBT / RBT	-	-182
Revitaliseren bedrijventerreinen	100	64
Project Move2Social Achterhoek	-	73
Project Move2Social Achterhoek, bijdrage regio	-	-48
Toerisme, beleidsvisie	50	-
Klimaat, Startnotitie naar aardgasvrij	180	137
Reductie energiegebruik	36	325
Reductie energiegebruik, rijksbijdrage	-	-276
Vitaal buitengebied, erf-coaches	80	30
Programma Bedrijvigheid en ontwikkeling	**1.041**	**367**
Bestuur		
Vrijval voorziening wachtgeld wethouders		-111
Programma Bestuur	**-**	**-111**
Algemene dekkingsmiddelen		
Project conversie m3 naar m2 voor WOZ-waarden	140	140
Duurzame Mobiliteit Achterhoek		202
Duurzame Mobiliteit Achterhoek, provinciale bijdrage		-200
Vrijval gedeeltelijke voorziening onderhoud gebouwen	-208	-208
Algemene dekkingsmiddelen	**-68**	**-66**
Overhead		
Aanschaf functiewaarderingssysteem	50	18
Datasturing	59	59
Overhead	**109**	**77**
Reserves		
Incidentele stortingen / onttrekkingen reserves	-6.702	-6.702
Saldo incidentele baten en lasten	**-4.011**	**-7.754**
(+ = per saldo lasten)		

3.4.8. We kijken ook naar begrotingsrechtmatigheid

Programma	Lasten begroting	Lasten 2021	Overschrijding (-) Onderschrijding (+)
1A Vitale inwoners en samenleving	3.417	3.023	394
1B Toegang tot passende voorzieningen	38.987	36.971	2.017
2A Passend wonen	2.535	2.277	258
2B Aantrekkelijke leefomgeving	26.003	25.568	435
3A Economie	1.923	1.495	428
3B Duurzaamheid	4.758	4.732	26
4A Besturen	3.391	2.958	432
Algemene dekkingsmiddelen	1.853	2.371	-518
Overhead	10.970	10.699	272
Totaal	**93.837**	**90.094**	**3.743**

Algemene dekkingsmiddelen

Penvoorderschap

Onze gemeente is penvoerder voor Duurzame Mobiliteit Achterhoek en het Datalab Go. De lasten hiervoor zijn niet geraamd en opgenomen in de begroting. Tegenover deze lasten staat een subsidie van de provincie en bijdragen van deelnemende gemeenten.

4. Bijlagen

4.1. Overzicht baten en lasten per taakveld

1A Vitale inwoners en samenleving

1A VITALE INWONERS EN SAMENLEVING	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroot na wijz. 2021	Rekening 2021
6-1_ Samenkracht en burgerparticipatie				
Totaal lasten (4)	1.644	1.980	2.219	1.865
Totaal baten (8)	80	-	42	42
Saldo	**-1.564**	**-1.980**	**-2.177**	**-1.822**
7-1_ Volksgezondheid				
Totaal lasten (4)	1.101	1.204	1.198	1.159
Totaal baten (8)	-	-	-	20
Saldo	**-1.101**	**-1.204**	**-1.198**	**-1.139**
Totaal deelprogramma 1A	**-2.665**	**-3.184**	**-3.375**	**-2.961**

1B Toegang en individuele voorzieningen

1B TOEGANG EN INDIVIDUELE VOORZIENINGEN	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroot na wijz. 2021	Rekening 2021
6-2_ Wijkteams				
Totaal lasten (4)	1.260	1.449	1.445	1.251
Totaal baten (8)	4	5	5	15
Saldo	**-1.256**	**-1.444**	**-1.440**	**-1.237**
6-3_ Inkomensregelingen				
Totaal lasten (4)	11.309	6.604	9.458	7.016
Totaal baten (8)	10.217	5.406	7.582	6.270
Saldo	**-1.092**	**-1.198**	**-1.877**	**-746**
6-4_ Begeleide participatie				
Totaal lasten (4)	4.889	4.913	5.031	4.800
Totaal baten (8)	564	850	572	671
Saldo	**-4.325**	**-4.063**	**-4.459**	**-4.129**
6-5_ Arbeidsparticipatie				
Totaal lasten (4)	1.176	967	1.495	1.425
Totaal baten (8)	43	33	40	60
Saldo	**-1.132**	**-934**	**-1.455**	**-1.365**
6-6_ Maatwerkvoorzieningen (WMO)				
Totaal lasten (4)	1.026	1.363	1.109	1.076
Totaal baten (8)	53	11	19	65
Saldo	**-973**	**-1.352**	**-1.090**	**-1.012**
6-71_ Maatwerk dienstverlening 18+				
Totaal lasten (4)	8.901	7.776	8.821	8.758
Totaal baten (8)	478	483	429	456
Saldo	**-8.422**	**-7.293**	**-8.392**	**-8.302**
6-72_ Maatwerk dienstverlening 18-				
Totaal lasten (4)	9.200	7.667	10.027	11.512
Totaal baten (8)	8	-	-	-
Saldo	**-9.192**	**-7.667**	**-10.027**	**-11.512**
6-81_ Geëscaleerde zorg 18+				
Totaal lasten (4)	53	118	532	143
Totaal baten (8)	983	-	1.061	1.061
Saldo	**930**	**-118**	**529**	**918**
6-82_ Geëscaleerde zorg 18-				
Totaal lasten (4)	1.132	1.010	1.070	988
Totaal baten (8)	-	-	-	-
Saldo	**-1.132**	**-1.010**	**-1.070**	**-988**
Totaal deelprogramma 1B	**-26.595**	**-25.079**	**-29.279**	**-28.374**

2A Passend wonen

2A PASSEND WONEN	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroot na wijz. 2021	Rekening 2021
8-2_ Grondexploitaties (niet-bedr.terreinen)				
Totaal lasten (4)	20	20	814	589
Totaal baten (8)	563	7	1.168	1.091
Saldo	**543**	**-13**	**354**	**502**
8-3_ Wonen en bouwen				
Totaal lasten (4)	1.489	1.453	1.720	1.688
Totaal baten (8)	865	1.283	1.238	1.183
Saldo	**-625**	**-170**	**-483**	**-505**
Totaal deelprogramma 2A	**-82**	**-183**	**-129**	**-2**

2B Aantrekkelijke leefomgeving

2B AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroot na wijz. 2021	Rekening 2021
0-3_ Beheer overige gebouwen en gronden				
Totaal lasten (4)	449	421	399	481
Totaal baten (8)	329	119	119	211
Saldo	**-120**	**-301**	**-280**	**-270**
1-1_ Crisisbeheersing en brandweer				
Totaal lasten (4)	2.673	2.682	2.478	2.500
Totaal baten (8)	-	-	-	6
Saldo	**-2.673**	**-2.682**	**-2.478**	**-2.494**
1-2_ Openbare orde en veiligheid				
Totaal lasten (4)	1.241	614	738	649
Totaal baten (8)	64	-	-	108
Saldo	**-1.177**	**-614**	**-738**	**-540**
2-1_ Verkeer en vervoer				
Totaal lasten (4)	4.420	5.181	5.351	5.314
Totaal baten (8)	242	141	142	259
Saldo	**-4.178**	**-5.040**	**-5.209**	**-5.055**
2-2_ Parkeren				
Totaal lasten (4)	23	31	28	28
Totaal baten (8)	-	-	-	-
Saldo	**-23**	**-31**	**-28**	**-28**
2-5_ Openbaar vervoer				
Totaal lasten (4)	31	28	28	28
Totaal baten (8)	-	1	-	-
Saldo	**-31**	**-27**	**-28**	**-28**
4-1_ Openbaar basisonderwijs				
Totaal lasten (4)	41	44	1	-
Totaal baten (8)	-	-	-	-
Saldo	**-41**	**-44**	**-1**	**-**
4-2_ Onderwijshuisvesting				
Totaal lasten (4)	1.450	1.400	1.547	1.458
Totaal baten (8)	23	36	36	33
Saldo	**-1.428**	**-1.363**	**-1.510**	**-1.426**
4-3_ Onderwijsbeleid en leerlingzaken				
Totaal lasten (4)	1.526	1.583	1.525	1.440
Totaal baten (8)	196	168	143	115
Saldo	**-1.330**	**-1.416**	**-1.382**	**-1.326**
5-1_ Sportbeleid en activering				
Totaal lasten (4)	338	626	1.074	1.364

2B AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroot na wijz. 2021	Rekening 2021
Totaal baten (8)	125	-	-	278
Saldo	**-213**	**-626**	**-1.074**	**-1.086**
5-2_ Sportaccommodaties				
Totaal lasten (4)	1.133	1.100	1.183	1.260
Totaal baten (8)	369	304	373	432
Saldo	**-765**	**-795**	**-810**	**-828**
5-3_ Cultuur-presentatie, productie, particip				
Totaal lasten (4)	294	199	209	207
Totaal baten (8)	39	-	-	2
Saldo	**-255**	**-199**	**-209**	**-205**
5-4_ Musea				
Totaal lasten (4)	19	19	18	18
Totaal baten (8)	-	-	-	-
Saldo	**-19**	**-19**	**-18**	**-18**
5-5_ Cultureel erfgoed				
Totaal lasten (4)	435	419	462	479
Totaal baten (8)	64	-	47	37
Saldo	**-371**	**-419**	**-416**	**-442**
5-6_ Media				
Totaal lasten (4)	892	722	721	763
Totaal baten (8)	90	90	72	42
Saldo	**-802**	**-632**	**-649**	**-720**
5-7_ Openbaar groen en (openlucht)recreatie				
Totaal lasten (4)	3.046	3.091	3.668	3.315
Totaal baten (8)	132	137	137	237
Saldo	**-2.914**	**-2.954**	**-3.531**	**-3.078**
7-2_ Riolering				
Totaal lasten (4)	3.596	3.735	3.836	3.889
Totaal baten (8)	4.604	4.740	4.740	4.791
Saldo	**1.009**	**1.005**	**904**	**902**
7-5_ Begraafplaatsen en crematoria				
Totaal lasten (4)	527	533	489	455
Totaal baten (8)	492	539	544	549
Saldo	**-34**	**6**	**55**	**94**
8-1_ Ruimtelijke ordening				
Totaal lasten (4)	1.955	2.137	2.248	1.920
Totaal baten (8)	155	152	277	201
Saldo	**-1.801**	**-1.985**	**-1.971**	**-1.719**
Totaal deelprogramma 2B	**-17.165**	**-18.136**	**-19.373**	**-18.265**

3A Economie

3A ECONOMIE	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroot na wijz. 2021	Rekening 2021
3-1_ Economische ontwikkeling				
Totaal lasten (4)	701	1.056	1.173	725
Totaal baten (8)	40	-	-	19
Saldo	**-661**	**-1.056**	**-1.172**	**-706**
3-2_ Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
Totaal lasten (4)	80	129	210	172
Totaal baten (8)	-	-	-	-
Saldo	**-80**	**-129**	**-210**	**-172**
3-3_ Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
Totaal lasten (4)	82	61	61	133

3A ECONOMIE	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroot na wijz. 2021	Rekening 2021
Totaal baten (8)	-	-	-	48
Saldo	**-82**	**-61**	**-61**	**-85**
3-4_ Economische promotie				
Totaal lasten (4)	385	412	479	464
Totaal baten (8)	371	339	339	443
Saldo	**-14**	**-73**	**-140**	**-21**
Totaal deelprogramma 3A	**-837**	**-1.319**	**-1.584**	**-985**

3B Duurzaamheid

3B DUURZAAMHEID	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroot na wijz. 2021	Rekening 2021
7-3_ Afval				
Totaal lasten (4)	3.183	3.931	3.212	2.914
Totaal baten (8)	3.187	4.973	4.065	4.359
Saldo	**3**	**1.042**	**853**	**1.445**
7-4_ Milieubeheer				
Totaal lasten (4)	1.791	1.469	1.546	1.818
Totaal baten (8)	351	63	63	404
Saldo	**-1.440**	**-1.406**	**-1.483**	**-1.414**
Totaal deelprogramma 3B	**-1.437**	**-364**	**-630**	**31**

4A Besturen

4A BESTUREN	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroot na wijz. 2021	Rekening 2021
0-1G_ Bestuur - griffie				
Totaal lasten (4)	791	810	864	876
Totaal baten (8)	-	-	-	-
Saldo	**-791**	**-810**	**-864**	**-875**
0-1OV_ Bestuur - overig				
Totaal lasten (4)	1.126	1.088	1.097	656
Totaal baten (8)	-	-	-	-
Saldo	**-1.126**	**-1.088**	**-1.097**	**-656**
0-2_ Burgerzaken				
Totaal lasten (4)	1.187	1.273	1.430	1.427
Totaal baten (8)	391	396	431	470
Saldo	**-796**	**-877**	**-999**	**-956**
Totaal deelprogramma 4A	**-2.713**	**-2.775**	**-2.960**	**-2.488**

Algemene dekkingsmiddelen

Dividenden	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroot na wijz. 2021	Rekening 2021
0-5D_ Treasury, dividenden				
Totaal lasten (4)	-	4	5	5
Totaal baten (8)	540	320	501	501
Saldo	**540**	**316**	**496**	**496**

Saldo financieringsfunctie rente	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroot na wijz. 2021	Rekening 2021
0-5R_ Treasury, rente				
Totaal lasten (4)	422	738	740	802
Totaal baten (8)	361	1.050	744	760
Saldo	**-62**	**313**	**4**	**-42**

Lokale heffingen	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroot na wijz. 2021	Rekening 2021
0-61_ OZB woningen				
Totaal lasten (4)	383	474	554	519
Totaal baten (8)	5.108	5.250	5.250	5.257
Saldo	**4.725**	**4.776**	**4.696**	**4.738**
0-62_ OZB niet-woningen				
Totaal lasten (4)	200	92	92	105
Totaal baten (8)	2.588	2.525	2.525	2.516
Saldo	**2.388**	**2.433**	**2.433**	**2.411**
0-64_ Belastingen overig				
Totaal lasten (4)	83	28	28	19
Totaal baten (8)	143	125	125	141
Saldo	**60**	**97**	**97**	**122**
Saldo	**7.173**	**7.307**	**7.227**	**7.270**

Algemene uitkering	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroot na wijz. 2021	Rekening 2021
0-7_ Algemene uitkering ov.uitk.Gemeentefonds				
Totaal lasten (4)	-	-	-	-
Totaal baten (8)	53.847	53.662	57.257	58.052
Saldo	53.847	53.662	57.257	58.052

Overige algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroot na wijz. 2021	Rekening 2021
0-8_ Overige baten en lasten				
Totaal lasten (4)	285	2.112	435	990
Totaal baten (8)	321	-	20	829
Saldo	**36**	**-2.112**	**-415**	**-160**

Stortingen en onttrekkingen reserves	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroot na wijz. 2021	Rekening 2021
0-10_ Mutaties reserves				
Totaal lasten (4)	-	-	459	459
Totaal baten (8)	2.393	1.079	7.626	7.612
Saldo	**2.393**	**1.079**	**7.167**	**7.152**

Overhead

Overhead	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroot na wijz. 2021	Rekening 2021
0-4ALG_ Overhead - algemeen				
Totaal lasten (4)	5.392	5.090	6.081	5.986
Totaal baten (8)	32	-	-	41
Saldo	**-5.360**	**-5.090**	**-6.081**	**-5.945**
0-4COM_ Overhead - communicatie				
Totaal lasten (4)	65	56	56	58
Totaal baten (8)	-	-	-	-
Saldo	**-65**	**-56**	**-56**	**-58**
0-4FAC_ Overhead - facilitair				
Totaal lasten (4)	1.689	1.953	1.809	1.771
Totaal baten (8)	192	191	191	214
Saldo	**-1.497**	**-1.762**	**-1.619**	**-1.557**

Overhead	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroot na wijz. 2021	Rekening 2021
0-4FIN_ Overhead - financiën				
Totaal lasten (4)	6	8	8	6
Totaal baten (8)	-	-	-	-
Saldo	**-6**	**-8**	**-8**	**-5**
0-4ICT_ Overhead - ict				
Totaal lasten (4)	1.757	1.870	2.031	1.932
Totaal baten (8)	-	-	-	-
Saldo	**-1.757**	**-1.870**	**-2.031**	**-1.932**
0-4JUR_ Overhead - juridisch				
Totaal lasten (4)	42	37	57	113
Totaal baten (8)	-	-	-	2
Saldo	**-42**	**-37**	**-57**	**-111**
0-4PO_ Overhead - p&o				
Totaal lasten (4)	938	951	927	833
Totaal baten (8)	152	52	52	141
Saldo	**-786**	**-899**	**-875**	**-692**
Totaal Overhead	**-9.512**	**-9.723**	**-10.728**	**-10.301**

4.2. Borg- en garantstellingen

Gewaarborgde geldleningen	1-1-2021	31-12-2021	Oorspronkelijk leningbedrag	rente %	looptijd	eind-datum
Voetbalvereniging HC'03	59	53	125	3,900%	20 jaar	14-09-32
Saldo	**59**	**53**				

Gegarandeerde geldleningen via het WSW	1-1-2021	31-12-2021	Oorspronkelijk leningbedrag	rente %	looptijd	eind-datum
(garantstelling indirect voor 50%)						
Stichting HABION	13.000	13.000	13.000	2,515%	30 jaar	02-05-43
ProWonen	10.000	10.000	10.000	3,735%	19 jaar	01-03-25
ProWonen	10.000	-	10.000	3,540%	11 jaar	28-06-21
ProWonen	15.000	15.000	15.000	3,830%	20 jaar	02-05-32
ProWonen	5.000	5.000	5.000	1,199%	20 jaar	31-05-39
ProWonen	222	-	805	3,540%	44 jaar	03-01-31
ProWonen	10.000	10.000	10.000	0,667%	40 jaar	16-02-60
ProWonen	7.500	7.500	7.500	0,428%	40 jaar	28-09-60
ProWonen		10.000	10.000	0,084%	10 jaar	25-06-31
Sité Woondiensten	168	157	307	4,390%	34 jaar	01-06-32
Sité Woondiensten	892	892	892	4,690%	32 jaar	01-08-30
Sité Woondiensten	3.500	-	3.500	4,100%	11 jaar	29-12-21
Sité Woondiensten	3.500	3.500	3.500	4,250%	12 jaar	29-12-22
Sité Woondiensten		3.900	7.000	0,050%	6 jaar	15-03-28
Saldo	**78.781**	**78.949**				

Borgstelling hypothecaire geldleningen verstrekt aan ambtenaren door het HVO	1-1-2021	31-12-2021	Oorspronkelijk
14 ambtenaren	1.384	1.373	2.078

In de balans opgenomen:	2020	2021
Gewaarborgde geldleningen	59	53
Gegarandeerde geldleningen via het WSW 50%	39.391	39.474
Hypothecaire geldleningen ambtenaren	1.384	1.373
Totaal	**40.834**	**40.900**

5. Bijlage Sisa overzicht

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 21-3-2022

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	**A7**	**Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving** Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020) *Aard controle R* *Indicator: A7/01*	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021) *Aard controle R* *Indicator: A7/02*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/03*	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/04*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator “nee” is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/05*	
			€ 0	€ 38.247	Ja	Nee	Controle uitgevoerd door de gemeente zelf.	
JenV	**A12B**	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A12B/02*	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/05*	
			Veiligheidsregio Noord- en Oost Nederland	€ 8.343	Ja	€ 8.343	Ja	

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020 *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/02*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/03*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B2/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			€ 0	33	33	€ 2.858	€ 2.858	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*			
			Ja	Ja	Nee			
			Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle D2* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/12*		
			0	0	€ 0	€ 0		
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/14*				
			€ 0	€ 0				
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/20*
			€ 12.540	€ 12.540	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t* *Indicator: B2/22*				
			€ 0	€ 0				

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
BZK	C1	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik** Gemeenten	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/01*	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/02*	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/03*			
			Ja	7.750	7.750			
			Projectnaam/nummer per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/04*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C1/05*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/06*	Besteding (jaar T) aan afwijkingen Alleen invullen bij akkoord ministerie *Aard controle R* *Indicator: C1/07*		
		1	2019-622673	€ 279.964	Ja			
		2						
		3						
		100						
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/08*	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/09*	Toelichting op afwijkingen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/10*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/11*		
		1	*2019-622673*	€ 544.035		Ja		
		2						
		3						
		100						

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
BZK	C47B	**Volkshuisvesting (SiSa tussen medeoverheden)** Gemeenten		Gemeentecode *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/01*	Deelplannaam / projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/02*	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: C47B/03*	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/04*	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/05*	Besteding (jaar T) per deelplan *Aard controle R* *Indicator: C47B/06*
			1	061876 Gemeente Bronckhorst	Vitaliseren verouderde woongebieden Achterhoek - Deelplan Bronckhorst	0	0	0	€ 0
			2						
			3						
			10						
				Kopie deelplannaam / project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/08*	Totale opbrengsten (jaar T) per deelplan *Aard controle R* *Indicator: C47B/09*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per deelplan *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/10*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan *Aard controle R* *Indicator: C47B/11*	
			1	*Vitaliseren verouderde woongebieden Achterhoek - Deelplan Bronckhorst*	€ 0	€ 0	€ 0	€ 63.804	
			2						
			3						
			10						
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/12*					
				Nee					
BZK	C62	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslage naffaire**		Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2) *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Berekening bedrag uitvoeringskosten *Aard controle R* *Indicator: C62/02*	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*		
				19	€ 2.850	€ 2.147	Ja		

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
OCW	D8	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*		
			€ 212.964	€ 37.750	€ 0	€ 0		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*		
		1						
		2						
		3						
		100						
OCW	D14	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/08*		
		1						
		2						
		3						
		10						

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
EZK	**F11**	**Regeling specifieke uitkering MKB Deals 1e tranche**	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Zelfstandig uitvoering (exclusief uitvoering door derde) *Aard controle R* *Indicator: F11/01*	Totale cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T). Inclusief uitvoering door derde (sisa tussen medeoveheden) vanaf verantwoordingjaar SiSa 2021 Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle R* *Indicator: F11/02*	Besteding (jaar T) t.l.v. cumulatieve cofinanciering Dit betreft het deel dat naast de Rijksmiddelen is ingelegd volgens afspraak uit MKB-deal *Aard controle R* *Indicator: F11/03*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F11/04*	Bestedingen zijn verantwoord op basis van voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: F11/05*	Toelichting Als bij 04 en 05 'Nee' is ingevuld, dan is toelichting verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F11/06*
			€ 0	€ 73.536	€ 26.452	Nee	Nee	De uitvoering is neergelegd bij het samenwerkingsverband Regio Achterhoek.
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 3.463.410	€ 208.732	€ 304.817	€ 2.994	€ 55.766	-€ 4
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 163.947	€ 36.315	€ 0	€ 781.683	€ 0	€ 58.883
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 40.363	Ja				

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 27.699	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 7.775	€ 0	€ 0	Ja	

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 803
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 399	€ 0	€ 215
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 631.005	€ 43.657	€ 2.930	€ 42.407	€ 39
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 396.739	€ 20.314	€ 2.022	€ 20.314	€ 0
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 180.034	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee		
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee		
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	82	10	Nee		
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	107	4	Nee		
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	49	1	Nee		
			Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/11*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo *Aard controle D2* *Indicator: G4/12*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/13*			
			€ 0	€ 0	€ 0			

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/14*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/16*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/18*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
				€ 2.349	€ 0	35			

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 60.582	€ 43.150				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	SPUK21-SPUKSPRT21318	€ 43.150	€ 29.799	€ 11.220	€ 2.131	
		2						
		3						
		100						
VWS	H8	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1033947	€ 85.142	€ 0	€ 0	€ 0	€ 20.223
		2						
		3						
		4						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	1033947	Nee				
		2						
		3						
		4						
VWS	H12	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/02*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*			
			€ 20.024	Ja	Ja			

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VWS	H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden		Betreft jaar *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/01*	Beschikkingsnummer / naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/02*	Totale besteding *Aard controle R* *Indicator: H16/03*			
			1	2020	SPUKIJZ21279	€ 197.236			
			2	2021	SPUKIJZ21R2276	€ 76.557			
				Naam locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/04*	Totale toezegging per locatie *Aard controle R* *Indicator: H16/05*	Besteding per locatie *Aard controle R* *Indicator: H16/06*	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend) *Aard controle n.v.t* *Indicator: H16/07*	Betreft jaar? *Aard controle R* *Indicator: H16/08*	
			1	Hessenbad - Hoog Keppel	€ 15.919	€ 15.919	€ 0	2020	
			2	In de Dennen - Vorden	€ 20.946	€ 20.946	€ 0	2020	
			3	Burg. Kruijfbad - Steenderen	€ 63.372	€ 63.372	€ 0	2020	
			4	de Brink - Zelhem	€ 24.646	€ 24.646	€ 0	2020	
			5	Het Elderik - Hengelo	€ 72.353	€ 72.353	€ 0	2020	
			6	Hessenbad - Hoog Keppel				2021	
			7	In de Dennen - Vorden				2021	
			8	Burg. Kruijfbad - Steenderen				2021	
			9	de Brink - Zelhem				2021	
			10	Het Elderik - Hengelo				2021	
			11						
			12						
			50						

Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
AOW	Algemene Ouderdomswet
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BIO	Baseline informatiebeveiliging Overheid
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BRO	Basisregistratie Ondergrond
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAK	Centraal Administratie Kantoor
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPB	Centraal Planbureau
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CTB	Coronatoegangsbewijzen
DBO	Dorpsbelangenorganisaties
Fido	Wet financiering decentrale overheden
GBT	Gemeentelijk beleidsteam
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GHG	Green House Gas
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GROS	Grensoverschrijdende samenwerking in de Achterhoek
HVO	Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel
IBD	Informatiebeveiligingsdienst Gemeenten
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IHP	Integraal HuisvestingsPlan
IRPA	Integrale Risico en Privacy Analyse
KCC	Klantcontactcentrum
MEV	Macro Economische Verkenning
MJOP	Meerjarenonderhoudsplanning
NOVA	Netwerk kwetsbare Ouderen en Veerkracht Achterhoek
OZB	Onroerendezaakbelasting
P&O	Personeel en Organisatie
PIP	Plan Inburgering en Participatie
PMD	Plastic-, metalen verpakkingen en drinkpakken
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RPW	Regionaal Programma Werklocaties
SiSa	Single information, Single audit
SVn	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting
TBZ	Team bevolkingszorg
TONK	Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten
Tozo	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers
TWh	Terrawattuur
VAB	Vrijkomende agrarische bebouwing
VALA	Vereniging Agrarisch Landschap Achterhoek
VK	Vitale Kernen

Afkorting	Betekenis
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VNOG	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
VOG	Verklaring omtrent gedrag
VO	Voortgezet Onderwijs
VVE	Voorschoolse educatie
WATEA	Werken Aan Toekomstgerichte Erven Achterhoek
WGA	Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten
WIA	Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
WKB	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet Normering Topsalarissen
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering onroerende zaken
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WW	Werkloosheidswet